

Anno 1711. p. 31. Augusti

Philippus Wolmsperger

Nobil

D. VV

B C

Sereniss. M
res jam
& Pr

IOAN

bonam pa
huius Im
runt Ang
trundem
bus expect
quod me r
plurimum
hoc licet a

Nobilissimo Amplissimoque
Viro

D. VVILHELMO
BOSVELLO

Sereniss. M. BRITANNIAE Regis
res jam Agenti apud Illustriss.
& Præpotentes Fœderati
Belgii Ordines

IOANNES de LAET S. D.

*Q*uod Persica hæc sub
Amplissimo tuo nomine
prodire voluerim, plures
quidem causæ sunt: nam
bonam partem illustrandis magni
huius Imperii provinciis, contulerunt
Angli tui; & plura adhuc ab
eorundem accuratis observationibus
expectantur: Sed una præcipua,
quod me tua singulari humanitati
plurimum debere haud ignarus,
hoc licet admodum levi testimonio,

4
publice profiteri gestiam, quam sol-
vendo sim impar: ea enim es mo-
rum probitate, ut facile aliorum
animos tibi devincias: & quod ra-
rum in tali dignitate, tanta erga
omnes comitate, ut quum amici-
tiam tuam debuerim ambire; ta-
men affinium meorum, cum quibus
tibi summa, tum privatim tum
publicè dudum fuit conjunctio, in-
tercessione, ipse ultro illam obtuleris:
qua fretus confido, hanc opel-
lam meam tibi non ingratham fore.
Vale, Vir Amplissime, & me uti
cœpisti, amare perge.

Lugduni Batavorum,

ANNO CIO IO C XXXIII.

TYP O-

Bien. A. J. 14

T
ederem
propedi-
dum esse
nos à vi-
dignitat-
annos f-
rum exp-
nuit no-
jam per-
nobis v-
variis iti-
batissim-
tibi offer-
ris done-
simum
eos, qui
possider-
illa con-
ra nostr-
neque h-
nevole
re te &
optamu

T Y P O G R A P H I

Lectori S.

QUum superioribus annis, Benevole & erudite Lector, Turcica nostra vel potius varios discursus de Rebus Turcarum ederemus, meminimus nos promississe propediem & Persica ad eundem modum esse adjuncturos; sperabamus enim nos à viro præstantissimo & qui cum dignitate in illo imperio jam aliquot annos fuerat versatus, Persicarum rerum explicationem esse adepturos; tenuit nos aliquandiu frustra hæc spes & jam pene expiravit; quare consultius nobis visum commentarium hunc è variis itinerariis & commentariis probatissimorum authorum concinnatum tibi offerre, partim ut tantisper eo utaris donec pleniora nanciscamur; potissimum vero, ut facilius permoveamus eos, qui aliquid accurati in hoc genere possident, eosque excitemus ad publico illa condonandum; in quo neque operæ nostræ neque sumptui parcemus, uti neque hactenus fecimus; cæterum Benevole & erudite Lector, & benevalere te & conatibus nostris prolixè favere optamus.

C O N T E N T A

hujus libelli.

I. **T**opographica regni Persici
 descriptio è variis probatis
 authoribus concinnata; in qua de-
 scribuntur hæ provincie:

Hyrack.

Parc five Fares & Farc.

Aderbaion five Adarbigian.

Gueylon five Guylan.

Chorasán five Karasón.

Kermon five Kermán.

Regnum Harmuz & insulæ in
 sinu Persico.

Siston five Sagistan.

Macron five Getche-Maque-
 rona.

Regnum Candahar.

Maurenahar & Turquestan.

Vzbec Tatarorum provincia.

Kurdestan provincia.

Chusistan five Churestan.

Irack altera.

II. *Cœli solique qualitates Re-
 gni Persia.*

III. Po-

III. Po-
 instituta &

IV. De

quid diver

V. De

vili Persa

VI. Po-

VII. Or

die Persia

VIII. I

Regibus.

P A

I. Exc

phati Bar

gunt.

II. Exc

rario Am

Reipublico

num.

III. E.

mercatori

sum.

IV. Ex

ais Cart

7
III. Populorum ingenia, mores,
instituta & habitus.

IV. De Religione Persarum, &
quid diversi habeant à Turcis.

V. De Regimine politico & cívili
Persarum regni.

VI. Potentia & opes hujus regni.

VII. Origo Sophinorum, qui hodie
Persia imperant.

VIII. De veteribus Persarum
Regibus.

PARS ALTERA.

I. Excerpta ex Itinerario Iosaphati
Barbari, qua Persiam attingunt.

II. Excerpta quadam ex Itinerario
Ambrosii Contareni Venetæ
Reipublicæ Legati ad Vsum Cassanum.

III. Excerpta ex Itinerario Italæ
mercatoris anonymi apud Ramnissum.

IV. Excerpta ex Itinerario Ioannis
Cartwrighti Angli.

5
V. *Itinerarium Antonii Jenkinsonii Angli à Russia ad Boghar in Tartaria anno c1010 LVIII.*

VI. *Alterū ejusdem Itinerarium è Russia in Persiam anno c1010 LXII.*

VII. *Itinerarium Ioannis Neuberie Angli ab Aleppo ad Ormuzium anno c1010 LXXXI. Eiusdem iter ab Ormuzio in Persiam.*

VIII. *Itinerarium Nicolai Hemmij ab Ormuzio ad Hispahan anno c1010 C XXIII.*

IX. *Itinerarium Iosephi Salbanck & Roberti Coveri Anglorum ex India in Persiam & per varias ejusdem provincias anno c1010 C IX.*

X. *Itinerarium Richardi Steele Angli ex India in Persiam & per Persiam ad Bagdat anno c1010 CXV.*

XI. *Itinerarium Petri Teixeira ab Harmuzio ad Basoram & porro per Persie partem.*

Appendix, Ioannis Boteri relatione & quaedam alia comprehendens.

I. TOPO.

TOP
REG
descriptio
tho

aliquando e
Alexander D
quandiu Ma
ter eos disse
ro Bactrian
rerum sum
rec. Postea
virtute Arta
bis vocatur
Hius famili
cula; eripu
liphæ. Pol
Pujani, de sa
quos excusse
Denique re

I.

TOPOGRAPHICA
REGNI PERSICI

descriptio è variis probatis Au-
thoribus concinnata.

PLVRES ac diversos do-
minos (inquit Schikardus
in Tarich) habuit vetustissi-
mum Regnum Persiæ; in-
digenas non semper, sed
aliquando extraneos. Nam quum
Alexander Darium vicisset, paruit ali-
quandiu Macedonibus, donec orta in-
ter eos dissensione, Arfaces à Theodo-
ro Bactrianorum præfecto deficiens,
rerum summam ad Parthos transfer-
ret. Postea reductum fuit ad Persas,
virtute Artaxerxis illius, qui ab Arabi-
bus vocatur *Ardshir Babekān*. Sed nec
istius familia tenuit ultra quatuor se-
cula; eripuerunt enim id *Saraceni* Ca-
liphæ. Post ipsos tamen emicuerunt
Pujani, de sanguine priscorum Regum:
quos excusserunt *Tatari*, duce Halacho.
Denique recuperarunt avita regna *So-*

A 5 *phini*

phini qui hodie imperant. Cæterum discrimen illud quod inter Parthos & Persas vulgo constituitur, nec Tarich agnoscit neq; probat Teixera. Est enim nominale tantum, perinde ac si quis ex *Θεσσαλία* & *Θετταλία* diversas vellet facere regiones, quæ non nisi pronuntiatione differunt.

Porro sub Cosroe quem Arabes vocant *Nuschir-ravvan*, qui fuit decimus sextus ab Artaxerxe illo; regnum latissimè patuit. Laudant (inquit Schikardus) simul ejus in administratione regni, singularem prudentiam, quod non modo imperium à majoribus partum sit pacificè tutatus, verum etiam adauxerit notabiliter, acquirendo regiones aliquot amplissimas, nempe *Tocharistan* (quæ pars est veteris *Bactrianæ*), *Sablestan*, & *Kabulstam*, quæ sunt Indis proximæ. Quas vero ante possidebat, ne mole dilaberentur partitus est juxta mundi plagas in quatuor Satrapias. Orientis præfecto attribuit *Maurenahar*, *Corasan*, *Sagistan* & *Kirman*: Austrino assignavit *Ahuvaz* & ipsam *Persidem*: Septentrionali, territoria *Ispahan*, *Kom*, *Adserbigan* & *Armeniam*: Occiduo denique *Babyloniæ* & *Irack*. Ex quorum enumeratione apparet quam late dominatus fuerit,

à Græcis videlicet ad Indos usque, cum quibus utrimque bella gessit.

Saraceni autem (inquit Schikardus) non semel & simul tam vastum regnum subjugarunt, ut vulgo cum Haythone arbitrantur, sed expeditiones illæ durarunt circiter integrum decennium, quamdiu imperavit Omar & ultra; perque diversos duces administratæ fuerunt; quarum seriem breviter cognovisse juvat. Anno Hegiræ XIII (qui Christiano 634 fere respondet) missus est Capitaneus Abu Obed f. Masud adversus Persas, qui primo impetu cum imparatis pugnavit feliciter, deinde prælio apud Alchiram urbem in territorio Iracensi commissio non ipse tantum occubuit, sed una Saraceni quamplurimi, Persis contra hosce latrones fortiter se defensantibus. At pugna paulo post redintegrata, ipsi vicissim acceperunt cladem longe majorem. Anno sequenti misit Omar alium ducem Saed f. Abi-Vakaz, qui denique post varia prælia, Persas ingenti strage perculit juxta urbem Elkadistam in extremitate Iracensis provinciæ & confinio regionis Elbadix & pharsangis à metropoli Bagdad versus occasum. Post biennium expugnavit idem Saed civitatem Chosrois *Elmedaynam*. Sub finem

finem illius anni, poſt novem fere
 menſes iterum Arabes invaſerunt Per-
 ſas, prælio apud *Galulam* commiſſo;
 & vicerunt Mufulmani & fugatus eſt
 Rex Iazdigerd ad Pharganam: qui erat
 ultimus illorum Rex. Subjugarunt
 deinceps *Izphan*. Illi vero tot victoriis
 nondum contenti, etiam Choraſan
 ſubigere tentarunt. Quid multa? Sara-
 ceni tandem univerſum regnum Perſa-
 rum ad ſe traduxerunt, & ei aliquot ſe-
 culis ſunt dominati.

Sub imperio autem Saffahi Caliphæ
 enumerat *Elmacinus* hæcæ provincias,
 Aderbigianem, Armeniam & Meſopo-
 tamiam; Perſiam; Indiam, Choraſa-
 nam, quæ tum Mahumetanis parebant,
 anno Chr. 10 c c LIII.

Verum non eſt nobis propoſitum
 aut Monarchiam Perſicam ante tem-
 pora Alexandri aut ſub Macedonibus,
 vel etiam Perſis iterum Regibus; vel
 denique ſub Saracenis Caliphis descri-
 bere; aut varias gubernandi formas,
 pro temporum & gentium mutatione
 recensere, ſed tantum describere Per-
 ſici regni ſtatum, prout hodie uni Prin-
 cipi patet & jam aliquot annis paruit,
 præſertim Xa-Abas & majoribus il-
 lius. De cujus finibus breviter ſcribit
 Petrus della Valle; patere hodie Perſa-
 rum

rum Regnum
 tem atque ad
 Antequan
 cias describa
 rum exiſti
 talogum om
 niciporum,
 fider in ſing
 longitudine
 dum illas a
 qui illas in
 ceptas, hu
 Collata ſun
 nes & latitu
 bekius Tey
 bes prodider
 aliquid lam
 allaturas. eſſe
 Noſtrates
 rum hodie p
 diam, in lo
 que & quin
 in latitudine
 ſinum Perſic
 dierum itin

rum Regnum pene ab Indo ad Euphratem atque adeo ultra.

Antequam autem singulas provincias describam, operæ pretium me facturum existimavi, hic præmittere Catalogum omnium oppidorum & municipiorum, quæ Rex Persiæ hodie possidet in singulis provinciis, una cum longitudine & latitudine, quemadmodum illas accepi à Nicolao Hemmio qui illas in Persia à Mola quodam acceperat, humaniter communicavit: Collatæ sunt autem eadem longitudines & latitudines, cum iis quas Vlughbekius Teymurlanis nepos & alii Arabes prodiderunt; ita ut non desperem aliquod lumen Chorographiæ Persicæ allaturas esse.

Nostrates affirmant regnum Persarum hodie patere à Babylonia ad Indiam, in longitudinem quidem quinque & quinquaginta dierum itinere: in latitudinem autem à mari Caspio ad Sinum Persicum, trium supra triginta dierum itinere.

Provincia Parsive Farc.

	longitudo.		latitudo.	
	gr.	scr.	gr.	scr.
1 Kaferoen	80	—	28	10.
<i>Vlugbekius</i>	87	—	29	15.
2 Nabadioen	87	15.	29	—
Noubengan	—	—	30	10.
3 Firufabad	87	30.	28	10.
4 Chiraef	88	—	29	—
5 Estacher	88	—	30	—
<i>Vlug.</i>	88	30.	30	—
6 Schiraz	88	—	29	36.
7 Laar	90	—	28	30.

Provincia Khermoen.

8 Zirgiân	90	20.	29	30.
9 Ormuz	92	—	25	—
10 Berdasier	92	30.	29	50.
11 Giroft	93	—	27	30.
12 Bam	94	—	28	30.
13 Bermasier	94	20.	29	—
14 Gabbies	93	—	31	—

Provincia Sableflan.

15 Zarans	97	—	32	30.
16 Bost	80	—	33	—
17 Nekkbesaet	81	55.	33	20.
18 Gasna Cassabii	84	20.	33	55.

Pro-

Prov.
Mayman
Rebat am
Vlugb.

Provincia

Iesd
Chochrav
Hulvân
Fermasin
Dienavva
Zoöur

Nehayyan

Dankgoen

Abahara

Hamadan

Kargh

Sauvva

Casbin

Aba

Gerpadeko

Zamren

Hispanan

Cassian

Com vel K

Hacy

Provincia Makeron.

	longitudo.	latitudo.
	gr. scr.	gr. scr.
19 Maymant	81 55.	33 20.
20 Rebat amir	85 —	34 —
Vlugb.	85 —	34 40.

Provincia Ayrack, vel Hyrak.

21 Iesd	89 —	32 —
22 Chochrayvard	82 20.	32 20.
23 Hulvân	82 15.	34 —
24 Fermasin	83 —	34 30.
25 Dienavvare	86 —	35 —
26 Zoöur	83 20.	36 —
27 Nehayyant	83 15.	34 20.
28 Dankgoene	83 40.	36 30.
29 Abahara	84 30.	38 45.
30 Hamadan	83 —	35 10.
31 Kargh	84 15.	34 —
32 Sauvva	85 —	35 —
33 Casbin	85 —	36 —
34 Aba	85 —	34 10.
35 Gerpadekon	85 30.	34 15.
36 Zamren	85 40.	32 15.
37 Hispahan	86 40.	32 25.
38 Cassian	86 —	34 —
39 Com vel Kom	85 40.	34 15.
40 Hæy	86 20.	35 —

Provincia Dilemon.

	longitudo.		latitudo.	
	gr.	scr.	gr.	scr.
41 Govvâr vel Chivvâr	86	10.	35	40.
<i>Vlug.</i>	87	10.	35	4.
42 Allamoed	85	37.	36	20.
43 Thalekân	85	45.	36	10.

Provincia Gilan.

44 Moufun	85	10.	37	—
45 Kadiour Kallara	88	50.	35	25.
46 Dehenna Kaslaby				
Damayvan	87	20.	36	10.

Provincia Tabarestan.

47 Amoul	88	20.	36	15.
48 Zariah	88	—	37	—
49 Aſterabad	89	35.	37	50.
<i>Vlug.</i>	89	35.	36	50.

Provincia Gorgiân.

50 Oscoen	89	30.	37	50.
51 Gorgiân	90	—	36	50.
52 Sâmnân	88	—	36	—
53 Damegân	88	55.	36	20.

Provincia Khoemûs.

54 Beſtân	89	30.	36	10.
55 Bey'id	89	50.	35	45.
56 Ferravvâ	90	—	39	—
			57	Maſſ-

Mafinon
Zabzavvâr
Nichabour
Thous
Tarchies
Tabs Gilack
Thoen
Alii Arabes
la fequentia
m.

Pro

Kayen
Tabs Meſſ
Zuzan
Heraet
Badagis
Zarchâs
Marvvaron
Marvve
Gouregiân
Firabad

Pro

Koufa
Madain
Vlug.
Bagdat
Vlugb.

P E R S I A E.

17

longitudo. latitudo.
gr. scr. gr. scr.

57	Mafinon	90 30.	38 —
58	Zabzavvâr	91 30.	36 5.
59	Nichabour	92 20.	36 21.
60	Thous	92 30.	37 —
61	Tarchies	92 —	35 —
62	Tabz Gilack	92 —	33 —
63	Thoen	92 30.	34 30.

Alii Arabes à Nizabur referunt oppida sequentia ad sequentem provinciam.

Provincia Corasan.

64	Kayen	93 20.	33 40.
65	Tabz Messina	94 15.	33 15.
66	Zuzan	93 30.	35 20.
67	Heraet	94 20.	34 30.
68	Badagîs	94 30.	35 20.
69	Zarchâs	94 30.	37 —
70	Marvvarond	97 —	36 30.
71	Marvve	98 —	37 40.
72	Gouregiân	98 —	35 30.
73	Firabad	99 —	37 45.

Provincia Trakeyn.

74	Koufa	79 30.	31 30.
75	Madain	72 —	36 10.
	Vlug.	79 —	33 10.
76	Bagdat	82 —	36 25.
	Vlugb.	80 —	33 25.

B

77 VVa.

	longitudo.		latitudo.	
	gr.	scr.	gr.	scr.
77 VVafet	81	30.	32	20.
78 Soufter	84	30.	31	30.

Provincia Chufifian.

79 Afka Moukeran	84	30.	31	15.
80 Hauvvefc	85	—	30	30.
81 Roomes	85	45.	30	—
<i>Vlug.</i>			31	—
82 Ardgân	86	30.	29	35.
<i>Vlug.</i>			31	—
83 Siapour	86	15.	30	—

Provincia Hindofian.

84 Candahar	97	40.	33	—

Provincia Arabia.

85 Iemina Baharen	82	30.	23	—
86 Hugere Bahary	83	—	25	15.

Provincia Adarbigian.

87 Salmâs	79	15.	37	40.
88 Choy vel Chouvvii	79	40.	37	40.
89 Ourmya	79	45.	37	—
90 Merent	80	45.	37	50.
91 Nahziovan	81	15.	38	40.
92 Maraga	82	—	37	20.

Pro-

Provi

93 Tabriz

94 Ardevi

aliis

95 Mougân

96 Berdaâ

97 Gaukez

98 Siamko

99 Teffelis

100 Allâu

101 Beyla

102 Bako

103 Schia

Pro

104 Darab

105 Baefde

106 Chabo

107 Gilan

108 Mafar

109 Feraba

110 Rext

111 Metan

112 Darab

113 Capan

114 Ecklif

115 Irrevv

116 Ecbata

117 Gengi

P E R S I A E. 19

Provincia Arraân vel Hyeran.

	longitudo.		latitudo.	
	gr.	scr.	gr.	scr.
93 Tabriz	82	—	38	—
94 Ardevil	82	30.	38	—
<i>aliis</i>	—————		37	30.
95 Mougân	83	44.	38	—
96 Berdaâ	83	—	40	30.
97 Gaukeza	83	—	41	20.
98 Siamkoera	83	—	41	50.
99 Tefellis	83	—	43	—
100 Allâu	83	—	44	—
101 Beylakân	83	—	39	50.
102 Bakoera	84	30.	39	30.
103 Schiamachi	84	30.	40	50.

Provincia Chabonkara.

104 Darabgerd	90	15.	28	15.
105 Baefde	90	15.	28	28.
106 Chabonkara	89	—	29	15.
107 Gilan			37	—
108 Masandran.				
109 Ferabad.				
110 Rext.				
111 Metans.				
112 Darabgier.				
113 Capan.				
114 Eckliflii.				
115 Irrevvaen.				
116 Ecbatana.				
117 Gengia.				

Posteriorum horum oppidorum longitudines & latitudines in exemplari desiderabantur : Addebat Belga à quo accepi, Persarum Regem hodie possidere octuaginta & septem oppida muris cincta præter municipia & innumeros pagos.

Teixera in appendice ad Relationes suas de Regibus Persarum tribuit huic regno provincias hæcæ ; *Parc, Hyerak, Adarbaion* sive *Azarbaion*, *Gueylon* sive *Guylan*, *Maẏandaron*, *Strabat*, *Boẏtan*, *Sabẏabah*, *Nyxabur*, *Karason*, *Kermon*, *Sagistan*, *Tabaristan*, *Kablestan*, *Nim-ruz*, *Sta Har*, *Sistan*, *Curdestan*, *Lorestan*. De quibus singulis ordine dicemus, factò initio potius ab *Hyerak*, quia Metropolis regni in illa sita est, & totum Regnum non raro ab Arabibus *Iraca* fuit appellata.

Hyerack.

ARabes & Persæ (inquit Teixera) duas regiones insigniunt nomine *Hyerack*, quarum uni tribuunt pro limite Bagadad, quæ successit in locum antiquæ Babylonis & haud longe distat ab hujus rudibus : altera citra hanc versus Persiam, includit multa regna & principatus, præter provinciam *Hyerack* proprie dictam ; & quidem postero-

riorem ha
id est Pers
Arabii q
vincias ce
occidente
junctim l
quasi dica

Porro
bilissima
oppida ce
hodie m
plurimur
bris, cor
copia lor

Izbah
rich) qu
gioni Ge
stri accen
plari Ten
dem grac
ginta qu
unde app
natis nu
gradibus
quemad
cepi, tr
gradus r
dinis au
quinque
gueroa l
triginta

riorem hanc vocant *Hyerack Agemy*, id est Persiæ; alteram autem *Hyerack Arabii* quæ & Aegyptum & alias provincias complectitur à *Bagadad* versus occidentem; ubi autem de utraque junctim loquuntur dicunt *Hyerakhen* quasi dicas utramque *Hyerack*.

Porro *Hyerak* Persiæ magna & nobilissima est provincia, plurima habens oppida celeberrima, quorum tamen hodie metropolis est *Hispahan*, & ut plurimum Regis Persarum aula celebris, commercii quoque & annonæ copia longe præstantissima.

Izbahan (inquit Schikardus in *Tharich*) quam Geographus Nubiensis regioni *Gebal* hoc est montanæ vel alpestri accenset; tribuit *Abulfeda* in exemplari *Tengnagliano*, longitudinis quidem gradus *LXXVI*, latitudinis vero triginta quatuor cum totidem minutis: unde apparet *Ptolemeum* (qui à fortunatis numerat) ibi novem, hic binis gradibus abundare; (*Vlughbeeckius* quemadmodum à *Clariss. V. Golio* accepi, tribuit illi longitudinis quidem gradus *LXXXVI* & *XL* scrupul. latitudinis autem *XXXII* grad. & viginti quinque minuta: *Garsias* de sylva *Figueroa* latitudinis gradus unum supra triginta & semissem.)

Meminit illius Rabbi Benjamin: inde (scilicet à Tabristan) est iter septem dierum ad urbem *Isbahan* (cujus nomen deinde indifferenter etiam cum P scribitur & Arabes) ea est urbs maxima & regalis habet in ambitu XII milliaria. Ibi degunt circiter quindecim millia Israëlitarum, &c. Recentiores geographi docent ipsius urbis, non in monte, sed in plano sitæ, ambitum hodie quatuor tantum millia pass. continere; suburbia vero plûsqvam decem quæ Iudæus annumerasse videtur. (de vera urbis magnitudine statim dicemus) Ajunt mœnia esse Cretacea, populum frequentem, bellicosum & divitem ob innumeras serici textrinas: cives olim recensitos fuisse supra 500000: hodie numerum hunc valde imminutum: id qua occasione acciderit, narrat Iosaphatus Barbarus testis oculatus (vide illius Itinerarium in parte secunda); summa huc redit: Quum ob rebellionem punirentur, jussos esse milites singulos, singula civium capita Regi afferre: deficientibus ergo viris præ multitudine carnificum, decollatas fuisse etiam mulieres & capita earum rafa ne agnoscerentur: ita urbem incolis exhaustam, ut Authoris tempore anno 1570. quando id factum recens erat,

vix

vix parte
idem alt
Venetæ a
Contaren
que non
appellat
men, in
florueru
vici ejus
50000 ci
posset. I
losissima
mercimo
ab ipso
men, ut
censer Ir
gus, qui
loca me
incognit
est rever
multum
propter
dibilem
propter
ductuun
fontium
hortoru
Adju
hujus d
Hemmi
dit ann

vix parte sexta fuerit habitata. Quod idem alter quoque Legatus Reipubl. Venetæ ad Vsun. Cassian, Ambrosius Contarenus confirmat: nisi quod uterque nomen tantæ urbis per aphæresin appellant *Spahan* vel *Spaam*. Cito tamen, intra xx tantum annos, ita reflouerunt & ædes & cives ut 10000 vici ejus numerarentur, unde viros 50000 citra sui nudationem, exarmare possit. Nostra ætate rursus est populosissima, & abundat omni comœatu, mercimoniis verò maxime claret: unde ab ipso Rege inhabitatur, per vices tamen, ut Petrus Teixeira testatur, qui accenset Irak regioni. Anglus ille naufragus, qui nuperrime, post superata Indiarum loca mediterranea, Europæis hactenus incognita, per id emporium domum est reversus, appellat *Ispahavne*, ac multum præfert suo Londino, tum propter mercium omnis generis incredibilem copiam ac æstimationem, tum propter structuras palatiorum, aqueductuum, tabernarum, balneorum, fontium, ambulacrorum denique ac hortorum amœnitates. Hæc ille.

Adjungam hic accuratissimam urbis hujus descriptionem, quam à Nicolao Hemmio nostrate accepi, qui illam vidit anno 1610 c. xxiii & xxiv.

Ispahan (inquit) hodie Persarum imperatoris regia; sita est ad ripam fluminis, duobus supra triginta gradibus ab æquatore versus Arctū & viginti quinque scrupulis: (eandem quoque latitudinem) prodit Vlugbeeckius & alii Arabes; longitudinem autem numerant ab extremo Africae littore sex gradus supra octuaginta & quadraginta minuta.) Cincta est terreno vallo, modicæ altitudinis undiquaque: fossa minus lata & æstivis mensibus fere sicca: continet intra vallum octodecim aut plura ædium millia, eleganter & magnificè substructarum; quæ desuper planæ sunt; & amœnissimos hortos, qui perpulchra stagna habent adjuncta.

Regis palatium, principali rerum venalium foro imminens, longe sumptuosissimum est, parietibus intus & extus eleganter pictis & deauratis: forum autem patet in longitudinem quidem septingentos passus, in latitudinem vero ducentos quinquaginta: ante palatium jacent triginta machinæ bellicæ ab Harmuzio advectæ sed hæcenus indigestæ.

Ambiunt forum hoc undiquaque proceræ arbores, & domicilia æqualiter edita ex coctilibus lateribus substructa, cum suis concamerationibus sive cellis, in quibus auri atq; argenti fabri, gem-

gemmarum
admodum
suo horum
torum, qu
ricas vena
in quibus
tur: amb
duos mun
clusus, qu
fuit in c
denique s
ad varias
Ad un
fissima
bus, ad q
ditur ex
terum m
tur per
plures vis
stant vari
sypini: et
cei atque
præterea
variorum
ficinæ vi
Ædes a
oppido
molis, e
quibus n
indigena
singulos

gemmarii, aromatarii degunt: quem admodum & ad alterum latus ex opposito horum, visuntur officinæ mercatorum, qui varias merces præsertim fericas venales habent: & variæ cauponæ, in quibus varia edulia parata inveniuntur: ambit item forum torrens inter duos muros è vivo saxo eductos conclusus, qui ad utrumque fori cornu influit in octangulas cisternas: à quibus denique sub plateis, quæ concavæ sunt ad varias ædes & hortos derivatur.

Ad unum fori latus visitur sumptuosissima Mesquita, marmoreis parietibus, ad quam tredecim gradibus ascenditur ex uno marmore excisis. Ad alterum moneta sita est, ad quam transitur per porticus, sub quibus quoque plures visuntur officinæ, in quibus profiant varii panni ferici, lanei atque gossypini: etiam vestes omnis generis, calcei atque ocreæ & similia. Sunt & aliæ præterea plateæ desuper tectæ, in quibus variorum artificum mechanicorum officinæ visuntur.

Ædes autem plurimæ reperiuntur in oppido, quadratæ formæ & diversæ molis, quas vocant *Caravanserai*, in quibus mercatores tam peregrini quam indigenæ diversantur, certo pretio in singulos menses. Quales & in cæteris

urbibus & pagis atque agris offenduntur, insigni itinerantium solatio & oportunitate.

Arx sita est ad partem urbis quæ Eorum adspicit, imprimis ampla, duplici muro & fossa clausa; cum turribus quadraginta; adhæc aliquot machinis bellicis munita; in hac habitat Vezerius Regis, cui custodia Arcis & The-sauri Regii qui ibidem asservantur, est demandata.

Tolerantur quoque in urbe duo monachorum conventus, Carmelitarum nimirum & Augustinianorum.

Habet urbs duodecim portas, quarum prima appellatur *Dalvvaât*, à qua via ducit ad aliquot Armeniorum pagos, quos vocant *Gendemân*.

Secunda *Hassenabad*, à qua via pertinet ad Persiæ metropolim *Schiras*, iter est sex dierum.

Tertia *Kherroen* ducens ad *Gouyvestan* & *Yesd*, quinque dierum itinere.

Quarta *Seydach Madeyan* à qua via ducit ad *Candaharam*, *Lahoram*, & reliquas partes Indiæ.

Quinta *Toubara* quam egrediuntur versus *Thermas* seu *Calidas Scaturigines*, quæ tridui itinere distant ab oppido, & *Rovdest* ab ipsis vocantur.

Sexta

Sexta *Toch*
Asian trium
Casbin oct
Iran tredecim
ecem, & *Ke*
ahumetani
stum celebr
ocant, &
neris suav
re.
 Septima *D*
agdat quinc
in dierum i
 Octava *L*
em oppida,
 Nona *Cha*
Lusaen tridui
am montem
durissima p
imis annis c
 & *annem* q
pido latus la
egros tradu
supra ducer
desudallè fer
gnates Regn
at opus abs
centi passus
rum quinq
nem restab
sibus hic qu

Sexta *Tochzi* à qua via pertinet ad *Cassian* trium dierum itinere & semis; ad *Casbin* octo; ad *Taurisum* viginti; *Gilan* tredecim; *Ferrabad* novem, aut decem, & *Kom* sex. Extra hanc solent Mahumetani dominicis nostris diebus, festum celebrare, quod *Tammachiam* vocant, & meretrices atque omnis generis suaviludii & scurræ convenire.

Septima *Decrides* à qua via ducit ad *Bagdat* quindecim, & ad *Ardevil* sedecim dierum itinere.

Octava *Lamboen* quæ ducit ad eadem oppida, ad quæ superior.

Nona *Chaarbagh*, à qua via ducit ad *Luaen* tridui itinere: atque ad *Abecouram* montem totidem: hunc montem è durissima petra constantem, jam plurimis annis conatus est Rex perfringere & amnem qui fecus oppositum ab oppido latus labitur, ad oppidum & illius agros traducere. Anno 1010 cxxiv supra ducenta millia operarum in eo desudasse ferunt; duces enim & magnates Regni, tum inter se certaverant, ut opus absolverent: nam tantum ducenti passus in longitudinem & centum quinquaginta cubiti in altitudinem restabant. Tantum tribus mensibus hic quojannis operari licet, ob
acre

acre frigus & altas nives, quæ cæteris mensibus montem occupant.

Reliquæ tres portæ hodie clausæ sunt; nimirum *Mergb*, quam apertam, pestem & annonæ inopiam oppido esse allaturam superstitiose credunt.

Kaly, quam itidem summam annonæ caritatem investuram metuunt.

Gouldesta denique, quam Rex convertit in pulcherrimam domum, quæ despicit in amœnissimum locum quem vocant *Chaerbagh*; qui pulcherrimis arboribus in ambitu cinctus est, & ab utroq; latere silicibus stratus; medium secat amnis *Zinderoend*, lapideo ponte stratus, quem regalem vocant; hic amnis dividit se in quatuor ramos, & mox in plures minores alveolos, qui varias oppidi ædes & hortos permeant. Influunt præterea in sex cisternas, quas vocant *Thankas*; quarum una sita est juxta viridarium regium, quod dicitur *Hasergeris*, longe amplissima & plano fundo atque æquali, cum pluribus fontibus & canalibus: ab hoc viridario usque ad pontem, utrimque sunt educta sumptuosa ædificia & in medio semitæ canalis è vivo saxo: à ponte itidem utrimque pertinent ædes usque ad magnificum Regis palatium; ita ut *Chaerbagh* ab hoc palatio ad viridarium

ium *Hasergeris*
eat fere inte
Extra oppidu
, nullo valle
n unum voc
bunt *Giolfa*
menlorum h
toribus ann
duxit. Hor
gnificentia
at enim Arn
utpote in
nnos sericos
erces emend
opolim at
ovincias des
m faciunt.
d sectæ Arm
eneris abstin
tyro & case
que quicqu
nt præter p
ullitam, m
ns. Observa
omanorum
ate quædam
ardum quatu
ne dimidia
ctum modu
beros suos ad
ratem nubil

darium Hafergeris, in longitudinem pateat fere integrum milliare.

Extra oppidum sunt aliquot suburbia, nullo vallo murove cincta; quorum unum vocatur *Golfa*, sive ut alii scribunt *Ciolfa*, à sex millibus familiis Armeniorum habitatum, quos Rex superioribus annis è patriis sedibus huc traduxit. Horum ædes splendore & magnificentia certant cum oppidanis: sunt enim Armenii hi plerique opulenti, utpote industrii mercatores, qui pannos sericos, glastum & alias Indicas merces emendo & Halepum, Constantinopolim atque adeo ad Europæas provincias deducendo, maximum quantum faciunt. Sunt quidem Christiani, sed sectæ Armeniæ: diebus Mercurii & Veneris abstinent à carnibus, piscibus, butyro & caseo, omnique pinguedine: neque quicquam illis diebus manducant præter panem, aut oryzam aqua ebullitam, mel, olera & arboreos fructus. Observant & quadragesimam ad Romanorum normam; jejnantque ante quædam festa majora, octo & interdum quatuordecim diebus. Ita ut pene dimidiam anni partem ad supra dictum modum jejnent. Desponsant liberos suos admodum juvenes, & ubi ætatem nubilem attrigerint, conjunguntur

guntur in templo : viduis ad secundas atque adeo tertias nuptias transire permittitur, numquam aut rarissime ad quartas. Sacerdotibus vero etiam secundas nuptias interdicitur. Superstitionum & ceremoniarum suarum sunt retinentissimi.

Gauvverabad alterum suburbium habitatur à *Gauvrifis*, quos Rex huc traduxit è *Gauvrestan* & *Yesd*; sunt autem antiqui *Perfæ*, gentiles, quique etiamnum ignem colunt, de quo cultu alibi dicetur : horum familiæ numerantur hic circiter quingentæ : gens longe melioris fidei & probior, quam sunt *Perfæ Mahumetani*; mercatores industrii, gnavi agrorum cultores. Mares sunt robusto corpore & usurpant vestes à reliquorum *Perfarum* amictu diversas, præsertim quoad colorem; feminae quoque illorum validæ & obcæcæ, quæ longe aliter vestiuntur quam *Perficæ* in *Hispahan*: neque velant faciem, uti illæ; neque tam impudicæ judicantur. Marium autem vestitum in adjuncta tabella curavimus exprimendum.

Abaf-

tus appel
serici text
vero barb
mam, & c
patentem
pondo ver
& celerita
dente, qu
tate public
urbem res
qui fanun
to *Albors*
rhati huc
ignis con
ecetur. V
stituunt
duorum
Kawon se
famosum,
generis te
litate; hi
scuntur,
per excell
Kom c
oppidum
tem lapid
dicit ab A
stare itine
Cartuvri
Sacab
Savan d

tus appellat illam *Iasdi* mercimoniis & serici textura celebrem ; *Iosaphatus* vero barbarus *Iex* incensibus amplissimam, & quinque mill. pass. in circuitu patentem , ubi quotidie decem mille pondo venduntur, incredibili silentio & celeritate, nec sermone ullo intercedente, quod pretium singulis auctoritate publica inscriptum sit. Circa hanc urbem reperiuntur hodieque ignicolæ, qui fanum habent in propinquo monte *Albors*, ubi à temporibus *Kaiomarthati* hucusque jam ultra xxxv secula ignis continuo arsit : sed de his alibi dicetur. *Vlugbekius* & alii Arabes constituunt hoc oppidum ad latitudinem duorum & triginta graduum. Dein *Kaxon* secundum *Teixeram*, oppidum famosum, sericorum pannorum omnis generis textura & agri imprimis fertilitate ; hic enim exquisiti fructus nascuntur, præsertim mala cotonea, quæ per excellentiam *Caxton* appellantur.

Kom quoque sive *Com* magnum oppidum habens versus Arctum pontem lapideum. Nubiensis vocat *Com* & dicit ab *Albahān* (ita vocat *Ispahan*) distare itinere bidui. Vide & Itinerarium *Cartwrightii*.

Saoab *Teixeræ*, Nubiensi uti suspicor *Savan* distans à *Com* xxxvi mill. pass.

& à *Mascuna* xxvii mill. pass. nisi forte sit *Savva* cujus *Vlughbekius* prodiit longitudinem lxxxv grad. & latitudinem xxxv. Cujus quoque *Elmacinus* meminit; portatus (inquit) est *Savvam* prope *Hamadanum*, atque ibi mortuus est.

Kazvin sive *Casbin*, oppidum celebre (inquit *Teixera*) ad quod *Persarum* Imperator *Xa-Thamaz* regiam suam transtulit post *Taurisium* vulgo *Tabriz* à *Turcis* captum & direptum. *Ioannes de Persia* scribit hanc urbem supra centum millia oppidanorum numerare; *Mesquitas* sive *Mahumetanorum* templa quingenta. Palatium Regis longe maximum est, ita ut quartam partem leuæ in longitudinem occupet. Hujus urbis etiam itineraria meminerunt, quæ in parte secunda reperiuntur, quæ consulenda sunt, imprimis *Itinerarium Cartvrichti*, qui diligentissime hanc urbem descripsit, & existimat veterum *Arsaciam* fuisse, (urbem *Mediæ* *Ptolemeo* & *Ammiano*.) Sita autem est in amœna & fecunda valle, quæ tridui aut quadridui iter patet in longitudinem. Oppidanorum ædes neglectim structæ sunt, è lateribus tantum ad solem duratis, ut fere sunt reliqua ædificia per totam *Persiam*. *Vlughbekius*

& Arabes
illi longitu
ta graduat
Nubiensis
id est mon
giones mi
opinentur
Et iter ab
Hamadan
ab hoc a
Cazvin d
Amedon, d
dan, dicit
stareque
Benjamin
est (inqu
tropolis (
teræ non
ubi degun
viri. Nat
nagogaru
chai & El
à Muslim
una cum
kardus) q
phratem
lam circa
huic urbi
rabes lon
ginta gra
daum & c

& Arabes ut supra vidimus tribuunt illi longitudinem quinque & octuaginta graduum & triginta sex minorum. Nubiensis refert ad regionem Algebal id est montanam, & quidem inter regiones minores, licet (inquit) quidam opinentur hanc esse de terra *Deilan*. Et iter ab Hamadan ita designat; ab Hamadan ad *Narestan* xxx mill. pass. ab hoc ad *Aved* xxiv mill. pass. ad *Cazvin* duæ dietæ. Addit his *Teixera Amedon*, quam Nubiensis vocat *Hamadan*, dicitque ingentem esse urbem, distareque ab *Astarabad* xlv mill. pass. Benjamin Iudæus vocat *Hemdan*; ipsa est (inquit) vetus Madai (Mediæ metropolis (inquit Schikardus) à quo litteræ non abluunt) civitas amplissima, ubi degunt ex Israëlitis tantum l mill. viri. Nam ibidem ante quandam Synagogarum, sunt monumenta Mardochæi & Estheræ. Fuit autem hæc urbs à Muslimis capta anno Hegiræ xxiv una cum *Elbira*, non illa (inquit Schikardus) quæ jacet supra *Raccam* ad Euphratem, sed altera in regione *Addeilam* circa urbem *Kazvvin*. Tribuit autem huic urbi *Hamedan* *Vlugbeeckius* & Arabes longitudinem trium supra octuaginta graduum & triginta quinq; graduum & decem scrupulorum latitudinæ.

Adjungit deinceps *Teixera* oppidum *Nahaond*, quod Nubiensis vocat *Naha-vand*; scribitque ab Hamadan distare XLVIII mill. pass. à *Rudhan* XXI mill. pass.

Et deinceps *Targazin*, *Damaoand* & *Taharon*, de quibus nihil comperi.

Rey Xarear vel *Schariar*, inquit *Teixera*, ubimanna colligitur, sed inferioris noxæ: Nubiensis videtur hoc oppidum appellare *Ray*; & iter ab Hamadan ad illam designat; ab Hamadan ad *Sava* XC mill. pass. à *Sava* ad *Ray* I mill. pass. Vlugbeeckius & Arabes collocant ad longitudinem octuaginta sex graduum & decem scrupulorum, & latitudinem triginta quinque; quibus alii addunt XI scrupul.

Ad hanc quoque provinciam pertinet *Sultania*, quam Iovius putat exstructam fuisse è ruinis *Tigranocertæ*. Nomen hoc (inquit *Leonclavius*) est consequuta à *Sultanis*, quod Persiæ quondam fuerit regia, *Sultanique* sedes & domicilium. Videnda sunt Itineraria in parte secunda, quæ prolixè illius meminerunt præsertim *Cartvrighti*. Vlugbeeckius & Arabes produnt longitudinem illius quinque supra octuaginta graduum & latitudinem triginta sex grad. & xxx scrupul.

Ad-

Addunt
Hulvvaen
Holvan, &
 lam sex hab
Nabraüan x
ema; toti
 mill. pass. a
 ad *Chanecq*
Casfr-Sirin
 Ab Hamada
 ejusmodi est
 pass. ad *Cat*
Maderam
 Almam pa
 pontem *A*
Lahsun, ind
Zebaidiam
 est, pratium
Fermasin
Cachravu
 quorum lo
 quire supra
 de illis obse
Chivvar, c
 pellare *Gion*
Aba; N
 & nullis m
 distare à *Fa*
 xiv mill. p
 termina le
Schiraz sin

Adduntur his ab aliis *Chocherarond.*

Hulvvaen quam Nubiensis vocat *Holván*, & dicit ab urbe *Bagdat* ad illam sex haberi stationes; nimirum ad *Nabraian* XII mill. pass. ad *Dair-Barema*; totidem. ad *Dascaram* XXIV mill. pass. ad *Halulan* XXI mill. pass. ad *Chanecquin* XXVII mill. pass. ad *Catfr-Sirin*; ad *Holván* XV mill. pass. Ab *Hamadan* autem ad *Holván* iter ejusmodi esse; ad *Astorabad* XLV mill. pass. ad *Catfr-Allofus* XXI mill. pass. ad *Maderam* XXI mill. pass. ad pontem *Almam* parvi amnis XV mill. pass. ad pontem *Abi-Aiub* XII mill. pass. Ad *Iabsun*, indeque ad *Carmazin* XXIIV; ad *Zobaidiam* XXIV ad *Marg-Alcalaa*, id est, pratum arcis XXVII mill. pass.

Fermasin de quo nihil inveni.

Cachravard, *Gerpadekân*, *Zamren*, quorum longitudines & latitudines require supra: nam nihil præterea nobis de illis observatum.

Chivvâr, quam Nubiensis videtur appellare *Giouâr* LX mill. pass. à *Schiraz*.

Aba; Nubiensis vocat urbem parvam, & nullis mœnibus cinctam; scribitque distare à *Fahrag* LXXV mill. pass. à *Rudhariv* mill. pass. à *Murgia* solitudinî contermina levem stationem; à qua ad *Schiraz* sint XXXVI mill. pass.

Parc sive Fares & Farc.

PARC (quam Arabes efferunt Fares & Farc) una est è majoribus & melioribus provinciis hujus imperii; ejus autem Metropolis est *Schiras* quam alii efferunt *Xyras* & *Siraz*, nobilissima urbs & antiquissima; omni genere commeatus abundans; & commerciis cum cæteris regnis & provinciis Persiæ florentissima; hic enim panni serici magna copia texuntur, è serico quod in finibus illius provenit. Scribit *Teixera*, hanc civitatem conditam fuisse à *Iamked*, ambitu duodecim farsangarum. *Ioannes de Persa* scribit sitam esse ad fluvium *Bendamir* & intra muros supra sexaginta millia civium continere; licet autem *Iosaphat Barbarus* illi circuitum tribuat viginti mill. se qui ambitum illius dimensus fuerit non nisi quatuor leucarum castellanarum circumferentiamprehendisse. Aër hic frigidior ut testatur *Teixera*; incolæ sunt colore candido, formosi & urbanis moribus. In hujus agro reperitur secunda species Costi, quam Persæ vulgo vocant *Kost-Talk* id est amarum, ad differentiam Costi quod ex India petitur, quod ipsi *Kost-Xerin* vocant, id est dulce.

Audia-

Audiamus
Hic etiam r
mordia sua d
faz urbes nu
meditullio t
id est, sex s
ambitu com
tra feruentis
unde roferis
bita luxur
copia ditill
possit. Itaq
idioma cæ
quorum a
rem, cereb
rem potent
Videnda
cuntur de
tantum ad
servata ann
Schiraz
Arctum no
sex supra tr
in valle pra
die supra c
nus accede
adspetum.
dentibus s
atque viri
consta, q
in hisce vi

Audiamus & Schikardum in Tarich:
 Huic etiam regi (inquit) *Gamschid* primordia sua debet *Schiraz*, inter Persiæ urbes nunc facile princeps, in Regni meditullio sita, duodecim farsangas, id est, sex supra triginta mill. pass. in ambitu complexa, temperati aëris nec ita feruentis uti ad australem oram; unde rosetis abundat, & rex ille florum ibi ita luxuriat, ut aquis inde maxima copia distillari solitis vel navis onerari possit. Itaque nec mirum est eorum idioma cæteris Persiæ dialectis præferri, quorum ager tam suavem spirat odorem, cerebri quamvis enecti vivificatorem potentissimum.

Videnda quæ in secunda parte dicuntur de hac urbe in Itinerariis; hic tantum addam quæ à Belga sunt observata anno 1610 cxxxiii.

Schiraz distat ab Æquatore versus Arctum novem & viginti gradibus & sex supra triginta scrupulis: condita est in valle præfertili, complectiturque hodie supra decem millia focorum: eminens accedentibus pulcherrimū præbet adspæctum, ob altas illius turres è splendentibus saxis constructas, & hortos atque viridaria, vernantibus cupressis confita, quæ undique illam cingunt; in hisce viridariis reperiuntur omnis
 gene-

generis fructiferæ arbores : rigantur autem certis canalibus è vicino flumine derivatis, quemadmodum & agri qui ambiunt, plures quoque hic reperiuntur fontes. Nascitur hic præstantissimum vinum totius Persiæ, & venundatur admodum vili pretio. Laudatissima autem rosarum aqua, ad varias & longinquas regiones deportatur. Ager suburbanus tritici & aliarum frugum feracissimus est: oves hic ferunt lanam crispam cinerei & candidi coloris, & caudas ita grandes & obesas ut interdum octodecim & non raro viginti libras pendant. In sylvis nascuntur passim arbores quæ mastychen exsudent, excipitur patellis quæ ramis applicantur, coloris primum viridis, qui ab æstu viciatur. In hac urbe tolerantur hodie à Persarum Imperatore duo conventus Monachorum, qui partim sunt Itali ordinis Carmelitarum, partim Lusitani ordinis S. Augustini; qui hic conciones habent & missas celebrant; concionantur autem lingua Persica, Armenia & Arabica; nam potissima pars auditorum sunt Armenii, pauci admodum gentiles aut Mahumetani, quia indigenis vetitum est vel hilum de mutanda religione cogitare.

Nubiensis Chorograhi h. is, ita circum-
scribit

P
 tibus hanc pa
 quit) terra
 tentis magn
 parte Sindi
 ingit. Clau
 mari Perfi
 n; à Septe
 odit autem
 hac civitate
 am extra ha
 m præcipua
 lter à Schir
 die vocan
 usmodi est
 i mill. pass
 i mill. pass
 ill. pass. ab
 xidem mill.
 pidum pop
 ff. Hinc ad
 ill. pass. Et
 xxiv mil
 baban xci
 Verum qui
 bus annis h
 azigam ubi
 biduum, ad
 duos pontes
 Mahy pagur
 ffan, Coscos
 pagos; Gomb

scribit hanc partem Persiæ ; dicimus (inquit) terram Fares ambiri ex parte orientis magno campo, qui superiore sui parte Sindiæ terram, inferiore Ray attingit. Clauditur autem ab Occidente, mari Persico ; à meridie terra Me-crân ; à Septentrione terra Churestan. Prodit autem varias distantias & itinera ab hac civitate ad alia oppida tam intra quam extra hanc provinciam, nos tantum præcipua quædam hic inseremus.

Iter à *Schiraz* ad *Acababan* (quam hodie vocant *Hispahan* & *Spahan*) ejusmodi est : à *Schiras* ad urbem *Bazas* XII mill. pass. ab hac ad oppidum *Kian* XII mill. pass. à *Kian* ad *Casraain* XXI mill. pass. ab hoc ad oppidum *Astachar* totidem mill. pass. ab hoc ad *Chan-Rus* oppidum populosum etiam XXI mill. pass. Hinc ad oppidum *Kard* totidem mill. pass. Et ab hoc ad oppidum *Karda* XXIV mill. pass. à *Chan Rus* ad *Afbahan* XCIII mill. pass.

Verum quidam nostrorum superioribus annis hoc iter egit hoc modo : per *Bazigam* ubi annona comparanda est in biduum, ad *Poule gorck* & *Poule-nous* duos pontes super fluvium stratos : ad *Mahy pagum*, *Emonzade*, *Ousfoenr*, *Aspas*, *Coscoser*, *Dedaur Chan* omnes pagos ; *Gombesilatam* arcem ; *Iasigas* pagum

pagum & castellum ; *Demaçoot* torrentem ; *Abenebad* grandem pagum, ubi teloneum solvitur ; *Mayar* pagum & *Spahan eck* diversorium . Testatur autem hoc iter absolvi , equis quidem diebus sex , camelis vero sedecim : vide in secunda parte itinerarium Nicolai Hemmii .

Iter à Schiraz ad *Iasd* prodit Nubiensis tale : *Iasd* (inquit) est ad Orientem , secus extremitatem deserti , in itinere quod ducit ad Chorasán ; & nos ad amussim describemus hanc viam prout jacet : Quare egredieris è Schiraz ad *Zarcan* (est autem *Zarcan* domicilia aliquot secus flumen suavis aquæ) tum ad urbem *Astachar* xviii mill. pass. Ab *Astachar* ad oppidum *Tir* xii mill. pass. à *Tir* ad *Cehemend* oppidum xxiv mill. pass. à *Kehemend* ad *Bend* oppidum totidem mill. pass. à *Bend* ad *Iarcoja* xxxvi mill. pass. à *Iarcoja* ad oppidum *Asad* xxxix mill. pass. ab *Asad* oppido forti arce munito ad oppidum *Magius* xviii mill. pass. ab oppido *Magius* ad urbem *Kattha* sub limitibus *Iazd* contentam xv mill. pass. demum à *Kattha* ad *Iazd* xxx mill. pass.

Ad hanc quoque provinciam pertinet *Astachar* , quæ olim illius Metropolis videtur fuisse ; *Alfraganus* in Climate

mate tertio
ata editione
ta corrupte
ficiunt plera
em , sed po
icipii , ita ut
deatur. Vi
barbari. Qu
ui hac iter h
ui diei itiner
onem , & ci
quatore ve
ie rudera tr
& palatii im
ie Estacher
a visuntur d
& amœnissim
aliquot admi
menta : ad
etra excisis
quis eo asc
autem super
primo concl
olitissimo l
insculptæ ;
pretioso ma
ar speculi r
aliquot atria
marmore ex
furus olim
pquoque nov

mate tertio vocat *Astacharam* in renovata editione Christmanni, quum antea corrupte ibidem legeretur *Astatar*; faciunt pleraque itinera hujus mentionem, sed potius veluti pagi aut municipii, ita ut à Musulmanis olim excisa videatur. Vide Itinerarium Iosephati Barbari. Quidam autem nostratium, qui hac iter habuit, ita meminit. Sex qui diei itinere à *Schiraz* versus aquilonem, & circiter triginta gradibus ab Aequatore versus Arctum, visuntur hodie rudera magnificæ urbis Persepoleos & palatii imprimis nobilis, vocant hodie *Estacher* & locum ubi palatii rudera visuntur *Chilminare*; in fertilissima & amœnissima convalle, hic supersunt aliquot admirabilia antiquitatis monumenta: ad quæ ascenditur gradibus è petra excisis, adeo latis & planis ut equis eo ascendere liceat; in planicie autem super dictam petram, visuntur primo conclave aliquod, cujus fores è politissimo saxo sunt & variis figuris insculptæ; intra sunt duæ fenestræ è pretioso marmore & ita polito ut instar speculi reluceant; præterea sunt hic aliquot atria in quibus visuntur cistæ è marmore excisæ, in quibus regius thesaurus olim fuit reconditus; supersunt quoque novemdecim columnæ è quadra-

draginta ; & triginta tria prothyra ; omnia tam affabre facta & tam elegantibus figuris incisa , ut pictor industrius vix anni spatio cuncta posset delineare. Narrat Almacinus in vita *Muavia* Califæ, Ziadum nomine Alis Persidis præfectum Istacharæ commoratum, ibique arcem munitissimam extruxisse.

Ab eadem urbe Schiras versus ortum , jacet lacus falsus circiter octo aut novem milliaria patens in longitudinem, in latitudinem unum , aut paululum supra. Sal instar nivis candidissimus est, iraque spissè quibusdam locis concretus ut vestigia ferat , verum quum infra concavus sit, non est illi magnopere credendum, facile enim dehiscit, cum summo superstantium periculo.

Ad hanc provinciam quoque refertur hodie *Laar* sive *Lara* ut Portugalli efferunt, à qua urbe sortiuntur nomen *Laris*, numisma ex argento absolutissimo, notissimum & usitatissimum per totum Orientem ; urbs hæc regni particularis caput fuit, & superioribus annis ab Abbas Rege fuit capta, uti paulo post dicemus : anno c^o l^o xc lll ut narrat Teixeira, afflixit illam horrendus terræ motus, qui supra mille ducenta domicilia prostravit, plurimasque ci-

ster.

sternas (quibus salus civium constat, siquidem tantum pluviis aquis utuntur) dirupit & supra tria millia incolarum obruit.

Ad regnum Laræ volunt quondam pertinuisse *Bender-Gomrov*, ubi Lusitani arcem ædificarunt ad sinum Persicū, postquam Harmuzio fuerant potiti.

Hunc autem locum ita à nostris inveni descriptum. *Gamroui* distat ab æquatore versus arctum septem & viginti gradibus : estque municipium ad oram sinus Persici situm, parens hodie Duci Schiraz *Yman-Couly*; Portugalis ademptum ab *Ali-Reecke* ejusdem Ducis Legato anno 1010cxii. Postquam Belgæ nostri hic appellere & commercia cœperunt exercere, tribus quatuorve annis multo populosius est factum, ita ut jam circiter nongentæ hinc familiæ habitent. Duas habet arces ad latus Meridionale ; & versus Arctum validum propugnaculum ad oram Sinus, pluribus machinis munitum : præsidium Persarum constat ut plurimum ducentis peditibus & totidem vel etiam trecentis equitibus ; si autem majores copię Portugaliorum metuantur, tenetur Arabs quidam regulus *Seyd-Mahumet* ducentos exercitatissimos *Scolopetarios* illis subsidio mittere.

A *Gamrou* autem ad *Laram* agitur iter per sequentes Caravanferas, sive diverforia ad itinerantium solatium comparata, *Randaly*, *Getrit*, *Cauberestan*, primus hic est pagus qui occurrit trans fluvium *Chour*; dein *Goerebasergon*, *Ghion* sive *Baste Camekoe Gormon* pagum annonæ copia affluentem: *Checkkecheck* sive *Bahadany Wassaly* sive etiam *Baste Parouu*; denique *Chergaef*, à quo transitur ad oppidum *Laram*. Quod oppidum à quodam nostrorum ita accepi descriptum. Oppidum *Laram* ædificatum volunt à *Pilæes* filio *Firoës*, post cujus decessum successit *Gorgion Melech*, vir valde magnanimus, qui super montem, qui oppido à Septentrionibus imminet, amplum & validum castellum fecit communiri, & regnum est auspicatus. Hunc ex ordine secuti sunt duo supra triginta Reges, quorum postremus fuit *Ebrahim Chan*, quem *Xa-Abas* anno 1010 cii regno spoliavit. Arx à *Persis* diruta fuit & alia rursus excitata commodiore loco, nimirum super montem qui ab Austro propius oppido incumbit. In oppido numerantur circiter quatuor millia domorum, planis tectis, cum certis foraminibus instar fumariorum. Nullo vallo cinctum est, natu-

P
ura tamen
tr enim und
plæ sunt ro
mum agris
mulis, & or
endis dant
que partem
ad merces
andas. In r
am venaliun
plures visu
cibus & ar
re. Cingun
ti, in quib
es sunt con
os ferunt.
ly. Arx jan
m petram,
enditur, ita
sine possint
anihil dilata
muro è vivo
in illa sunt d
quique æn
n Regi aden
ates. Ferun
conservari
endis suffic
teos qui jug
laquam sub
vialem excip

natura tamen loci satis munitum, cingitur enim undique asperis montibus. Incolæ sunt robusto corpore; qui potissimum agris colendis, & camelis, asinis, mulis, & omnis generis animalibus pascendis dant operam; maximam quoque partem inserviunt mercatoribus, ad merces illorum ultro citroque vectandas. In medio oppido est forum rerum venalium, desuper tectum, sub quo plures visuntur officinæ omnibus mercibus & annona omnis generis refertæ. Cingunt oppidum amœnissimi horti, in quibus plurimæ fructiferæ arbores sunt consitæ, imprimis quæ datylos ferunt. Regitur à præfecto sive Kady. Arx jam sita est super præruptam petram, ad quam angusto calle ascenditur, ita ut vix duo equites uno ordine possint incedere, supra tamen nonnihil dilatatur: oblonga est Arx, & muro è vivo saxo cincta, valde edito, in illa sunt circiter ducenta domicilia, quinque æneæ machinæ, Hispaniarum Regi ademptæ, & centum delecti milites. Ferunt in armamentario arma conservari quæ tribus millibus instruendis sufficiant. Duos tantum habet puteos qui jugiter quidem scaturiunt sed aquam subsalsam: unde hic aquam pluvialem excipiunt atque conservant

sex cisternis. In oppido quoque nullæ habentur aquæ nisi pluviatiles, quas similiter excipiunt cisternis, quarum ad quinque millia tam in urbe, quam extra in illius tamen ambitu dicuntur reperiri: & quidem publicas, ita ut cuivis ad eas pateat accessus, tecto superius opertæ. Vnum & maximum vitium est hujus regionis quod tam crebro terramotibus vexetur, quibus non raro plurimæ ædes prosternuntur.

Quibus in animo est Schiraz proficisci, iis maxime opportunum est annonam comparare ad septiduum in oppido, ut iter possit absolvere usque ad *Gemoed*, licet idem quoque fieri possit in vicinis aliquot urbi pagis. Per tendit autem iter ad hunc modum; per *Garom* oppidum distans à *Lara* octuaginta milliaribus, quæ ab equis quidem absolvuntur diebus sex, à *Cassila* autem atque *Camelis* quindecim. Equitibus iter est per *Dehakoe*, *Berry*, *Benarou*, *Chabitale*, *Gharom*, *Michgeck*, *Gassar*, *Mehasera*, *Babbahie*. *Cassilæ* autem per *Dehakoe* pagum; *Berry* municipium & olim oppidum alicujus pretii, *Veheram*, *Chiahikot*, ad torrentem *Angavvinam*, *Augerin*, *Gerde Betaham*, *Gormoed*, *Codbavvan*, *Miggeck*, ubi teloneum solvitur à mercatoribus; *Payaran* fluvium,

in, *Gasserm*
pannes Nev
 iter hunc
accovv, *Be*
 um *Lara* o
 ovv oppidum
 um; ad *Me*
imon Modd
 vel municip
 diis autè int
 lupi: iter ag
 Corum & A
 antequam
 sum hic on
 aræ *Legat*
 gem *Perfiz*
 ara, cujus s
 in universo
 gilia antiqu
 mes ædes è la
 inter duos ad
 e cœnum fe
 in hic super
 atii *Persepo*
 iquis script
 cant *Chilmin*
 ta columna
 illas turres,
 ruunt. *Rartu*
 in se offert ii
 in *Hispahan*

uium, *Gaffermeferii & Babahagien.*
 Ioannes Nevvbury Anglus designat
 hoc iter hunc in modum: A Lara ad
Dehaccovv, Berre, Olous, Gouen ubi
 regnum Laræ definit. Hinc ad *Gua-*
arouvv oppidum; ad *Demorder* muni-
 cipium; ad *Mecocal*, ad *Cavvger*, ad
Chestmon Moddassar diversorium, ad
Covvel municipium; ad *Xyras*. Inter-
 mediis autè intervallis multi reperiun-
 tur lupi: iter agitur à Larad-Xyras ver-
 sus Corum & Arcum.

Antequam ad cætera pergo, non
 possum hic omittere Garziæ de Sylva
 Figuroæ Legati Regis Hispaniarum ad
 Regem Persiæ observationes de *Chil-*
minara, cuius supra feci mentionem.

In universo Regno (inquit) vix ulla
 vestigia antiquitatis videre est, quum
 omnes ædes è latere non cocto, aut lu-
 to inter duos astères coacto structæ sint,
 quæ cœnum ferre non possunt. Atra-
 men hic supersunt vasta rudera arcis &
 Palatii Persepoleos adeo celebratæ ab
 antiquis scriptoribus: Arabes & Persæ
 vocant *Chilminara*, quasi dicas quadra-
 ginta columnas: ita enim appellant al-
 tas illas turres, quas Arabes templis suis
 astruunt. Rarum hoc orbis monumen-
 tum se offert iis qui à Schiraz ad civita-
 tem Hispahan proficiscuntur, circiter

leucae intervallo à fluuio *Bradimir*, qui veteribus dicebatur *Araxis* (non ille qui *Mediam* dividit à *maiore Armenia*) cuius *Q. Curtius* saepe meminit, uti & *Diodorus* & *Plutarchus*, qui nos ad verum situm *Persepoleos* veluti manu ducunt. *Altitudo*, *pulchritudo* & *firmitas* harum columnarum apparet è viginti illis quæ hodieque superant, quæ cum reliquarum basibus omnes in admirationem rapiunt: personarum quæ marmoribus passim insculptæ visuntur amictus, plane conveniunt cum amictu magnificorum *Venetorum*. tunicæ nimirum ad talos demissæ cum latis manicis; & caputia orbicularia, cæsaries super humeros sparsa & barbæ prolixæ. Quosdam videre est sedentes cum summa majestate in sellis, quales in *Ecclesiis* nostris usurpantur, cum scabellis sub pedibus, palmum altis. Et quod mirum, in omnibus hisce nulla similitudo se prodit vestium, quas *Asiaticæ* gentes aut hodie usurpant aut olim usurparunt. Nam licet ab omni antiquitate nulla argumenta promi possint, quibus amictus *Assyriorum*, *Medorum* & *Persarum* ita plane describi possit, uti proclive est facere in vestibus *Latinorum* & *Græcorum*: tamen satis constat, usos fuisse vestibus modice longis, ad Punicum

cum modum
que Turci &
quidem *Alia*
& caputia
distincta à c
in his vero
quissimæ si
quasi nuper
videtur iis
minum fug
opus omne
bie superet
in tabula l
ut monst
characteres
Hebraei, *G*
quam gent
triangulare
obelisci, ita
gura autem
architectur
Ionica an
discerni ne
da quædam
tium mir
tamen ma
moris & l
locis appa
acte polit
tuentium
nerunt hu

cum modum, quemadmodum hodieque Turci & Persæ usurpant, quas illi quidem *Aliuba*, hi vero *Cavaia* vocant: & capitum involucra colore & forma distincta à cidari seu regali diademate. In his vero sculpturis (quæ licet antiquissimæ sint, tamen ita sunt integræ quasi nuper factæ fuissent) nihil simile videtur iis vestibus quas memoria hominum suggerere potest: ita ut hoc opus omnem antiquitatem haud dubie superet. Idem confirmat inscriptio in tabula Iaspidea, ita nitida & integra ut monstro similis videatur: hujus characteres neque Chaldæi sunt nec Hebræi, Græci aut Arabici, aut cujusquam gentis hodie notæ: Omnes sunt triangulares, aut pyramidales vel instar obelisci, ita ut tantum dispositione, figura autem neutiquam differant. Quæ architecturæ species fuerit Corinthiaca, Ionica an Dorica sive mixta è rudibus, discerni nequit; nihilominus admiranda quædam symmetria, oculos intuentium mirum in modum afficit. Nihil tamen magis me delectavit quam marmoris & Iaspidis durities; nam multis locis apparent tabulæ ita nitidæ & exacte politæ ut speculorum instar intuentium vultus repræsentent. Meminerunt hujus palatii Arrianus & Iustinus,

nus, omnium autem exactiſſimè Diodorus.

Arx univerſa triplici muro cincta fuit, qui jam ævo ceſſerunt: ſepulchra quoque Regum ad latus montis (ad cujus radices Arx jacet) viſuntur eis intervallis, quæ à Diodoro deſcribuntur. Quid multa? ea quæ hic videntur tam pulchre conveniunt cum iis quæ ille deſcribit, ut errori nullus ſit locus. Præter hæc rudera, nihil tantæ civitatis ſuperest; præterquam quod mediæ leucæ ſpacio ab Arce alia columna extet, ejuſdem cum cæteris magnitudinis, & aliæ duæ minores paulum ab hac remota; in quibus à famulis meis obſervatæ figuræ equorum & virorum vaſtæ molis. Sitæ autem ſunt rudera hæc in planicie, quam variæ foſſæ è fluvio Araxe derivatæ dividunt & fœcundant, quæ ad decem leucas in ambitu patet, ita ut tantam urbem alere haud difficulter quiverit, hodie tamen tantum modicum municipium quadringentarum caſarum habet, quod *Margatean* vocant, haud longe diſtans ab arce. hæc ille.

Sunt præterea in hac provincia Parc vel Fares alia oppida; à Teixera memorantur *Tarom*, *Karun*, *Laſtan*, *Stababanon*, *Neriz*, *Paſah* & *Dar-agnerd*.

Karun

P
Karun ve
ecundum N
aſa LII mill
mill. paſſ. a
Wughbeecki
ibus & quin
Laſtan, ju
aſcitur aſſa
ngu.

Stababan
caput pilofur
malibus illis
provincia Pa
ſtrictus adm
abanon ab
quod diſtat
juiſ ager ab
haud diſſimi
untur maxi
quorum ven
les, qui bon
num excell
colæ totum
cant *Kache*
vertice mor
quor, quem
dei miniſtro
tem quotan
ta meticaliv
rum, paulo
tant hunc li

Kazrun vel ut alii efferunt *Kaseroen*, secundum Nubiensem distat ab urbe Fasa LIV mill. pass. & à Gioüar XLVIII mill. pass. ab æquatore secundum Vlughbeeckium novem & viginti gradibus & quindecim scrupulis.

Lastan, juxta hanc urbem abunde nascitur assa fætida quam Persæ vocant *Ingu*.

Stahabanon cujus indigenæ totum caput pilosum habent, nobilis est animalibus illis quæ Bezoar continent. In provincia *Parc* (inquit *Teixera*) est districtus admodum illustris, vocant *Stahabanon* ab oppido ejusdem nominis, quod distat trium dierum itinere à *Lara* cujus ager abundat herba quadam, quæ haud dissimilis est croco quam depascuntur maximi greges animalium, in quorum ventriculis inveniuntur lapides, qui bonitate & facultatibus plurimum excellunt: hujus provinciæ incolæ totum caput sunt pilati, Persæ vocant *Kachel*. In eadem provincia in vertice montis è petra salit quidam liquor, quem Rex Persæ per probatâ fidei ministros curat colligi: cogitur autem quotannis ad quantitatem triginta meticalium; id est quinque unciarum, paulo plus, minusve. Persæ vocant hunc liquorem *Momnachy Kony*.

id est, mumiam pretiosam : siquidem instar miraculi resistit venenis & nobilissimum est antidotum, præterquam quod omnibus intestinis rupturis medeatur. Rex Persiæ qui solus hoc liquore potitur, eundem ingentis muneris loco, exigua quantitate elargitur regibus & magnatibus suis amicis.

Neriz, hujus montana abundant metallis ferri & chalybis longe absolutissimi, è quibus arma aliaque instrumenta præstantissima fabricant Persæ.

Pazah autem quam Nubiensis appellat *Basam* & *Dar-agued*, abundat annona & omnis generis fructibus: distat autem Fasa secundum Nubiensem à Schiraz LX mill. pass. à Kazarun LIV mill. pass.

Nubiensishis adjungit urbem *Ragian*, perpulchram quæ terminat provinciam Fares & Churestan: est autem vicina urbibus Siraf & Kazarun atque Gioüar.

Itemque *Siraf* urbem quæ adjacet littori maris Persici, distans ab Aquatore novem & viginti gradibus secundum Vlughbeeckium.

Atque *Sciniz* urbem à mari haud longe distitam.

Alii quoque his addunt *Noubergân*, quæ

quæ secundum
ab æquatore
sem scrupul
Et *Firoës*
Vlughbeeck
pcto & vigi
pulis.

Arde

T Eixera v
Aderbai
maximam
tropolis ho
na omnis
ditissima
Russis, Po
allisque na
genti effodi
minis & r
communi
ges. Quæ
censeatur
è Geograp
pars Assyri
urbem Arc
fuit, de cui
die in Me
contineat
Sophinæ s
Tabris, q
dem Sophi

quæ secundum Vlughbeeckium distat ab æquatore triginta gradibus & decem scrupulis.

Et *Firoës abad*, quæ secundum Vlughbeeckium distat ab Æquatore octo & viginti gradibus & decem scrupulis.

Arderbaion sive Adarbigan.

TEixera vocat hanc provinciam *Aderbaion* sive *Az arbaion*, & dicit maximam esse provinciam cujus metropolis hodie sit *Tabris*. Regio anno-na omnis generis egregie abundans & ditissima commercia exercens cum Russis, Polonis, Circassis, Georgianis aliisque nationibus: nonnihil hic argenti effoditur, plurimum autem aluminis & rubiæ tinctorum; indigenæ communi nomine appellantur *Calanges*. Quænam provincia hoc nomine censeatur (inquit Schikardus) apparet è Geographo Nubiensi; nimirum ea pars Assyriæ Septentrionalis, quæ circa urbem *Ardæbigaram*, ubi sanum ignis fuit, de cujus cultu postea dicitur: Hodie in Mediam usque protenditur, ut contineat etiam *Ardebil* incunabulis Sophinæ sectæ notam, & metropolim *Tabris*, quæ pridem erat aula eorundem Sophinorum, antequam ætate pa-
trum

trum veniret in potestatem Turcæ. Tebrifium (inquit Leonclavius) nunc *Tauris*, admodum hisce annis innotuit, etiam vulgo, Turcorum stragibus aliquot nobilitatum, inde à Sultani Soleimanis II. temporibus : Qui Ecbatana Mediæ vocant, errare puto; quum Cedrenus eam Taurezium appellans, in Persarmenia collocet, quam hodieque dicunt majorem Armeniam. In hujus meditullio Tebrifium recte ponit Iovius, ut male Chalcondyles urbem fecit Assyriorum, cujus interpres Tabrezen, ut Cedrimanus Tabrosium scripsit. Iovii sententiam hæc Aythoni verba confirmant. In majori Armenia civitas Taurisii famosior est & plus aliis opulenta. Ptolemei *Tervam* esse plerique putant & transpositis fortasse literis *Teure* scribetur rectius; Hebræorum *Sufam* autumat Iovius. hæc ille.

Minadous (inquit Schikardus) cum vulgo appellat *Tauris* & in epistola quadam Historiæ suæ della Guerra fra Turchi & Persiani subnexa, duodecim argumentis operose contendit, non esse neque *Tervam* ut Iovius scripsit, neque *Tigranoama* uti Niger, ne *Tigranocer-tam* quidem, ut alii : Sed *Ecbatana* ut voluit Ortelius & Ananias. Quas doctissimorum hominum opiniones, ego

ego ex ha
uno ictu
esse omn
Ptolem.
latur pro
scription
rum quo
sonum u
Ecbara
hodie Ta
Orontis
imminer
octo die
Versus N
sus Occ
ipsa urba
posita est
abundate
humanar
est totius
merces o
Europam
Orientem
rinum d
est, con
rum mil
munita
terranea
luto & c
Ut au
marus lo

ego ex hac orthographia veriori, omnes uno ictu dissipio, & confidenter dico, esse omnino illam, quæ lib. vi. cap. 2. Ptolem. vitiose quidem *Γαβείς* appellatur pro *Ταβείς*; errore in Græca scriptione facillimo. Teixera solus eorum quos legerim, exprimit genuinum sonum urbis. Hæc ille.

Ecbatana (inquit Minadous lib. 8.) hodie Tauris dicta, ad radices montis Orontis qui versus Septentrionem ei imminet, in majori Armenia sita est, octo dierum itinere à Mari Caspio: Versus Meridiem posita est Persia; Versus Occidentem sunt Caspii montes: ipsa urba ventis, frigori & nivibus exposita est; aëre tamen fruitur salubri, abundatque omnibus rebus ad vitam humanam necessariis, celeberrimum est totius Orientis Emporium, quod merces quæ ex Asia in Syriam atque Europam, tum quæ ex Occidente in Orientem transmittuntur hunc ut plurimum deferri soleant. Populosissima est, continetque fere ducenta animarum millia: neque vallo neque muro munita est, cryptas habet multas subterraneas, & ædes pro more regionis è luto & cæno cocto constructas.

Vt autè hoc obiter moneam Ptolemaeus loco à doctissimo Schikardo an-

notat

notato meminit duarum urbium sub nomine Gabriz , quarum uni tribuit longitudinem LXXXIII grad. latitudinem XLI & XV scrup. alteri secundum Græcum exemplar à Bertio editum LXXXIV & 30 scrup. latitudinem XL. Secundum Latinam vero editionem longitudinem LXXXVII. 40 minut. latitud. XL & 20 minut. Medium montis Orontis longitud. in Græco quidem LXXXV, in Latino LXXXVIII & 30 scrup. latitudo in utroq; xxxviii. Porro Ecbatana longit. LXXXVIII latitudo xxxvii. in Græco pariter & Latino.

Vlugbeeckius autem & alii Arabes tribuunt Tauri long. 82, latitudinē 38. numerant autem longitudinem ab extremo Africæ littore.

Abulfeda denique dat illi longitudinem 73. 8. latitudinem 39. 10.

Plura inveniet lector de hac nobilissima civitate in variis Itinerariis quæ subjunximus, præsertim in Cartvvrighiti qui accuratè illam descripsit.

Meminit quoque illius Marcus Paulus Venetus , sed vocat provinciam in qua sita est Hirach.

Quomodo autem Xa-Abas hanc urbem , aliquandiu à Turcis possessam, ipsis eripuerit huculenter narrat *Petrus della Valle*. Diligentia (inquit) quæ una

una est e
ducis, huc
lam enim
quæ rebus
arripit, &
ritate, qu
maxime p
staret Ball
copiarum
tum ut po
rant, ad off
urbe, quæ d
abest à Teb
cem diebu
lavit, cum
quum reli
nequiret, li
Addidit &
gema milit
admodum
fer, & fam
ritate præ
rem esse &
quæ lento
ab oppidan
siderabant
nus suspica
subsistit au
suos uti vid
num quon
lent, pauci

una est è præcipuis virtutibus summi
 ducis, huic Regi perfamiliaris est; nul-
 lam enim occasionem facile omittit,
 quæ rebus ipsius conducatur, sed illam
 arripit, & persequitur incredibili cele-
 ritate, quod in Tebrisis recipiendo vel
 maxime patuit; nam quum ipsi con-
 staret Baslam Turcorum cum maxima
 copiarum parte abesse & alio profe-
 ctum ut populos vicinos, qui rebellave-
 rant, ad officium reduceret; & *Spahan*
 urbe, quæ circiter viginti dierum itinere
 abest à Tebrisis, paucioribus quam de-
 cem diebus, uti accepi, ad illud advo-
 lavit, cum minori copiarum parte
 quum reliqua tam celeriter illum sequi
 nequiret, licet vel maxime properarent.
 Addidit & celeritati egregium strata-
 gema militare: nam quum cum paucis
 admodum suorum ad urbem accessis-
 set, & famam adventus sui tanta cele-
 ritate prævenisset, finxit se mercato-
 rem esse & caput magnæ Caravanæ,
 quæ lento passu illum sequeretur, ita ut
 ab oppidanis qui merces admodum de-
 siderabant, neque quod res erat ullatenus
 suspicabantur, facile admitteretur:
 Subsistit autem ad oppidi ingressum,
 suos uti videri volebat, expectans; ve-
 rum quum jam plures copiarum advenis-
 sent, paucis Turcis occisis, nullo pene
 nego-

negotio, urbe potitur, præter castellum à Turcis urbi impositum. Dein nulla mora interposita, antequam captæ urbis fama divulgaretur, maximas copias dimittit contra Bassam jam redeuntem, & eorum quæ gesta erant penitus ignarum, eumque ex insidiis aggressus cædit & vivum capit: captumque muneribus & promissis ita delinivit, ut fide mutata, se ipsi adjungeret, & filio quem in arce cum præsidio reliquerat, persuaderet arcem Regi dedere.

Teixera secundo loco huic provinciæ tribuit oppidum *Xyrvan* vel *Schirvan* vel etiam *Sirvanum*: ea urbs (ut scribit Leonclavius) communi nomine cum provincia sic appellatur, estque Mediæ metropolis capta à Turca anno clō 10 LXXVIII. sed mox à Persa recuperata & muris nudata, ne hostibus amplius receptum daret. Regio autem Schirvan vel Sirvan haud dubio (inquit idem) illa est quam Prisci dixerunt Mediam, posteriores autem Vaaspracan, ut apud Cedrinum in Constantino Monomacho legimus; id regnum licet Multaphas Vezir anno clō 10 LXXVIII. Osmanidis subjecit, mox tamen à Persis fuit receptum & ab iisdem hodieque retinetur.

Narrat mercator quidam Venerus apud

apud Ramusium : Servan provinciam à *Maumutaga* ad *Derbent* patere septem dierum itinere, & continere tria magna oppida, & totidem perampla castella; præcipuum autem oppidum esse *Sumachiam*, quæ distat unius diei itinere à mari Caspio; reliqua duo ad oram maris sita esse *Manmutagam* & *Derbent*. De *Sumachia* autem sive *Schamachia* & *Derbent* plura inveniet lector in parte secunda, in variorum Itinerariis. E quibus tamen hoc notandum, *Ienkinsonium* & alios scribere *Samachiam* distare à mari Caspio septidui itinere cum camelis, habitari autem potissimum ab Armeniis & jam ruinas agere cœpisse anno cōsō LXII. quum ille ibidem esset; à *Christophoro* autem *Burrough* Anglo observatum invenio *Derbent* distare ab æquatore verius *Arctum* uno & quadraginta gradibus & quinquaginta scrupulis, à *Scamachia* autem quinque & quadraginta leucis. *Vlughbeeckius* autem & alii Arabes observant *Schiamachi* longitudinem quidem LXXXIV & 30 scrup. latitudinem XI & 50 scrupul.

Ienkinsonius porro agnoscit in *Schirvan* oppidum *Schabran* secus mare Caspium: quod mercator ille *Venetus* apud *Ramusium* vocat *Sabran* &

E nullo

nullo muro tum fuisse cinctam testatur.

Ad Sirvan pertinet quoque secundum Leonclavium oppidum *Van* sive *Wan*, quod cum arce sic ad Persici regni limites (inquit) pertinet ut etiam majori sit finitimum Armeniæ: ab eo vicina Regio etiam *Wasfan* dicitur. Vide omnino quæ Cartvrightus de hoc oppido & vicina regione scribit in suo Itinerario.

Teixera, ut ad illum revertamur, ponit porro inter oppida Hadarbigan, *Nak-Xaon* quam Arabes vocant *Nahziovan*, & Vlughbeeckius assignat illi longitudinem LXXXI grad. & 15 scrupul. latitudinem xxxviii grad. & 40 scrup. Non inuenio à quoquam hujus oppidi mentionem fieri præterquam à Ioanne Nevvberye Anglo, qui in Itinerario, quod in secunda parte adjungimus, ubi vocat *Naxnan* sive *Nasfinan*; sed an hoc idem sit nonnihil hæreo.

Addit deinceps *Hordabat* de quo nihil hactenus inueni.

Et *Ardavel* sive *Ardevil*; civitas est (inquit Teixera) Aderbaion, paucorum dierum itinere à *Tabriz*, non tam grandis quam celebris, ob natales Xequæ Aydar patris Scah Ismael Suphy qui Persis imperavit. Antonius Jenkinsonius

Conius Ang
ginta octo g
Arcum, &
consuevisse.
wrighti. A
itur ad lon
o latitudin
el secundu
o. minuro
inuenio, dist
quatruidi à
item itinere
Nubiens
nera prod
indeque ad
Cheiarian
Var xviii.
Feb 21, ad B
dabil ire cu
porzam, qu
mill. pass.
xiv mill. P
ad Charcan
ad Nariz xv
ad Chovare
ama xv. d
Tabriz ad
monaginta
stantiam ab
adoram ma
Addit d

sonius Angelus observat sitam esse tringinta octo gradibus ab æquatore versus Arctum, & principes Persiæ hic sepeliri consuevisse. Vide & Itinerarium Cartvrighti. Ab Vlughbeeckio Arabe ponitur ad longitudinem quidem LXXXII. 30 latitudinē autem xxxviii graduum; vel secundum alios Arabes xxxvii & 30. minorum. Ab aliis observatum invenio, distare bidui itinere à Soltania, quatruidi à Casbin : à Tabriz quatruidi item itinere versus ortum.

Nubiensis vocat *Ardabil* & hæc itinera prodit; A *Daynur* ad *Maragam* indeque ad *Ardabil* : à *Daynur* ad *Cheiaregian* xxvii mill. pass. ad *Talvar* xviii. ad *Saisar* xxi. ad *Andareb* xii. ad *Bailacan* xv. Si igitur ad *Ardabil* ire cupias, perges à *Bailacan* ad *Borzam*, quæ est terra *Armenix*, xviii mill. pass. ad *Saber-Chast* oppidum xxiv mill. pass. hinc ad *Maragam* xxi. ad *Charcan* xxxii. ad *Tabriz* xxvii. ad *Nariz* xxx mill. pass. ad *Chan* xii. ad *Chovares* iii; ad *Kavaler* xxx : ad *Iama* xv. demum ad *Ardabil*. Ita ut à *Tabriz* ad *Ardabil* colligantur supra nonaginta mill. pass. Idem prodit distantiam ab *Ardabil* ad *Mucan* sitam ad oram maris *Caspj* iter bidui.

Addit denique *Teixera Halkhan*

oppidum de quo nihil inveni.

Alii & præsertim Arabes adhuc plures urbes intra limiteis Aderbigiân concludunt: nimirum *Selmâs*, Nubiensi *Salmâs*; de terra inquit Armeniæ: *Salamas* urbs est à stagno *Kannudhan* remota; stagnum vero istud falsum est caretque omni animantium & piscium genere. Distat idem stagnum à *Dacher-can* XII mill. pass. habetque in longitudine stationes quatuor, inter Septentrionem & meridiem; ejus autem latitudo protenditur inter *Maragham* & *Armeniam* spacio fere LX mill. pass. hyberno tempore maximæ excitantur in eo procellæ, adeo ut cymbæ naufragium patiantur.

Chouvy sive *Choy* oppidum, quod *Vlughbeeckius* & alii Arabes collocant ad longitudinem LXXIX grad. & 40 scrupul. latitudinem autem XXXVII grad. & 40 scrupul. meminerunt illius itineraria in parte secunda; paginis 198: 207. & 219. Putant veteribus dictam *Artaxata*; & distare à *Taurisio* octuaginta milliaribus Asiaticis vel Romanis.

Ourmiâ, *Vlughbeeckio* ad longitudinem LXXIX grad. 45 scrupul. latitudinem autem XXXVII. de quo oppido nihil inveni.

Merend; *Vlughbeeckio* ad longitudinem

dinem LXXIX
nem xxxv
mentio fit i
unius diei
stantia à *Io*
Maraga
dinem quic
nem vero
nit autem
Marga, ju
ingenti str
rantur. Eas
Reineccius
bencanen
seductus p
hoc idem
annotarat.
thonem ex
c. II. dixer
terminari e
Maraga. V
Assyriæ. V
nitur illius
quod locet
ves, ac sic
gus, sed i
bientsem ex
paginis 20
Serier v
longitudin
de quo nih

dinem LXXX grad. & 55 scrupul. latitudinem xxxv grad. & 20 scrupul. cuius mentio fit in Itinerariis pag. 219. distat unius diei itinere à *Sophian* & pari distantia à *Iolfa*.

Maraga Vlughbeeckio ad longitudinem quidem LXXXII grad. latitudinem vero xxxvii & 20 scrupul. meminit autem Haytho Armenius oppidi *Marga*, juxta quam Persæ à Saracenis ingenti strage cæsi fuisse commemorantur. Eam (inquit Schikardus) scribit Reineccius ad marginem, esse Thelbencanen, Babylonix scilicet urbem, seductus proculdubio à Munstero, qui hoc idem prior ad lib. 5. cap. 20 Ptol. annotarat. Sed nos interpretemur Haythonem ex seipso qui paulo antea c. 11. dixerat, regionem Chaldaeorum terminari ex parte Septentrionis, urbe *Maraga*. Fuerit ergo illa in confinio Assyriæ. Verum multo præcisius definitur illius situs ab Arabe Geographo, quod locetur circa ruinas veteris Nives, ac sit nunc quidem tantum pagus, sed ingens. Vide omnino Nubiensem ex editione Gabrielis Sionitæ paginis 206 & 207.

Serier vel *Seriâr* Vlughbeeckio ad longitudinem LXXXII. latitudinē xxxii. de quo nihil mihi præterea occurrit.

Gueylon sive Gueylan.

Gueylan (inquit Teixeira) amplissima est provincia quæ plurima & maxima oppida complectitur, potissimam partem secundum oras Caspii maris sita, unde & mare illud agnomen ab illa sortitur, Persisque inde *Daryah-Gueylan* appellatur: undæ hujus maris salta sunt, licet nusquam quicquam commune habeat cum oceano: Forma illius pene est ovalis: tribuunt autem illi longitudinem trecentarum farsangarum, id est novies mille passuum: undosum est & validis tempestatibus admodum obnoxium, navigaturque grandibus navigiis, sed quibus fere pluri sunt alvei, quia pluribus vadis variis locis est inquinatum; portus aperit variis regnis, commerciis Orientis supra modum opportunos; qualis est Kefah sive Caffa portus & oppidum, nec non insigne emporium Tatarorum; & quia fluvius qui Astracan prælabitur in hoc mare sese exonerat, (quod oppidum jam magno Russiæ duci paret) per illum plurima commercia in hoc mari inferuntur. Vide omnino duo Itinera Anglorum in secunda parte.

Hanc provinciam Antonius Sherleius Anglus nobis describit ad hunc modum;

modum;
Persia va
(quibus E
habens n
gnamque
quam qu
strant) o
pturas qu
quæ plu
quæ adn
tium in
rentibus
oriente
conclud
nimirum
sta plan
frequent
rici, oryz
ut natura
tasse vid
opulenti
ret; nul
à cultur
fere pet
ciunt, ta
tam nur
ut etiam
commen
Teixera
divisam
rum Me

modum; Geylan provincia dividitur à Persia vastis & nemorosis montibus, (quibus Persia ut plurimum caret, raros habens montes & rariores sylvas, magnamque lignorum inopiam, præterquam quæ horti & fruticeta subministrant) qui non tam valles, quam rupturas quasdam sive angustias aperiunt, quæ pluviis mensibus, aut quum nix, quæ admodum alta verticibus montium incumbit, liquatur, crebris torrentibus fere inviæ redduntur. Ab oriente vel potius aquilone Mari Caspio concluditur: inter utraque autem, mare nimirum & montes quos diximus, vasta planicies sternitur, tanta incolarum frequentia culta, tamque incredibili ferici, oryzæ, frumentique copia referta; ut natura cum industria incolarum certasse videatur, utra frequentiore aut opulentiorem hanc provinciam faceret; nulla enim pene agrorum portio à cultura vacat; ipsique montes, qui fere petrosi sunt qua Casbinum respiciunt, tam lato gramine sunt vestiti, & tam numerosos alunt pecudum greges, ut etiam vicinis omnibus abunde de com meatu prospiciant.

Teixera porro scribit hanc provinciam divisam esse in quinque præfecturas, quarum Metropoles enumerat hoc ordine.

Raxt cui anno dō 10 xcv quum Teixera illa scriberet, præerat Ianixed Khan.

Laion : in qua etiam sita est famosa civitas *Delmon* sive *Delimon*, vel etiam *Delon*, à qua aliquando tota provincia denominatur : cui tum præerat Khan Hamet.

Gaxkar cui illo anno præerat Syanex princeps magni nominis.

Langarkanon cui tum præerat Amir Aniza Khan vir fortissimus.

Kudam denique cui tum præerat Komron Mirza.

Ioannes autem de Persia vocat Metropolin provinciæ *Guilan Hichan*, eique attribuit septuaginta millia oppidanorum.

Sequuntur ad eandem oram maris Caspii secundum eundem Teixeram.

Mazandaron provincia & urbs à *Gueilon* versus ortum sita ; oppidani sunt robusto corpore atque bellicosi. Ioannes de Persia scribit provinciam *Mazandaran* patere in longitudinem quinquaginta leucas, & viginti quinque oppida continere, quorum caput sit *Mazandaron*, quod quinquaginta millia civium numerat: provincia est montensis & frigida, ita ut fructus hic raro ad maturitatem perveniant.

...v quana
...rat lanixed
...est famof
...n, veletiam
...a provincia
...erat Khan
...erat Syaner
...erat Ami
...um prera
...a vocat Me
...Hi han, ei
...millia oppi
...ram maris
...eixeram.
... & urbs a
...; oppidan
...ue bellicof
...provinciam
...ngitudinem
...nti quinqu
...m caput fi
...aginta mil
...cia est mon
...tus hic raro

Vtun.

Vtuntur autem provinciales Mazandaran & fere reliqui accolæ maris Caspii amictu à cæteris Persis multum diverso, quem in adjuncta tabella prout acceperamus exprimi curavimus.

Adjungit præterea Teixeira *Strabat*: Ioannes de Persia vocat *Estrabat*, dicitque circiter sexaginta leucas per transversum patere hanc provinciam; ejusque Metropolin *Estrabat* supra quinquaginta millia incolarum numerare. Iosephus barbarus videtur vocare *Stravam*; vide illius Itinerarium in parte secunda.

Adjungit deinde Teixeira *Bostan & Sabzabah*, de quibus nihil adhuc observavimus.

Denique *Nyxabur*, provincia Persæ subjecta inter Karason & Vzbec sive Tartariam; amplissima quidem, sed plena desertis, & arenosis locis, quæ continuo moveri & veluti ebullire tradunt. Nubiensis in septima parte Climatis tertii scribit; ex urbibus Naisabur est *Barsin* urbs frequens atque populosa, distans à Naisabur stationibus quatuor.

In hac provincia reperiuntur gemmæ illæ cyaneæ, quas vulgo appellant Turquosias, quia hæc provincia fines jungit cum *Turquestan*.

Sunt

Sunt &
ra) quæ q
gulum R
Imperator
quæ singul
puloſa.

Angli M
runt, feric
carum cor
flumen V
est ex aliq
da parte h
mus; ide
clo lo c x
modum
quam Pu
inferuit. A
mam esse
quæ & fer
Caspium
Nam ut i
Guilanoru
tum quen
qui tantu
sive Laion
à Resht
quibus tar
ad Spahan
Idem n
loca maxi
Shoft & D

Sunt & alia hic oppida (inquit Teixera) quæ quondam capita fuerunt singulorum Regnorum, quæ Persarum Imperatores in provincias redegerunt: quæ singula oppida admodum sunt populosa.

Angli Mercatores qui sæpius tentarunt, ferici & aliarum mercium Persicarum commercium, per Russiam & flumen Volgam, instituere, uti videre est ex aliquot Itinerariis, quæ in secunda parte hujus commentarii adjunximus; idem rursus sunt aggressi anno c1o Io c xviii & sequentibus, quemadmodum didici ex epistola Agidii Hobs, quam Purchasius laborioso suo operi inseruit. E qua observandum, facillimam esse viam è provincia Gueylan, quæ & ferico abundet, & ad mare Caspium opportunissimo loco sita est. Nam ut ille scribit, ex flumine Volga Guilanorum navibus appellitur ad portum quendam, quem vocant *Leygoints*, qui tantum una leuca distat à *Lagion* sive *Laion* ut vocat Teixera, & septem à *Resht* sive *Raxt* ut Teixera effert, à quibus tantum sedecim dierum iter est ad *Spahan*.

Idem memorat, provinciæ Geilan loca maxime illustria *Resht*, *Peomin*, *Shoft* & *Leygon*, ad summum à maris Caspii

Caspîi portubus distare octo leucis. In *Mazandaron* autem, admodum nuper sericum excoli cœpisse, etiam magnam copiam ibidem colligi, non minus opportuno ad transportandum loco.

Chorasán sive Karáson.

Hanc provinciam (inquit Teixeira) vocant Lusitani *Coraçon* sive *Coraçonem*; est autem una è famosissimis & maxime illustribus provinciis Persiæ sive amplitudinem illius spectes sive opulentiam.

Schikardus in Tarich; Non possum (inquit) quin iterum aliquot Geographorum errores ex Arabismo detegam. Plerique agnoscunt unicam *Chorasán*, aliqui scribunt *Orafan*, alii distinguunt inter minorem & majorem, omnes vero errant enormiter in situ. Sic igitur habendum: esse tres omnino regiones, cognati soni nominibus insignitas, quæ ab ignaris eodem fere modo scribuntur, quum tamen distinctissimæ sint, neque confundi debeant. Prima est Occidentior cæteris Kohasan finitima deserto magno, quæ cadit in Sectionem VII Climatis quartam, & Nubiensi commemoratur fol. 241. Ejus aliam mentionem inter Latinos non vveni hætenus, nisi quod Petrus de

vincis

vincis lib. 1.
nos nomina
nas putarim
sentis histor
lares infede
terum Aria
jus præci
sepulchra F
Ptolemæi li
manna col
copiose pro
Chorvava?
quia cadit
matis qua
pam fluvio
Nubiensis
men illud,
vicinam, u
rastrinorun
scribit capi
deserto ma
Terram ali
feracissima
trinsecus a
nescio an c
c. 12. Xop
gione Sog
Porro
provinciae
civitatem
qua Reges

vineis lib. 1. Epistol. cap. 28. Gohefmi-
nos nominat, quos hujus terræ indige-
nas putarim. Altera est *Chorasán* præ-
sentis historiæ, quam Turkemani auxi-
liares infederant. Ea respondet fere ve-
terum *Aria* & rigatur flumine *Habin*,
cujus præcipuæ urbes sunt *Meschad* ubi
sepulchra Regum : *Herah* id est *Aria*
Ptolemæi lib. 6. c. 17. ubi nobilissima
manna colligitur ; *Thun* ubi sericum
copiose provenit, &c. Tertia vocatur
Chovvazaran prioribus Orientalior
quia cadit in octavam Sectionem Cli-
matis quarti, juxta Occidentalem ri-
pam fluvii *Gichon*, nec habet (ut ait
Nubiensis) in eis partibus, ultra flu-
men illud, aliquam habitationem sibi
vicinam, ut bene conveniat cum Co-
rasminorum regno, quod *Haytho* de-
scribit capite IV, dicens finitimum esse
deserto magno, centum dictas longo.
Terram alioquin fertilem, ac frumenti
feracissimam. Sed eandem extendit al-
trinsecus ad mare Caspium usque quod
nescio an concedat Ptolemeus qui lib. 6.
c. 12. *Xωρορπις* locat ad Oxum in re-
gione Sogdianorum.

Porro *Teixera* Metropolim hujus
provinciæ, vocat *Mexat* : & scribit esse
civitatem amplam & populosam, in
qua Reges Persiæ post *Scachum* *Ismaë-*
lem

lem Suphy sepulti visuntur: valido muro in ambitu cincta est, in quo extant trecentæ turres ad bombardæ jactum à se invicem disiunctæ. Ager illius fertilis est & annonæ omnis generis feracissimus; indigenæ formosi juxta atque bellicosi. Inter hanc provinciam & Turon sive Turquestan itemq; Vzbeck labitur famosus fluvius *Iehun*, unde regiones trans illum Persis dicuntur *Maurenahar*, quasi transfluviales versus arctum.

Præter hanc habet *Thun* magnum oppidum & sericorum pannorum textura imprimis nobile.

Item *Tabas* sive *Thabs*; notandum autem Arabes & imprimis Vlughbeeckium magni Teymurlanis nepotem, duo oppida hoc nomine recensere, diversis agnominibus, quorum unum vocat *Thabs gilac* ad longitudinem xcii graduum, ad latitudinem xxxv. Alterum *Thabs mesfina* ad longitudinem quidem xciv grad. & 15 scrupul. ad latitudinem vero xxxiii grad. & 15 scrupulorum.

Addit deinceps *Kahem*, oppidum croci cultura notissimum. Dubito autem an idem sit quod ab Vlughbeeckio vocatur *Kâyin*, & collocatur ad longitudinem quidem xciii graduum & 20 scrupul.

scrupul. ad latitudinem vero XXXIII grad. & 40 scrupulorum.

Tum adjungit Teixera *Hrey*, civitatem quondam principalem regni ejusdem nominis, Schikardus in Tarich, agens de Israëlitis olim in ultiores Persiæ regiones deportatos : Ego autem (inquit) ulterius, ad Paropanifum usque deportatos esse statuo, quia textus 1. Par. vi. vers. ult. expressè *Hara* meminit quæ omnino videtur *Aria* regio, sic à Metropoli quondam dicta (nunc *Eri* vel *Hrey*) maxime quoniam & cæteræ appellationes propinquis locis congruunt, ut montis *Nisebon*, de quo Rabbi Benjamin, cum urbe montana *Nisibi*, apud Ptolem. lib. vi. cap. 17. & Marcellin. lib. xxiii. c. xi. Ita *Gozan* cum *Gauzanâ* & *Chabor* cum *Caburâ* : prout in antiqua Ptolemæi tabula, editionis Romanæ legitur ; quamvis vulgo *Γάζανα* scribatur pro *Γάζανα* eodem lib. cap. 18. & *Κάπσο* pro *Κάπσο*, quæ nunc est *Kabul*. Ita fluvius *Gozan* erit *Oxus* inde scaturiens. Sed ipsum Benjaminum audiamus. Inde (à finibus Persiæ) inquit, iter est viginti octo dierum ad montes *Nisebon* qui sunt juxta flumen *Gozan*. Israëlitæ qui veniunt inde in Persiam, ajunt ibidem

dem in urbibus *Nisēbor* superesse quatuor tribus, nimirum Dan, Zabulon, Aser & Naphthali captivitatis primæ, quos illuc deportavit Salmanasser Assyrius; ut scriptum est 2. Reg. cap. 17. vers. 6. abduxit eos in Lachlach & Ghabor, montes Gozan montesque Madai (*ex authentico textu cum 1. Paralip. 6. vers. 26. collato apparet literam Lamed esse servilem & legendum Chelach; nec montes, sed flumen Gozan & Vrbes Madai*) Ambitus regionis illius est xx dierum; tenentque urbes & castella in montanis, quæ ex uno latere alluit fluvius *Gozan*. Nec illis incumbit jugum gentium, sed habent præfectum super se, nomine R. Ioseph Amarkela Levitam (*tempore authoris ante quadringentos annos*) & sunt inter eos studiosi sapientiæ. Seminant quoque & metunt, imo proficiscuntur in bellum ad regionem *Cusch* (*non Æthiopiam ut vulgus exponit, sed Cuthæorum terram, circa flumen Cuth; unde novi olim Samaritæ coloni prodibant. Ioseph. lib. 9. antiquit. c. 14.*) per viam deserti. Fœdere junguntur cum paganis Turcis (*non hodiernis Natoliæ, sed sibi finitimis, provinciæ Turkestan incolis*) qui serviunt spiritibus (*dæmones colunt*) & castrametantur in Eremitis: gente quæ

non edit panem, nec bibit vinum, sed vescitur carne cruda, etiam immundorum animalium; quæque lato prædita vultu, torvum videt, loco nasi duo parvula foramina sive spiracula ostentans, &c. Sed ad urbem Hrey regrediamur. Quam Teixera dicit plurimum celebrari tum (propter amplitudinem suam; (scribit enim Ioannes de Persia, illam circiter sex leucas ambitu suo completi & supra centum millia civium alere:) tum propter res maximæ precii quæ ager illius producit: inter quas potissimum memoratur Manna summæ perfectionis & bonitatis; Persæ vocant *Xir. quest*, quasi dicas liquorem arboris *Quest*. Reperitur in pluribus aliis Persiæ provinciis alia species Mannæ, *Torianabin* dicta, valde similis semini Coriandri, quæ adnascitur certis herbis silvestribus instar carduorum; hæc admodum delicata est & secunda; quare Persæ vulgo illam exhibent infantibus & scæminis, quæ uterum gerunt duplici quantitate, atque illam qua vulgo utimur. Lambit muros hujus urbis fluvius *Habin*.

Subjungit deinceps Teixera *Marvvo* vel *Marvve*; quam & Vlughbeeckius agnoscit & collocat ad longitudinem quidem *xcvii* graduum; latitudinem

autem xxxvii graduum & 40 scrupulorum.

Et *Herât* vel ut *Vlughbeeckius* vocat *Hiraet* ad longitudinem xciv grad. & 20 scrupul. latitudinem autem xxxiv grad. 30 scrupul.

Triennio post (inquit *Schikardus* in *Tarich*) scilicet anno *Hegiræ* xxvii ab eodem *Othmano* missus est novus exercitus in orientiora *Persæ* loca duce *Abdalla* filio *Amer*, qui *Chorasana* penitus expugnaret. Licet enim pars ejus citerior, quam *Turkimani* hospites infederant, jam pridem dedita fuerat; ultiores tamen ipsa longinquitate locorum hætenus tuti, libertatem adhuc servabant. Promiserat autem *Othmanus* ei, qui tam remotas regiones primus adoriretur, illius provinciæ administrationem: ut hac veluti esca militum ad longam expeditionem promocius obeundam alliceret. Votum ergo fecit *Abdalla*, idque juramento firmavit, prius non reversurum sese, quam potasset è fluvio qui urbem *Balach* præterlabitur *Marco Polo* Veneto memoratam lib. 1. cap. 31. cui *Abulpheda* *Tengnaly* tribuit longitudinem xci grad. & latitudinem xxxvi. Susceptis ergo itineribus, quum appulissent, expugnavit magna strenuitate præcipuas Cho-

Chorasana
Tu (quæ d
 neris coin
 xxxii &
 unum, un
 uschang &
 va & Sarc
 es & popul
 ut aliis mer
 ite ille de
 nus.

Almacin
 b. 1. cap. 4
 da enum
 atam, *Bu*
Marvvarru
Stanam, *Sa*
Nisabur co
 ngitudinen
 inem auter
 macinus scri
 o Christi 6.

Tus collo
 ngitudinen
 orum, ad la
 nde procli
 bulbædæ n
 gere. Ex h
 addinus cel
 tidis comm
 um postre

Chorasanae urbes *Herah* & *Nisabur* & *Tus* (quæ duo loca in *Abulphedæ* numeris coincidunt , ad longitudinem *lxxxii* & latitudinem *xxxvi* graduum , unde mendum arguitur) & *Buschang* & *Abraim* & *Talikan* & *Marvva* & *Sarchas*. Omnes magnas , divites & populosas , manna fere , serico , aut aliis mercibus exoticis nobilitatas. Hæc ille de *Herah* & *Marvva* jam diximus.

Almacinus in *Historia Saracenicæ* lib. 1. cap. 4. *Chorasanae* provinciae oppida enumerat ista *Naisaburum* , *Haratam* , *Busengiam* , *Tusam* , *Abrimam* , *Marvvarrudam* , *Talacanum* , *Tocharistanam* , *Sarachsam* , &c.

Nisabur collocatur ab *Vlughbekio* ad longitudinem *xcii* graduum ; latitudinem autem *xxxvii* graduum : *Almacinus* scribit à *Muslimis* captam anno *Christi 647*.

Tus collocatur ab *Vlughbeeckio* ad longitudinem *xcii* grad. & *30* scrupulorum , ad latitudinem autem *xxxvii*. Vnde proclive fuerit errorem qui in *Abulphedæ* numeris deprehenditur corrigere. Ex hoc oppido ortus fuit *Nazaraddinus* celebris mathematicus & *Euclidis* commentator , qui *Mustaëzannum* postremum *Calipham Bagdadensem*.

densum imperio exiit. Alias tamen (inquit Schikardus) cornutos appellat etiam Arabica lingua , illos uxorū suarum lenones qui filios adulterinos educant pro genuinis. Quo pertinet amarus ille jocus *Mustæzimi*, postremi Caliphæ Bagdadensis , qui Nazaraddino , librum offerenti , vitium id veluti patrium objecit ; in Iuchas fol. 153. a. audiui Tusæos (populares tuos , indigenas terræ Chorasān) habere cornua : ubinam tua sunt ? alludens ad inhonestum illum lenocinandi morem , quo mariti advenis viatoribus , uxores locabant sub specie hospitalitatis ut M. Paulus Venetus de provincia Camul refert.

De *Tochariſtana* , cujus Almacinus supra facit mentionem ; ita Schikardus. Penetrarunt etiam armis victricibus usq; ad extremam *Tochariſtaniā* , regionem τῶν Τοχάρων , ut eos Pachymerius appellat.

Marvvarudam autem cujus Almacinus supra meminit , collocat Vlughbeeckius ad longitudinem xcviij grad. latitudinem autem xxxvi grad. & 30 scrup.

Thalekân , quod oppidum alii referunt ad provinciam *Dilemon* ; ponitur ab Vlughbeeckio ad longitudinem Lxxxv graduum 45 scrupul. & latitudinem

dinem xxxvi & 10 scrupulorum ; ab aliis ad longitudinem lxxxii grad. 50 scrupul. latitudinem xxxvii graduum & 25 scrupulor. quæ plurimum differunt.

Porro *Talekan* (inquit Nubiensis in octava parte Climatis Tertii) est urbs magna quasi urbs *Maru-Alrudh*, apposta ad radices montis cuiusdam attingentis montes *Horcan* : distatque illa à *Maru-Alrudh* septuaginta duobus miliaribus.

A *Thalecan* ad urbem *Fariab* habentur lx mill. pass. Est autem urbs *Fariab* sub ditione Churegian, minor quam sit ipsa *Talekan* & distans ab ea duabus grandibus stationibus, versus plagam Occidentalem ; ab hac ad *Asturcan*, versus Orientem habentur lrv mill. pass. pertinet autem *Asturcan* ad *Churegian* : *Churegian* vero nomen est plagæ non urbis. Inter *Asturcan* & *Balch* interfunt lrv mill. pass. de *Balch* postea dicemus.

Ad hanc quoque provinciam referunt *Pharganam*, cujus meminit *Elmacinus*, & *Nubiensis*, qui illud locat intra quartum Clima, parte nona ejusdem Climatis ; ibi viam à *Samarcanda* ad illam ducentem tradit. Memoratur quoque à suo cive *Achmedo* f. *Ach-*

medi (qui vulgo depravatè, ut observat Schikardus, Mahomet Alfraganus audit) cap. 9. ad idem Clima quartum & regionem Chorasan: cui non tantum ut indigenæ loci, sed & mathematico quondam excellentissimo, plena fides merito est adhibenda. Quia igitur cap. 8. præcedenti, illud Clima terminat ad xxxix grad. ideo impossibile credo ut ea urbs in latitudine habeat xlii grad. quot ei tribuit Abulphedai, sed numerum corruptum esse; adeoque hanc civitatem tribus minimum gradibus esse Australiorem. Hæc ille.

Kermon.

Kermon (inquit Teixera) provincia inter Parthiam & Karazonen media, inter primas censetur Regni Persiæ, tam amplitudine, quam variarum & multarum rerum proventu, quæ maximi in Oriente fiunt: quales sunt; Aqua rosacea, quam in regno Persiæ habent duorum generum; aliâ enim fit per infusionem, hanc sua lingua vocant *Gul-Ab*: aliâ fit per extractionem & alembycum, quam appellant *Areka-Gul*, quasi dicas sudorem rosarum. Prior illa per infusionem in hac provincia maxime usurpatur.

Item aulæa sive stragula, quæ à Persis
appel-

appellat
tem Alca
Yald pre
xuntur;
dæ notæ.
Tertio
Tutyah,
vincia re
distat à
duodecim
xera fier
mixta,
excoctâ
ebulliver
& repr
è cinerib
dit. Fere
stantissim
num sive
contra lu
Portuga
sæ appell
mony, i
Kermon
bigua ef
fas, tan
hanc de
cit Ryt
quem v
qui lud
fingit pr

appellantur *Kalichey*, à Lusitanis autem *Alcatifa*; quæ quidem in Iesd sive Yasd pretiosissima & perfectissima texuntur; in hac autem provincia secunda notæ.

Tertio *Tutia* sive ut Persæ vocant *Tutyah*, quæ solummodo in hac provincia reperitur, in unico monte, qui distat à Metropoli hujus provinciæ duodecim farsangis. Hanc scribit Teixera fieri è gleba hujus montis, aqua mixta, & in vasis argillaceis in furnis excoctâ; effusa enim aqua postquam ebulliverit, Tutiam hanc vasis adhærere & reprehendit Garciam ab Horto, qui è cineribus arboris Gaon conflari tradit. Fert præterea hæc provincia præstantissimum & laudatissimum cuminum sive ut Teixera scribit herbam contra lumbricos intestinales, quæ à Portugallis vocatur *Lombriquera*. Persæ appellant sua lingua *Dram nah Kermony*, id est, medicinam è provincia Kermon, aut adversus lumbricos; ambigua est enim vox Kermon apud Persas, tam lumbricos quam provinciam hanc denotans; in quem finem adducit Rythmum poëtæ cujusdam Persæ, quem vocant Cojam Iafez sive Iafet; qui ludens vocis hujus homonymia, fingit principem quandam iter facien-

tem, cui ad aures accidit vox quædam ipsum compellans suo nomine; ille autem conversus vidit tantum cranium humanum humi projectum; quum illud interrogasset, quinam esset & unde ipsum nosset, respondit cranium, scias me aliquando hominem fuisse & coronam gestasse uti tu, subjugaveram autem plurimas provincias, & sola supererat Kermon, quam quum & subjugare pararem, subito ab ipsa superatus fui & devoratus à Kermon, itaque à me exemplum capias, tibi quod usui fiat.

Eadem provincia producit lapidem quendam nigrum & transparentem & nigris punctulis veluti arenulis respersum: duæ autem hujus lapidis repertiuntur species; una quæ petitur ex provinciis Kermon & Karason quæ optima est & maximi pretii: altera vilior quam Persæ vocant *Moky*; quia petitur à Meka sive Mocha ad mare Rubrum sita. Vocant hunc lapidem sive gemmam *Surmah*; utunturque eo Arabes, Persæ & Indi ad affectus oculorum, quibus egregie medetur, cum aliis simplicibus præparatus: itemque ad ornatum, tam mares quam scemina, infucando oculos ut pulchriores videantur; amant enim Persæ oculos nigros, quales fere habent scemina Persæ.

ficæ. Te
fuo usam
spiceret.

Metrop
Teixera)
alia oppid
nominis.

Nubien
cere inter
hodie voc

nere urbes
gerd, Hur
stac, Sirg

han, Cha
Sura, M
Cquerma
Persæ &

ctam esse
ximam cu
in terra ha

Nubien
provincia
Vlughbek

nem quid
autem xx
rum. Et

stationes
Nâhyan.
est, habe
milliaria.
urbs Nah

ficæ. Teixera opinatur Iesabelem hoc furo usam fuisse quum ex fenestra prospiceret.

Metropolis hujus provinciæ (inquit Teixera) est *Kermon*, præterquam & alia oppida continet sed haud magni nominis.

Nubiensis scribit terram *Karman* jacere inter Persiam & *Mecran*, (quam hodie vocant *Maquerona*) & continere urbes: Mungian, Vardest, Valasegerd, Hurcan, Rudhan, Rostac Arroftac, Sirgian, Iazdescir, Rauand Mahan, Chabiz, Gianab, Giroft, Hormoz, Sura, Maun, Riaan, Bamm, Fahrag, Cquermafin & Mastih. Vtrisque autem Persiæ & Karman extremitatibus junctam esse ab Oriente solitudinem maximam cui nulla alia æqualis reperitur in terra habitata.

Nubiensis vocat maximam hujus provinciæ urbem *Sirgian*, quam & Vlughbekius agnoscit, ad longitudinem quidem xc graduum, latitudinem autem xxix graduum & 30 scrupulorum. Et ab hac ad *Giroft* sex haberi stationes & viam esse capiendam per Nâhyan. *Giroft* autem (inquit) magna est, habetque in longitudine fere duo milliaria. De urbibus Karman est etiam urbs Nahia, parva quidem, sed pulchra

& decoris ædificiis habetq; vicos mercibus atque artibus illustres. Ab hac ad Sirgian habentur CCCII mill. pass. (erratum credo in numeris) versus Septentrionem. Et ab hac ad Giroft, meridiem versus, LX mill. pass. & ab ista ad Nahian XVIII mill. pass. Præterea ex urbibus, quæ jacent inter Giroft & Fahrag, est urbs *Hormoz* Regis, quæ vocatur hac tempestate urbs *Hauz*; distatque à Giroft statione una, versus Occidentem.

Ab ipsa ad urbem *Bamm* habetur statio. Et à *Bamm* ad *Giroft* stationes duæ magnæ videlicet LX mill. pass. A *Bamm* quoque ad *Cquermasin*, statio.

Ex urbibus Karman est etiam urbs *Hormoz* maritima, adjacens mari Persico, apposita æstuario *Haniz* dicto, ex eodem mari Persico egredienti per quod naves ingrediuntur à mari ad urbem usque.

Porro urbs *Fahrag* sita est in initio solitudinis attingentis *Segestan* ducentis decem milliaribus, toto scilicet intervallo, quod prædicta solitudo habet in latitudine. A *Fahrag* ad *Cquermasin* paulo ante nominatam habetur statio.

Credo urbem *Fahrag* esse eandem cum *Parra* vel *Farah*, quæ transitur ab iis qui à *Candahar* petunt Persiam, de qua

qua consule
eunda part

Quod aut
urbe Hormo
gendum d
ta, quæ ar
tioris urbe
nus Rex H
inente hau
ceinceps de
Babadin re
insulam, u
ita est. Se
muzii expl

De Regno
in

Etixera,
Indiam p
lere in duas
Harmuzian
signant in
montorium
in fretum
Gerun usqu
nus, ubi o
famosi am
fluunt. In
equali urri
pars tantum
dinem pate

qua consulenda sunt Itineraria quæ in secunda parte explicuimus.

Quod autem hic scribit Nubiensis de urbe Hormoz maritima, non est intelligendum de urbe *Harmuz* in insula sita, quæ ante dicebatur *Gerun*, sed de priore urbe quam *Xa Nahamed* primus Rex *Harmuzii* condiderat in continentē haud longe à *Kosteck*, quam deinceps decimus quartus Rex *Mir-Bahadin* reliquit & suos transtulit in insulam, ubi hodieque urbs *Harmuz* sita est. Sed hæc in descriptione *Harmuzii* explicabuntur plenius.

De Regno Harmuz & cæteris Insulis in Sinu Persico sitis.

TEixera, Solent navigationum in Indiam perici Sinum Persicum dividere in duas partes: nimirum in fretum *Harmuzianum*, cujus principium designant inter *Guadel* in Persia, & promontorium de *Rozalgate* in Arabia: & in fretum *Basoræ*, ab *Harmuz* sive *Gerun* usque ad extimum gremium Sinus, ubi oppidum *Basora* situm est, & famosi amnes *Tigris* & *Euphrates* confluant. In medio autem, licet minime æquali utrimque intervallo (nam una pars tantum centum leucas in longitudinem patet, altera supra ducentas) sita est

est insula *Gerun* sive *Harmuz*, ambiens circiter sex aut septem millia pass. & distans à continente Persiæ, ubi minimum è regione *Dozar* quinque millia: & ab Arabia novem leucas: obtinet autem multa singularia & digna notatu. Ardebat olim, unde longe asperri- ma est facta: Secat illam mons ab uno mari ad alterum inter ortum & occa- sum; à cuius radicibus ad cornu Se- ptentrionale ubi oppidum & arx jacet, intervallo quasi unius milliariis, plana est & minus aspera: verum trans mon- tes, nihil habet præter asperri- mos colles & horribilia præcipitia. Continet plurimum salis fossilis; absolutissimi sulphuris quoque maximam copiam; Hyeme, qua interdù validissime pluit, torrentes qui de montibus in dictam planiciem descendunt, ab æstu cogun- tur in salem.

Mirabile autem & illud, quod quum insula distet ab Æquatore versus Arctû viginti septem gradibus & semisse (alii xxv tantum gradibus) tantum æstum vernis mensibus experiri, ut incolæ vix ferre possint.

Tres habet fontes perennes, ad radi- ces montis, diversis locis, è quibus oriuntur tres amniculi, limpidissimæ quidem aquæ, sed marinæ instar salis: quæ

quæ instar
amniculos
rumque v
rim subtu
sus tam fo
latur, me
tantum u
tis; nam
corrodac
alia quibu
Habet p
definunt
Portugall
lioribus
tis; aqua
est, præter
colligunt
res passim
Torunpaq
visitur aq
hortos su
dem hab
ducunt;
arbores a
quam in
stus feru
rent, vo
quot mal
gatricem
lus autem
falso, è

quæ instar glaciæ ita concrefcit & amniculos tegit ut hominum equorumque vestigia sustineat, aqua interrim subtus labente. Sal autem universus tam fossilis, quam qui à sole coagulatur, medicinalis; posteriorem autem tantum usurpant in cibis & condimentis; nam fossilis ita acer est ut magis corrodat, quam conservet carnes & alia quibus miscetur.

Habet præterea Insula duos sinus, qui desinunt in cornu arenosum, cui arx Portugallorum inædificata est, ex melioribus & munitissimis totius Orientis; aquarum tamen potabilium inops est, præterquam pluviarum quæ in agro colliguntur in cisternas; quarum plures passim visuntur: Solummodo in *Torunpaque*, ad caput insulæ, puteus visitur aquæ dulcis, qua Rex & VVazir hortos suos rigant, quos uterque ibidem habet, qui optimos fructus producunt; quum in reliqua insula, nullæ arbores aut plantæ visantur, præterquam in planicie illa, aliquot quæ fructus ferunt spinosos qui toto anno vident, vocant *Conar*; & pumilas aliquot malas primo vere: & Senam purgatricem quam vocant *Makii*. Angulus autem iste terræ solo est argilloso & salso, è quo vasâ componuntur è quibus

bus potant, postquam falsuginem detraxerunt. Iuxta Torunpaquen inter petras haud longe à mari, scaturit aqua salubris, quam indigenæ vocant *Abdarmon*, id est aquam medicinalem; quæ pota alvum solvit & expurgat omnes feces & immunditias: unde certis anni tempestatibus multi solent accurrere & illam potare quantum opus habent: cujus experimentum capiunt comedendo partem Aurantii aut Limonis, nam si statim semina per sedes ejciant, sufficienter se purgatos credunt.

Reperiuntur in insula hac plurimæ rupicapræ & Adibes (vulpecularum species) perdices, turtures aliæque aves: mirum autem est, quum nullæ aquæ dulces hic reperiantur, quam quas jam diximus, quid ista animalia potent; nam minus verisimile est falsas aquas potare, licet quidam id crediderint.

Oppidum haud ita magnum est; licet olim majus fuerit; nam pars aliqua illius demolita fuit, & in grandem aream ante arcem conversa. Ades eductæ sunt è vivo saxo haud admodum grandes, ut facilius terræ motus ferant quibus insula obnoxia est: & gypso quodam albo cæmentatæ, cujus in continente magna est copia, vocât *Gueche*,

aut

ut rubro, qu
oris notæ.
abstractis,
esse est, ut
hoc modo f
etustissimu
um, & co
ilas, quas
arasque ur
unt autem
ntem eo ut
avimentu
Arabibus t
tunc idon
dhibetur,
ur, corrump
Indigenæ
ore candido
terminæ for
erficum; s
alii è secta S
ur, alii è T
Habitant pr
Portugalli,
bitæ, & Nes
riles & circ
familie lud
ta sterilis s
runtur om
vencant.
Aër hic sa

aut rubro, quem insula gignit, sed inferioris notæ. In ædibus autem in aqua substructis, aut quæ aquis resistere necesse est, utuntur alio cæmento, quod hoc modo fit: (vocant Charu) sumunt vetustissimum stercoſus è stabulis mulorum, & cogunt in orbes sive grandes pilas, quas ad solem siccatas, accumulatasque urunt certo tempore, reponunt autem quod residuum fit: quum autem eo uti volunt, effundunt illud in pavimentum durum, ubi ab aliquot Arabibus tamdiu tunditur & pinsitur donec idoneum reddatur; statimque adhibetur, nam si in crastinum servetur, corrumpitur & fit inutile.

Indigenæ maximam partem sunt colore candido; marès urbani & fortes, fœminæ formosæ: loquuntur idioma Persicum; suntque Mahumetani, licet alii è secta Syaitarum qui Ali venerantur, alii è Turcorum, qualis Rex erat. Habitant præterea hic multi Christiani, Portugalli, Armenii, Georgiani, Iacobitæ, & Nestoriani; plures quoque gentiles & circiter centum quinquaginta familiæ Iudæorum. Licet autem insula ita sterilis sit, tanta copia aliunde inferuntur omnia necessària, ut vili pretio veneant.

Aër hic salubris est præsertim vere & æsta.

estate, quia immodicus æstus malignos humores consumit; autumnus tamen morbosus.

Denique Emporium est longe celeberrimum; cujus Reges tam potentes fuerunt, ut magnæ parti Arabiæ & Persiæ, & toti illi sinui ad Basoram usque imperaverint; donec à Portugallis oppidum & insula ipsis eriperetur. Ab eo tempore sensim commercia declinarunt, propter præfectorum Lusitanorum exactiones & injurias.

Insula autem hæc intercepta fuit ab Alfonso Albuquerque anno clō 15 vii.

Larek insula distat ab insula Harmuz circiter quatuor leucas versus meridiem & Arabiæ continentem.

Queixome sive *Brobt* insula sita est ad continentem Persiæ, freto sive sinu maris ab illa divisa; patet in longitudinem quidem viginti quinque leucas; in latitudinem vero duas aut tres; distat ab Harmuz duabus leucis. Promontorium insulæ vocatur *Sermion*.

Keys quam Portugalli vocant *Quays* est exigua insula in medio freti Basoræ; fontibus abundans & arboribus vernans; fuit quondam caput regni; nunc desolata & inculta.

Angen est exigua insula, quæ insulæ *Queixomes* adjacens, stationem satis

op.

opportuna
Andrevi
 vocant de
 em avium
 es solent
 venum por
Lar sive
 quinque let
 incolis culta
 vocantur N
 oram Persia
Kargh in
 din, tribu
 rosa & scop
 Insula B
 sinus Persia
 & totidem
 a continent
 Katifa, quæ
 Turcorum
 tata est Ar
 hic tantum
 dium, ab
 ex insidiis
 Harmuzinc
 abundatque
 is; triticu
 lice. Oryz
 pant, ab
 Aquas obt
 dulces, inte

opportunitatem navibus præbet.

Andrevii insula, quam Portugalli vocant *de los paxaros* ob innumerabilem avium copiam, quarum ova Arabes solent colligere & ad varias partes venum portare.

Lar sive *Lara*, insula quatuor aut quinque leucis à continente, & raris incolis culta, ob metum Arabum, qui vocantur *Noutaques* & *Nitihelus*, & oram Persiæ accolunt.

Kargh insula è regione *Rey Ceyfadin*, tribus leucis à continente, montosa & scopulosa, atque inculta.

Insula *Barhen*, sita est in mediterraneo sinu Persici, centum leucis ab *Harmuz* & totidem à *Basora*, exiguo intervallo à continente Arabiæ è regione portus *Katifæ*, quæ est in ditione *Lacah*, quam *Turcorum* imperator possidet. Habitata est Arabibus; Rex autem Persiæ hic tantum præfectum habet & præsidium, ab anno 1610, quo illam ex insidiis & per prodicionem eripuit *Harmuzino* Regi. Solo est amœno; abundatque fructibus, præsertim dactylis; triticum parce fert, hordeum modice. *Oryza*, quam communiter usurpant, ab *Harmuzio* solet subvectari. Aquas obtinet magis salubres quam dulces, inter quas *Nanyah* celebrantur;

profundissimi sunt putei in medio insulæ; secundum locum merentur, quæ sub marinis fluctibus hauriuntur, ad hunc modum: in præcipua municipia insulæ censetur Manama ad littus situm; in mari autem quod alluit, altitudine trium orgyrum, scaturiunt certi fontes aquæ puræ & dulcis, quam urinando utriculis è corio noverunt egerere, & vendunt vili precio. Narrant autem Mahumetani senes, hos fontes in terra quondam fuisse & à fluctibus fuisse haultos: unde insulæ nomen fuerit inditum, quod in Arabica lingua sonat duo maria à *Bar* mare & *Hen* duo: licet alii opinantur id nomen impositum à duobus amnibus qui decussatim & crucis in modum insulam dividunt.

Famosa est insula ob unionum copiam quæ in ambitu & vicino mari capi solet. Duo enim loca in India, Margaritarum piscatura celebrantur; nimirum hic in Sinu Persico; altera juxta Manar seu in freto quod Insulam *Ceylon* dividit à promontorio continentis, quod *Tutan Cory* dicitur & à Portugallis *Comory*.

Piscationem autem in Barhen ordiuntur interdum mense Junio, plurimum autem Julio, producuntque ad
finem

finem A
num tun
cymbæ; c
quaginta
helu. Cap
nario in
Katar, de
meridiem
Vnion
reliquis te
quam por
annis edu
millium c
numeru
Harmuzi
quatuor r
stum, que
Sunt &
Sinum, ubi
se Septemb
gate & sub
est magni
Venun
Abas, qu
sive Quar
stant vigi
fertim mi
qualitas P
contentar
Nubien
littus per

finem Augusti: solent autem ut plurimum tum convenire circiter ducentæ cymbæ; centum ex hac insula, quinquaginta è *Iulfar*, & totidem de *Nihhelu*. Capiuntur autem conchæ ordinario in portu Arabiæ quem vocant *Katar*, decem leucis ab insula hac versus meridiem.

Uniones hujus Sinus præstant longe reliquis totius orbis tam pulchritudine quam pondere: solent autem hic quotannis educi ad valorem quingentorum millium ducatorum, præter magnum numerum, qui celatur: Præfectus vero *Harmuzii* percipiebat quotannis supra quatuor millia ducatorum, præter quæstum, quem faciebat ipse.

Sunt & alia præterea loca intra hunc Sinum, ubi conchæ hæ capiuntur mense Septembri, ut *Nihhelu*, *Teue*, *Rozalgate* & sub insula, sed hæ captura non est magni momenti.

Venundantur autem hic uniones per *Abas*, quarum tres faciunt *Quilaten* sive *Quaraten*; & *Miticales* quæ constant viginti quatuor *Quaratis*, præsertim minores *Margaritæ*, quarum qualitas pro numero in uno *miticali* contentarum æstimari solet.

Nubiensis: dexterum maris Persici littus pertinet ad Arabes, sinistrum ad

Perfas : habet autem in latitudine ducenta & decem millia , in profunditate vero à septuaginta ulnis ad octuaginta , commemorat autem ad ostium Tigris in mare Persicum exeuntis *Alchascia* bat , dicitque à *Basra* viam tritam esse ad oppidum *Bahrain* , id est , duorum marium ad littus Arabum sitam , stationes undecim.

Denique Ormuz ita descriptum accepi à Nicolao Hemmio nostrate. Distat ab æquatore versus Arctum sex & viginti gradibus & septem & viginti scrupulis. Persarum Rex hoc oppidum ope Anglorum eripuit Portugallis anno 1601. Repererunt autem ibidem sexcentas machinas bellicas , tam majores quam mediocres , partim ex ære partim è ferro constatas , quarum octuaginta hodie Arcem servant , reliqua ad vicinas arces sunt translata , uti & ad oppidum *Garmon* & *Laar* ; quædam denique ad Civitatem *Hispahan* , ubi ante arcem disposita visuntur.

In Sinu Persico quotannis perflant venti triplices ; quæ tempestates ipsi appellantur *Elauvel* , *Elteny* , *Elielet* sive *Elghes* ; ratio autem navigationis hic ita se habet.

Mensibus , Novembri , Decembri , Ianuario , Febuario , Martio atq; Aprili ,
tem

tempesta
dientibu
Mensibu
dientibu
egredien
Augusto
egredien

Serri

PRIMI
nicu

regis A
urbem

ti, hau
Harmu

Huic
filius I

huic filiu

Huic itic

Xarax
badin M

katun

gnato

filio A
Keys :

in regnu
Huic
confob
din Ma
no clo
Huic

tempeſtas opportuna eſt tam ingre-
 dientibus quam egredientibus Sinum.
 Menſibus Majo, Junio, Julio, ingre-
 dientibus quidem opportuna eſt, ſed
 egredientibus adverſa. Contra vero
 Auguſto, Septembri & Octobri tantum
 egredientibus propitia.

Series Regum Harmuz è Teixera.

Primus in ordine horum Regum po-
 nitur à Teixera Xa Mahumed, filius
 regis Arabis, qui trajecto Sinu Perſico
 urbem Harmuz condidit in continen-
 ti, haud longe à Koſteck in loco dicto
 Harmuz, in vicinia Xyraz & Kermon.

Huic ſucceſſit filius *Soleymon*; huic
 filius *Iza*; illi itidem filius *Laxkary*;
 huic filius *Kaykobad*; huic filius *Iza* II.
 Huic itidem filius *Mamud*; huic filius
Xaranxa; huic cognatus *Amir Xa-
 badin Molong*: qui filiam ſuam *Set Al-
 katun Xabadin* tradidit in uxorem co-
 gnato ſuo *Amir Seyfadin Aben Azar*
 filio *Aly* Germani ſui Regis inſulæ
Keys: qui *Xabadin* mortuo ſucceſſit
 in regnum.

Huic ſucceſſit *Xabadin Mamud* illius
 conſobrinus; illi autem *Amir Rokna-
 din Mamud* filius *Hamed*, qui obiit an-
 no d^o ccc lxxviii.

Huic ſucceſſit filius *Amir Seyfadin*

Nocerat, qui cæsus fuit à fratribus suis anno cl̄o c c xci.

Masaud decimus quartus Rex successit fratri, qui fugatus fugit in *Kermon*, postquam tres annos regnasset.

Mir Bahadin Ayaz Seyfin mancipium regis *Nocerat* illi successit; sed Turcis omnia vastantibus, relicto *Harmuzio* se contulit ad insulam *Queixome*, atque inde ad insulam *Gerun*, ubi hodieque urbs *Harmuz* visitur. Obiit anno cl̄o c c c xii.

Huic successit *Amir Ayzadin Gordon-Xa*, è veterum regum profapia, qui obiit anno cl̄o c c c xviii.

Successit filius *Amir Mobarezadin Baharon-Xa* decimus septimus Rex; quem regno & vita spoliavit anno cl̄o c c c xix. *Mir Xabadin Isuf* tyrannus, & vicissim fuit occisus à *Mir Xakobbadin* fil. *Gordonxa*, qui cepit insulam *Barhen*, *Katizam*, *Kargam* & *Darab*: sed fuit è regno pulsus à Germano *Malek-Nazomadin*; quo mortuo illud recuperavit, discessitq; an. cl̄o c c c c xlvii.

Successit illius filius *Turon-Xa* qui rebus multis præclare gestis obiit anno cl̄o c c c c lxxviii.

Huic successerunt filii ordine; primo *Massud* primogenitus; deinde *Xabadin*; tertio *Salgor-Xa*; quo regnante
Suphy

Suphy
mrem t
Huic
Seyfadi
occupat
Sub qu
luti pre
suos po

T Eix
cer
tantur
Sisto
Siston
Karaso
sæ qua
ita ut ab
cujus p
Siston
ad con
secund
Abu E
succesit
privat
Amzah
bonam
eum à
fuisse
ductos
Ioan

Suphy Hyalila Persa continentem omnem subjugavit.

Huic successit *Xavves*: illi autem *Seyfadin*; quo regnante insula Harmuz occupata fuit à Portugallis an. 1610. Sub quibus porro Harmuzii Reges veluti precario regnarunt, libera solum in suis potestate.

Siston & Sagistan.

TEixera videtur Siston & Sagistan facere duas provincias: quum tamen tantum una eadem esse videatur.

Siston autem ita describit: Provincia *Siston* (inquit) sita est sub provinciis *Karafone* & *Kermon*, versus partes Persiæ quæ Sinum Persicum contingunt, ita ut ab una parte habeat *Persiam*, ad cuius præfecturam quoque pertinet *Siston*, & ab altera regnum *Macron*, ad confinia Indiæ. Scribit autem libro secundo capite xxiii. Sub Calipha *Abu Ezach Mataron* filio *Harun*, qui successit fratri suo Germano *Mamun*, privatum quendam hominem, nomine *Amzah* in hac provincia rebellasse, & bonam partem provinciæ subegisse; verum à præfecto *Karasonis* debellatum fuisse & provinciales ad officium reductos.

Ioannes de Persia scribit hanc pro-

vinciam, patere in longitudinem quinquaginta leucas, ejusque metropolin vocari *Cistan*, in qua circiter quinquaginta millia civium numerentur.

Boterus in Relationibus suis universalibus de Asia, parte prima libro secundo, scribit post Eri sive Ariam provinciam: superato monte *Coibocaran*, descenditur in provinciam *Sigestan*, regionem undique montibus cinctam è quorum medio exit fluvius *Ilmentes*. Sequitur deinceps *Circan*, ibi olim fuit *Gedrosia*, cum oppidis *Canasi*, *Sistan*, *Mulete*, *Rocagnin*, *Timocain*, *Asian*.

Nubiensis scribit; Sagestan provinciam fines jungere cum solitudine illa maxima. (cujus supra quoque meminimus) & celebriores illius urbes esse *Zarang*, *Tac*, *Fars*, *Hovas*, *Sarvan*, *Bošt*, *Ranecan*, *Bengevai*, *Asfengiai*, *Tira*, *Hasc*, *Baanin*, *Dorra*, *Harra*, *Corra*, *Darac*, *Malin*, *Karcoia*, *Haisum*, & *Basurd*.

Schikardus in Tarich opinatur populos, quos Leonclavius vocat *Segestanos*, veteribus Drangianos fuisse dictos, qui juxta fluvium Arbin habitaverunt, Castaldo nunc *Ilment* vocatum.

Porro *Zarang* vel *Zarans* meminit quoque *Vlugbekius* & collocat illam ad lon-

longitudi
ad latitud
& 30 scr
Chistan
Scribit
Climatis
gestan c
contern
Obser
pidum
apposita
unius di
Item
esse Or
men
sus, uni
& hoc
bem De
stram.
Item
flumini
Dorra
statione
Mals
unam à
nens ad
De ca
adhuc o
kuis Bo
quidem
autem x

longitudinem quidem *xcvii* graduum,
ad latitudinem autem *xxxii* graduum
& 30 scrupulorum; esse autem urbem
Chistan sive *Siston*.

Scribit idem Nubiensis parte octava
Climatis tertii, Orientalem partem *Se-*
gestan conjungi cum *Ghaur*, & plagam
conterminam *Ghaur* vocari *Rauer*.

Observandum porro è Nubiensi, op-
pidum *Baanin* distare ab urbe *Derthel*
apposita ad ripam fluvii *Hendemend*
unius diei itinere.

Item ab urbe *Bengevai* ad *Kahac* iter
esse Orientem versus; & ab hac ad flu-
men *Hendemend* Septentrionem ver-
sus, unius haberi stationis intervallum,
& hoc flumine trajecto occurrere ur-
bem *Dertel* ad ejusdem ripam appo-
sitam.

Item *Darac* urbem propinquam esse
flumini *Maru-Alrudh*.

Dorram autem distare ab urbe *Corra*
stationem unam.

Malin denique distare stationem
unam à *Burengian*, quæ est urbs perti-
nens ad terram *Chorasan*.

De cæteris urbibus nihil memorabile
adhuc observavi, nisi quod *Vlughbeec-*
kius Bost collocat ad longitudinem
quidem *lxxx* graduum, latitudinem
autem *xxxiii*.

Macron.

HOc regnum appellatur ab aliis *Ge-
teche-Maquerona* : Incolæ sunt
Baluches, quibus anno cl^o l^o c^o xiii.
imperabat *Meleck-Myrza*, qui quum
antea Regem Persarum superiorem
agnovisset, tunc jugum excusserat, &
tributum pendere recusabat : putant
hanc esse provinciam illam, quam ve-
teres Geographi vocant *Carmaniam*.

Sunt autem *Baluches* hi, ferox &
valde barbara natio, ita ut Robertus
Covertus Anglus prodat, anthropophago-
s esse; attingunt Indum fluvium ver-
sus ortum.

Quum Angli anno cl^o l^o c^o xii. Ro-
bertum Sherleyum Persarum regis Le-
gatum reducerent, applicuerunt ad
hanc provinciam. Incolæ autem ut
ipsum in insidias præcipitarent; finge-
bant Regem suum *Meleck Myrzam*
Regi Persarum obnoxium atque adeo
tributarium esse; adhæc facile & com-
pendiosum iter esse, ex ipsorum pro-
vincia in Persiam; nam à *Guader* tan-
tum novem dierum iter esse ad *Chir-
man* sive, atque inde undecim dierum
iter ad aulam regis *Hispahan*.

Quare Anglis facile persuaserunt ut
se cum oneraria sua conferrent ad præ-
cipuum

cipuum in
citur *Gua-*
ipsum dux
incognita
sine cert
interitu,
septimo
runt ad
in portu
fuisent t
reptæ &
quodam
periculo
daciis pr
reiti, ja
Legati in
cum Leg
bant, cum
que non
sarcinas
absolver
Indi fluv
Notat
Macque
tinentis
& portu
vigesimo
trionalis
esse anc
in mari
alto. C

cipuum hujus regionis portum qui di-
 citur *Guader* vel *Guadel*; sed deerat
 ipsis dux itineris ad oram ipsis penitus
 incognitam. Itaque unum nacti non
 sine certamine, & aliquot Baluchum
 interitu, eo contenderunt & decimo
 septimo mensis Septembris applicue-
 runt ad *Guader*, & anchoras jecerunt
 in portu. Atque hic haud dubio omnes
 fuissent trucidati, & sarcinæ Legati di-
 reptæ & navis ipsa intercepta, nisi à
 quodam Hoge Comal de imminente
 periculo fuissent admoniti. Nam men-
 daciis præfecti *Guader* & ipsius Regis ir-
 retiti, jam aliquot suorum cum sarcinis
 Legati in terram exposuerant, & jam
 cum Legato in terram exscendere para-
 bant, cum insidiæ ipsis patuerunt. Ita-
 que non sine summa difficultate & astu
 sarcinas suas recuperarunt & inde se
 absolverunt, & navigarunt ad ostium
 Indi fluminis.

Notant autem hanc provinciam
Macqueronam, partem esse Asiæ con-
 tinentis & fines jungere cum Persia;
 & portum hunc *Guader* situm esse ad
 vigesimum quintum gradum Septen-
 trionalis latitudinis; & summam hic
 esse anchoras figendi opportunitatem
 in mari quatuor aut quinque orgyas
 alto. Ostium autem fluminis Indi,
 quem

quem indigenæ vocant *Sinde* distare ab æquatore versus Arctum quatuor & viginti gradibus & triginta octo scrupulis. Vnde facile colligi potest quàm prope hæc regio Indiam veram contingat.

Candahar.

ANtequam ab his extimis & Orientalibus Persarum regni provinciis ad interiores regrediamur, aliquid nobis dicendum est de Candahar regno, quod Rex Persarum Xa. Abaz ab Indorum rege sive magno Mogole recuperavit.

A metropoli Indiæ Lahore ad Candahar iter instituitur ad hunc modum: ad *Chach-Sunder* exiguum oppidum XI cos. ad *Non Saray* XV. ad *Mutteray* VIII. ad *Quemal-Chan* XIX: ad *Herpach*, XVI: ad *Alicafavan*, XII. ad *Trumban* totidem: ad *Sedoushall* XIV: ad *Callixeckebanden* XV: ad *Multhan* XII antiquum oppidum haud supra III cos. ab Indo.

Hinc trajecto flumine ad *Petto. Alle* exiguum pagum, XX: dehinc alter fluvius ratibus trajiciendus, & paulo post tertius sed minor, qui *Lacca* appellatur. Deinceps per asperos montes & arida atque latronibus obnoxia loca transitur; ad *Chatzan* exiguum castellum

ter-

terreo vallo
dium alit a
hi ipsi præ
dant. Inte
rum inopi
cis locis, n
umentor
diximus, i
latrocinii
mes. A Cl
barbaroru
arcem hab
septuagin
Toto hoc
commeat
tibus satis
tres pagos
montium,
junctos, x
montium
ci admod
nere & si
Ad *Pesin*
simile xx
per vasto
pene reru
In mon
dahar deg
Puttanes
corpore &
diore qua

terreo vallo septum, ubi Mogol præsidium alit adversus latrones, à quibus hi ipsi præsidarii non multum ablu-
dunt. Intermedio itinere omnium rerum inopia est, præterquam quod paucis locis, nonnihil graminis reperitur, jumentorum solatio. Montium, quos diximus, incolæ appellantur *Agvvanes*, latrociniis & furtis supra modum infames. A Chatza ad *Duckeen* eorundem barbarorum municipium, ubi Mogol arcem habet & stativa præsidiariorum, septuaginta & duæ numerantur cosæ. Toto hoc intervallo, omnis generis commeatum vendunt incolæ itinerantibus satis vili pretio. Porro ad *Secoran* tres pagos sibi in vicem, ad radices montium, in modum trianguli conjunctos, xiv cos. Hinc ad angustias montium ipsi vocant *Durves*, ubi pauci admodum plurimos possunt sustinere & sistere, sunt circiter xxiv cos. Ad *Pefingan* castellum *Duckee* non ab- simile xxiiii cos. A quo ad Candahar per vastos montes & viam omnium pene rerum indigam restant lx cos.

In montanis autem hujus regni Candahar degunt ferocissimi populi, quos *Puttanes* & *Agvvanes* vocant, robusto corpore & colore quidem paulo candidiore quam vulgo sunt Indi; verum fur.

furtis, latrocinii & insigni crudelitate infames; & licet ob Mogolis reverentiam & ob lucri dulcedinem quod è mercimoniis percipiunt (nam abundant pecore & frugibus) paulo mitius superioribus annis cum itinerantibus agere, cæpisse dicantur; tamen non raro quum paucos & imparatos offendunt advenas, abripiunt illos in avia montium, mancipantque fervilibus operibus, mutilantque eos nonnunquam ne possint aufugere.

Metropolis hujus regni *Candahar* antiquum est oppidum, olim quidem, ut ferunt, à Baneanibus habitatum: nunc autem à Puttanibus; magnum & pulchrum est oppidum, & commerciis opportunum, siquidem merces Occidentis & Orientis hic ultro citroque commeant: in quem finem in agro illius ad septem aut octo millia Camelorum ut plurimum aluntur: Provincia præfectus ibidem degit cum valido præsidio: Vrbs ad Occidentem præcipiti & aspero monte, ad Meridiem & Ortum valido cingitur muro: Suburbia superant pene ipsam urbem, tantus hic est advenarum ab omni parte concursus. Annonæ quidem hic satis magna est copia, verum summa caritas tum ob frequentiam hominum; tum maxime quia

quia omni
Hispania,
ut plurimu
videre sit
qui summu
salubrium
Distab
ea potiret
nibus reg
Qua r
urbem rec
explicuim

Ma

M Aure
lantu
fluvium C
chon) qu
jacet Ko
Koarrazi
ad provin
cat Chov
matis ter
non long
modicæ f
tum vigi
quæ pulc
diâo am
Et ab ha
quæ & C
habentur

quia omnis regio inter hanc urbem & Hispahan, admodum infœcunda est. ita ut pluribus locis vix quicquam herbidi videre sit, præter aquarum defectum qui summus est, præter salzarum & insalubrium.

Distabat denique tum quum Mogol ea potiretur, tantum triginta cos. à finibus regni Persarum.

Qua ratione Persarum imperator urbem recuperaverit, in Indicis nostris explicuimus.

Maurenahar & Turqueslan.

MAurenahar (inquit Teixeira) appellantur regiones quæ jacent trans fluvium *Gehun* (qui aliis dicitur *Gichon*) qui illas dividit à *Karasone*, hic jacet *Koarrazin* & *Gaznahem*. De *Koarrazin* diximus supra è *Schikardo* ad provinciam *Karazon*. Nubiensis vocat *Chovarzin* & in octava parte Climatis tertii scribit; A *Maru* ad *Amol* non longe distat ab amne *Gihon* sex modicæ stationes, id est milliaria centum viginti quatuor: Et vero *Amol*, quæ pulchra est civitas distat à prædicto amne *Gihon* tribus milliaribus. Et ab hac *Amol* ad urbem *Chouarzin*, quæ & *Giorgiana* vocatur, duodecim habentur stationes. Et à *Giorgiana*

ad

ad lacum suum stationes sex. Similiter ab *Amol* ad *Zamm*, ascendendo per amnem, stationes quatuor; à *Zamm* ad *Termed*, per flumen, stationes quinque. A *Termed*, per flumen, ad *Badhachscian* stationes tredecim. Atque hæc est longitudo *Chorasan* & *Chouaraïn*, juxta cursum fluminis videlicet quadraginta stationum.

Giorgian faciunt alii provinciam per se, eique tribuunt urbes *Giorgiân*, *Semnaen* (forte eadem est cum *Zamm*) & *Dammaan*: quarum longitudines & latitudines vide supra.

Nubiensis porro scribit flumen *Gihon* originem trahere è terra *Vaghian*, in finibus *Badhachscian* & ibidem vocari *Hazyat*. Influereque in illud quinque magnos amnes è finibus *Gil* & *Vachs*; è quibus omnibus flumen tam grande constituatur, ut reliqua orbis terrarum flumina, tam aquarum copia quam alvei latitudine atque altitudine facile superet. Memorat quoque inter amnes qui confluent in *Gihon*, amnem *Vachsciab* qui egreditur è regionibus *Torc* (vel *Turquestan*.) *Schikardus* autem astringit, amnem *Gichonem* eundem esse cum eo quem *Ptolemæus* lib. 6. c. 12 vocat *Oxum*, qui dudum terminus fuit inter *Perfas* & veteres *Turcas*.

Ad-

Adjung
regionem
ortum, in
colas Per
man, à qu
Benjar
bit à finib
iter esse a
juxta flum
qui inde ve
in urbibu
tribus Dar
esseque ill
nis Turcis
quit *Schik*
provincia
viunt *Spiri*
magis illu
Haytho sc
tatis filii A
ercitu cor
invadere c
fuerunt M
rexerunt a
quod erat
gis, qui ne
unde de t
sua. Rex
mine (is e
norum po
miste ad te

Adjungit deinde Teixera *Turquesſtan* regionem ad oram maris Caspii verſus ortum, in terris *Maure-Nabar*, cujus incolæ Perſæ vocent *Turck* ſive *Turck-man*, à quibus haud dubio *Turci* orti.

Benjamin Iudæus (in Itinerario) ſcribit à finibus Perſiæ viginti octo dierum iter eſſe ad montes *Niſebon*, qui ſunt juxta flumen *Gozan*; Iſraëlitæ autem qui inde veniunt in Perſiam, affirmare in urbibus Niſebor ſuper eſſe quatuor tribus Dan, Zabulon, Aſer & Napthali: eſſeque illos ſcædere junctos cum paganis Turcis (non hodiernis Natoliæ (inquit Schikardus) ſed ſibi tunc finitimis, provinciæ *Turkeſtan* incolis) qui ſerviunt ſpiritibus, &c. Ut provincia hæc magis illuſtretur, adjungam hic quæ Haytho ſcripta reliquit cap. 15. Iniquitatis filii Agareni, (inquit) copioſo exercitu congregato regnum Perſarum invadere cogitarunt. Et primo ingreſſi fuerunt Meſopotamiam, deinde perrexerunt ad regnum Chaldæorum, quod erat ſub dominio Perſarum Regis, qui non poterat reſiſtere Saracenis, unde de terra illa fecerunt omnia vota ſua. Rex vero Perſarum *Aſciorth* nomine (is eſt *Iaʒdigerd*) timens Saracenum poteſtati ſubjugari, nuncios ſuos miſit ad terras & regna quæ erant circa

H flumen

flumen *Phison* (imo *Gichon* ut postea dicitur) & ab iis subsidium imploravit, promittendo venientibus magna stipendia & honores.

De regno igitur *Turqueslan*, quod propinquius erat regno Persarum, congregaverunt se sex millia virorum, qui nominabantur tunc temporis *Turquimani* & iter arripientes, Regi Persarum dare subsidium intendebant. Transiverunt quoque flumen *Phison*, &c. Schikardus autem recte astruit flumen quod Turquemani hi transierunt fuisse *Gichon* & *Aythonem* hic lapsum: idque ex ipso *Aythone* qui cap. 7. Persiam distinguit (pro statu regni suæ ætatis) in duas regiones. Vnam quæ superior minor & planior est, facit confinem *Turkestaniæ*: alteram inferiorem extendit usque ad *Armenos* & *Medos*. Illius primæ habitatores appellat *Persas* propriè qui olim idola & solem coluerint, urbes eorum nominans *Boctora* & *Seonorgant* (quæ sic corrupte scribuntur pro *Buchara*, *Medici Avicennæ* & *Samarcand* regis *Tamerlanis* ortu nobilitatis) ut non possit esse alia quam *Bactriana*, ubi *Ptolemæo* sitæ sunt *Metropolis Bactra* & *Marcanda* lib. 6. c. 11. Hujus vero secundæ regionis, urbes eisdem præcipuas nominat *Nesabor* &

Spa-

Spachen, q
nan efferun
Ptolemaicis
Aspæ in P
ut iners G
nat. Inter
Phison.
Nubient
vocare Toc
Halem & S
and, Var
an, Sachir
ab, Mede
Caya Clin

VZbeck (i
provincia
culis Persia
ntum ab
ellum infe
ersia dece
Balck civita
cosis incol
bulfeda a
ad. latitu
num & 40
lam distare
populosa &
onspicua, i
ones. A B

Spachen, quæ rectius Nisabur & Izbah-
han efferuntur & situ correspondent
Ptolemaicis Nisibi quidem in Aria &
Aspæ in Parthia; non Hecatompulo,
ut iners Geographorum vulgus autu-
mat. Inter ambas locat Haytho flumen
Phison.

Nubiensis videtur hanc provinciam
vocare *Tocharestan*; cui tribuit urbes
*Halem & Semengian, Thaaan, Sacal-
cand, Varavalin, Azharuzuan, Tale-
can, Sachimeft, Varufer, Hofb, Ande-
rab, Meder & Kas*. Vide illum parte
octava Climatis tertii.

Vzbeck.

VZbeck (inquit Teixeira) amplissima
provincia, quæ licet superioribus
seculis Persiæ fuerit subjecta, hodie non
tantum ab ea separata est sed & Persis
bellum infert, & nonnullam partem
Persiæ decerpit. Ejus Metropolis est
Balck civitas populosa, opulenta & bel-
licosus incolis frequens; collocatur ab
Abulfeda ad longitudinem quidem *ci*
grad. latitudinem autem *xxxvi* gra-
dum & *40* scrupul. Nubiensis scribit
illam distare à *Thaaan*, urbe itidem
populosa & fluviis atque arboribus
conspicua, in *Tocharestan* sita, sex sta-
tiones. A *Badhuchscian* urbe conter-

mina regionibus *Chennaug* ad Indiam pertinentibus tredecim stationes.

Præter hanc habet *Samarcandam* urbem celebrem, præsertim natalibus Teymurlanis, quam opinantur *Mar-candam* Ptolemæi; quam *Abulfeda* collocat ad longitudinem quidem *xcix* graduum (alii *cix*) ad latitudinem vero *xl* graduum. Nubiensis iter ab illa ad *Balch* ita designat: ab urbe *Samarcand* ad urbem *Kasc* stationes duæ.

Item à *Samarcand* ad *Kanud* *Mahchet* *vi* mill. pass. Etiam à *Samarcand* ad *Astihan* *xxi* mill. pass. Orientem inter & Meridiem. Et ab ipsa ad *Kasaniam* *xxvii* mill. pass. *Marcus Paulus Venetus* suo tempore illam ita describit. *Samarchan* est civitas nobilis, cum pulcherrimis hortis, & planicie plena omnis generis fructibus, incolæ sunt partim Christiani partim Saraceni; parentque cuidam nepoti magni *Chan*. Cum quo tamen minus bene ipsi convenit, sed crebro inter se belligerant. Meminit & *Iosaphatus barbarus*, qui appellat urbem grandissimam, & incolis frequentem, adhæc commerciis cum Orientalibus nobilem.

Teixera refert ad eandem *Damar-cand*; & *Bokaram* patriam *Avicennæ* qui ipsis dicitur *Boaly*. *Bokaram* collocat

cat *Abulfeda*
xcvii grad
 latitudiner
scrupul. v
 in parte se
 vocat *Bog*
 à *Bochara*
 ad *Sorraa*
busiam x
 mill. pass.
 Ad *Karm*
 stellum
 que ad *Sa*
 tali parti
 diem, co
 mæque m
Karminia
Dabusiam
 pass. à *Dab*
 Ab hac ad
 castellum
 hoc ad *Sa*
 Præter
 perfectissi
 barum, in
 Ex *Ara*
Golii hæc

cat Abulfeda ad longitudinem quidem
xcvii graduum (alii 107) & 30 scrupul.
latitudinem autem xxxix grad. & 10
scrupul. vide Itinerarium Ienkinsoni
in parte secunda pagina 263. ipse autem
vocat Bogar. Nubiensis ita describit iter
à Bochara ad Samarcand; A Bochara
ad *Sorraa* xii mill. pass. Inde ad *Dabu-
siam* xv mill. pass. Ad *Arfan* xv
mill. pass. Ad *Kord* xviii mill. pass.
Ad *Karminian* xii mill. pass. Ad ca-
stellum *Aalcama* xv mill. pass. Deni-
que ad *Samarcand* vi mill. pass. Orient-
tali parti *Bochara* cum flexu ad Meri-
diem, contermina est terra *Tfogd*: pri-
mæque margines illius incipiunt post
Karminiam, è qua progredieris ad
Dabusiam Orientem versus xxiv mill.
pass. à *Dabusia* ad *Astihan* statio levis.
Ab hac ad *Zorman* xviii mill. pass. ad
castellum *Aalcama* xv mill. pass. ab
hoc ad *Samarcand* vi mill. pass.

Præterea *Kaxgkar* & *Axkgar*, quæ
perfectissimum nobis dant Rheubar-
barum, inquit Teixeira. Et alia plura.

Ex Arabe anonymo, beneficio D.
Golii hæc accepimus.

	Longitud.		latitud.	
	gr.	scr.	gr.	scr.
Khîs	109	30.	39	30.
Dargân	107	—	40	30.
Asfichar	109	50.	43	30. ad Oxum.
Therâs	109	50.	44	36.
Naxiab	108	—	39	— al. Nest.
Ilâck	109	10.	43	30.
aliis	99	10.	43	20.
Chougent	100	35.	41	55.
Chouakand	100	50.	42	50.
Fargana	102	—	42	20.
Chuten	106	—	42	—
Bykend	107	30.	39	—
Termont	101	15.	37	—
Tenkod	101	—	43	25.
Benchuf	101	—	45	—
Kafân	101	35.	42	50.
Kobba	101	50.42	50.	ad Araxum.
Balch	101	—	36	40.

Incolæ hujus provinciæ , inquit Teixeræ , sunt bellicosi ; pugnant equites arcu & sagittis , lanceis , gladiis , scutis atque clavis , semper retrocedendo : atque hisce armis nostra ætate multa dominia sui juris fecerunt ; inter alia occuparunt regnum *Kandar* , cujus Rex ad magnum Mogolem profugit eique se subjecit , qui licet potentissimus sit,

fit, hunc tamen in Regnum restituere minime potuit. Usbequii non habent Reges qui hæreditario jure sibi invicem succedant, eligunt sibi duces pro virtute: habitu corporis, moribus & sermonis pronuntiatione ad Chineses quam proxime accedunt. Hæc ille.

Accepimus à Nicolao Hemmio nostrate icones duas, quarum prima exprimitur habitus Tatari Vzbequii.

Altera habitus & cultus filiæ Vzbequii Tatari.

H 4

Kur-

Kurdestan.

TEixera numerat quoque inter Persiæ provincias *Kurdestan*. Ioannes autem de Persiis tres provincias hoc nomine commemorat.

Primam quidem quæ fines jungit cum Hadabigian, cuius Metropolis appellatur *Coyssalma*, & complectitur circiter triginta millia oppidanorum, & præterea complectitur quindecim urbes; populus valde est urbanus, & armis valde addictus. Vivunt maximam anni partem in tentoriis in agro, ad modum Arabum.

Secundam dicit aliter vocari regnum Malagæ sive Maragæ.

Tertiam scribit secundæ huic vicinam esse, & Metropolim illius vocari *Cormabam*, & fines jungere cum Babilonia sive Bagdat: tria autem hæc regna patere in longitudinem circiter trecentas leucas, frequentesque esse populis bellicosis, qui perpetuo bellum gerant cum vicinis Turcis.

Verum harum trium provinciarum tantum postrema hæc recte hoc nomine designatur, in qua agunt populi qui hodie dicuntur Curdi, quorum mores & consuetudines descriptas invenies in itinerariis, præsertim paginis 198 & 226.

licet

licet etia
jungere
illa prov
hodie pe
descripti
minimu
Prim
Chusiffa

S Chika
Kalip
Mosen
exercitu
totam
bes prin
quorum
fexta Clin
te lapsus
mare Ab
sem sinu
terra Ch
seis lat
minit lib
nent A
Gendi-S
moz, &
& vergi
pervenia
pontem
navium

licet etiam populi hi fines videantur jungere cum *Bagdat*. Secunda autem illa provincia, quam vocat *Maragam* hodie pertinet ad *Adarbigian*, in cujus descriptione hujus quoque oppidi meminimus.

Prima autem proprie hodie vocatur *Chusistan*.

Chusistan.

SChikardus in *Tarich* scribit Omarem Kalipham, anno *Hegiræ* *xxi*, misisse Mosen cognomento *Ascharæum* cum exercitu ultra *Tigrim*; qui occupavit totam *Chusistaniam*, ejusque duas urbes primarias *Ahvvaçam* & *Susam*: quorum situs talis est: Nubiensis parte sexta *Climatis* tertii; ab Orientali parte lapsus *Diglat* (id est *Tigridis*) juxta mare *Abadan* (quod ni fallor, *Saurensem* sinum nostri hodie vocant) sita est terra *Chusistan* (nomen habens à *Cosæis* latronibus, quorum *Plinius* meminit lib. 6. cap. 27.) ad quam pertinent *Ahvvaç* & *Escar-Mecrom*, & *Gendi-Sabur*, & *Susa* & *Ram-Hormoz*, &c. & ibidem: egreditur fluvius & vergit in Occidentem usque dum perveniat ad urbem *Escar-Mecrom*, ubi pontem habet magnum, xx circiter navium: vehuntur in illo navigia
majo-

majora & alluit *Abvvaꝝam*: inter quam
 & *Mecrom* sunt xxx milliaria secun-
 dum annum: idem ait ab urbe *VVast*
 (quæ ad ripam Tigridis, sex itineribus
 supra illius ostia locatur) abesse centum
 milliaribus, unde jam situm *Abvvaꝝa*,
 licet ignoretur Tabulis, abunde cogno-
 scimus. Addit deinde Schicardus plura
 de Susa: quantum vero ad Susam (in-
 quit) notior est illa, quod meminerint
 illius multi scriptores. Strabo lib. 15.
 tradit nobilitatam aula Cyri; esse ob-
 longam sine mœniis tamen, habere in
 ambitu 120 stadia, vel juxta Policleti
 relationem 200; quæ respondent 25
 milliaribus Italicis. Addit, æstivum ibi
 calorem intendi tantum, ut comburat
 lacertos, sub Meridiano sole per apric-
 um repentes: inde cogi incolas ut ædi-
 ficia tegant superingesta humo, ad pro-
 funditatem duarum ulnarum. Causam
 rejicit in montes, qui ad boream ob-
 jecti, non frigidiores tantum auras in-
 tercipiant, sed & repercutiant illapso
 radios solis, ut reduplicentur. Curtius
 lib. 5. meminit angustiaram in illis
 montibus, quæ *Pylæ Susidæ* dicantur,
 ubi Alexander cum suis multum est pe-
 riclitatus. Quod vero Dionysius (hisce
 locis natus propterea fide dignior) ait
Choaspen alluere *Susianos*, id illis er-
 randi

randi oc
 attinger
 dicit au
 Susarun
 cap. 8. v
 fluyium
 optime
 niens,
 Media,
 cursu &
 hanc a
 rent, u
 egre ab
 deport
 sianam
 diore,
 circuitu
 audit: i
 nisi quo
 rat. Cus
 regio m
 tora. N
 ejus rus
 palatiu
 etiamm
 inde à
 Kel, po
 Nubi
 nali Ch
 dividere
 Porro

randi occasionem dedit, qui opinantur attingere ipsam urbem ; at hoc non dicit author, sed præterfluere terram Susarum. Et aliud nos docet S. Daniel cap. 8. v. 3. arcem Susan sitam esse ad fluvium *Vlai*, quem Plinius lib. 6. c. 27. optime cum sacra Scriptura conveniens, appellat *Euleum*; oriundum in Media, condi sub terram intermedio cursu & rursus emergentem circuire hanc arcem: unde Reges eum honorent, ut non ex alio bibant, etiam peregre abeuntibus sibi ad longinqua loca deportari curent. Disternat ille *Susianam* ab *Elymaide*, provincia humidior, quæ ob uliginem non nisi per circuitus obiri potest, ac in Bibliis *Elam* audit: ut R. Benjamin recte notavit nisi quod etiam in nomine fluvii aberrat. *Cusestan* (inquit) ipsa est *Elam* regio magna, sed non amplius habitatur tota. Nam vastata fuit ex parte. Inter ejus ruinas extat *Susan* arx, quondam palatium *Ahasueri* *Esth.* 1. v. 2. habet etiamnum adificia magna & pulchra inde à diebus antiquis. Flumen *Hiddekel*, ponte stratum, secatur urbem.

Nubiensis scribit ex parte Meridionali *Churestan* fluere amnem *Tab* & dividere *Churestan* à *Fares*.

Porro ab *Vlughbeeckio* & Arabibus attri-

attribuuntur huic provinciæ ſequentes urbes: *Achoïas*, Nubiensî *Ahûaz*, Almacino *Ahrvaza*; quam collocant ad longitudinem LXXXV grad. latitudinem XXXI. Saraceni eripuerunt illam Perſis anno 10 c XLI. & habuerunt in tanta dignatione, ut provinciæ nomine inter præfecturas numerarent.

Nubiensîs vocat flumen *Mefercan* quod urbem præterlabitur.

Deinde *Aſkermucran* ad longitudinem LXXXIV graduum & 30 ſcrupul. & latitudinem XXXI grad. 15 ſcrupul. Nubiensîs vocat urbem magnam & vetuſtam, ad flumen *Mefercan* poſitam.

Tertio *Ramchermis*, Nubiensî *Ram-Hormoz*, aliis *Roomes* ad longitudinem LXXXV grad. & 45 ſcrupul. latitudinem XXXI. Nubiensîs prodit intervalum inter *Aſcar* mocram & *Ram-Hormoz* duarum ſtationum.

Quarto *Archân* ad longitudinem LXXXVI grad. 30 ſcrupul. latitudinem XXXII graduum vel ut alii XXXI.

Quinto *Siapur* vel *Iefabur* ad longitudinem LXXXVI grad. 15 ſcrupul. latitudinem XXX. Nubiensîs hujus non meminit niſi forte eadem ſit cum *Giondi Sabur*, quæ diſtat à *Suſa* unica ſtatione.

Notan-

Notan-
bere, ex u-
nis terræ
haud dubi-
tus in F

Hæc
Irac
quoque p
Præcipu
fa, Med
quarum
pra retu
De K
re Calip
anno 63
eſt ad rip
autem ab
xima, al
oſtio cla
parte vel
reis Sam
fertur eſſ
generi M
quinque
Meda
Kufa cir
nium (i
636 expu
rois, qu

Notandum autem Nubiensem scribere, ex urbibus Churestan conterminis terræ Fares, esse urbem *Laur*: quæ haud dubio est *Laar*. De qua supra diximus in Fares.

Irack.

HÆc provincia quam alii vocant *Irack*, Nubiensis *Aarack* olim quoque pertinuit ad regnum Persarum. Præcipuæ autem illius urbes sunt *Koufa*, *Medain*, *Wasit*, *Bagdat* & *Bashra* quarum longitudines & latitudines supra retulimus.

De *Kufa*, quam Elmacinus ab Omare Calipha muro fuisse cinctam scribit anno 635: scribit Nubiensis. *Kufa* sita est ad ripam fluminis Euphratis. Sexto autem ab illa milliari extat testudo maxima, altis undique sustentata muris, ostio clauso, pretiosissimis ex omni parte velis cooperta, & pavimento stercis Samniticis strato, & intra ipsam fertur esse sepulchrum Ali filii Abi taleb generi Mahumetis. Distat autè à Bagdat quinque stationibus.

Medain, Nubiensi Medina distans à *Kufa* circiter xx stationes, Post biennium (inquit Schikardus) id est anno 636 expugnauit Saedus civitatem Chofrois, quæ ut olim Roma καὶ ἑξοχλὴ
urbs,

urbs, sic ista Elmedayna, urbes, ob excellentiam & amplitudinem in plurali numero nominabatur, ac mihi à Chofravo Abravvez præ cæteris exulta, inhabitata ac amplificata creditur, quia ejus Regis nomen aliquando gerit; nec tamen ab eo primum exstructa, cum illius etiam antiquior extet memoria, ut quando Mahummedes in suis responsionibus ad Abdiam & Abdallam Iudæorum Rabbinos, Alkurano subnexis, eandem Elmedenam Chaldææ urbem, jam sua ætate recenset inter quatuor Metropoles infidelium populorum, ex inferno natas, hoc est, maledictas. Author Geogr. Arabs à magnifico D. Besoldo mihi concessæ, locat eam ad Occidentalem ripam fluvii Diglat seu Tigridis, quindecim tantum milliaribus infra Bagdadum, hoc est, in eo limite regionis Irack: sed Casp. Balby Venetus qui anno 1580. à Bagdat per Tigrim Balsaram, hoc est, Bazram usque descendit, adeo præclaræ urbis, quam omnino transire debuisset, nihil profus meminit, sed tantum aliquot pagorum in ruinis jacentium: unde colligo hanc Medaynam post horribilem terræ motum, quo anno Hegir. 245 nostro 859 cõcussa esse memoratur, nunquam deinceps surrexisse ad pristinum decus.

Bagdat

Bagdat
 itineraria:
 macinus i
 Anno He
 Iussit Alm
 tem Bagd
 tempore,
 gerant Ast
 pratam vi
 Eremitæ,
 que ab eo
 for autem
 Isalami,
 absoluta
 sedes Cali
 scribit illa
 Kufa stati
 pass. Xa-A
 lam Turcis
 Wasit si
 distat ab
 sive clxx
 stationes,
 quit, dua
 que ripan
 Anno He
 stro 703 c
 dio Meso
 losam civ
 id est me
 flumina,

Bagdat de qua urbe consulenda sunt itineraria: præsertim pag. 257. Scribit Almacinus in Saracenicæ Historiæ lib. 2. Anno Hegiræ 145 nostro autem 762. Iussit Almanfor Califa ædificari civitatem Bagdadum; eamque fundavit eo tempore, quod unanimi consensu elegerant Astrologi: dicitur autem fuisse pratum viride, in quo tugurium erat Eremitæ, cui nomen erat Bagdadi, atque ab eo hoc nominis traxisse. Almanfor autem eam appellavit *Medinato-Isalami*, id est, Civitatem pacis; utque absoluta fuit ædificatio ejus, facta est sedes Califis Abbasidarum. Nubiensis scribit illam jacere secus *Tigrim*; à Kusa stationes quinque sive c x mill. pass. Xa-Abas Rex Persarum eripuit illam Turcis anno cId Id c xxiv.

Waset sive *Wased*, Nubiensi *Vaset*, distat ab urbe *Bagadet* octo stationes sive clxxv mill. pass. à *Bastra* septem stationes, à *Kusa* sex. Nubiensis inquit, duæ urbes *Vaset* jacent ad utramque ripam *Degelar*, id est *Tigridis*. Anno Hegiræ 83 (inquit *Teixera*) nostro 703 condidit *Abdel Maleck* in medio *Mesopotamiæ* grandem & populosam civitatem, quam vocavit *Wacet*, id est medium; jacet enim inter duo flumina, quæ confluunt ad *Cornam*;

I
cujus

cujus hodie tantum ruinae superant.

Basbra; Elmacinus scribit muro cinctam fuisse à Muslimis A. C. 635: de qua videnda sunt itineraria nequid hic repetamus.

II.

Cœli solique qualitates Regni Persiæ.

Quum tot provinciæ sint in hoc regno, non mirum est qualitatibus cœli solique multum differre.

De Persia proprie dicta ita judicat Iosephus Barbarus. Tota Regio Persiæ secus viam quidem qua nos incedebamus deserta est, pulverulenta, cretosa, scopulosaque, & plurimis locis aquarum prorsus inops. Hinc fit, ut ubi aquæ aliquæ occurrunt, ibi etiam villæ quædam reperiantur, sed & tum maximam partem erant desolatæ; harum quælibet fere castellum habet è cespice aggestum. Nã quum sementes, vineæ & fructiferæ arbores aquis opus habeant, ubi illæ desiderantur, non nisi incommoda habitatio esse potest. Verû solent aquæ ductus sub terra ducere interdum quatuor aut quinque dierum itinere à flumine aliquo: idque in hunc modum:

Primo

Primo ha
liantur, &
diorem
versus lo
ad passu
rursus al
lem, ato
aut urbe
vium den
bem. R
arbores
quo mo
ad ades
albæ,
quantum
bros lig
qui hîce
mirum vi
De eac
planissim
multis lo
frument
abundan
latere in
qui frum
ducunt,
duntur.
Provi
est, comm
tilitate s
mam par

Primo haud longe à ripa scrobem moluntur, & ab hac canaliculum profundiore ad libellam excavant, recta versus locum quem rigare intendunt, ad passus viginti aut circiter, & tum rursus aliam scrobem, & denuo canallem, atque ita porro, donec ad villam aut urbem duxerint; tum denique fluvium derivāt in vicinam ripæ illius scrobem. Rarissimæ quoque hic visuntur arbores & fere fructiferæ ubi rigari aliquo modo queunt. Materiem autem ad ædes struendas subministrant populi albæ, quas locis aquosis conferunt, quantum opus habent. Habent & fabros lignarios admodum industrios qui hisce lignis tam parce uti norunt ut mirum videatur.

De eadem ita Contareus. Persia planissima est regio & valde arida; in multis locis aquæ salis reperiuntur: frumenta & fructus aquæ adminiculo abundanter proveniunt; ab utroque latere imminent montes fertilissimi, qui frumenti & fructuum copiam producant, omnia maximo precio venduntur.

Provinciam in qua Taurisium situm est, commendatur ab amœnitate & fertilitate soli; riguum enim est & maximam partem planum.

Ne diu Lectorem moremur, siquidem in singulis provinciis nonnihil diximus de solo atque cœlo: Temperies adeo diversa est, ut quum in Harmuz & vicina continente supra modum æstuet, in reliquis Persiæ provinciis, etiam iis quæ Harmuzio propiores sunt nihil tale sentiat, nisi forte paucis interdum diebus adulta jam æstate; in Hispahan vero & agro illius totaque illa provincia hybernis mensibus supra Climatis modum friget; & noctu interdum tam acriter gelat, ut unius noctis glacies non raro vestigia hominum ferat, quemadmodum à nostratibus inveni observatum.

Porro soli qualitates & fruges atque fructus Persiæ ita à nostratibus inveno descripta. Persia atque Parthia plena est montibus partim petrosis, partim fœcundi soli: non desunt tamen plurimæ valles & agri satis feraces & culturæ idonei. Pauca tamen pro amplitudine provinciarum, sunt oppida, municipia & pagi, neque ea est incolarum frequentia, quæ omnibus agris colendis plene sufficiat: agri quoque multis locis sunt inaquosi; ita ut necesse sit canalibus & aquæ ductibus illos rigare; unde fit ut juxta rivos & amnes plurimi pagi & municipia visantur. Armento-

rum

rum & p
verum ta
le, qua
longe gr
enim la
quarum
utuntur
rum hic
solent,
bus è ter
modo in
rant en
habent
recente
brevis te
rantur i
summo
go itine
ptos. Ab
Pisces qu
stratibus
spinosi
hic min
Arbo
mero;
minora
præcoc
præter
riuntur
riæ, qu
tur loco

rum & pecorum hic magna est copia ;
 verum tauri & vaccæ non sunt ea mole,
 qua in Europa nostra ; oves vero
 longe grandiores & obesiores , habent
 enim latissimas & obefissimas caudas,
 quarum adipēs Persæ liquefaciunt , &
 utuntur loco butyri : licet neque buty-
 rum hic desideretur , quod excoquere
 solent , ut melius conservetur , in utri-
 bus è tergoribus factis , durat enim hoc
 modo in septem octove menses ; igno-
 rant enim illud sale condire. Panem
 habent optimum : Caseos multos , qui
 recentes haud mali sunt , sed falsi & qui
 brevi tempore ita siccantur , & indu-
 rantur instar lapidum : ita ut mirentur
 summopere nostrates caseos , tam lon-
 go itinere huc traduci posse incorruptos.
 Abundant quoque lacte & sero. Pisces
 quidem habent multos , sed nostratibus
 longe deteriores , sunt enim spinosi , &
 sapiunt cœnum quia fluyii hic minus
 sunt alti.

Arboreos fructus habent magno numero ;
 nimirum poma sed nostratibus minora ;
 Persica mala vastæ molis , præcocia ,
 cerasa ; & similes fructus , præter
 fraga ; quorum loco hic reperiuntur ,
 præstantes melones , & anguriz , quæ
 ægrotis à medicis præscribuntur loco
 potus : itidem fructum , quem

vocant *Alloagia*, instar pruni, sed comeditur viridis, & magni fit in hisce regionibus. Omnes autem fruges & fructus, venundantur pondere, quod vocant *Maun* & æquivalet duodecim libris nostratibus.

Accipiunt præterea è mari Caspio Haleces, Salmones, Sturiones, Trutas & alios pisces: tam sale conditos quam ad solem induratos.

In Persia, inquit Teixera, plurimæ reperiuntur & præstantissimæ uvæ, quas sua lingua appellant *Xarab*: è quibus plurimum vini exprimunt, quod clanculum & dissimulato nomine, tanquam si esset aqua rosarum solent in vitris & vasis, exportare in Indiam, in Harmuzium & Mogostan.

III.

*Populorum ingenia, mores, instituta,
& habitus.*

Scribit Teixera in appendice; gentem Persarum esse candido colore, formosam, & eleganti dispositione; amicum illorum pene se habere ad Turcarum modum; sequi sectam Morts- Alii, & in quibusdam articulis differre à secta Mahumetanorum cæterorum (de quo
postea

postea
gnant u
scuro, a
loricis b
busti, a
Amant
tur; de
runt pl
perqua
tias &
res illa
curiosi
publici
ne ipse
marar
justitia
hanc r
fidei. V
femina
ca. Qu
est ex n
versis, &
Per
tur op
Asion
tanti
verum
autem
ipsius
vilius
tenuit

postea plenius à nobis dicetur) : pugnant ut plurimum equites lancea & scuto, arcibus atque sagittis, acinace, lorice bene testi : sunt bellicosi & robusti, armorumque periti tractatores. Amant libros legere, & in eo gloriantur; delectantur arte poëtica, habuerunt plures in illa excellentes, & opera perquam erudita: Norunt omnes scientias & artes speculativas; & professores illarum tractant eas cum summa curiositate & subtilitate; jus ipsorum publicum tantum continetur volumine ipsorum sectæ sive libro legis Mahumatanae, secundum quam & politia & iustitiæ administrationem instituunt; hanc tamen committunt viris probatæ fidei. Viri Persæ admodum sunt zelosi, fœminæ autem ut plurimum impudicæ. Quid multa; regnum Persæ, unum est ex maxime politicis Monarchiis universi, & facile è maximis.

Persæ communiter largissime utuntur opio, quod ipsi sua lingua vocant *Asion*, & per excellentiam *Theriacam*, tanti illum succum coagelatum papaverum solent facere: præstantissimum autem fit è lachrimis capitellorum ipsius papaveris sine ulla alia mixtura: vilius è corticibus aqua ebullitis, quos tenuiores utuntur; quos propterea

vocant *Pusly* (à *Pust.* quæ vox papa-
verum corticem sonat;) sicuti illos
qui præstantius illud usurpant *Afony*:
usus autem illius gummi, ut Persæ opi-
nantur, primum inventus fuit à prin-
cipibus & magnatibus, quibus curæ in-
somnia conciliabant, ad somnum in-
ducendum; quos vulgus, uti fere solet,
imitari cœpit, atque ita usus illius tan-
dem promiscuus & communis esse cœ-
pit. Usurpant & alium potum, qui ta-
men etiam Turcis & aliis Orientalibus
valde communis est, quem vocant
Kaoah; qui fit ex leguminibus, instar
minutarum fabarum, quæ ex Arabia
petuntur: coquitur in ædibus ad id de-
putatis; decoctum est spissum, subni-
grum, inspidum pene, aut si ullum
saporem habeat, subamarum, ita ta-
men ut amaror vix percipiatur: hau-
riunt autem calidam sorbillando, &
stomacho volunt prodesse, ventosita-
tesq; expellere & appetitum promovere.

Porro indigenæ hujus regni (inquit
Teixera) communiter ab Arabibus ap-
pellantur *Pary* & *Agemy*: Leonclavius
in pandectis scribit à Turcis *Aiem Vila-*
get & *Aiem Memleket* vocari regnum
vel regiones Persarum ac Parthorum;
incolas autem rectius Azamios vel Aze-
mios appellari, quod idem sit cum Aie-
miis

miis pro
G. & Z,
Schikard
ignomin
Agem,
Arabes.

Cæter
ribus pa
est; Tei
luti dial
by. & H
tissima
rate Xy
ris, & i
inurbat
suffra
nsurpatu
hanc Per
ciz etiam
mata
quemad
Amic
Turcaru
sus, qui
quas in
Viri
stitus.

Fæm

miis propter affinitatem litterarum I, G, & Z, ante literam E positarum. Schikardus autem opinatur Turcas per ignominiam Persas appellare *Aiem* vel *Agem*, id est barbaros, & non veros Arabes.

Cæterum Persarum lingua etiam pluribus partibus Orientis perfamiliaris est; Teixera autem scribit tres illius veluti dialectos observari; *Xyrazy*, *Rostahy*, & *Harmuzi*. Prima lingua est ornatissima & elegans qua utuntur in civitate Xyraz vel Schiras: altera est vulgaris, & impolita: tertia denique est mixta, inurbana, & multis impropriis verbis suffurta, quæ Harmuzi potissimum usurpatur. Præter communem quoque hanc Persicam, habent diversæ provinciæ etiam sua propria & peculiaris idiomata, ubi Persica tantum usurpatur quemadmodum apud nos Latina.

Amictus Persarum decens est, & à Turcarum habitu non multum diversus, qui ex iconibus melius cognoscetur quas in illum finem hic adjunximus.

Viri Persæ in oppido Hispahan vestitus.

Fœminarum amictus in Hispahan.

Semper autem (inquit Teixera) in Persia, cingula fuerunt indicia honorum & dignitatum, quemadmodum & hodie: nam è materia & opere illorum cognoscitur cujusque dignitas; summæ enim argumentum sunt aurea, secundæ argentea; idque prout vel gemmis sunt distincta, aut illis carent. Ita ut è cingulis proclive sit judicare, quem quisque locum & dignitatem in aula obtineat. Sponsis tamen cujuscunque sint dignationis permittitur etiam præstantioribus, nuptialibus diebus, uti, quemadmodum & plumis, licet hæ quoque nobilitatis insignia censeantur. Forma autem horum cingulorum penalis est, qualis antiquitus in Castella & Lusitania à scæminis solebat usurpari.

Persæ communiter supra modum sunt libidinosi, neque tantum scæminas ardent, sed & pueros atque adolescentes; infames enim sunt Sodomitæ, vitiumque hoc adeo familiare est ut Cynedorum greges passim oberrent sine ullo pudore, cum fidibus; solentque in symposia se ingerere & lascivis gestulationibus & choreis convivas delectare & ad spurcas illas & abominandas libidines provocare.

Venationi atque aucupio deditissimi sunt: atque rapacibus avibus non tantum

ram alias
feras, uti
similes:
les aves
in capita
inde occu
& tantis
accurren
alioquin
quos lon
sed & ly
quos vi
hunt n
equis tu
guibus s
Haber
pæ quoc
quoddam
bus acuti
lis & vi
pulchrit
cujus l
acies est
nomen
suo idic
autem t
terum a
forma à
res sint
smi; a
æneam

rum alias aves capiunt, verum etiam
feras, uti cervos, rupicapras, lepores &
similes: Norunt enim falcones & simi-
les aves ita instituerè, ut se dimittant
in capita ferarum inter cornua, atque
inde oculos animalium rostro fodiant;
& tantisper detineant donec venatores
accurrant & irretiant. Ad venationes
alioquin non modo venaticos canes,
quos longe optimos habent, adhibent;
sed & lynces & leones pardos cicuratos,
quos vehiculis in exercitu secum tra-
hant magnates; tenuiores autem in
equis suis super laminas ferreas, ne un-
guibus suis iumenta possint lædere.

Habent autem hîc præter feras Euro-
pæ quoque familiares, rupicaprarum
quoddam genus, minori mole, corni-
bus acutis, & recurvis, grandibus ocu-
lis & vivacissimis; unde Persæ quum
pulchritudinem oculorum fœminæ ali-
cujus laudare volunt, solent dicere ipsi
acies esse *Gazal*, id enim huic feræ est
nomen. Præterea arietes silvestres, quos
suo idiomate vocant *Pagen*: utraque
autem fera hæc amat loca aspera: cæ-
terum arietes illi non multum differunt
forma à communibus, nisi quod majores
sint, corpulentiores atque robustif-
simi; adeo ut dimidiam colubrinam
æneam facile loco moveant. Cornua
habent

habent longa quidem, sed secundum dorsum expansa, singulari naturæ beneficio; nam hoc pacto se de petris præcipitant sine noxa, quod ipsis familiare est, quum à Venaticis canibus urgentur.

In Persia uti & in plerisque partibus Orientis habent plurimos medicos, tam methodicos quam Empyricos; illos vocant *Akym*, hos autem *Tabib*: Illi autem sequuntur Hippocratem, Galenum & Avicennam aliosque: neque medendi modus à nostrorum differt, nisi quod rarius venam secant. Porro Persæ adeo addicti sunt medicinæ, ut præter pharmacopolia publica, quæ plura sunt, (habent enim singuli medici fere singula) etiam qui re paulum sunt lautiori ut plurimum domi instructissima habeant, omnis generis simplicibus; adeo ut nostratia pharmacopolia non raro superent, præstantissimis simplicibus, quibus nostra plerumque carent, uti vero Amomo, Rheubarbaro, Spica, Sene, Costo, Castoreo, Turbit, &c. Solent quoque Persæ honoratiori nomine Medicos appellare *Mulah*, id est magistros, quod nomen & in religione & aliis scientiis usurpatur. Est autem vox Arabica, quam Africani efferunt *Muley*, licet apud illos majoris jam sit dignatio-

gnationis.
men à Per
artium &
Mechanic
Ostad. F
quas voc
infantibus
nec facile
infantes a
Ioannes
& mores
plures ux
numerus
cit emine
ad septem
time disti
culis capit
pare duode
Suphy Tul
lingua Tac
Vestes e
versorum
ni enim
ita ut hol
venundet
dum. Par
gossypini
tur, ut villi
Nobiles
scientiis,
vocant san

gnationis. Observandum autem id nomen à Persis tantum tribui liberalium artium & scientiarum magistris; nam Mechanicis dant nomen *Osta* sive *Ostad*. Habent præterea & fœminas, quas vocant *Dayah*, quæ fœminis & infantibus solent medicinam facere; nec facile alii medici ad fœminas aut infantes advocantur.

Ioannes de Persia, ipsorum instituta & mores ita nobis depingit. Ducunt plures uxores, quanquam inter nobiles numerus illos gravat, inter plebeios facit eminere, permittuntur autem usque ad septem, facili repudio. Nobiles maxime distinguuntur à plebeis, redimiculis capitum, ipsis enim solis licet usurpare duodecim illas plicas, quas primus *Suphy Tulbanto* addidit, vocant sua lingua *Tachi*.

Vestis eorum ut plurimum sunt diversorum colorum, & fere sericæ, panni enim serici hic vili precio veneunt, ita ut holoserici ulna decem regalibus venundetur, & cæteri ad eundem modum. Panni quoque linei vel potius gossypini tanta copia ex India inferuntur, ut vilissimo precio haberi possint.

Nobiles valde addicti sunt magicis scientiis, & scientiæ imprimis quam vocant sanctam, quæ ex Alkorano ha-

ritur;

ritur; unde hic plures habent Alfaques & Professores qui publicis stipendiis in singulis pene urbibus aluntur.

Adificia omnia fere sunt è lateribus structa; non pauca quoque lignea; uniuersa autem ut plurimum habent hortos.

Duo hic minime prætereunda sunt, ritus publici nuptiarum, & sepeliendi mortuos; in quibus Persæ aliquid habent peculiare.

Sponsalia quidem & nuptiæ hic celebrantur, quemadmodum à quodam nostrate oculato teste accepi, ad hunc modum; Adolescens jam nubilus, & conjugari affectans, per parentes aut si illi desiderentur, per proximos agnatos inquiri curat virginem aliquam ætati & dignitati suæ convenientem, neque enim virgines hic vulgo videntur à maribus; & ubi condicio placet; per patrinos suos, qui circumcissioni illius adfuerunt, virginem à parentibus facit postulari; ubi autem jam inter partes convenit, auspicato die prodit sponsus, cum amicorum magno comitatu in equis, pro dignitate ornatus: & sponsa ad eundem modum, faciem & totum corpus peplo quodam velata, & dextro tantum brachio nudo & exserto; & postquam palam in conjugium disertis

verbis

verbis consenserint; eo comitatu deducuntur ad aedes *Cady*, ubi coram *Mulah* denuo interrogantur, de consensu tam parentum, quam contractuentium; qui ubi annuerint, nomina conjugatorum, dies & hora à *Cady* pariter atque mutati referuntur in commentarium, & manus testium copulantur, & juramentum praestatur in nomine Dei, Mahumetis & Aly. Hinc eadem pompa deducuntur ad aedes sponsae, & post choreas & symposium introducuntur conjugati in conclave nuptiale; postquam sponsa ante in balneo se abluerit; sponsus autem postquam sponsam cognovit mane intrat balneum, & nova nupta rursus vespera; atque porro ad ostidium. Addit Iohannes de Persia; mares & foeminas separatim choreas ducere; & prima nocte, vetulas quasdam conclave ingredi & linteum proferre sanguine maculatum, quod sponsi cognatis ostendunt; sin contra accidat, sponsum cum cognatis se subducere, & sponsam repudiare. Observat quoque noster; etiam conjugia hic iniri ad certum tempus, quo absoluto, conjugati liberi sint à vinculo matrimonii.

Sepeliendi ritus & pompa variat pro mortuorum condicione & dignitate.

Ioannes de Persia scribit, primæ dignitatis ad hunc modum inhumari. Præcedunt cadaver omnes domestici, corpus nudi usque ad cincturam, & brachium dexterum vulnerati, ita ut largus sanguis emanet, inter quos & filii atque hæredes defuncti. Cadaver autem trahitur funibus à ducentis hominibus, qui orationes fundunt Mahumetæ. Hosce autem præcedunt viginti adolescentes, qui bini humeris bajulant sedile sumtuosum, & Alkoranum alta voce intonantes. Hos quoque antecedunt plurimi cum ramis viridibus, & imaginibus & corollis florum, & variis fructibus pro anni tempestate. Agmen claudunt equi defuncti, cum armis atque trophæis illius, qui ducuntur ab equitibus, ad eundem modum nudatis & sauciatis. Cum hac pompa adeunt fontem aliquem, ubi cadaver abluitur, & munda Sindone involvitur; & revertentes versus monumentum, elargiuntur omnis generis annonam pauperibus. Inhumato autem cadavere eodem ordine & pompa regrediuntur in oppidum: cognati denique anno pene integro stasis temporibus accedunt monumentum ut defunctum plangent.

A Belga oculato teste accepi, tam inopum quam opulentiorum cadavera

statim

statim ablu
ri & ad
quam in
multorum
quod mi
tio, om
armaque
que aliis
Arma
quibus ut
sunt mac
sagittæ:
familiari
rum. N
quibus a
annis sun
choracibus
tormentar
niunt. Re
solidissimis
apud eos r
ficorum,
Armenia
ram imita
sus, robo
stant, &
ephippiati
vero belli
rium patie
debitur, q
mille trecent

statim ablui, & munda Sindone involvi & ad sepulcrum deduci tam extra quam intra oppidum, cum confuso multorum hominum comitatu: nisi quod milite aliquo aut tribuno defuncto, omnes illius equi insigni pompa, armaque prægestentur; & tympanis atque aliis musicis instrumentis accinatur.

Arma Persarum (inquit *Minadous*) quibus ut plurimum in bello utuntur, sunt machæra, lancea, & arcus atque sagittæ: machærae tamen usus ipsis est familiarior, quam cæterorum armorum. Nonnulli bombardas tractant, quibus ab Ismaële & primis Tamassanis sunt assuesfacti. Plerique ferreis thoracibus, atque galeis, quas globi tormentarii vix penetrant, sese muniant. Reperiuntur, qui equos armis solidissimis & optimis contegunt. Equi apud eos reperiuntur generosi, qui Persicorum, quos Strabo pro Regibus in Armenia asservatos fuisse scribit, naturam imitari videntur. Velocitate cursus, robore & ferocitate in acie præstant, & facile quævis addiscunt: non ephippiati, sunt mansuetissimi, armati vero bellicosi, & facile sessoris imperium patiuntur, unde mirum non videbitur, quosdam eorum mille, alios mille trecentis aureis venditos fuisse.

Qui militiæ nomen dant, nobili plerique orti sunt prosapia; quibus fere innatum est, fugare potius alios quam fugari. Quos si cum Turcarum exercitu compares, qui plerumque è multarum regionum convenis & miscelaneo, inutili ac vili hominum genere, fugæ & rapinæ dedito, constat, merito his illos præferes. Ipsos Persas quot attingit, ut plurimum ingenio vafro præditi, insidiis & fraudibus alios student circumvenire: fidei minima ratio apud illos ducitur, quo vitio fere cuncti barbari laborant: Imperii sunt impatientes, novitatis studiosi, quod malum Persæ quovis tempore in sinu fovisse videntur, unde non modo Regibus à subditis, verùm quod detestabilius est, parentibus ab ipsis filiis structe fuerunt insidix.

Nulla autem re magis deterrentur Persæ; quam catapultis ignivomis & bombardis: & tamen iis spretis munimenta castrorum hostilium sæpius aggredi & tentare subitis excursionibus audent. Sed tormentorum usum ipsi nondum exacte didicerunt, idque potius ex cæca quadam ambitione, quam quod piaculum ducant contra hominem tam crudele armorum genus usurpare: vel quod arte aut materia, è quibus illa conflantur, destituantur.

De
 Persæ
 mer
 Omeri
 quarti
 dunt
 cœlis
 (quo
 tiner
 dam
 que,
 qui M
 gratiaq
 obloqu
 dem Pe
 tis, cui
 fuisse
 hume
 vitgin
 contr
 stinct
 Alis,
 esset
 ipsius
 quoru
 contra

IV.

*De Persarum religione, & quid
diversi habeant à Turcis.*

E Leonclavio.

Persæ inimicissimi sunt tribus Mahumetis prophetæ sociis, Ebubekiri, Omeri & Osmani, studiosissimi autem quarti, videlicet Alis. Iidem Persæ tradunt, Angelum Gabrielem, quum è cœlis in terras portaret Alkoranum, (quo libro Mahumetanorum lex continetur) Ali reddendum, errore quodam eum Mahumeti obrulisse: Deumque, velut ea re nequaquam offensum, qui Mahumetem quoque tali dono gratiaque dignum videret, plane nihil obloquutum esse. Præterea dicunt iidem Persæ, primam uxorem Mahumetis, cui nomen fuerit Aische, nunquam fuisse castam. Immo prophetam Mahumerem, qui se putaret inventurum virginem, ac pudicam, reperisse plane contrarium. Addunt etiam, quod extincto propheta Mahumete, quum Alis, propinquus & gener ejus, electus esset Califes sive vicarius & successor ipsius; Ebubekir favore malignorum quorundam adjutus, per injuriam, contra factum à Propheta testamen-

tum, se constituerit Califen. Idem post ipsum, reliquos etiam duos, Omerem & Osmanem factitasse. Alim interea in quadam spelunca semet abdidisse, donec omnes ordine morerentur, atque ita tandem eis successisse. Quum ergo tres isti contra supremum elogium testamenti, præceptumque prophetæ Mahumetis deliquerint: nullam iis Persæ fidem adhibent, quæ à tribus illis vel tradita voce vel literarum monumentis prodita sunt. Immo ubicunque libros ipsorum & scripta reperiunt, confestim flammis exurunt & crudeliter in eorum observatores animadvertunt. Iidem Persæ Scachum sive regem suum adorant ac ita venerantur, ac si Deus quidam terrenus esset. Non etiam quinquies interdium noctuque precari solent, Osmanicorum more, sed semel duntaxat.

Ad summam, sectatores sunt religionis à doctore quodam eis traditæ, cui nomen fuit Sceiches Haidar: & quidam ex ipsis alterius quoque doctoris vestigiis insistant, quem Imamum Harustim appellant. Hi duo doctores vel Imami extiterunt in urbe Persarum Reza, quo tempore vixerunt Erdebil, usum Chassanis Scachi Persarum generis & Scachus Ismaël, ejus nominis primus,

mus, Erdebilis filius, Vslun Chassanis è filia Martha nepos. Quumque doctores hi tam concionando, quam scribendo ea proposuissent, quæ diximus, duo illi principes Erdebil & Ismael pater & filius, eorum doctrinam sectamque probarunt & amplexi sunt. Ac filii quidam Ismaelis cognomento Sophini, ea felicitas fuit, ut novæ religionis, quam Sophinam vocarunt, fama confluentibus ad ipsum parvis initio, deinde majoribus hominum copiis, tandem proeliis victos Persarum reges, Iacupem avunculum suum, ejusque filium Aluanthem, occiderit; ac sibi regnum subjecerit, ad posteros etiam dignitate regia in hunc usque diem propagata. Nihilominus illi duo Persarum Imami sive doctores, Haidar & Harustis, non Osmanicorum duntaxat, verum etiam aliorum Mahumetanorum execratione damnantur tam in Barbaria vel Africa, quam in Kezusbassæ latissimo imperio, qui magnus Tartarorum Chan Chitanus vulgo dicitur.

Paulo aliter hæc narrantur ab aliis, uti postea apparebit, quum peculiari capite de origine Regum Sophinorum agemus.

Obiter autem hic ex eodem annotandum: Annales Kezienbassam, fami-

liari Turcis nomine, Chanem illum appellant Chitainum; qui Vlu-Chan discriminis causa vocatur, id est, excelsus aut summus Chan sive Rex Tatarorum. Kesziebassa, si verbum verbo reddas, filtrinum caput significat. Ita tum in genere Tatari Chitaini nominantur, à capitem tegumentis è filtro factis: tum peculiariter ipsorum Chan vel Princeps maximus: perinde ac Persas in genere dicimus Kesilbassarios, à rubris capitum tegumentis & ipsi peculiariter eorum Scacho nomen Kesilbassæ tribuimus. Tegumenta vero capitum hæc Tatarica viridis in universum coloris sunt, quo singulari quodam jure sive privilegio, se uti adserunt omnes propterea, quod orram à propheta gentem universam gloriantur. Quippe non utuntur apud Turcos & ceteros Mahumetanos vestitu viridi, nisi qui genus suum ad Mahumetem referunt; ac præsertim aliis, extra hos, viride capiti tegumentum adhibere, piaculum fuerit,

Et Wilhelmo Schikardo in Tarich.

Non alienum ab instituto fore puto, si de ignis cultu Persis olim sacerissimo, nec hodie prorsus abolito, aliquid obiter interferam. Refert Strabo sub finem lib. xv. quod plures quidem
Deastros

Deastro
cui sacre
bus &
addit v
um in
tamine
ret, i
foveri
lando.
tradit
Assyria
tuam
cum
Agath
culis a
vari &
futuris.
hunc ri
in itin
rdium
qua co
ximus
Per eur
di caus
tuos ve
Rabinu
dam d
qui san
vivos i
magno
tarium

Deestros colant, sed maxime ignem, cui sacrificent lignis non nisi melioribus & decorticatis, oleo superaffuso, addit vero peccatum censer, si quis illum injecta re sordida quacunque contaminet; aut halitum ore tantum aspiraret, idque supplicio capitis luendum: foveri ergo non insufflando sed ventilando. Procopius lib. 2. de bell. Pers. tradit in Ardabigara boreali oppido Assyriæ Pyreum illud esse, ubi perpetuum ignem custodiant Magi, quem cum Vesta Romanorum comparat. Agathias lib. 2. etiam in pluribus ædiculis ait, ignem hunc perennem asservari & velut oraculum interrogari de futuris. Omnium vero explicatissime hunc ritum describit Iudæus Benjamin in Itinerario, hisce verbis; Ante aram ædium sacrarum, est ingens fovea, in qua continuatis seculis ardet ignis maximus, quem appellant divinitatem. Per eum traducunt filios suos, (expian- di causa lustrant sine noxa tamen) mortuos vero prorsus illuc injiciunt. Pergit Rabinus & commemorat admirandam devotionem stultæ gentis, quod qui sanctitatis affectent opinionem, se vivos in hunc ignem præcipitent, & magno spectantium applausu, voluntarium sustineant martyrium, quod me

illius Peregrini admonet in Luciano, qui ut aliis ludos exhiberet, sibi cruciatus fecit, in Olympiaca panegyri seipsum sponte comburendo, saltem ut nominis famam pararet. Sunt inter illos (inquit Benjamin) de magnatibus terræ, qui devovent semetipsos in vita, ut comburantur igni, cumque id suis familiaribus & propinguis denunciant; ecce votum feci spontaneum, ut insiliam in ignem vivus! Respondent omnes & acclamant illi; ô te felicem & beatum! quando autem appropinquat dies executionis, parant ei convivium lautum, ipse vero vel vehitur caballo, si dives est, vel si pauperior, pedes incedit, usque ad marginem fossæ, ibi dum præceps ruit in flammam, omnes cognati ejus lætantur, tympana pulsantes & agentes Choream, donec totus conflagret. Ut verò cognoscas, quænam illa persuasio tam efficax esse possit, ut vitam sic prodigere velint, imo gaudeant cruciari, percipe ulterius insignem diaboli astum, qua ratione credulis hominibus illudat.

Appetente (inquit Benjamin) tertia die, veniunt bini sacerdotes de primoribus, in ædes conibusti & dicunt hæredibus ejus: parate domum, nam hodie accedet vos pater vester, ut præcipiat vobis

vobis quid
ultimam v
cum conc
ergo testib
illius habi
tantur,
seculo?
collegas n
cipere pri
debita, fa
Partitur i
jubens di
aliis, &
beant sib
advocati
suam (ne
cernunt ill
cissima fasc
gici sacerdo
dicant (de
mille quid
(hoc est ei
dentibus
reperiri in
stimet me
antiquata
tur, quam
partem Al
tamen et
qui sic ign
medanoru

vobis quid faciendum sit. (significet ultimam voluntatem, quasi Testamentum conditurus post fata) Accerstitis ergo testibus ex urbe, apparet Satanas illius habitu. Tunc uxor & liberi sciscitantur, quomodo se habeat in altero seculo? responderet: veni quidem ad collegas meos, sed illi me noluerunt recipere prius, quam solverim universa debita, familiaribus æque ac vicinis. Partitur itaque opes suas hæredibus, jubens dissolvere quicquid ipse debeat aliis, & exigere vicissim quod illi debeant sibi. Has expensas consignant advocati Testes, ut ille abeat viam suam (nec diu detineatur) deinceps non cernunt illum ullatenus. Tali mendacissima fascinatione, quam edunt magici sacerdotes, confirmantur illi, ut dicant (de superstitione gloriantes) simile quid non accidere in ulla terra (hoc est ejusmodi religionem, tam evidentibus miraculis conspicuam, non reperiri in orbe toto.) Ne quis vero existimet me loqui de re pridem omnino antiquata, *Teixeram* audiat, qui testatur, quamvis hodierni Persæ maximam partem Alkurano sint addicti, superesse tamen etiamnum plurimos gentiles, qui sic ignem colant. Eos ad Mahummedanorum differentiam tradit vocari

Gacor.

Gaor. Tazdii; quos ego Ethnicos *Yaf-*
denses interpretor: quanquam author
ille voculam *Gaor*, à cultu bovis dedu-
cere conetur, quòd Persice *Gao* signi-
ficet vaccam (cui nostrum *Kueh* con-
sonat) ego tamen potius à Turcico
Gaur derivassem, quod infidelem notat
& opponitur Musulmano. Circa ur-
bem autem *Yafd*, reperiuntur adhuc
hodie ejusmodi ignicolæ (uti supra me-
minimus) qui fanum habent in monte
Albors, ubi à tempore *Kajomarrathi*,
huc usque, jam ultra xxxv secula,
ignis arsit continue, nec unico interea
momento extinctus fuit; unde non mi-
rum est ipsos, antiquitate superstitionis
sue fretos, Muhamedismum noluisse
admittere.

Cæterum ut ad Persarum qui Mahu-
metani sunt religionem revertamur,
habent Persæ non minus quam Turcæ
varias superstitiones, etiam perridicu-
las; quarum unam inveni à nostrati-
bus observatam. Solet Sacerdos sum-
mus qui *Mechæ* agit, ut plurimum
mense Octobri, filium suum mittere
cum Camelo ad id devoto, quem primo
per urbem ducunt, ubi à vulgo ipsi pili
toto corpore detrahuntur; deinde ma-
gna pompa ipso Rege atque aulicis
omnibus comitantibus educitur in pa-

ten-

rentissimum campum; atque hic Rex pedes Sacerdotis illius deosculatur; tum Camelus ab hoc benedicitur aut potius solemniter carmine devovetur; accurrit deinde Doraga sive prator, transfigiturque Camelum lancea; cui deinceps ab altero caput amputatur acinace: quibus absolutis, fex vulgi atque etiam honestiores, tanta celeritate cadaveri incumbit, & particulas dissecat atque auferre conatur, ut non raro plures vulnerentur, & pauci aliquot aut conculcentur aut ad mortem vulnerentur. Hoc festo se memoriam sacrificii Abrahami celebrare profitentur.

Novi anni auspicia celebrant mense Martio, summa celebritate, vocant *Narou*, duratque quindecim aut sedecim diebus.

Mense Julio solvunt exequias Ali Prophetæ magna solemnitate, vocant *Cadlier*.

Vigesimo quinto celebrant memoriam Baptismi S. Ioannis, vocant *Auvu Jaisfan*, ludicris cæremoniis; aspergunt enim se invicem aquis, & commaculant cæno ante Regis palatium, qui singularem ex eo capit voluptatem, præsertim si quis aulicorum aut etiam magnatum vulgi licentia fuerit inquinatus.

Rama.

Ramadan denique non minus superstitiose & stricte servant quam Turci; adeo ut à Belga, qui viderat acceperim, duos qui jejunio illo durante, potu ad ebrietatem se ingurgitaverant, plumbo liquefacto in os infuso, publice fuisse enectos.

Celebrant quoque initio Octobris festum quoddam, quod vocant, ut à nostratibus accepi, *Iedt Oussent*, quo celebrant memoriam supplicii sumpti de servo aliquo, qui prophetam *Ali* interfecerat; idque octiduo noctu atque interdiu, cum magno tumultu & festiuitate; parricidam illum è stramine efformatum & vestibus indutum circumgestant per urbis plateas, sagitta per nares trajectum; denique cum aliquot militum cohortibus ducunt extra urbem, & constituunt imaginem in medio, ubi à Sacerdote oratio habetur, & cantilenæ aliquot cantantur in laudem *Ali* & parricidarū detestationem; denique incenditur caput imaginis pulvere tormentario suffarium: ibidem ostentantur arma quædā *Ali*: circumstantes autem incidunt partes corporis & eliciunt sanguinem, & remittunt invicem noxas, reconcilianturque in speciem; Magnates quoque copulant dexteras inter se, & Rex complectitur principa-

cipales in f
xiii Octob
Hasseni fili
Rex enim
vestes lug
sibi coma
tunt: lug
xxiii eju
te & multi

De I

R Egnum
narchic
Regem un
cris quam p
mum sacer
gum sereno
minum.
Perse a
Regem su
Regem; (c
res fere eff
autem Pa
Paxa, pa
universum
gum) atq
sonat dom

cipales in signum pacis & amicitia.
 XIII Octobris celebrant memoriam
 Husseni filii Ali qui siti enectus fertur;
 Rex enim & magnates tum induunt
 vestes lugubres, neque decem diebus
 sibi comas aut barbam radi permit-
 tunt: lugubres autem hi dies demum
 XXIII ejusdem mensis magna festivita-
 te & multis ludicris terminantur.

V.

*De Regimine politico & civili
 Persarum Regni.*

Regnum Persarum haud dubio mo-
 narchicum est, nam penes unum
 Regem universa potestas est tam in sa-
 cris quam profanis; quum & se supre-
 mum sacerdotem ferat, & unicum le-
 gum ferendarum & abrogandarum do-
 minum.

Persæ autem, ut ait Teixeira, vocant
 Regem suum *Xa* sive *Patxa*, id est,
 Regem; (quod nomen Latini scripto-
 res fere efferunt *Scabius*: Leonclavius
 autem *Padisbach*, quod est idem cum
Patxa, pantocratora velut habentem
 universum imperium, regemque re-
 gam) atque etiam *Sahayb*, quæ vox
 sonat dominatorem.

Quin-

Quinetiam attribuunt illi titulum arrogantiſſimum *Kôdahon*, id eſt, divinum, nam *Kodah* in lingua Perſica denotat Deum.

Licet autem regnum hoc ita ſit abſolutum, tamen non ita accedit ad Tyrannidem, quam Turcicam, ut recte obſervat Boterus; nam non tantum nobilitas hic maximi ſit à Regibus, omnibusque rebus tam pace quam bello gerendis adhibetur; ſed & plures in hoc regno ſunt principes, licet vaſalli, qui & opibus & potentia excellunt, inter quos haud inſimum locum obtinet dux *Schiraz*. Hiſce autem vulgo tribuitur nomen *Chanis* vel *Hanis* C^aſpiratione forti, id eſt principes.

Neque tamen Reges hiſce ſemper obnoxii ſunt, licet temporibus *Codahendæ* regnum in diverſas partes diſtractum fuit, collapſa tum imperii majeſtate: nam ut *Petrus del Valle* teſtatur, Rex *Abas*, nè quidem ut conſiliariis illis utebatur, ſed pene omnia per ſe ſolus ordinabat: nonnunquam autem in graviffimis negotiis, pro libitu huius aut illius conſilium requirebat; neque tamen ſequebatur niſi quod ipſe maxime probarer.

Tamaſus (inquit *Minadous*) filio ſuo *Iſmaëli*, qui ei in imperio ſucceſſit, ſeptua-

ſeptuaginta
rum Præ
mina Ba
nunt) v
bem qua
ſeptuagi
urbes m
dictione
exercitus
terant.
urbes ſue
ſignita,
ſcire ne
rum qu
innove
cer, *Sech*
racach, A
gs, *Hiſpa*
Heri, Cal
minar, C
tania, Ba
bin, alia
alias quo
pidaque
duodecim
ſive *Arſa*
Præſ: *Arſis*
Abas Mi
cum Ruſſ
Porro e
hic ſatis b

septuaginta reliquit præfecturas, quarum Præfecti Sultan & Chan (quæ nomina Bassis quoque Turcarum conveniunt) vocantur. Horum quilibet urbem quandam præpotentem, quarum septuaginta erant regebat, & in alias urbes minores, arces & oppida, jurisdictionem absolutam habebat, unde exercitus colligi & milites conscribi poterant. Quæ autem hæ septuaginta urbes fuerint, quibusque nominibus insignitæ, absq; summa difficultate plene scire nemo poterit, attamen præcipuarum quarundam nomina, quæ nobis innotuerunt ponemus: Sumachi scilicet, Sechi, Eres, Seruan, Derbent, Caracach, Ardovil, Tauris, Reivan, Genge, Hispahan, Masandran, Gheilan, Heri, Cassan, Shiras, Starabat, Chilmimar, Candahar, Iesd; Sapanec, Sultania, Bargo, Com, Coran, Seva, Casbin, alia. Harum ut dixi imperium in alias quoque urbes minores, arces, oppidaque sese extendebat. Hispahan à duodecim Sultanis gubernatur, Casbin sive Arfacias Rex præest cum tribus præfectis. In Heri sunt alii tres præter Abas Mirza, & totidem in Candahar cum Rustan Mirza. Hæc ille.

Porro quo ad civile regimen, justitia hic satis bene administratur, & crimina

severe admodum puniuntur, & exquisitissimis atque adeo crudelibus suppliciis crimina graviora, imprimis autem adulteria, quæ in gente tam luxuriosa, & ea fœminarum impudicitia non nisi frequentia esse possunt: deinde furta etiam minima; postremo autem latrocinia in agris perpetrata, unde fit ut itinera etiam in vastissimis & incultis regionibus hîc tutissima esse prædicentur. Accepi à quodam oculato teste aliquot exquisita supplicia furibus & latronibus irrogata, quæ vel audita horrorem incutiunt. Hanc autem severitatem in castigando, & crudelitatem in plectendo in hoc regno pernecessariam esse, astruit *Petrus della Valle*: Scribit enim hanc esse populi hujus ferociam, ut non nisi ferrea virga facile possit coërceri. Non esse autem mirum nobis hæc supplicia atrocia atque crudelia videri; verum (inquit) ego, qui leges eorum & ingenia gentis perspexi, & gentis obstinatum duritiam, severitatem illam facile necessariam esse judicavi: nam populi isti nequaquam metuunt communem mortem; neque supplicia apud nostrates usitata, sed exquisitis suppliciis à maleficio deterrendi sunt. Vnde fit; ut furta, & homicidia casu inter rixandum commissa, hic quo-

quoque u
plectantur
aut latro
egris facta
uxorum v
mis hone
pressione
contra fi
nes, crim
ves excess
cenda sur
absterren
clives. Q
scindunt
pratoribu
tant genit
præcipitan
enormia s
supplicis.
Offende
hoc caput
Addam h
nadoi libr
Arsaciæ
Perlarum
ni, seu pr
eundem n
quis urbib
tamen hic
creandi Sa
ud penes

quoque uti apud nos capitis supplicio
 plestantur : verum cædes clandestinæ,
 aut latrocinia in viis publicis aut in
 agris facta, raptus item aut alienarum
 uxorum violentæ corruptiones, impri-
 mis honestarum stupra, pauperum op-
 pressionis, enormes itidem fraudes
 contra fidem publice datam; rebelli-
 ones, crimina majestatis, & similes gra-
 ves excessus, atrocissimis pœnis coer-
 cenda sunt; neque enim aliter ab iis
 absterrentur Persæ, in omnia vitia pro-
 clives. Quare assassinis hic ventrem di-
 scindunt; alienarum uxorum stu-
 pratoribus violentis, membra ampu-
 tant genitalia; adulteras de alta turre
 præcipitant: atque ad eundem modum
 enormia scelera horrendis plectunt
 suppliciis.

Offendes adhuc nonnulla quæ ad
 hoc caput spectant in parte secunda.
 Addam hic adhuc unum locum è Mi-
 nadoi libro II. de bello Turco. Persico:
 Arfaciæ (inquit) moratur præcipuus
 Persarum Sacerdos, quem Mustaed Di-
 ni, seu principem Legis vocant, Turci
 eundem nominant Musti; qui in reli-
 quis urbibus sunt, huic soli parent. Non
 tamen hic jus eligendi vel ad libitum
 creandi Sacerdotes habet, quoniam il-
 lud penes solum Regem est, qui Mahu-

meten & Aly imitatus, non modo res ad regni statum pertinentes, sed & sacra curat, verum evitandi majoris laboris causa munus electionis aliis concedit. Huic Mustaed Dini parent quoque Califa, qui verè ii sunt, qui ipsorum cultum divinum in Mosceis peragunt: præcipuus horum Regi coronam in inauguratione imponit, quod Caffæ quondam hodie Arfaciæ fieri consuevit, quum Cassam adire Turcæ non permittant. Tres insuper Sultani Arfaciæ commorantur, quibus totius imperii Persici cura permissa est, diversa tamen officia gerunt. Vnus eorum militiæ præest, reliqui duo fiscum & reditus atque ærarium curant regium: Hos Turcæ *Dessadar* vocant. Persæ supremos duos Cancellarios, qui Arfaciæ sunt, *Mordar* vocant: hi leges, decreta, & literas regias scribunt, alter sigillum tenet, alter subscribit Regis nomine. Ibidem iudices duo, quos *Caddi* Turcæ appellant, in litibus omnibus & controversiis civilibus jus reddunt: in criminalibus quæstio & testium examinatio ipsis commissa est, quæ diligenter in libello conscripta, quem *Sigil* vocant, Sultano urbis præfecto tradunt, qui latam postea sententiam more gentis exequitur. Quæ in regia hac urbe magistrat

stratur
dem in al
tamen à
pendent.
Persiæ of
Scha, M
tan, Mo
staedini,
Video
fieri Hac
luti præ

Po

R Egis T
mum
vastum te
cias, tan
statum P
hoc pate
ad Euph
citer vig
atque A
simis m
proveni
copia &
Comm
quit Min

gistratum & munerum ratio est, eadem in aliis urbibus observatur: omnia tamen à nutu & voluntate Regis dependent. Præcipua autem in regno Persiæ officia, hæc fere nomina habent, Scha, Miriza seu Mirize, Chan & Sultan, Mordar, Destardar, Caddi, Mustædini, Calife.

Video ab aliis quoque mentionem fieri *Hacom* & *Darogæ*; quorum hic veluti prætor est urbanus.

VI.

*Potentia & opes hujus Regni**Persici.*

Regis Persarum potentia ex eo primum potest æstimari, quod tam vastum terrarum spatium, tot provincias, tantas urbes possideat; & ut testatur Petrus del Valle, hodie regnum hoc pateat pene ab Indo flumine usque ad Euphratem; & in latitudinem circiter viginti gradibus inter Austrum, atque Arctum. Secundo ex opulentissimis mercibus quæ in Regno illius proveniunt, præsertim serico, cujus copia & bonitas incredibilis videtur.

Communis est opinio omnium (inquit Minadous lib. 2. de Bello Turco-

Persico) qui rerum Persicarum noti-
 riam habent, sub Tamasi imperio quin-
 que auri milliones annuos vel circiter
 in Regni ærarium collatos fuisse : ipse
 autem singulari usus stratagemate, lon-
 ge majorem eam summam effecit, ut ad
 octo milliones accederet. Edixit enim
 severissime, ut omnis generis monetæ
 duplo quam ante precio vånirent, &
 passim ab omnibus eo valore expende-
 rentur & acciperentur : suis quoque
 militibus ea pecuniæ æstimatione sti-
 pendia solvit. Sub hoc autem Rege re-
 ditus annui, ut communis fama est,
 duos auri milliones vix excedunt. Non
 enim ea in Mahemete acquirendarum
 divitiarum est industria, quæ in Tama-
 so fuit : Neque eadem ipsi quæ Tama-
 so à subditis præstatur obedientia. Hæc
 autem ærarii diminutio partim inde
 procedit, quod tot opulenta ditissimæ-
 que regiones huic imperio à Solyma-
 no aliisque Turcarum Imperatoribus
 ademptæ fuerunt ; & imprimis Meso-
 potamia ; Assyria & Ergirum ; partim
 etiam quod tributa à Georgianis &
 aliis regni subditis non persolvuntur.
 Hæc ille.

Verum quum satis constet superio-
 rem Regem Aban, non modo hæc
 omnia recuperasse, sed & provincias

opta-

opulenta
 Lar, Car
 est crede
 annis in

Vt a
 modis
 in æra
 precitur
 ferere
 tario Pe
 rio suo
 Persia
 rum :
 Regnu
 sumit,
 ex illo
 magni
 ris, quo
 pelletil
 secum d
 adeo in
 regiam
 blicis c
 fuerudi
 mero a
 maxim
 quam r
 possit i
 pra fac
 quæ ip
 quibus

opulentas imperio suo adjunxisse, ut
Lar, Candabar, Harmuzium, alia: par
 est credere ingentem Thesaurum quot-
 annis in ærarium illius inferri.

Ut autem melius appareat quibus
 modis Rex Persiæ Abas, immensas opes
 in ærarium suum derivavit, operæ-
 precium me facturū existimavi hic in-
 ferere memorabilem locū è commen-
 tario Petri del Valle, qui in commenta-
 rio suo de condicionibus Abbas Regis
 Persiæ ita insit. Regi valde placet au-
 rum: quantumque aliunde in ipsius
 Regnum infertur, id universum sibi
 sumit, justo illius pretio persoluto, &
 ex illo efformari curat grandia vasa,
 magni quidem ponderis, sed levis ope-
 ris, quorum copiosissimam habet su-
 pellestem & grandissimi valoris: quæ
 secum ducit, quocunque movet, atque
 adeo in castris, tum ut illis utatur &
 regiam magnificentiam ostendet in pu-
 blicis conviviis secundum regni con-
 suetudinem, extraneis qui magno nu-
 mero ad aulam ipsius solent accurrere:
 maxime vero ut necessitate urgente,
 quam minima jactura illud convertere
 possit in nummos. Et quia, inquit, su-
 pra facta est mentio, de commerciis
 quæ ipse Rex exercet, ob quæ ab ali-
 quibus, qui minus rationes illius in-

telligunt, accusatur animi vilis & ab-
 jecti, non possum omittere hæc ab ipso
 consulto fieri & quidem salutari regno
 suo consilio, atque adeo maxime ne-
 cessario. Solent continuo provinciæ
 illius frequentari à numerosissimis Ca-
 ravanis, ut vocant, sive numero mer-
 catorum qui ex India, Tartaria, & altis
 longinquis regionibus, merces varias
 adducunt immensa copia: & tantus
 est mercium numerus ut difficillime re-
 periri possint mercatores, qui universas
 emant; nam exempli gratia interdum
 adveniunt trecenti cameli onusti pipe-
 re; aliquot centeni cameli onusti Tur-
 bantis; atque ad eundem modum plu-
 ribus mercibus exoticis: ita ut aliquot
 millia camelorum quotannis adducan-
 tur, & omnimodæ merces immenso
 numero: quas & minutatim vendere
 mercatoribus longum, & magnæ ex-
 pensæ foret. Quare Rex ut hisce in-
 commodis obviam ear, & merces exoti-
 cas universas simul emit, & in regno
 suo natas aut vendit aut evehendas cu-
 rat, magno tam exterarum quam suo-
 rum commodo: contrahitque cum ex-
 teris pro immensis summis, eisque sol-
 vit partim nummis, partim mercibus
 Persicis, aut etiam exoticis quas sibi
 comparavit: ita ut exteri brevi tem-
 pore

pore absol-
 ppime
 Quare nul-
 here, ante
 putati, m
 in usum D
 verint, fa
 tate). C
 suo, aliar
 nam quon
 promane
 modum
 in regno
 aut salter
 etus qui e
 (postqua
 provisum
 illos larg
 rum loco)
 Necessari
 fruges ter
 possidet
 ciis, pro
 cum mi
 numero
 cis præc
 plurimo
 re, quos
 aut mili
 venunda
 guo illi

pore absolvantur; & regnicolis quam optime necessaria subministrentur. Quare nulli fas est cum exteris contrahere, antequam ministri regis, ad id deputati, merces lustraverint: & aut illas in usum Principis emerint, aut refutaverint, facta aliis easdem emendi facultate. Cogitur quoque Rex in regno suo, aliam mercaturæ formam inire: nam quum universi pene illius reditus, promanent è terris quas possidet ad modum privatorum (nam pauca sunt in regno illius tributa aut vectigalia, aut saltem non magni momenti) fructus qui ex iisdem ad ipsum perveniunt, (postquam aulæ ipsius abunde fuerit provisum, & militibus itidem quibus illos elargitur justo precio, stipendiorum loco) aliis, quibus opus est, vendit. Necessarium quoque est ut venundet fruges terrarum, quas infinito numero possidet in omnibus Regni sui provinciis, proportionem vere regia. Præterea cum militiæ illius robur consistat in numerosis equitibus; quibus sane Turcis præcellit & numero & velocitate; plurimos equos solet alere & propagare, quos aut bene de se meritis donat, aut militibus suis stipendiorum loco venundat. Merces quoque quæ in Regno illius proveniunt, ingenti quidem

numero, sed parce in singulis locis, uti gossypium & sericum, quorum pene singuli oppidani in universis urbibus aliquantum colligunt, à nemine coadunari præterquam ab ipso possunt, insigni opportunitate & compendio exterorum mercatorum; qui hoc pacto ingentem copiam, & aliquot navium interdum onera (uti Anglos & Belgas facere satis constat) brevi tempore ab ipso Rege possunt comparare; & suorum quoque levamento, quibus nihil necesse est, urbes suas egredi & merces suas cum molestia & sumtu alio traducere. Hæc ille.

Verissimum est quod scribit de aureis vasis, nam accepi à quodam nostrate tantam eorum in aula usurpari atque exponi in solemnibus conviviiis copiam, ut spectatores obstupesciat. Possem ad eundem modum meminisse contractuum, cum Anglis atque Belgis initorum; sed hæc pervulgata sunt. Narrat quoque noster anno 1600 cum ibi versaretur, à Chane Schiras Regi Persarum fuisse oblata quadringenta sexaginta quinque millia florenorum in parata pecunia; quadraginta & novem amphoras ex auro absoluto; & duas supra septuaginta & argento; præter alia quamplura magni pretii, quæ

quæ à trecentis quinquaginta Camelis
vehebantur.

Accepi ab eodem & catalogum præ-
cipuorum Ducum, & quantum equi-
tum numerum possint adducere, atque
servitiorum :

Eman. Couly Chan Schiraz & Gorgestan præfectus	25000.
Daud ipsius frater Chan alterius provinciæ	12000.
Isaghan Beek militum supremus præfectus	24000.
Seffy Chan præfectus Bagdat & vicinæ provinciæ	15000.
Achmet Chan filius Alou Chan	15000.
Goesslerot Chan præfectus Ara- bestan	10000.
Kasah Chan præfectus Schyrvan & Saumachi	12000.
Mahomet Chan præfectus Gen- giæ sive berdes	8000.
Percker Chan præfectus Gorfistâ	10000.
Emir Goene Chan præfectus Yre- vvan	20000.
Hassan Chan præfectus Hrey vel Ere	10000.
Affur Chan præfectus Meryvan	12000.
Mauvveser Chan	10000.
Guslerof Chan præfectus Farabad in Media	15000.
Hamsa Chan præfectus Darab & Seffy-	7000.

Seffy-Couly Chan fil. Eman. Cou- ly præfectus Harmuzy	16000.
Dengagolie f. Gangiæ Aly Chan præfectus Candahar	4000.
Baha. Vdeur Chan, iudex;	6000.
Etaman doulet supremus Vezi- rius	17000.
Zedder supremus Cadiorum	12000.
Samoen Ducibus major	18000.
Hussen	19000.
Gulleroft Mirza præfectus pro- vinciæ Tauris	12000.
in universum equites	309000.
Peditum autem supremus præfectus est Mir Fatta, qui sub se habet quadra- ginta quinque Subbassas sive Tribunos militum quibus singulis, centum aut ducenti atque etiam plures pedites pa- rent.	
Aly Beeck præfectus Subbassarum præest	12000.
Cassack Beeck præfectus manci- piorum regionum	12000.
Chiaus Beeck præfectus manci- piorum	8000.
Othâr Beeck prætor Ciolfalino- rum	4000.
Nazer Beeck supremus machina- rum præfectus	4000.
in universum pedites	40000.
Tem-	

Tempore a
nadous; e
territorio
go
flan
a
tania
sbin
rdevil
miraz
auris
om vero &
enge & rel
Repetiunt
umero, q
onte mili
tem copias
um 6000 e
o ex locis, q
xilla com
rincipes, c
a bello com
sta mitte
40000 mil
us appare
nes prov
it, & Reg
a facta sit
essio.
Scribit a
ersas esse

Tempore autem Codabendæ scribit
 Minadous ; educi potuisse ex Hispahan
 & territorio illo subdito equites 8000.
 Bargo 2000.
 Cassan 4000.
 Seva 1000.
 Sultania 1000.
 Casbin 12000.
 Ardevil 1000.
 Schiraz 8000.
 Tauris 4000.
 Com vero & Cuchiuc Tauris 2000.
 Genge & reliqua pars Georgiae 4000.

Reperiuntur (inquit) & alii maximo
 numero, qui stipendia merent & qui
 sponte militiam sequuntur. Omnibus
 autem copiis hinc inde collectis nume-
 rum 60000 equitum vix efficient, mo-
 do ex locis, quos jam nominavi, debita
 auxilia compareant. Quod si reliqui
 Principes, qui hactenus contumaces,
 in bello comparere noluerunt, subsidia
 justa mitterent, exercitus 130000 vel
 140000 militem colligi possit. Ex qui-
 bus apparet, postquam Abas Rex om-
 nes provincias ad obsequium redu-
 xit, & Regnum tantopere auxit, quan-
 ta facta sit equitum, peditumque ac-
 cessio.

Scribit autem Leonclavius ; apud
 Persas esse tria genera militantium :
 Primi

Primi vocantur ab iis *Turcomanni*, quorum ea est condicio, quæ vafallo- rum apud nos, quos feudatarios appel- lamus. Et ſunt apud eos feuda perpetua, quæ à parentibus ad liberos & poſteros devolvuntur, ſecius ac Turcis eſt in uſu. Quoties igitur hi juffu Regis evocantur, eo cum equitum numero ſe Regi ſiſtunt, quem ratione feudorum tenentur adducere.

Alteri dicuntur *Corizzi* vel *Coridſchi*, qui ſtipendiis militant.

Et alia ſtipendia reapse non ſunt apud Perſas, quam quæ Græcis *σικρήσια*, Romanis annonæ militares nomina- bantur; res nimirum ad alimenta per- tinentes, cum equis, veſtibus, armis, tentoriis, ceteris.

Tertii conſtant è copiis auxiliaribus, confœderatarum, finitimarumque gen- tium, Armeniorum videlicet ac Geor- gianorum qui religionem Chriſtianam profitentur; in Perſas propenſi, Turcis inſeſti.

Denique uti à quodam noſtrorum accepi, reditus annui Regis Abas æſti- mabantur trecentis quinquaginta ſep- tem millibus Tomannis; id eſt, ſi ad noſtram monetam revoces, quatuor- decim millionibus, ducentis octuaginta millibus florenorum: præter ea quæ

accie

capit à variis
nam ſun
maxima
& frugil
ſidet, &
his, & loca
Teixera co
an ſedecim

Origo Sop
impe

Ater (inq
Erdebil, q
rdualem & P
nomen facit
jus domin
ſum vero
caider. A
ſſe vitam
um vel m
teog; Sec i
unc abbate
ratum. E
erſiſto, div
erſarum pe
erit Erdeb
ud Perſas

accipit à variis ducibus, terris & oppidis: nam summa illa quam expressimus maximam partem provenit ex serico & frugibus hortorum, quos Rex possidet, & minutis quibusdam portoriis, & locatione Caravan Seraiorum.

Teixera comparat Tòmanum Persicum sedecim ducatis.

VII.

Origo Sophinorum qui hodie Persia imperant: è Leonclavio.

Pater (inquit) Ismaëlis Sophini fuit Erdebil, quem Iovius & alii vocant Arduelem & Harduellem. Hoc illi cognomen faciunt à loco quodam Persiæ cujus dominus aut regulus fuerit: ipsum vero nomen ejus tradunt fuisse Secaider. Ajunt præterea sectatum fuisse vitam religiosam, instar eremitarum vel monachorum nostrorum. Ideoq; Sec interpretatur Spanduginus nunc abbatem nunc plebanum sive curatum. Ego vero in opinione mea persisto, diversa esse hæc nomina diversarum personarum, quorum unus fuerit Erdebil pater Ismaëlis, familia apud Persas natus illustri, ditionisque
cujus.

eujusdam regulus : alter Scheich Haidar, non princeps aut regulus, sed revera id, quod audiebat: nimirum Scheiche vel Iman; quorum illud hominem religiosum gentibus illis significat, ab innocentia sanctimoniaque vitæ: hoc vero doctorem. Etenim ex opinione vitæ religiose ac duriter actæ consequutus aliquid apud vulgum autoritatis; tribus Mahumetis prophetæ sociis, Ebubekire, Omere, Osmaneque rejectis, Alim quartum prophetæ socium, ejusdemque consanguineum & generum sequendum in omnibus affirmabat, si salvi esse vellent. Docebat autem hæc & alia, quodam in oppido Persarum, cui nomen *Reza*. Fama novi doctoris, novæque disciplinæ, longe lateque didita, confluit ad Scheichem vel Imamen Haidarem ingens è Persia vicinisque regionibus hominum multitudo. Primus autem ex magnatibus & regulis *Erdevil*, non hanc duntaxat Haidaris sententiam doctrinamque probavit, verum etiam ex ejus præscripto se gerens, patrocinium causæ suscepit; eaque re multitudinis animos sibi mirifice devinxit. Ita nimirum aliàs quoque constat homines ingeniosos, novæ religionis usos prætextu, ad insignem potentiam pervenisse. Tantopere quidem

Erde-

Erdebil, cetero qui non magni nominis opumve regulus, hac novi dogmatis professione crevit: ut ei filiam suam Rex Persarum Chasanes, quem à proceritate staturæ nominatum Vsun Chasan supra indicavimus, matrimonio legitimo copularet. Quippe filiam Martham ex Caterina Comnenia suscepit; Calvioannis nempe Comneni penultimi Trapezuntiorum imperatoris filia; quam Calvioanne mortuo frater illius David, ultimus imperator Trapezuntius, Vsun-Chasani dedit uxorem, ut ejus præsidio contra nimium vicinas & infestas sibi vires Sultani Muchemetis paullo tutior esset. Ex hac Vsun-Cassanis filia Martha natus fuit Erdibili filius Ismail. Vsun-Cassanus autem moriens habuit successorem Iacupem filium, qui vulgo ab historicis Iacobbeg, ab annalibus Sultanorum Sultan Iacup appellatur. Is protectorem novæ sectæ sororium suum Erdibilem mirifice sibi suspectum, quod videretur, ne regius affinis & tantæ multitudinis devotione fretus, sibi regnum eriperet, interfici curavit. Evasit crudeles avunculi manus Ismail admodum adolescens (ut plerique tradunt) octodecim id temporis annos natus: sequæ Martha matre comite, contulit

ad amicum paternum Pircalem , regulum ditionis & castellorum quorundam ad mare Caspium , nunc Culzum Denizi Turcis, Beher Culzum Arabibus appellatum , quo clausum mare significatur. Istic educatus Ismail ex præscripto religionis paternæ , tandem extincto per venenum à conjugè datum Sultano Iacupe avunculo domum reverti, paternæque ditionis hæreditatem, cum oppidis & prædiis maternæ dotis nomine sibi debitis, statuit adire.

Dominio paterno potitus , mox ulterius progreditur & ccc tantum militibus stipatus Somakian pene prodigiosum in modum occupat. Hinc copiis non parum adauctis & instructis , Tebristum extimam Persarum regiam , sese confert : eamque superato Rege Aluante Iacupis filio & successore , victor in potestatem redigit. Iterum cum Aluante congressus , non modo superior evadit : verumetiam ipsum , cum majori exercitus parte trucidat. Inde Muratem Chanem, Aluantis occisi fratrem persequutus , pari prosperitate superat. Is victus ab Ismaile , Bagadatim versus aufugit, hodiernam scilicet Babylonem, propter ruinas prisce Babylonis sitam. Victor urbem Sciras, armorum omnis generis officinam , à Tebristio

xx die-

xx die
 tricibus
 mum i
 tum.
 Vlu-Cl
 instru
 lium e
 bitavit
 que vic
 ba (qu
 suffoca
 de plur
 eximia
 in exil
 Persici
 lis, quie
 nos quo
 gadatin
 Ab O
 tum &
 fuit ind
 ca voc
 Nam q
 Osman
 neo sub
 nova h
 caput
 spiris o
 tum è
 ciantur
 mentum

xx dierum itinere distantem cum victricibus copiis adit & occupat. Ibi demum insigniter armavit suum exercitum. Postea negotium illi fuit cum Vlu-Chane Tatarorum Scheco, quem instructum exercitu trecentorum milium equitum, aggredi proelio non dubitavit: quo singulari virtute fortunaque victor evasit, hoste cæso vel in turba (quod alii tradunt) à suis oppresso suffocatoque. Tandem ad tot illustres de plurimis partas victorias, is felicitatis eximiae cumulus accessit; ut moriente in exilio Murate Chane, non modo Persici regni possessione, sublatis æmulis, quiete potiretur; verumetiam vicinos quosdam populos ac præsertim Bagadatinos, in deditionem acciperet.

Ab Osmanidis ei Sophi cognomen tum & Kiselis Bassæ per ignominiam fuit inditum. Prius quidem ab Arabica voce *Sophi*, quæ lanam significat. Nam quum Mahumetani & præsertim Osmanidæ, more veteri, Tulipanto lineo subtilissimi operis caput involvant, nova hæc secta præcipit inter alia, ne caput fastu quodam lineis ejusmodi spiris ornent, sed ut tegumenta capitum è lana, non magni pretii conficiantur. Et quia laneum hoc tegumentum, quo præter aliorum Mahu-

metanorum utuntur, plicas habet duodecim, ab Arabica voce Enasser five duodecim, etiam Enasserlary vocantur: denique quia tegmen hoc tantum rubro colore gestare solent, Kiselbassilary, veluti capita rubra.

*Origo & series eorundem Regum
è Texeira.*

XA five Xequè Ismaël Sufii, erat filius Xequè Aydar, filii Sulton Iuneyd, filii Xequè Ebrahim, filii Xequè Aly, filii Xequè Muza, filii Xequè Safy & in summa trigessimus nepos Morts Aly sobrini & generi Mahumetis. Quum Teymurlang Victo Turco Bajazete rediret in Persiam, adduxit plurimos captivos è Caramania variarum familiarum, quos in animum induxerat trucidare quando notabilis aliqua occasio sese offerret; & oppidum Ardevil ingressus aliquandiu ibidem substitit. Vivebat in illo oppido Xequè Safy, ob vitæ innocentiam & sanctitatem, in magno honore apud omnes illas gentes habitus; cujus fama & probitas Teymurem permovit, ut amicitiam illius summopere desideraret, & quum aliquoties illum visitasset, jam discessurus ultro obtulit illi ut ab ipso peteret quicquid illi placuisset: is propositi Teymuris

muris de trucidandis captivis gnarus, petiit illos sibi condonari, & illis impetratis, recepit captivos in suas ardes & vestibus aliisque necessariis instructos remisit in patriam: Quo facto non modo horum, & amicorum qui in patria remanserant, animos tantopere sibi devinxit, ut continuo illis varia dona mitterent, eumque magno numero sæpissime visitarent: duravitque hæc benevolentia etiam ad posteros hujus Sasy, atque adeo tertium ipsius nepotem Sultan Iuneyd: qui vixit tempore Ioonxa filii Kara Issuf: qui crebras hæc visitationes, & autoritatem Iuneyd suspectam habens sibi ab illo timens, interdixit illi ne amplius se à tam multis visitari permetteret: Iuneyd hoc interdicto offensus, & graviora haud quaquam operienda ratus cum devotis suis movit ex Ardavel versus Diarbek: Ozun Azembek qui tum ibidem regnabat, excepit illum perbenigne, eique tradidit in uxorem filiam suam Kadijan Katun, quæ peperit illi filium Aydar. Consueverat autem & Iuneyd excursiones inde facere in Gurgestan, sub prætextu religionis suæ, quam captivos cogebat amplecti; & in eo continuavit donec in Regnum Trapezuntiorum ingressus, & rege il-

lius trucidato illud occuparet, eique filium Aydarem præficeret, qui & post patris obitum illud obtinuit. Evenit postilla ut Azembek de medio tolleret Ioonxa, quare Aydar ad Ardevilen est reversus, duxitque in uxorem filiam Azambeky & cognatam suam Alemxam, quæ ipsi peperit Aly Patxa & Xa Ismaël, qui natus fuit anno Hegiræ 892 Christi 1488. qui Sufy fuit dictus ob hanc causam.

Sectæ quidem Mahumetanorum sunt plures; duæ tamen principales: *Suny*, quæ Arabes & Turci sectantur, omnesque alii qui Alkoranum observant sine ullis commentariis aut expositionibus: & *Xyahys* qui Morts Aly sequuntur, uti Persæ & alii. Hujus secundæ erat Aydar, pater Ismaëlis, quem & filius est imitatus, tanto Zelo, ut illius causa, quum Persiæ regnum acquireret, inauditas crudelitates admitteret in adversarios. Et quia in lingua Persica communiter Sufy appellantur, qui relicto seculo, soli divino cultui vacant, huic ob insignem religionis zelum, à suis datum fuit nomen *Sufy*. Paulo ante ad eundem modum in Persia res novas fuerat molitus Hhalila, qui propterea quoque dictus fuerat Sufy Hhalila: ita ut Sufy non sit nomen proprium, aut

Regum

Regum
nam n
men si
tam P
gios.

Ay
Xyru
Yaffa
& cæ
tem a
major
stea d
Guey
dens
Akuy
ad ip
Caran
rant,
Xaml
Zulka
rayda
sequ
natu
Xyru
rok
rat,
illius
gress
qui
briz
sc,

Regum commune, sed adjectivum, nam nullus Regum post illum id nomen sibi sumsit; sunt autem per totam Persiam plures Sufy, id est, religiosi.

Aydar anno proximo in regnum Xyruan ingressus à Rege illius Farrock Yassar, ope Iacubbek, fuit profligatus & cæsus, & duo filii illius in captivitate abrepti, Sultan Rostanbek autem majore natu trucidato, Ismaëlem postea dimisit. Ismaël autem secessit in Gueylon, ibique substitit annis sex; videns deinde res Persiæ turbatas esse ab Akuyonliis, transit in Arzenion, ubi ad ipsum accurrerunt septem millia Caraniquorum, qui Sufy additi fuerant, è familiis sive tribubus Estayalu, Xamlu, Takaluh, Versablu, Romlu, Zulkaderlu, Auxarkayar, Sufiah, Karaydak & plurium aliarum, qui illum sequuti sunt jam quatuordecim annos natum; & anno 1501 ingressus est Xyruan, & prælio congressus cum Farrok Yassar, qui Patrem ipsius occiderat, illum vicit & occidit, regnoque illius est potitus: anno proximo congressus est cum Alvvano in Naxaon, qui profugit, & ipse cepit oppidum Tabriz. Hac victoria potitus instituit Tadge, id est, Tulbantum rubrum cum

duodecim plicis ad memoriam duodecim filiorum Ozen filii Aly, qui sancti ab ipsis habentur, è quibus se ortum ferebat; atque inde originem habuit nova illa militum secta, qui Cazel Bax, id est, caput viride dicuntur, à Bax caput & Cazel rubrum.

Regressus deinde ad Arzenion impetum fecit in Regnum Zulkader; sed ipso absente Alvvanus obsedit Tabriz, sed Ismaële regrediente, fugit Alvvanus Bagadetum, & post biennium in Diar-bek reversus ibidem obiit, anno 1503. Ismaël in Tabriz permanens, exercitum suum dimisit in Persiam contra Moradbekium; qui ingenti prælio ab Ismaëlis copiis profligatus, ipsi Persiam & Kermon vacuam reliquit anno 1504. Ismaël autem hibernavit in Kom, & copias suas misit sub præfecto Eliasbeck contra urbem Rey, quas Ozembek Gelohy Dux Kalat Ferus Kuh in itinere oppressit & profligavit. Ismaël hujus cladis nuncio accepto, quantocius persequitur Ozembekum, verum ille se recepit in Feruz Kuh, locum à natura atque industria munitum; quare illum obsedit Ismaël & quum aliter non posset, rupto aquæ ductu per quem obsessi aquas accipiebant, coëgit ad deditio-nem, postquam unum mensem circa locum

locum cum exercitu hæssisset : periere tamen brevi illo tempore circiter triginta hominum millia. Movit deinde Ismaël versus Korason ; interea autem Rex Mahamed Karrahy coactis aliquot militum vexillis interceptit Yazd ; sed Ismaël reversus illum licet fortissime se defendentem , tandem urbe potitus, cepit & vivum iussit concremari , anno 1506.

Hinc Xyras profectus edictum promulgavit, ut universi qui prælio contra patrem suum interfuerant , occiderentur , quo factum est ut triginta aut quadraginta millia hominum cæderentur.

Anno autem 1509 dum ipse hibernaret in Taron, discessit Sultan Ozem Mirza Rex Karason , occupavitque Regnum illius Xaybek Khon Vzbekius, & defuncti Regis liberi fugerunt in Hyerak.

Ismaël adunato exercitu movit versus Rumestan sive Turcos, & Mahamed Khon Estayalu in præfectura Diarбек confirmato ; anno 1511 petiit Bagadad, cui Barhyeck imperabat, qui profugit ad Turcos ; & Ismael illam urbem cepit, pluribus suorum antea amissis in transitu fluvii Tigridis. Hinc digressus, subjugavit Kufistam , sive Susam Afueri quondam regiam ; & media hye-

me petiit Xyruan, Baku & Darband
atque illas expugnauit anno 1512.

Deinde profectus est ad Karason con-
tra Xaybekkhon, qui adventus illius
gnarus, copias suas contraxit in Mar-
uuo; sed praelio congressus cum Ismaë-
le, & vitam & regnum amisit.

Obiit eo anno Bajazetes Turcorum
imperator & successit illi filius Selimus;
Ismaëli autem anno 1514 natus est filius
Xa-Thamas: anno autem 1515 duxit
Selimus copias suas versus Arzenion:
Ismaël tum erat in Hisphaon metropo-
li Hierack, & inde venit Chalderon;
ubi cum Selimo congressus, profligatus
fuit & quinque millia suorum amisit;
fugitque Tabriz atque inde ad Gazin:
Selimus vero Tabriz potitus, tantum
quindecim diebus ibidem substitit &
regressus est Amasiam: hoc anno fuit
in Diarbek à Cazelbaxiis trucidatus
Sultan Morad; & caput illius Ismaëli
oblatum. Anno proximo cepit Selimus
Kemah arcem munitissimam & pro-
vincias Aladaolet, & Zulkader & Ha-
leppum in Syria, & anno 1517 subjuga-
uit Damascum & Aegyptum, & anno
1518 Mesopotamiam hodie Diarbek
subjugauit; obiitque anno 1521 succes-
sitque illi filius Suleyman.

Leonclavius ex Annalibus Turcicis

notat Selimum obiisse anno 1520.

Ismaël quoque postquam Persiæ imperasset annis viginti anno 1525 ætatis suæ trigésimo octavo. Quatuor ipsi erant filii, major natu Xa Thamas, secundus Aleas seu Elias Mirzah, tertius Som Mirzah, quartus Barhon Mirzah. Xa Thamas autem illi successit. Qui aliquot bella gessit, præsertim cum Turco. Regnavit autem tribus & quinquaginta annis, obiitque anno 1576. duos reliquit filios Xa-Ismaël & Mahamed cæcum; successit illi Xa-Ismaël: verum postquam tantum unum annum & decem menses imperium obtinisset, discedens illud fratri suo Mahamedicæco reliquit anno 1578.

Mahamed tenuit regnum septem annis, & moriens anno 1585 reliquit illud filio suo Xa Abas, qui hodieque (inquit Texeira anno 1608) illud possidet, & jam possedit annis tribus supra triginta: Quo tempore varias suscepit expeditiones, imprimis famosam illam anno 1594 in provinciam Gueilan, quæ rebellaverat; nam cum viginti millibus equitum quam celerrime profectus quum ad fluvium latum & satis altum accessisset, & indigenæ cymbas omnes subduxissent ut moram injicerent, sine mora in aquas insiliit & reliquæ copiæ post

post ipsum ; in quo & ipse summum vitæ discrimen adiit & quatuor millia suorum amisit ; perfectum tamen eâ celeritate ut provinciam brevi ad officium cogeret. Evertit Regem Laræ & regnum redegit in provinciam. Taurin quam Turci ab avi illius temporibus possederant , eripuit magis astu quam armis.

Eadem origo & successio è commentario Petri della Valle.

Abbas , cui secundum antiquam consuetudinem Regum Persiæ , dant titulum *Sciah* , id est Regis , Schiah-Abbas itaque est filius ;

Chodabende Muhammed Regis , frater Germanus Ismaëlis II regis & filius ; Tahamasp Regis , filii,

Ismaël I. Regis , non modo primus illius nominis inter Reges Persiæ , sed & familiæ illius quæ hodie Persiæ imperat , & qui primus armis propagavit & observari in Persia fecit sectam Mahometanam , quam ipse sequebatur , quam vocant Siâiti. Et quia à populo iudicabatur esse vitæ sanctæ & religiosæ , obtinuit nomen Sofi , quo designatur homo res mundanas spernens ; licet vocabulum Sofi proprie significet electum , aut lanceis vestibus amictum ; utraque signi-

gnificatio
nis vitæ r
volebat
Haider
ibusdan
tur Scie
m profi
tæ ; & q
uli ; utra
pitur nor
et senem
am appe
nili deber
rat enim
uit filius
Guineic
Ibrahim
Choagia
Musæ, i
Reddin, i
Sofi Ed
sa reculo
agnomin
id est, Pol
vix talis e
Atque
& Fatima
Notat
Regum ,
tulum I
meti prog

significatione optime conveniente personis vitæ religiosæ & probæ, qualem se volebat videri. Erat porro hic filius,

Haider Sultani aut principis, qui à quibusdam nostrorum scriptorum vocatur Sceich-Haider: quia vitam religiosam profitebatur inter homines sectæ suæ; & quia erat caput gentis sive populi; utraque enim significatione accipitur nomen Sceich, licet proprie notet senem. Ab aliis nostrorum perpetram appellatur Ardeuel, quum Ardebili deberent dicere, id est, Ardebilitam, erat enim dominus oppidi Ardebil; hic fuit filius

Guineid Sultani, filii

Ibrahim, id est, Abrahami, filii

Choagiæ Aly, filii

Musæ, id est, Mosæ, agnominati Sadeddin, id est, Primatis legis; filii

Sofi Eddin If hac, qui primus in Persia recuscitavit sectam Sciaitorum; agnominatus propterea Cutb' el Eulia, id est, Polus sive vertex sanctorum, licet vix talis esse crederetur.

Atque porro genus deducunt ab Aly & Fatima filia Mahumetis.

Notat idem. In Genealogia horum Regum, crebro reperiri adjunctum titulum *Imam*, præsertim iis qui Mahumeti propiores sunt, quæ vox denotat

pro-

proprie Pontificem. Turci autem, qui sectam Sonnitorum sequuntur, vocant Imam omnes ministros templorum suorum, sive Meschitarum: verum Persæ & Sciaiti hunc titulum non solent attribuere, nisi duodecim descendentibus à Mahumete; (qui non fuerunt fratres, aut filii Huslein, uti Vbbo Emmius perperam existimavit, sed pater & filii successive, quorum & Huslein unus fuit, & omnium primus Ali;) quia credunt, (in eo quoque à Turcis diversa sentientes) hos successive fuisse primates superstitiosæ suæ sectæ. Atque adeo eorum ultimum hodieque superstitem à Deo occultari, cujus Rex Persiæ, tanquam Rex & ex eadem stirpe propinquissimus, in mundo sit Vicarius.

Xa Abas tres habuit liberos mares *Susi. Mirzam*, *Codabendan* & *Iman-Culi*. Quorum primogenitum *Susi-Mirzam* adolescentem magnæ spei, trucidari fecit, hac occasione uti narrat Petrus delle Valle.

Sosi-Mirza, inquit, revelavit parenti conjurationem, quam quidam contra ipsum moliebantur, atque eo tum gratiam meruit à patre; verum postea, quum eadem molitiones ab aliis fuissent institutæ, non modo illas celavit, sed

editate j
ur sovere
aptare, &
causas ira
pes suas
later pro
Quare
die, quo
men im
mandavi
bus pluri
quietis in
Choda
tum, qu
occasion
(inquit id
tus & uti
tre arctiu
ut Rex ju
rem, qui
quando
cesserat:
gis instig
cum pu
forent co
de efferat
discincto
lum est
Rex in s
rabad m
in itiner

sed ætate jam maturior easdem videbatur fovere, & favorem populi anxie captare, & patri non raro ob leviculas causas irasci, neque satis dissimulare spes suas: atque etiam facere, ea quæ Pater prohibuerat.

Quare Pater vitæ suæ metuens, certo die, quo Astrologi magnum ipsi discrimen imminere denunciabant, filium mandavit occidi; persuasus ab iis quibus plurimum deferebat, id publicæ quietis interesse.

Chodabendam autem secundò genitum, qui magnos spiritus gerebat, alia occasione jussit excæcari. *Chodabenda* (inquit idem) *Mirza*, juvenis jam adultus & uti apparebat, arrogantior, à Patre arctius habebatur. Accidit autem ut Rex juberet occidi illius gubernatorem, quia audacius & insolentius aliquando pro filio apud patrem intercesserat: metuens ne filius ab illo magis instigaretur ad ea ordiendâ, quæ cum publica calamitate haud dubio forent conjuncta. *Chodabendas* hac cæde efferatus, parenti audacissime etiam discincto gladio insultavit, atque malum est minatus: Placatus tamen tum Rex in speciem quidem; verum à *Ferrabad* movens versus *Spahan*, filium in itinere jussit excæcari, ut illum à successione

cessione Regni excluderet; quod tamen calido ferro ut solent apud Persas, ita factum, ut non penitus omni videndi facultate privaretur.

Imanculi tertio genitus patri per omnia obediens, in Regni spem ab ipso fuit educatus.

Habuit & *Xa-Abas*, è primogenito nepotem *Suleimanem Mirzam*, quem lumine quoque fecit privari quum in procinctu esset, ut cum maximis copiis versus Candahar moveret, & minorem natu filium secum duceret: ne nepos hic se absente, novas res moliretur; conscius populum Persicum semper novarum rerum esse appetentem; idque sibi vel maxime metuendum, quum tam longe à regia & extra regni limites excedendum esset.

VIII. Titulus sequitur pag. 350.

PARS

PARS SECVNDA

Qua

Varia itineraria in Persiam & per
provincias Persiæ com-
prehenduntur.

PARS

PARS SECVNDA

PROVINCE ET CITEZ COM-
PAGNEZ

EX

subject
pars sit
Nota
gio Du
partim
Annal
buunt
deule.
tibus i
Syria
Armen
sa: ver
Vrbs
in eam
fere un
bet. A

I.

EXCERPTA EX ITINE-
rario Iosephati Barbari, quæ
Persiam attingunt.

THarsum (inquit) egregiam urbem appulimus ; ea Dulgado paret , qui fratrem habuit Sessicarum nomine : Regio vero Sultani imperio subiecta est , licet Armeniæ minoris pars sit.

Nota è Leonclavio : *Provincia sive regio Dulgadir, à nostris partim Anadoule, partim Aladoule dicitur. Turcici vero Annales Dulgadiris nomen regioni tribuunt, cujus princeps ab iis dicitur Aladoule. Limites ditionis, Cappadociæ montibus inclusa tunc temporis erant, versus Syriam Halepo: versus Persicū imperium Armenia minor: versus Turcicum Amasia: versus Carmaniam, Adana & Tarsus.*

Vrbs tria milliaria in circuitu cōtinet, in eam pons lapideus per fluvium, quoferè undiquaque cingitur, aditum præbet. Arcem habet amplam ex lapide

egregie conſtructam, urbs in colle parum edito poſita.

Inde unius diei itinere *Adena* eſt (Leoncl. *Adana*) ampliffima urbs, quam itidem fluvius ſpacioſus alluit, pontem lapideum habens xl paſſium, arcubus diſtinctum. *Adena* & vicina regio goſſypino abundat, Sultano ſubjecta eſt, licet in Armenia minori ſita ſit.

Nota è Leonclav. *Fluvium qui utramque urbem alluit veteribus fuiſſe dictum Cydnum, nunc Turcis Carafu, ab aqua profunda nigro admodum colore.*

Multæ paſſim arces, oppidaque deſtructa & devaſtata ad Euphratis uſque ripas cernuntur, hunc fluvium nave Turcica, qua xvi Imperatoris equi vehabantur tranſivimus. Ad alteram ripam Armeniorum pagi ſunt ubi pernoctavimus: ſuperato fluvio proxima urbs ſeſe obtulit *Oſpha* nomine, quam *Edeſſam* quondam vocatam volunt, *Aſambeo* paret, & adminiſtratur à fratre illius *Balibeſcho*. Non ita pridem imprimis floruit, ſed deſtructa majore ex parte à Turcis, cum *Aſambeus Bir* obſidione diſtineretur.

Inde ad radices montium delati *Merdinam* urbem pervenimus, ad quam aditus per ſcalas patet, cujus gradus lapidi incisi magnitudine pedum quatuor,

rior, per
lunt. In
ongam p
undique
quus; in
eps, arc
quem ſi
aſcenditu
muro &
& goſſyp
A Mer
nimus ad
beo pare
guentes
parvoqu
minum h
ſtram aut
eſt: non
milliare a
edificia &
cet lacus
terlabitu
Hoc r
planicien
nequealt
quaſi veri
Que tria
una parte
lis cincto
parte cor
na; inco

tuor, per milliare Italicum se extendunt. In summitate porta est, qua per longam plateam in urbem itur; mons undique fontibus aquæ dulcis est irriguus; in ipsa urbe alius est mons præceps, arcis firmissimæ vicem gerens, ad quem similiter per scalas & gradus ascenditur, ædium parietinæ sunt pro muro & civium frequentia, qui serico & gossypio quæstum faciunt.

A Merdina sex dierum itinere pervenimus ad oppidum *Affanchiph*, *Astambeo* parens: sed prius ad dextram frequentes visuntur specus & antra in parvo quodam monte excavata, & hominum habitationi destinata; ad sinistram autem mons cui urbs imposita est: non incelebre emporium, sesqui milliare ambiens, continens egregia ædificia & nonnullas Moscheas. Adjacet lacus & fluvius Sert olim Tigris præterlabitur sublicio ponte stratus.

Hoc monte superato, iter ducit per planiciem, paucis collibus distinctam neque altis neque asperis; bidui itinere quasi versus Orientem, ad urbem *Sairr*. Quæ triangulari forma constructa, ab una parte castello multis propugnaculis cincto, defenditur, cujus muri ex parte conciderunt: ambit tria milliaria; incolis frequens, ædibus templis,

& eximiis fontibus ornatissima duo magni & rapidi amnes transeundi sunt, quorū unus vocatur *Betelis*, alter *Isan*. Atque hæcenus extendit se Armenia minor.

Nunc regiones quæ Tauro subjacent subeundæ sunt, qui à ponto Euxino ordiens juxta Trapezunta, pergit versus ortum ad Sinum Persicum usque. Hunc primum attingentibus fiunt obvii altissimi & asperi montes, à Curdis habitati, qui idioma usurpant à vicinis diversum, & crudelissimi sunt latrones, habitant enim castella editis jugis & asperis clivis inædificata (sed plurima jam ob atrocinitia à principibus sunt excisa) ita ut vix quisquam viatorum manus illorum possit effugere. Cujus ipse experimentum cepi: nam quum iv April. 1474. ex urbe *Chexan*, (quæ paret vasallo cuidam *Aslanbei*) mane essemus digressi & vix mediæ diei iter confecissemus, in præcipiti clivo Curdi hi impetum in nos fecerunt, ita ut Legatus *Aslanbei*, & aliquot meorum caderent, ipse vulneratus ægre effugerem. Tertio die ingressi sumus urbem *Vastan*, pene dirutam, populo infrequentem & vix ccc focis constantem. Inde bidui itinere distat *Choy*, itidem pene diruta, & tantum cccc focorum.

Quum

Quum
sem, al
Tauris
Mediæ
Mer
nobilit
cincta
tum qu
est fati
biens,
dans:
ciscen
oppid
grand
fiden
quinge
Inde
han, ea
que cir
quatu
urbano
quibus
quam
illam
ret, t
non ra
sequen
te illu
Persia
lum n
singula

Quum ad finem montis Tauri venissem, alio ductore usus triduo perveni Taurisum; veteribus Ecbatanam & Mediæ caput.

Meminit deinde *Soltania*, quæ olim nobilis urbs fuit, nullo tamen muro cincta, sed castello munita, cujus murum quoque dissecti fuerant: oppidum est satis amplum, quatuor millia ambiens, nec infrequens, fontibus abundans: A Sultania versus Schiras proficiscenti, primo fit obvium exiguum oppidum *Culperchean*, sed quod olim grandius fuisse, plures parietinæ faciunt fidem; capit duo millia & circiter quingentos focos.

Inde quoque adivimus urbem *Spahban*, ea vallo è cespitibus & fossâ undique circumdata erat; & ambitu suo quatuor milliaria cõplectitur, & si suburbana annumeres circiter decem, in quibus tam pulchra ædificia visuntur, quam in ipsa urbe. Intelligebam autem illam cum numerosis incolis abundaret, bellicosis & imprimis opulentis, non raro Regibus suis minus fuisse obsequentem; & circiter viginti annis ante illud tempus, quum Giausa rerum in Persia potiretur, rebellasse, ideoque illum militibus suis imperasse ut singuli singula capita ad se deferrent, unde

maxima strages in oppido fuerit facta ; ita ut vix sexta illius pars tum habitaretur. Multæ visuntur in illa antiquitates & pulcherrima opera : inter quæ eminent stagnum quadratum, aquæ limpidissimæ & pulcherrimæ potari ; in ambitu illius sunt variæ columnæ , variæque officinæ mercatorum ; quæ noctu septo clauduntur ad mercium securitatem. Sunt alia plura ædificia admiranda , quæ prætereo ; unum addo, etiamnum ad centum quinquaginta millia animarum in oppido & suburbiis numerari.

Venimus deinde & *Cassanum*, oppidum populosum, in quo plurimi panni & alia fiunt è serico & gossypio ; muro cinctum est, ambitque circiter tria millia ; habetque præterea plura & ampla suburbia. Adivimus & *Comum*, oppidum non satis bene ædibus instructum, quod sex millia ambit, muro cinctum ; oppidani colendis agris, & vinetis imprimis vacant ; plures hic visuntur horri, in quibus nascuntur optimæ melones ; quarum quædam pendunt xxx libras, carne candida & suavi instar sacchari ; focorum numerat viginti millia.

Pergentes inde offendimus *Iesdi* oppidum artificibus habitatum, qui sericos pannos texunt : muro cincta est, qui

qui ambit
urbia hab
colæ sunt
mi serici
Azi & p
mare C
optimi
Hacte
versus N
tem : &
quæ po
ortum
suburbi
populo
toribus
cand &
siam pet
beus cin
gesto va
pla hab
bre fa
lia an
Ab
oppidu
filio St
sed ter
iter pro
solitud
quaru
quibus
ta die

qui ambit circiter quinque millia. Suburbia habet ampla. Plerique autem incolæ sunt textores, maxima enim optimi serici copia huc adducitur, à Strava, Azi & provinciis versus Zagatayum & mare Caspium sitis; ita ut hinc longe optimi panni serici petantur.

Hactenus quidem viam sequutus sum versus Notum; regredior jam ad orientem: & primo dicturus sum de *Sciras*, quæ postrema est Persiæ ciuitas versus ortum; maxima ciuitas & quæ cum suburbiis ambit circiter viginti millia; populo frequentissima, maxime mercatoribus; quia omnes qui ab Ere, Samarcand & aliis partibus orientalibus Persiam petunt, hanc transeunt; Assambeus cinxit illam vallo è cespitibus aggesto valde alto & spisso, fossaque; templa habet pulcherrima & ædificia affabre facta: numerat supra ducenta millia animarum.

Ab hac extra Persiam itur ad *Ere*, oppidum provinciæ *Zagatai*, & parens filio Sultani *Busech*: amplum quidem sed tertia parte minus quàm *Sciras*. Hinc iter prosequentibus versus boream, per solitudines & steriles terras, atque aquarum inopes, præterquam in puteis quibusdam industria factis, quadraginta dierum itinere venit *Samarcanda*.

dam in eadem provincia Zagatai sitam, amplissimum oppidum & populosum: nam per illud eunt redeuntque mercatores Cini, Macini & Cathaenses: quorum provincias non vidi, sed intellexi Cinos & Macinos grandes provincias occupare & idololatrias esse.

Qui autem à Taurisio petunt sinum Persicum, illis iter est per oppidum *Cuerch*, exiguum quidem sed opportuno loco situm.

Redeuntibus ab Ormuzio iter est per *Lar*, insigne & magnum oppidum, atque emporium: numerat circiter duomillia focorum. Hinc transitur ad *Siras*; atque inde ad *Camaram* magnum pagum, juxta quem visitur mons rotundus, & circiter sex passus altus, cujus vertici complanato, quadraginta columnæ superstructæ sunt, quas vocant *Chilminar*, id est, quadraginta columnas; singulæ sunt altæ viginti cubitos, & crassæ quantum tres viri complexi possunt: quædam illarum jam conciderunt; satis apparet fuisse pulcherrimum ædificium: solum autem unum est saxum, cui figuræ hominum insculptæ videntur, mole pene gigantea: & supra omnes imago intra circum, qualem Deum patrem solemus fingere, quæ orbem in manu habet, & sub illo

filio longi
imago ho
comoner
longe pl
perstat
gestare
cæteris
imago
nem in
quintu
cico mo
Inde
Thima
matres
tur. Et
beth; t
quam &
hodiequ
villam
que un
venitu
bidui
Abram
nem o
quant
Inde
Naim
rum;
stan;
dum
focor

illo longe minores figuræ; & porro imago hominis arcui innixi, quem Salomonem esse volunt; inferius adhuc longe plures videntur, quibus alius superstat qui mitram papalem videtur gestare, & manu elevatâ atque apertâ cæteris benedicere. Ulterius videtur imago equitis robusti, quem Samsonem interpretantur; post quem sequuntur plures longis capillis & Francico more vestiti: & similia.

Inde bidui itinere venit ad villam *Thimar*: & rursus biduo ad alteram ubi matrem Salomonis sepultam fabulantur. Et rursus triduo ad villam *Dehebeth*; tum biduo ad *Vargau* olim magnam & pulchram urbem; numerat hodieque mille focos: & quadriduo ad villam *Deſter*: triduo ad *Taſten*; denique unius diei itinere ad *Taſden*. Hinc venit ad exiguam villam *Meruth*; & bidui itinere ad *Gnerden*, ubi habitant *Abraïni*, sive ab Abrahamo originem ducant, sive religionem illius sequantur.

Inde biduo transitur ad oppidum *Naim*, circiter quingentorum focorum; & iterum biduo ad villam *Naiſtan*; & porro biduo ad exiguum oppidum *Hardiſtan* circiter quingentorum focorum. A quo ad *Caſſanum* superest

iter

iter tridui : & itidem tridui à *Cassano*
ad *Comum*.

Ab Como unius diei itinere venit
Savam, mille focorum. Tridui itinere
à Sava jacet exiguum oppidum *Euchar* :
& alterius tridui *Soltania*.

Idem iter à Taurisio ad provincias
quæ mari Caspio adjacent versus or-
tum, quæque Zagatayo annummeran-
tur, ita designat.

A Taurisio ad Soltaniam VII die-
rum iter.

A Soltania ad Euchar. III. dier.

Ab Euchare ad Savam IV. dier.

A Sava ad Coim vel Koim exiguum
oppidum VI. dier.

A Coi ad Rhei parvum itidem oppi-
dum atque infrequens III dierum.

A Rhei ad Sarri exiguum oppidum
oppidum totidem.

A Sarri ad Sindam minutum oppi-
dum IV.

A Sinda ad Tremigam parvum op-
pidum IV.

A Tremigan ad Bilan sex dier.

Sequitur deinceps *Strava*, à qua se-
cta Stravainorum nomen accepit ; op-
pidum situm est ad mare Caspium loco
insalubri, frumentique inope, unde
fere oryzam hic mandunt. Iacent &
alia loca ad dictum mare, uti Lahazi-
bent

bent & Mandradan, aliaque; in quibus præstantissimum sericum colligitur, quod reliqua universæ Persiæ dicitur superare.

Idem quoque iter à Trapezunte ad Taurisium ita designat: A Trapezunte iter instituētibus versus Notum, proficiscendum est per montes & sylvas inhabitatas, ubi occurrunt aliquot villæ & exiguæ arces. Prima arx alicujus nominis est *Baiburth*, in valle sita, undique montibus conclusa, bene murata & munita, solo sæcundo, numerat circiter mille quingentos focos, dominum agnoscit *Aflambeum*. Ab hac quinque dierum itinere venit *Arzingam*, magnum olim oppidum, nunc maxima parte dirutum. A quo ad Euphratem nominatissimum fluvium sunt duo milliaria, transitur hic lapideo ponte xvii arcuum. Deinceps occurrit castellum *Carpath*, quinque dierum itinere ab Arzinga; in hoc tum agebat uxor *Aflambeï*, filia imperatoris Trapezuntii *Despinacatun* dicta. Tum castella *Moschont*, *Halla* & *Thene* bene munita, & circiter quingentorum focorum singula, quæ magnum flumen præterlabitur haud longe à *Carpath* defendens. Incolæ hujus districtus appellantur *Coinari*, id est, pecuarii. Hinc moventibus

versus

versus ortum, obvium fit castellum scopulo *Pallu* insidens, circiter trecentorum focorum; præterlabitur fluvius. A quo ad eandem plagam quatruidi itinere venit ad castellum *Amus* in solo male culto.

Transitur deinceps in Turcomaniam, quæ olim Armenia major dicebatur: indigenæ illius hodie dicuntur Caraculu, id est, nigri arietes, uti Persiæ & Zagatay incolæ Accorlu, candidi arietes. Quæ partium nomina inter ipsos habentur, uti olim Guelphi & Gibellini aut similes.

Hic primum occurrit castellum *Mus*, exiguum sed bene munitum, monti superstructum; sub quo jacet oppidū, tria milliaria ambiens & populosum. Hinc tridui itinere *Alhart* pulchrum & munitum castellum, ad lacum situm, qui patet in longitudinem quidem centum quinquaginta milliaria, in latitudinem, ubi maxima est, quinquaginta. Ab hoc quindecim milliariis versus Arctum jacet alter lacus circiter octuaginta milliaria ambiens. Sub *Alharte* jacet oppidum circiter mille focorum. Ad secundum lacum jacet oppidum satis pulchrum & muratum, *Ceus*. Vnius diei itinere secundum oram maris aditur oppidum *Herzis*, secus quod fluvius labitur,

bitur, qui ponte stratus est. Quinque milliariibus à lacu visitur munitum castellum *Orias*; pergit lacus dimidii dici itinere versus ortum, ubi oppidum *Coi* jacet, de quo supra.

Quinque autem dierum itinere à *Coi*, visitur campus ubi quondam fuit magna urbs, olim destructa à Teymure lango. Reperiuntur ibidem & multæ villæ, & post illas lacus, qui patet in longitudinem quidem ducenta millia, in latitudinem vero triginta. Sequuntur denique duo oppida *Tessu* & *Zerister*, quæ utraque numerant circiter tria millia focorum.

Ab oppido Taurizio iter instituentibus versus ortum, & interdum versus Arctum, omissis in medio aliquot locis haud magni momenti; circiter duodecim dierum itinere occurrit *Sammachi* oppidum Mediæ in provincia Thezichia; cujus dominus appellatur *Siruan-scha*, ex hoc oppido quum opus est decem millia equitum educi possunt. Abest à mari Caspio sex dierum itinere; quod habet ad dexteram; ad sinistram autem Mengreliam cum mari Euxino, & Caitacchos sub monte Caspio. Ampla est urbs & circiter quinque millium focorum: habitatores illius maximam partem sunt *Armeni*, qui sericis pannis

nis texendis dant operam.

Ab hac iter est ad *Derbent*, oppidum ab Alexandro magno ut volunt structum, super mare Caspium, milliari uno à monte, supra quem castellum habet; à quo descendunt duo muri usque in ipsos maris fluctus. *Derbent* sonat in nostra lingua Angustias; vocant hodie *Thamircapi*, id est, portas ferreas. Dividit enim *Mediam* ab *Albania*, qua hodie est pars *Tartariae*: ita ut illis, quibus iter est è *Syria* aut *Persia* in *Tartariam*, necessàrio per hanc urbem sit transeundum. Nam inter duo maria *Euxinum* & *Caspium* protenduntur intervallo quingentorum millium, altissimi montes & valles, quas minuti reguli habitant; nemo tamen has transire audet propter metum latronum. Ad idem mare *Caspium* jacet urbs *Bachu*, à qua mare *Caspium* hodie agnominatur; juxta quam visitur mons, oleum eructans nigrum & gravis odoris, quod in lucernis usurpant, & inungunt illo camelos adversus scabiem, cui alioquin ista animalia valde sunt obnoxia.

II.

EXCERPTA QVÆDAM EX

Itinerario Ambrosii Contareni Ve-

netæ Reip. Legati ad Vfun-

Castanum.

PRÆTERITIS iis quæ ipsi obvenerunt in Polonia atque Russia, usque ad urbem Theodosiam sive Cassam: ita progreditur. Theodosia urbs ad Ponti Euxini littora sita, emporium est frequens & celebre, maxima habitantium copia refertum & ut fama fert, opulentum satis & potens.

Cassæ (inquit) solvimus xv Jun. & vento secundo Euxinum ingressi, recta cursum versus *Tinam* direximus; quam jam xx fere milliaribus abessemus, monuerunt nautæ locum esse periculosissimum: quare vela versus *Lias* & *Phasin* dirigi iussi. Locum cui *Varti* nomen est xxix Jun. attigi: equi expositi & *Phasin* lx milliaribus distantem deduxi. *Varti* autem castrum est, pagusque exiguus in *Mengrelia*. Dominus cui paret, *Gorbola* appellatur, ad quem *Calcichea* quoque spectat, ad Euxinum sita, exigui momenti locus. Nonnihil serici & canabis atque ceræ ibi reperitur, incolæ miserrimi sunt.

Cal. Julii Phasis ostia attingi, relicta autem navi in cymbam nos coniecimus, eaque fluvii ostium ingressi, primum insulam quandam offendimus, in qua Oetes Medæ pater regnasse dicitur, hic pernoctavimus, culicum infestationibus valde divexati; postera die flumen cymba ascendi, præteritâ Assio urbe ad ripam sita & sylvis undiquaque cincta; hic fluvius duos balistæ jactus patet in latitudinem; hic in terram exscendi & biduum sum commoratus.

Phasis urbs in Mengrelia sita est, Bendiano principi subjecta, qui exiguam ditionem habet, III dierum itinere forte patentem, sylvis & montibus passim impeditam, incolæ sunt feroces & brutis simillimi. Cerevisiam coquunt, frumenti & vini parum & nullius momenti habent. Cibus ipsorum consuetus ex panico fit, pultis instar cocto, quo misere sustentantur. Nihil illis deest præter industriam & vigilantiam, qua si essent præditi, tantam piscium copiam in fluvio capere possent, quæ ad vitam sustentandam sufficeret: Christi nomen profitentur & observant Græcorum ritus, multis gravissimis superstitionibus vitiatos.

Phaside IV Iulii discessi: & Mazum

fluvio ra
nuas sylv
grelix pa
locum,
cula sub
vii I
montes
flumen
à Georgi
Cotachus
collem n
antiquu
continuu
vesperi
proximi
Rex Pan
ductus,
xv Iul.
montes I
ma mol
ad urber
jectam
nita; p
Geor
aliquan
tamen i
dem vive
xx. I
continuu
vas, in
victum

fluvio rate trajecto, biduo per continuas sylvas & montes magnam Mengrelia partem emensus, vesperi attigi locum, ubi Bendianus cum universa aula sub arboribus quiescebat.

vii Iulii iterum viam per continuos montes & sylvas ingressi, sequenti die flumen superavimus, qui Mengreliam à Georgia distinguit. ix Iul. oppidulum *Cotachus* attigimus, arce lapidea super collem munitum, ubi templum visitur antiquum. xii. inde discessi & facto continuo itinere per montes & sylvas, vesperi ad pedem montis quievimus, proximum erat castrum *Scander*, ubi Rex Pangrates residebat. Ad quem deductus, ducemque itineris nactus; xv Iul. iter continuavi, per sylvas & montes horribiles, per biduum, maxima molestia: Tandem xvii venimus ad urbem Goriden, Georgia Regi subjectam; in planicie sita est & arce munita; præterlabitur magnus fluvius.

Georgia provincia superat bonitate aliquantulum Mengreliam, incolarum tamen iidem plane sunt mores & eadem vivendi ratio.

xx. Iul. hunc locum reliquimus & continuato itinere per montes & sylvas, interdum reperimus pagos, ubi victum comparavimus, nocte juxta

fontes in gramine quiescentes; atque ea ratione totam Mengreliorú & Georgianorum provinciam sumus emenâ.

xxii. Iul. Montem immensæ altitudinis ascendere cœpimus, & sub noctem vix ad summum culmen penetravimus, ubi quiescere coacti fuimus licet aqua plane destituti. Postero die superato monte, primum Vfuncaflani ditionem, quæ Armeniæ initium est, attigimus; vesperi ad arcem *Reo* delati, quæ in planicie sita ad fluvium profundissimum, cui ab altera parte excelsus mons imminet; Ad ripam pagus est quem Armenii incolunt, arx à præsidariis Vfuncaflani custoditur.

xxvi. Iul. *Reo* discessum; & superato quodam monte in planiciem descendimus.

xxix. Ad montem *Noæ* penetravimus, qui quum sit altissimus, numquam non ad radices usque nive albescit, eamque faciem per totum annum retinet. Exinde nobis per spaciosissimos campos, quos colles nonnumquam distinguiebant, iter fuit.

xxx. Iul. Arcem *Chiagri*, quæ Armeniorum liberorum est, pervenimus. Inde Cal. Augustis, sub vesperam discessi, ad pagum Armeniorum, qui ad montem situs erat: postero die fluvius

supe-

superatus
manu xi
exiguo in
tus Per sic
iii. Au
mus, pr
posttridie
nuas pla
quam aq
dam inve
Ecbatana
nicie sita
tingitur
tes, quos
xxii
quam pro
ma est, ra
quoque,
prope fla
exiguos,
vimus,
egimus
vimus.
xxvii Se
venimus
ro undiq
anæ col
elaborate
tamen c
editi, te
frigus ali

superatus, qui præterlabitur; à sinistra manu XI Armeniorum pagi conspecti, exiguo intervallo distincti. Hæc regio totius Persiæ fertilissima & amœnissima est.

III. Aug. Oppidum *Marerichi* attigimus, prope quod ea nocte transgressi, postridie in summo calore, per continuas planicies equitavimus, nec usquam aquam puram ad sitim sedandam invenimus. Eodem die *Taurin* seu *Ecbatanam* ingressi sumus; quæ in planicie sita, vallo è terra male congesto cingitur; prope conspiciuntur montes, quos Tauri montes vocari asserunt.

XXII. Ecbatana discessi. Regio perquam profecti sumus, undique planissima est, raris collibus distincta, arida quoque, ubi nusquam arbor nobis nisi prope fluvios visa. Pagos offendimus exiguos, ante meridiem in campo quievimus, ubi etiam noctem postea peregimus: in pagis necessaria comparavimus. Hac ratione iter continuando XXVII Septemb. Soltaniam urbem pervenimus, arce ampla munitam, & muro undique cinctam. In ea tres portæ anæ conspiciuntur, damasceno opere elaboratæ. Vrbs in planicie sita est cui tamen contigui sunt montes paulum editi, tempore hiberno incolæ propter frigus alio migrant.

xxx. Septemb. priorem proficiscendi rationem nunc per planiciem, nunc per colles repetentes, consueto in campis pernoctandi more observato;

iv Octob. urbem *Senam* appulimus, quæ nullo muro clauditur, in planicie ad fluvium sita, nonnullis arboribus cincta.

vi Octob. inde digressi, mature urbem *Kom* attigimus. Urbs in planicie sita est, non adeo magna, muro è cœno constructo munita; incolarum frequentia & omnium rerum copia abundans.

xxiv Octob. iter denuo ingressi, postridie urbem *Cassan* attigimus, Como aliquanto pulchriorem. Sequenti die in urbem *Nethas* delati, quæ in plano quoque sita vini abundantia claret.

xxviii Octob. itinere per planiciem continuato: iiii Kal. Novemb. Spaan urbem, in qua *Vssuncassanus* morabatur, attigi. Cingitur vallo è terra congesto: in planicie sita, omnium rerum quæ vita desiderat, abundans.

III.

EXCERPTA EX ITINERARIO
Itali mercatoris anonymi
apud Ramusium.

EX Haleppo profectus primum adit
oppidum *Bir* exiguum trans Euphratem

tem ad r
rabech
pulchra
tem, o
Euphra
(scripsi
fuisse si
illa qua
Sulciani
A Bir
quam i
esse &
ambit
medio
altæ co
cedunt
& pulch
las intr
in vicini
hami.
pass. v
fanare
magn
latia &
ma te
Ager t
fœcun
tropol
Bid
lum A
ctum

tem ad ripam situm : id à Sultano Carabeech muro undique cinctum , cum pulchra & munita arce. Observat autem , omnia oppida & castella trans Euphratem semper , atque etiam tum (scripsit autem post annum 1010 xx) fuisse sub imperio Regis Persarum , uti illa quæ cis fluvium jacent sub Imperio Sultani Ægyptii.

A Bir bidui itinere pervenitur *Orsam* , quam indigenæ narrant antiquissimam esse & à Nimrotho primum ædificatam ; ambit decem millia , sine ulla fossâ ; in medio oppidi extant duæ pulchræ & altæ columnæ , quæ nequaquam concedunt Venetis ante ædem S. Marci : uti & pulcherrimus fons , qui septem molas intra urbem circumagit , & agros in vicinia rigat : vocant fontem Abrahami. Extra oppidum circiter sex mill. pass. visitur puteus cujus aquæ lepram sanare dicuntur. Oppidum est imprimis magnificum , in quo multa extant palatia & decem aut duodecim pulcherrima templa , multo marmore ornata. Ager suburbanus amœnissimus est & fecundissimus. Oppidum denique metropolis est provinciæ Dierbeck.

Bidui itinere ab Orsa occurrit castellum *Iumilen* super monticulum struetum , debili muro & fossâ angusta è

faxo exciſa. In ambitu ſunt plurimæ cavernæ è petra excavatæ, in quibus habitant agreſtes, homines imprimis bardi. Ager aridiſſimus eſt ita ut pluvias aquas vernis menſibus in cifternis cogantur ſervare. Tridui itinere ab hoc caſtello jacet *Caramit*, ampliſſimum oppidum, quod à Constantino ſtructuratum volunt, ambit circiter decem aut duodecim millia, muros habet validos, è vivo faxo eductos, cum trecentis ſexaginta qua turribus, qua turriculis, fabricæ admirabilis. In oppido viſuntur multa magnifica templa & palatia marmorea, græcis litteris inſcripta. Abundat aquis, & fontibus; inter fluvios qui alluunt memoratur *Set*, qui hibernis menſibus ſupra modum intumefcit, & rapide decurrit ad *Aſanohif*, & juxta *Bagdat* confluit in *Euphratem*.

A *Caramit* unius diei itinere occurrunt *Dedu* pulcherrima arx, ſub ſe habens plures pagos.

A *Dedu* unius diei itinere aditur *Mirdinum*, magnifica urbs, quatuor aut quinque millia ambiens, ſuper editum montem; habet & caſtellum: validis muris cincta eſt; in urbe ſunt magnifica palatia & templa. Niſi autem aquarum inopia laboraret, quæ hic
pauca

pauca &
cherrima
beck.

A Mir
lonem,
Armeni
in Inſu
Set, qu
arx viſi
qui Tau
dexterat

A Mi
venit
beck:
lia, m
præter
populoſ
ſtella, ex
urbia:
montis
ciſæ qu
ſub hiſ
magni
tem &
miles
gradib
dunt a
Fluviu
operis
ſubur
Ab

paucæ & fere salsa, haud dubio pulcherrima foret hujus provinciæ *Diarbeck*.

A Mirdino bidui itinere versus aquilonem, occurrit oppidum *Gizire*, ab Armeniis habitatum & Curdis & aliis; in Insula situm, præterlabitur fluvius *Set*, qui montem vicinum radit, ubi arx visitur. Sed hoc oppidum ab iis qui Taurisium petunt relinquitur ad dexteram.

A Mirdino itaque quadridui itinere venit *Asanchif* metropolin *Dyarbeck*: ambit quatuor aut quinque milia, muro cincta ad radicem montis, præterlabitur fluvius *Set*, emporium populosum. Imminent oppido duo castella, extra oppidum sunt quatuor suburbia: ad ortum quidem ad clivum montis sunt plurimæ specus è petra excisæ quæ modicum oppidum æquant: sub hisce jacet alterum suburbium cum magnificis ædibus: Trans fluvium autem & ad præruptas illius ripas sunt similes specus, & insignes ædes, cum gradibus pulcherrimis, quos descendunt ad aquam è fluvio hauriendam. Fluvius hic pulcherrimo & admirabilis operis ponte junctus est, qui ab hoc suburbio ducit ad oppidum.

Ab *Asanchif*, quinque dierum itinere

pervenitur ad *Cafondeur* castellum exiguum super asperum montē positum; in regione montosa & arida.

Paulum extra viam jacet oppidum *Sert*, ubi gallæ, & castaneæ nascuntur maxima copia.

Asanchif subsunt tres pulcherrimæ arces, *Aixu, Sanson, & Arcem*.

Sequitur deinde *Bitlis*, mediocre oppidum, muro nequaquam cinctum, sed arce grandiori super collem sita defensum. Situm est oppidum inter altissimos montes, in convalle. Omnis hæc regio nivibus supra modum est obnoxia; ita ut non possint sementem frumenti facere ante vigesimum Aprilis. Secat oppidum fluvioletus.

Bidui itinere à Bitli, occurrit *Totavan* exiguum castellum, in monte situm, qui lacui falso imminet; patet in longitudinem trecenta millia pass. in latitudinem centum & quinquaginta mill. accolunt potissimum Armenii in plurimis pagis. Ad partem illius orientalem jacent quatuor arces, *Totavan, Vastan, Van & Belgari*; ad occidentalem tria, *Argis, Abalgiris & Calata*: quorum *Calata* olim magnum fuit oppidum uti è ruderibus apparet, nunc exigua arx. Inter *Totavan & Vastan*, jacet insula duobus mill. pass. à ripa, edita,

edita & mera rupes, quæ ab oppido tota occupatur, quod ambit duo millia pass. *Arminig* dicitur, frequentibus Armeniis habitatū. Vniversum lacus ambiunt altissimi mōtes & jugi nive tecti.

Bidui dein itinere venit *Vastan* castellum ab Ismaële excisum, ita ut tantum pagus cum foro superfit.

Vnius diei itinere aditur *Van* castellum super rupem structum, forma oblonga; ambit mille passus: distat supra milliare à lacu.

A *Van* tridui iter est à *Elat* a mediam castellum, à Turcomanis habitatum. Et alterius tridui ad *Merent*, quæ olim fuit grandis urbs, uti ex antiquis ædificiis apparet; in planicie sita, quæ à multis amniculis rigata, pulcherrimos hortos complectitur.

Tridui itinere à *Merent* aditur pulcherrima planicies, montibus undique cincta, in cujus medio jacet *Coi*, magna urbs, & olim major uti ex ædificiorum ruderibus apparet. Rex Persiæ *Xa-Ismael* hic sumptuosum palatium struxit, quod vocant *Doulet Chana*, id est, domum pulchram. Hinc per alterum exiguum oppidum, *Sophian*; tandem venit ad *Taurisum* nobilissimum & antiquissimum oppidum de quo supra plura diximus.

Arde-

Ardevil distat quadridui itinere à Taurisio.

Maumutaga arx munitissima ad mare Caspium : portum habens , ad quem naves appellant à Sara & Masandran , cum omnis generis mercibus , quæ Summachiam & Taurisium subvehuntur. Ab hac arce bidui iter est ad *Summachiam* , oppidum grande & opulentum emporium.

À Maumutaga ad Derbent iter est septem dierum per provinciam Servan ; habet autem secus mare Caspium tria magna oppida & totidem castella. Principale autem oppidum est *Sammachia* , circiter unius diei itinere à mari.

À quo haud longe abest castellum *Culistan* , altissimo & petroso monti superstructum , difficilis admodum accessus.

IV.

EXCERPTA EX ITINERARIO
IOANNIS CARTVRIGTI ANGLI.

À *Haleppo* trium dierum itinere pervenimus ad ripas fluminis Euphratis , per varios ignobiles pagos , & planiciem fecundam atque omni annonæ genere abundantem. Unus tamen pagorum est alicujus notæ , qui ab accolis appellatur

appellatur
memoria
actæ ann
illo abes
de nobil
hic à D
Gaurus
lyno l.
& ipsem
creditur.
Euphr
menia p
indigen
le capit
illum ar
eam lati
mefis sup
catores c
secundo
dere, ut
mum it
In hoc
interdu
pro uno
modiffin
aut Octo
ob pluv
tunc scit
fabricat
mensib
tombri

appellatur *Tedith*, ubi Iudæi servant memoriam magnæ Synagogæ hic cœctæ anno mundi 3498. Haud longe ab illo abest vallis Salis, Aramitarum clade nobilis, quorum millia octodecim hic à Davide cæsa. Ibidem & Camson Gaurus magnus Ægypti Sultanus à Selyno I. magno prælio superatus fuit, & ipsemet ab equitibus conculcatus creditur.

Euphrates è lacu *Chieldor. Giol* in Armenia pluribus rivis effluens (unde ab indigenis designatur nomine quod mille capita sonat) eo loco quo primum illum attigimus, jam uno alveo fluens, eam latitudinem obtinet quam Thamefis supra Londini pontem. Hic mercatores cymbas solent conscendere & secundo flumine Babylonem descendere, ut molestissimum & periculosissimum iter per desertum Arabiæ vitent. In hoc descensu interdum viginti, interdum & triginta dies occupantur, pro undarum copia aut inopia: commodissimum autem tempus est Aprili aut Octobri; quibus mensibus flumen ob pluviarum abundantiam valide intumescit: cymbæ planis carinis sunt fabricatæ, ob crebra vada & tamen mensibus Julio & Augusto atque Septembri quoque nonnunquam hærent, ita

ita ut lembos plures secum ducere cogantur, quibus onera levent. Singulis noctibus consistunt in anchoris; mercatores in cymbis, nautæ ad ripas humi cubant. Plurimi hic Arabes ad ripam vagantur, qui omnis generis annonam & præcipue lac & similia, cum aliis mercibus permutant; tam fœminæ quam mares natandi peritissimi sunt; latrocinii & furtis deditissimi, ita ut summa cautio ab itinerantibus sit adhibenda.

Ad adversam ripam Euphratis jacet *Bir*, oppidum Mesopotamiæ, quæ provincia Turcis appellatur *Diarbeck*. Hæc fecundissima est, & licet à Turcis miserrime sit vastata, tamen aliquot urbes habet quantivis pretii.

Et quidem primò ab oppido *Bir*, bi-dui itinere, *Orsam* nobilem urbem & magnæ dignationis, quam plurimi famosam illam *Edeffam* fuisse opinantur. Hic etiamnum aliquot monumenta reperiuntur à Balduino imperatore Latinis litteris inscripta. Aër hujus oppidi persalubris & solum fertile; sed arboribus nudum, ita ut oppidani ob lignorum defectum, fimum camelorum & aliorum animalium, ad solem siccatum, cogantur urere. Oppidum quadrata forma est conditum; latus illius occi-

den-

dentale, affidet radicibus scopulosi montis; orientale declinat in spaciosam vallem, vinetis & viridariis multis distinctam: moenia valida, & quam plurimis machinis bellicis præmunita: ambitus illius capit tria milliaria Anglica, quondam Mesopotamiæ metropolis habita; in cuius locum hodie Caramida successit: fons hic est piscibus fœtus, ita domesticis, ut alimenta è manibus hominum accipiant: Iudæi, Armenii & Turcæ referunt, fontem hunc Iacobi patriarchæ puteum fuisse, juxta quem Labani socero bis septenos annos famulatus est pro uxore Rachel. Portæ oppidi nuper admodum conquassatæ erant ab Eliasgere scriba & perduellibus qui illum sequebantur, qui quinquaginta millia Chequinorum oppidanis extorserant. Eadem civitas olim *Carra* fuit dicta, memorabilis ingenti illo prælio quod Romani cum Parthis conseruerunt, quum Marcus Crassus illis præesset, his vero Surena.

Ab Orfa oppido quinque dierum itinere distat *Amida* hodie *Caramida* vel *Cara-Emit*, partim per asperos & præruptos montes, partim per amœnas valles & planicies, inter quas una celebratur, undique montibus conclusa, ita ut unum tantum aditum habeat;

hic

hic Aladeulem paradisum suum habuisse volunt.

Cara-Emit sonat nigram civitatem in lingua Turcica, sive ob colorem saxorum è quibus moenia structa sunt, quæ colore Gagatem sive Thracium lapidem æmulantur; sive ob soli ubertatem, quod hic valde nigricat. Insidet civitas eminenti scopulo, complectiturque ambitu suo pene sex milliaria Anglica, Licet autem à natura satis munita videatur, tamen duplici muro cincta est; quorum exterior non nihil collapsus, interior vero validus & magna machinarum vi instructus.

Regitur à Bassà, qui duodecim Saggiacis & triginta millibus Tymariotarum imperat; estque hodie metropolis Mesopotamiæ. Anno 1578. quum Amurathes Persiam invaderet, hinc deducta fuerunt duodecim millia militum, Mustafa graviter indignante, quod non plures advenissent.

A Caramida digressi, primo descendunt in amœnam & fecundam planiciem, multis hortis & viridariis distinctam; per quam flumen Euphrates perniter dilabitur æstate quidem tenuis, ita ut multæ in illo insulæ & peninsulæ extent, in quibus oppidani æstivis mensibus tentoria sua solent figere; hyeme

vero

vero ita intumescit ut in insulas hæc operiatur, ut vado nullatenus possit transferri; unde circiter milliari uno ab oppido ponte lapideo stratus visitur, viginti arcuum. Hic itinerantes relictis camelis sumunt sibi mulos, animal magis idoneum ad asperos montes superandos, qui hinc deinceps se offerunt; nimirum altissima Armeniæ juga, quæ sacra Scriptura vocat *Ararat*.

Porro bidui itinere à Caramida, vaste attollitur petrosus mons è quo Tigris oritur; nimirum è tribus scopulis tam admirabilem in modum suspensis, ut qui subter transeunt, ne capitibus suis irruant, vereantur. Turcæ hic tres pontes struxerunt, ut eorum adminiculo hæc naturæ miracula propius liceret intueri: verum tantum hic est undarum murmur in præceps ruentium, ut animos potius horrore quam admiratione impleat.

Hunc montem plures alii excipiunt, in quibus plurimæ arbores nascuntur, quæ gallam ferunt, quercubus nonnihil similes, sed minores & fere incurvæ. Hinc rursus ad Euphratem pervenitur, qui hic interdum vado potest transferri. Ad hujus orientalem ripam degunt Curdi, antiquorum Parthorum, uti opinantur, reliquiæ; gens rudis,

dis, eleganti tamen corpore & membris bene compositis; nunquam sine armis suis procedunt etiam in extrema senecta, quæ ipsis sunt arcus atque sagittæ, acinaces & scuta: colunt veneranturque diabolum, ne armentis ipsorum noceat, Christianis infensissimi, unde eorum provincia hodieque terra diaboli appellatur; furtis atque latrocinii infames, in quibus Arabibus nequam concedunt: Parent quidem Turcarum Imperatori sed summa cum libertate.

In tota hac Curdorum provincia tantum unus pagus est alicujus nominis *Manuscate*, quinque dierum itinere à *Caramida* & trium à *Bitlish*; in fecundissima valle situs, inter duos montes: & circiter milliare ab hoc loco est Hospitale S. Joanni Baptistæ sacrum, quod tam à Mahumetanis quam Christianis crebro aditur: credunt enim iis qui hic sive agnum sive capram aut aliquot nummos obtulerint, omnia prospera in itinere obtingere & omnium peccatorum veniam promereri.

Ab hoc plures asperi & prærupti montes transcenduntur ad ripam usq; Euphratis, qui hic Mesopotamiæ limites concludit. A quo transitur in magnam Armeniam, quæ à nonnullis in

tres

res partes
ima est
icitur;
ertia pro
tæc prin
cythia
n Georg
natur) ad
unt, & h
aserunt,
& ab ipso
In ipso
hra & l
montibus
es jacent
ntati; ge
um tolera
& sagittas
dextre tra
meterum
earum fo
sa mont
tæ illoru
filii quam
ano recto
eguntur
cedente
natu frate
fratribus
nogeniti
omnes ve

tres partes diuiditur; quarum quæ minima est & Arctum respicit Georgia dicitur; media autem Turcomania; tertia propriè Armenia. Turcomania hæc prima Turcarum sedes fuit, qui è Scythia moventes per Caspicas portas in Georgiam (quæ tum Hiberia dicebatur) ad oram maris Caspii transfierunt, & hanc Armeniæ partem ita inuaserunt, ut hodieque illam possideant, & ab ipsorum nomine denominetur.

In ipso aditu hujus provinciæ, pulchra & lata planicies fit obvia, altis montibus undique cincta, in qua plures jacent pagi, omnes ab Armeniis habitati; gens illa industria est & laborum tolerans; sceminæ illorum arcum & sagittas aliaque arma haud minus dextre tractare norunt, quam mares, veterum Amazonum in modum, & earum sceminarum quæ hodie in Persia montana *Xatach* incolunt. Familiæ illorum amplissimæ sunt, nam tam filii quam nepotes & neptes omnes sub uno tecto degunt, & parente defuncto reguntur à primogenito; verum ipso decedente, non filius illius sed major natus frater succedit; omnibus autem fratribus defunctis, tum demum primogeniti filius major natus surrogatur; omnes vestiuntur ad eundem modum;

& victitant in summa quiete & honestate. Sed de nationis hujus frequentia nihil attinet plura dicere, siquidem non modo utramque Armeniam sed & Ciliciam, Bithyniam, Syriam & Mesopotamiam, atque adeo bonam Persiæ partem incolunt: quum autem tam sint laboriosi & mercium in varias provincias transportandarum peritissimi, magnum utriusque Imperatoris ærario adferunt incrementum. Duos habent Patriarchas, quos vocant universales, quorum unus in Carmaniæ oppido *Sis* haud longe à Tharso degit: Alter in monasterio *Ecmeazin* haud longe ab oppido *Eruan* in hac ipsa regione. Sub hisce sunt octodecim monasteria, plena monachis sui ordinis: & viginti quatuor Episcopatus. Singuli Patriarchæ percipiebant olim à singulis familiis, ad sui sustentationem unum Maidinum; singulis autem suberant ad minimum viginti millia familiarum: verum Imperator Turcicus hodie tributum hoc sibi sumpsit, ita ut jam è stipe vivere cogantur, & cum uxoribus & liberis ab uno oppido ad alterum commeare. Servant hodieque religionem Christianam, sed multis absurdis superstitionibus inquinatam; cruce se signant ad Romanorum modum, idque merito

rium

rium putant, si duobus digitis fiat, sed vanum si uno, ut Iacobitæ solent: crucibus quoque ornant templa sua, alias imagines non modo ignorant sed & abominantur: in reliquiis conservandis admodum sunt superstitiosi, & virginem Mariam summa prosequuntur veneratione. Die Sabbathi caribus vescuntur cum Dioscorianis, quod Mercurii aut Veneris nefastum putant & mortale peccatum; præterquam inter festa Paschatis & Ascensionis. Quinque Sabbathis quotannis abstinent ab esu carniū, in memoriam illius ævi, quo gentiles liberos suos idolis immolabant. Festum annunciationis Mariæ virginis celebrant sexto Aprilis; Nativitatis Domini nostri sexto Januarii: Purificationis quarto Februarii; & Transfigurationis in monte, decimo quarto Augusti. Lythurgia communi illorum lingua conscripta est, ut ab omnibus intelligatur: in missis autem pro defunctis magni sunt Idololatræ, nam agnum immolant, quem prius circum templum deduxerunt; assum autem & puro linteo impositum secant in partes & præsentibus dividunt manducandum: Tantum absunt (paucis familiis exceptis) ab obedientia sedis Romanæ præstada, ut sibi ipsis omnem

antiquitatem, inde à temporibus Apostolorum arrogant.

Porro per multos Armeniorum pagos tandem pervenitur *Bitblin*, antiquum oppidum, sed in quo hodie iniquissime cum advenis agitur: situm est in amœna valle, quam lambit exiguus fluvius, ex Anti Tauri montibus descendens: fuit quondam limites Regni Persici, & præsidio Persico contra Mesopotamiam firmatum, antequam hæ regiones anno 1535. à Solymano subjugarentur. Quo anno memorabile prælium fuit inter Bassas Cairi & Syriæ ab Vleman proditore Persâ conductos, atque Delimenthem nobilem & fidelem Persam. Vlemas hic & Bassæ jussi fuerant à Solymane à direptione urbis Taurizy redeunte, cum octodecim millibus extremum agmen claudere, ut Persis si forte in recedentes inveherentur, sese objicerent. Delimenthes autem cum quinque millibus Persarum, vestigiis Turcarum insistens, illos in hac valle est affecutus, & quum tenebræ atque pluvie illius conatibus mirum in modum faverent, in inopinantes & somno sepultos Turcas investus, ita illos cæcidit, ut Bassæ & Vlemas conscensis equis ægre effugerent. Tres magni Sangiaci occisi

occisi &
zari, qu
armis abj
unt. Pe
cium
gesta fur
A Bi
rium d
mum ob
pes, ang
narrant
labore r
cisas, u
Auger &
men lac
dicitur,
transire
circiter
insulæ, q
Armeni
non me
abunda
rea jud
oppidi
tur, ad
lacus ja
Margia
in hoc
hæcib
lem du
portan

occisi & unus captus, octingenti Iani-
zari, quum se à suis desertos viderent,
armis abjectis Persarum fidei se dedide-
runt. Persæ in rei memoriam diem de-
cimum & tertium Octobris quo hæc
gesta sunt, hodieque festum agunt.

A Bithli ad magnum oppidum *Van*
trium dierum iter est; longe difficilli-
mum ob altos montes & asperas ru-
pes, angustiasque viarum, quas Turcæ
narrant iussu Amurathæ tertii, summo
labore nec minori industria fuisse ex-
cisas, ut exercitum suum traduceret.
Auget & itineris difficultates & disci-
men lacus salus, qui vulgo *Aetamar*
dicitur, subter rupem labens, quam
transire necesse est; in ipso lacu duobus
circiter milliaribus ab ora, jacent duæ
insulæ, quæ *Ecmenicke* appellantur, ab
Armeniis & Georgianis habitatæ, quæ
non modo frugibus sed & armentis ita
abundant, ut vicinarum regionum hor-
rea judicentur. Ad occidentalem hujus
oppidi plagam amœna planicies sterni-
tur, ad septentrionalem autem dictus
lacus jacet, olim palus Martiana aut
Margiana aut denique Mantiana dicta;
in hoc lacu plurimi pisces capiuntur
halecibus haud absimiles, quos ad so-
lem duratos, longe lateque venum ex-
portant.

Oppidum duplici muro è quadratis lapidibus est vallatum, censeturque munificentissimum totius hujus regionis, quippe magno numero ænearum machinarum instructum, & castello insuper, quod editæ rupi insidet egregie defensum. Persæ olim tenuerunt. Eripuit Solymanus Turcarum Imperator anno dno 10 XLIX: postquam decem tantum diebus arcta obsidione illud cinxisset. Regitur à Basla, qui duodecim milia Tymariotarum sub se habet.

Ab hoc oppido profectis montes Ararat ascendendi sunt, quorum summa juga olim Periardus dicebantur, hodie *Chielder* montes. Hæc juga celeberrima sunt fontibus multorum flaminum, quæ vicinam regionem, ita fertilem reddunt, ut à barbaris *Leprus*, id est, fertilis appelletur: & quidem primo profluit ex illis *Araxes*, qui è lacu exiens, multis alveis hos campos & siticulosam regionem permeat & irrigat: exsilit autem è monte *Tauro*, ea parte qua *Periardus* visitur, è latere montis *Abo*; & versus ortum defluens usque ad fines provincie *Syryan*, ibidem se flectit versus *Corum*, & *Cyro* fluvio conjunctus dividit *Artaxatam* (quæ hodie *Nasivan* dicitur Armeniorum civitas) & Armeniam porro rigans, præterque
Araxis

Araxis planiciem labens, exonerat se in mare Caspium, relinquens ad meridiem quidem Armeniam, ad arctū vero Sevaniam cujus metropolis est *Eris*.

Cyrus ad eundem modum oritur è Tauro, & in campestria Georgia descendens, pluribusque aliis annibus acceptis, condit se in Araxem & cum illo exit in mare Caspium. Indigenæ vocant hunc amnem *Ser*, Turcæ vero *Chiur*.

Ex eisdem montibus oritur fluvius *Canac*, qui insulam paulo supra Erin complexus, confluit itidem in Araxem.

Sunt præterea hic duo montes magni nominis; Anti-Taurus qui hodie mons niger dicitur, qui vergit versus Mediam: & Gordæus; quorum vertices jugi nive candicant. Gordæus pluribus minoribus montibus coronatur in quorum fastigiis vestigia & rudera magnorum ædificiorum visuntur. Turcæ vocant hunc Gordæum montem *Augri-Daugh*, Armenii *Mesiu-Saur*: ita editus est ut reliquos omnes superemineat: è radicibus hujus milleni fontes scaturiunt, qui torrétibis suis alii Tigrim alii alios fluvios augent: & in circuitū habitatur circiter trecenti pagi ab Armeniis & Georgianis. Præter antiquum monasterium S. Gregorio sacrū, adeo capax ut Persarum Imp. Tamasem cum exercitu

capere potuerit; qui monachorum auſterum vivendi modum contemplatus, illud minime excidit, uti ante deſtinaverat. Iuxta illud magna farris copia naſcitur, quod Europæo duplo majus dicitur; & Rheubarbarum, ſed quod nulli ipſis uſui eſt, quia ignorant modum radices illius ſiccandi. In vertice hujus montis Arcam Noachi conquieviſſe credunt Iudæi, Turcæ & Armenii.

A radicibus porro hujus montis ad *Chiulſal* unius diei iter eſt, per anguſtos tramites, inter montes & profundiffimas valles, in quibus Araxes fluvius crebris meandris & præcipitiis horrendum murmur ciet, & illos qui forte ruunt in haud dubium trahit exitium: Clivi vero montium, quibus anguſti hi tramites adhærent, denſis nemoribus & lucis obſiti, trifti obſcuritate ſimul & ſilentio, quod non niſi raro ab aura crepitu aut ferarum ululatu interrumpitur, hac iter agentes non levi timore perfundunt.

Chiulſal Armeniæ oppidum ad fines Atropatiæ, à Chriſtianiſ incolitur, partim Armeniis partim Georgianis; populus hic magis ferici & aliarum mercium mercimoniis clarus, quam bellicis virtutibus nobilis eſt. Conſtat oppidum duobus millibus ædium, & decem millibus

libus animarum; ad radicem asperi & scopulosi montis conditum, in solo adeo effæto, ut annonam suam, vino solum excepto, ex oppido *Nasivan* quod dimidiæ diei itinere hinc distat & *Artaxata* in confinibus Mediæ & Armeniæ fuisse putatur petere cogantur. Edificia *Chiulfal* pulcherrima sunt & è quadratis saxis substructa; oppidani sunt urbani & affabiles, vini quidem appetentes, sed inter pocula minimè rixosi, nam pene poti tum potissimum preces suas effundunt, & virginem *Mariam* tanquam absolutam filii sui dominam, & sanctos apud Deum intercessores venerantur. Persis obediunt atque tributum pendunt, Turcis supra modum infesti. Magnum discrimen adierunt, bello vigente inter *Amurathen* & *Mahumetem* Codabendam Persarum Imperatorem. Nam quum *Bassa Reivan* nomine Turcici Imperatoris ad oppidum cum mille quingentis sclopetariis advolasset, insigni munere illum placarunt sese excusantes, quod domini sui Persarum Imperatoris indignationem veriti, non ultro tributa ipsi obtulissent; quo digressò misit Rex Persarum, *Aliculi Chanum* cum tribus millibus militum, & mandato, ut si Turcæ regionem armis subjugassent, cum

cum iisdem prælio decerneret ; sin utro se dedidissent , totam regionem flammis vastaret & præcipuos oppidanorum in servitutem abduceret : oppidani ut hoc quoque periculum evaderent , Persæ longe majora munera offerre coacti sunt ; atque ita inter utrorumque arma , qua mendaciis , qua muneribus vitam conservarunt & libertatem .

Sesqui diei itinere ab hoc oppido jacent Chalderana plana ; memorabili prælio inter Ismaëlem Persam & Selymum Turcam anno c^{lo} l^o xiv commissõ , nobilitata , in quo prælio Selymus supra triginta millia suorum desideravit .

Trajecto hinc Araxe , descenditur in Mediam , quæ à quibusdam dividitur in Mediam Atropatiam & Mediam majorem . Omnis regio perfructuosa est , rigaturque à fluviis Araxe , Cyro , aliisque qui ab antiquis scriptoribus celebrantur .

Plura oppida obtinet , quorum præcipua sunt , *Sumachia* , *Derbent* , *Sechi* , *Eres* & *Aras* . *Sumachia* metropolis est *Sirvan* , inter *Derbent* & *Eres* sita , ubi Reges *Sirvan* olim aulam suam habuerunt ; incolitur ab Armeniis & Georgianis . In hac urbe anno c^{lo} cl Lxvi

mer-

mercator
indulgentiam
pro Rege
sunt r
numenti
vivo saxo
ras comp
regionis ,
torum , ha
nobilitatiss
pagos & a
tentem v
dubitaret
stratem ,
& plurim
nisi que
præcipuos
in hac tu
culo expo
Circito
tur rude
tissimis
gno non
gnati . E
sterium n
mulatam
Regis fili
gata , qu
cipe Tar
tro se ip
moriam

mercatores Angli domum habuerunt, indultam ipsis ab Obdovlocan, qui pro Rege Persiæ illi præerat. Ibidem videntur ruinæ barbari & horren- di monumenti, turris nimirum è silicibus & vivo saxo extructæ, inter cujus juncturas comparent crania nobilium hujus regionis, crudeliter à barbaris mactatorum, hac fere occasione: *Sirvan* olim nobilissima provincia plures civitates, pagos & arces habuit, & Regem ita potentem ut Persis sese comparare non dubitaret, verum ob religionum diversitatem, facile à Persis domitus fuit, & plurimæ urbes funditus excisæ, omnisque nobilitas exterminata, & præcipuorum capita ad vulgi terrorem in hac turri tristi & horrendo spectaculo exposita.

Circiter milliare ab hac urbe, visuntur rudera castelli, quondam è munitissimis judicati, & ab Alexandro magno non nisi summo cum labore expugnati. Et paulo ultra virginum monasterium magnifice structum, in quo tumulatam narrant Amelekem Cannam, Regis filiam, quæ virginitatis voto obligata, quum à Patre cogeretur cum principe Tartarorû connubio se jungere, cultro se ipsam exanimaverat: in cujus memoriam virgines hujus regionis semel quot;

quotannis huc solent confluere, ut exitium illius deplorent.

Cæterum distat urbs à mari Caspio septidui itinere & sex dierum à *Derbent*; oppidani anno c^{lo} d^o LXXVIII s^e. Mustaphæ Turcorum Duci, ultro se dederunt; quam ipsorum infidelitatem Emir-Hamza primogenitus Mahumetæ Codabendæ Persarum Regis ulturus, cum maximis copiis provinciam Syvan est ingressus, & oppidanos miserum in modum contrivit, ædes illorum prostravit, & mœnia à fundamentis diruit, agrum denique omnem pervastavit.

Derbent oppidum, quod sex dierum itinere abest à Sumachia, varia nomina sortitur, nam interdum vocatur *Derbent* ob formam oblongam & angustam; interdum *Demir-Caps*, quia hic ferreæ portæ fuerunt, quæ aditum in Scythiam aperiebant; interdum *Alexandria*, quia primum conditum fuit ab Alexandro magno quum Medis & Persis bellum inferret: quo tempore & altissimum & crassissimum vallum perduxit ab hoc oppido ad *Tephlin* Armeniorum oppidum, cujus nunc tantum vestigia apparent. Oppidum insidet edito colli; mœnia illius è vivo saxoeducta in summam altitudinem & cras-

crassitiem ad Europæorum pene modum: neque tamen propterea unquam magnum aut celebre fuit factum, hodieque parvi æstimatur: quia tantum transitum præbet iis qui ultro citroque è Persia in Tartariam commeant, nullo pene oppidi emolumento; denique locus est advenis magis necessarius, quam incolis suis utilis.

Quatuor dierum itinere à Summachia, situm est oppidum *Sechi*, cujus incolæ ad eundem modum Mustaphæ se ultro dederunt, & ab illo in patrocinium suscepti & magnis honoribus & muneribus fuerunt decorati.

Hic quoque jacet oppidum *Eres*, cujus ager mirifice fœcundatur à fluviis Araxe & Cyro; & superioribus annis plurimum serici illius albi dedit, quod vulgo Mamodeanum appellatur, cujus hodie ne vestigium quidem hic deprehenditur, ob vastitatem quam exercitus Turcici & Persici huic pene continuo intulerunt. Nam postquam oppidani Sechi atque Eres se citra certamen ultro Mustaphæ dederant, Emir-Hamza Persiæ princeps cum ultricibus copiis adfuit, & tam crudeliter in illos est grassatus ut neque ulli sexui neque ætati aut conditioni parceret: atque adeo è castello abduxit ducentas machinas

chinas bellicas, quas Mustapha hic deposuerat, easque misit Kasbin ad partem.

In eodem regno & aliud oppidum jacet ad limitem Georgiæ quod *Arasse* vocatur; præcipuum hujus regionis emporium, partim ob insignem copiam serici, quod in illius agro colligitur, partim ob quamplurimas alias merces quæ aliunde adferuntur, quales sunt gallæ scabræ juxta atque glabræ; gossypium, alumen, omnis generis aromata, & gemmæ, adamantes, rubini & similes, quæ ex India huc traducuntur. Principem autem locum tenet sericum, ita ut quotannis hinc interdum quingenti, non raro & mille muli serico onusti ad civitatem Halepurn com-
meent.

Ab *Arasse* ad *Taurin* sex dierum iter est: Araxi autem trajecto ex Atropatia in majorem Mediam transitur: cujus metropolis est Tauris, Prophetæ Danielis domicilio quondam nobilis, quem juxta hanc magnificentissimam arce[m] condidisse volunt, tam eleganti structura, ut longum tempus illius decorem imminuere nequiverit, & Iosephus narret, illud integrum suo ævo stetit. In hac arce Reges Mediæ, Persiæ atque Parthiæ pluribus seculis fuerunt tumu-
lati;

lati; sed nunc edax vetustas illud penitus obliteravit: urbs tamen *Ecbatana*, hodie *Tauris*, etiamnum perennat atque floret. Est autem condita ad radicem montis *Orontæ*, octo dierum itinere à mari Caspio; & licet mons hic ventis & nivibus obnoxius sit, tamen aër hic valde salubris est, & ager omni genere annonæ affluentissimus. Oppidum opulentum non tantum ob continuam subvectionem mercium orientalium, quæ hinc in Syriam deportantur, sed etiam Europæarum, quæ per totam orientem distribuuntur.

Populosissimum quoque, ita ut ducenta millia animarum alere credatur: sed jam mœnibus & propugnaculis nudatum omnibus exercitibus patet; præter unam arcem superioribus annis à Turcis constructam: ædes è lateribus frustæ & fere humiles. Ad Australem urbis plagam pulcherrimum & amœnissimum viridarium jacet, diversis arboribus & bene olentibus herbis constitutum, & mille qua fontibus, qua torrentibus riguum, qui è flumine derivantur, quod illud ab oppido separat: locus tam incredibilis pulchritudinis, ut ab incolis *Sechis. genet*, quod octo paradisos sonat, appelletur. Hic Persarum reges olim habitare consueverant; nunc

illorum præfecti, poſtquam Reges ob bellum cum Turcis *Cafbin* ſe contulerunt. Varias vices hæc urbs ſuperioribus annis fuit experta, tam à Turcis quam à Perſis. Nam quum anno c10 10 xiv Selymo Turcorum imperatori fuiſſet dedita, ille contra fidem datam, ingentem pecuniæ ſummam oppidanis extorſit, & tria millia familiarum, præſertim armorum fabricandorum ſcientia præcellentium, abduxit Conſtantinopolin. Rurſus ſpoliata fuit anno c10 10 xxxvi à Solymane, qui urbem militibus ſuis diripiendam conceſſit, qui nullum non avaritiæ & ſævitæ exemplum in miſeros cives ediderunt: præterea ſuntuoſiſſimum Regis Thamaz palatium & ſplendidas Nobilium ædes à fundamentis diruerunt, & multa nobilia & formoſa imprimis capita in miſeram ſervitutem abduxerunt. Denique anno c10 10 lxxxv rurſus ab Oſmane Vizirio Amurathæ III. miſerrime fuit direpta; verum Abas qui hodie Perſiæ imperat, anno c10 10 c iii tam inopinato cum exercitu ſuo ſuper-venit, ut famam adventus ſui anteverteret, & poſt ſex hebdomadarum obſidionem (in qua primum tormentis bellicis Perſæ uſi fuerunt, quæ antea ut fortibus viris indigna contemſerant)
urbem

urbem rui-
tem, & 1
naucis tar
avit.

A Tau-
ter eſt,
per aſper-
ſummo d
ves valide
Turci &
monte D
arum pa
et miru
men ſum
ut trigint
quatuor g
emere.

A Darn-
urbem, tri
plurimos
mos, qui
& quiet
Perſæ præ
ruinæ vil
nis olim
celſis tur
ta, cingi
bus, qui
Nyphat
dicti: &
caſo om

urbem rursus in suam redegit potestatem, & pene totum regnum Syrvan-
paucis tantum castellis exceptis recupera-
vit.

A Tauri ad Casbin decem dierum
iter est, primis quidem tribus diebus
per asperos & præruptos montes, cum
summo discrimine præsertim quum ni-
ves valide decidunt: atque hic circiter
Turci & Persæ dominia ab altissimo
monte *Duzim* separantur. Primus Per-
sarum pagus appellatur *Darnah*, qui li-
cet mirum in modum vastatus sit, ta-
men summa hic est annonæ vilitas, ita
ut triginta ova duobus, capram decem,
quatuor gallinas quinque denariis liceat
emere.

A Darnah ad *Soltaniam* antiquam
urbem, trium dierum iter est, per quam
plurimos pagos, incolis frequentissi-
mos, qui ultro citroque in summa pace
& quiete comitant; qua felicitate
Persæ præ Turcis gaudent. Hic multæ
ruinæ visuntur templorum à Christia-
nis olim magnifice structorum, cum
celsis turribus. Vrbs hæc pene desola-
ta, cingitur undique altissimis monti-
bus, qui jugi nive tecti visuntur; olim
Nyphates, *Cassius*, *Coathras* & *Zagras*
dicti: & haud dubio oriuntur à Cau-
caso omnium montium veluti parentes

qui nunc conjuncti nunc divisi & hac illac vagi, varias provincias dividunt. Ante urbem jacet patentissima planicies, horrenda illa tempestate memorabilis quæ Solymanem Turcorum Imperatorem anno c^o l^o xxxiv affixit. Nam quum hic castra fixisset, sub initium Septembris, sæva & illa anni tempestate insolens tempestas de montibus se effudit in hanc planiciem, ita ut nimbus in terram decidens continuo vertetur in glaciem, & nix tanta copia caderet, ut tentoria & oppleret & pondere suo everteret, exitumque non modo hominibus sed & jumentis adferret: obscuritate noctis nullum effugium miseris concedente & ignibus passim extinctis: quæ res Turcos timore simul & superstitione implevit.

Notandum: Annales Turcicos à Leonclavio editos, hanc cladem ad annum c^o l^o xxxv referre hoc modo: Tum vero fugere Parthi, fugientibus instare Osmanici: donec haud procul ab oppido Hemadane perventum fuisset. Ibi cum pluviis & annonæ penuria, tantum frigus Osmanicos oppressit, ut plurimi tam manus quam pedes à frigore læsos amitterent, ac incredibilis hominum jumentorumque multitudo fame interiret. Præterea contigit, ut
 in

in ipso conatu transmittendi amnis, qui *Docus-Gezid* vocatur, flumen illud aquis pluviis adauctum vehementer intumesceret. Ideoque dici non potest, quot istic homines, iumenta, rerum aliarum sarcinæ interierint, adeoque de sua quilibet salute desperabat.

Porro à Sultania ad *Casbin* quatri-
dui iter est, per plurimos pagos: Vrbs
ea opulenta est tum propter regiam au-
lam tum propter frequentem mercato-
rum concursum: olim *Arsacia* dice-
batur, nunc *Casbin* vocatur, quod lin-
gua Persica pœnam sonat, nam Reges
Persiæ fontes huc in exilium mittere
consueverant. Sita est in amœna &
fertili planicie, quæ vix tridui itinere
obiri potest, in qua sunt duo millia vil-
larum: sed negligenter structæ, & fere
lateribus non igne excoctis sed ad so-
lem exsiccatis; ut fere sunt reliqua æ-
dificia Persiæ. Vnum est ex Regis Per-
siæ domiciliis, postquam Thamaz hujus
avus, huc è Tauri sedem suam transtu-
lit; & hic magnificum palatium sibi &
alterum concubinis suis struxit: sed
Rex qui hodie regnat ut plurimum in
urbe Hispana degit, quæ hinc abest de-
cem dierum itinere versus ortum. Tria
sunt in hac urbe loca maxime nota-
tu digna: Regis palatium, diversa

fora quæ vocant *Bazar*; & forum principale quod vocant *Atmaiden*. Palatii porta saxis versicoloribus structa est & auro interstincta; atria ampla, quorum solum stratum est tapetibus, serico & auro intertextis: tabulata autem picta sunt eleganti opere, quo prælia omnia cum Turcis & Tartaris à Persarum regibus commissa repræsentantur, quæ omnia satis indicant splendorem Aulæ Persicæ. Bazars autem sunt variæ urbis plateæ, in quibus singulis, singulæ merces preciosæ venales reperiuntur. Atmaiden denique seu principale forum, quadratâ formâ, fere milliare Anglicum ambitu suo completitur; ubi & mercatores conveniunt, & variæ res venundantur. In hoc quotidie confident duodecim mensarii, qui & gemmas, aliaque pretiosa vendunt; nummos peregrinos permutant, & denique pignoribus acceptis plurimum nummorum ingenti fænore elocant. Robur autem hujus oppidi non consistit in mœnibus aut propugnaculis, sed in multitudine militum: nam intra & extra oppidum inque illius agro continuo aluntur viginti millia equitum: licet Parente hujus Regis rerum potente, tantum duodecim millia fuerint.

A Casbin quatuor dierum itinere, & bidui à Sultania abest *Ardevil*, oppidum magni nominis, in quo Alexander magnus aulam suam tenuit, quum Persiam esset invasurus; hic plurimorum Regum Persicorum visuntur sepulchra: præcipuam autem dignitatem addit urbi, quod hæc prima sectam Persicam receperit à Guini hujus sectæ auctore, qui hic regnabat.

Similiter quadridui itinere à Casbin distat *Geilan*, Hircaniæ oppidum haud longe à mari Caspio. Hujus provinciæ quæ hodie *Ghilan* audit, pars quæ ad arctum vergit densis nemoribus opaca est, in quibus plurimæ arborum species, præsertim cedri, abietes, quercus, & tanta ferarum copia, ut itinera infesta reddant; verum versus oram maris pascuis abundat, peramcænis & riguis, ob ingentem copiam scaturiginum, quæ è vicinis montibus saliant. Plurima sunt oppida in hac provincia, quorum præcipua, *Bestân*, *Massandrân*, *Pangiazer*, *Bachu* & *Geilan*; oppida tantæ dignitatis ut præfectos habeant, quales sunt Bassæ apud Turcos. *Bachu* autem peropportunum est emporium, portum habens ad mare Caspium, haud longo intervallo distitum ab *Ardevil*, *Tauri*, *Eres*, *Sumachia* & *Derbent*. Haud

Q 4

longe

longe ab oppido mirabilis fons sub terra scaturit, magnam copiam nigri olei eructans, quo Persæ in elychniis utuntur, & passim per universam Persiam deportant.

A Casbin sex dierum itinere ad oppidum *Com* pervenitur, per plurimos pagos & commodissima juxta viam diversoria. Oppidum hoc antiquissimum est, quod à Ptolemæo appellatur *Guria-na*; olim tantæ amplitudinis fuisse produnt, ut Constantinopoli duplo majus esset. Sed Teymurlanes ita vastavit, ut ne nunc quidem respirare potuerit, præsertim oppido *Cassan*, quod aliquando ipsi paruit, omne mercimonium illi præripiente. Situ alioquin jacet peropportuno; abundatque omnibus rebus ad vitam necessariis; præterlabitur fluvius, qui lapideo ponte transitur: quo superato Parthia aditur, nobilissima olim provincia, sed hodie ita Persiæ permixta, ut ne nomen quidem supersit.

A *Com* ad *Cassan*, bidui iter est; famosum & opulentum oppidum, licet Ortelius & alii illius non meminerint; in perpulchra planicie conditum; verum quia montes fere diei itinere ab urbe distant, valde hic æstuat & pene ut Ormuzii; ver enim & æstas citius
hic

hic ingrediuntur quam in reliqua Persia. Abundat fontibus & omni genere annonæ, atque adeo singulare est Persiæ Emporium, ad quod ex variis regionibus & præsertim ex India omnis generis merces deportantur. Oppidani excessunt in omni genere texturæ è serico & lana, adeo ut hic preciosissima peristromata conficiantur. Imprimis autem in politico regimine excellit, nam nulli hic otiosi homines tolerantur, etiam sexennes pueri laboribus admoventur. Obtinet enim hic Lex (quam & apud Ægyptios viguisse memorat Diodorus) qua singuli apud magistratus coguntur profiteri nomen suum, & quam vitam degant, quamque artem exerceant: Sin autem mentiantur, aut verberibus sub plantis pedum castigantur, aut publicè servituti mancipantur. Vnica scorpionum lues, qui hic permagni & nigri visuntur, oppidanis valde infesta est, & nisi caute vitentur, interdum magnum dant damnum.

A Cassan ad Hisphaan tridui iter est.

Hæc civitas olim Hecatonpolis dicebatur, id est, centum portarum urbs: quod nomen hodieque tuetur, nam mœnia illius in circuitu vix uno die equo obiri possunt; & maxima est omnium urbium Persiæ; cujus frequen-

tia eo major est, quia Rex hic aulam suam habet. Eadem & situ munitissima est, & validissimo muro cincta, & latis atque profundis fossis, quæ aquas suas accipiunt à torrentibus, qui è Coronianis montibus descendunt. Ad septentrionalem illius plagam munitissima arx adjacet, ingenti muro qui in ambitu mille quingentas ulnas capit: in medio illius extat turris varia atria & cubicula complectens, sed paucis machinis instructa. Ad occidentalem plagam duo palatia visuntur, quorum unum regiam familiam capit, alterum gynæcio destinatum est: Palatia hæc magnificentia sua longe superant cætera ædificia; è nitido & rubenti marmore constructa; pavementum omne opere tessellato stratum, & tapetibus sericis & auratis constratum: fenestræ alabastro & candido varioque marmore nitent; postes eburnei & ebene variegati, spectantium oculos magis sistunt quam fatiant. Palatio adjacet hortus spaciosus & latus, innumeris arboribus fructiferis, & bene olentibus herbis atque floribus confitus: mille fontibus & stagnis riguis, & inter alia fluviolo qui placido cursu & leni murmure eundem à Palatio dividit: hic non tam anxie custoditur, quin non modo equitibus

sed

ed & ci
li & men
rospectu
Ad Pala
terfos mi
ræcipui
inrch; q
les sunt,
liverfis tr
no parent
lerumque
alterius o
untur, nu
nis, qui
ul. Bassa
unt stipe
tis Regis l
tempore ac
restes & te
sione: h
tingitur,
procedit.
gem ipsu
cim est St
notius cur
distincta f
curam g
reliqui d
piunt, &
reddunt
sint dici

sed & civibus subinde illū liceat ingredi & mentem oculosque amœno illius prospectu explere.

Ad Palatii autem custodiam, Rex diversos militum alit ordines: quorum præcipui & frequentissimi appellantur *Curchi*, qui veluti regii corporis custodes sunt, octo millium numero, sub diversis tribunis, qui principali Tribuno parent, qui *Curchi Bassa* dicitur, & plerumque è magnatibus assumitur. Alterius ordinis milites *Eshul* appellantur, numero mille, sub pluribus tribunis, qui itidem uni subsunt, qui *Eshul-Bassa* nominatur. Omnes hi accipiunt stipendium à certis oppidis & pagis Regis Persarum vasallis; certoque tempore accipiunt à Rege, arma, equos, vestes & tentoria pro cujusque conditione: his præfidiariis perpetuo Rex cingitur, imprimis autem quum aliquo procedit. Regimen civitatis præter Regem ipsum & principem, penes duodecim est Sultanos: Tres autem præcipui totius curam gerunt, quorum munia distincta sunt: Nam unus rei bellicæ curam gerit per totum Regnum; reliqui duo omnes regni redditus recipiunt, & rationes accepti atque expensi reddunt, ita ut merito Thesaurarii possint dici. Secundum locum post illos obti-

obtinent *Mordari*, duo magni Cancellarii, quorum munus est edicta omnia promulgare, omnes literas scribere, quæ regimen imperii concernunt; unus sigillum custodit, alter scriba est. Præter hos duo sunt *Caddi*, id est, Iudices, qui controversias in rebus civilibus examinant & determinant: in causis vero criminalibus, tantum examinant & audiunt testes, & informant declarationem, quam vocant *Sygil*, quam dein Sultano, id est, aut civitatis aut totius imperii præfecto offerunt, qui dein pro meritis pœnas infligendas curat, secundum regni consuetudines. Quale autem est regimen hujus civitatis, tale est & cæterarum.

Ecclesiasticum regimen in hac civitate primo & principaliter est penes *Mustædinum*; in reliquis urbibus alii sacrorum præfecti præsunt, qui non ab illo eliguntur aut destituuntur, uti à Papa Romano fieri consuevit, sed ab ipso Rege, qui non modo civilium sed & sacrorum Princeps est & summus Sacerdos, quemadmodum *Mahumet* & *Ali* fuerunt. Sed Rex ut turbas vitet, hanc curam à se in alios devolvit, quorum judicio permittit quicquid controversiarum circa Legem ipsorum incidit. Sub hoc summo Sacerdote sunt

Cali

Califes, qui quotidie in moscheis & templis sacris operantur. Quorum princeps est qui cornu Regis capiti imponit cum inauguratur. Quæ ceremonia primitus Cusæ prope Babylonem celebrabatur, sed postquam Turca Assyriam Persis ademit, interdum in Casbin, interdum in hac urbe peragitur. Denique oppidani hujus urbis, moribus pene similes sunt antiquis Parthis, imprimis equitandi industria. Plerumque in equis iter agunt, in equis cum hostibus pugnant, in equis emunt atque vendunt merces suas, in equis denique confabulantur: atque hoc unicum nobilium atque ignobilium & servorum discrimen est, quod servi nunquam equis vehantur, nobiles nunquam pedes incedant. Gens natura arrogans, seditiosa, dolosa & quietis impatiens; sed pravitas hæc à severo Regum imperio plurimum coercetur, & temperatur. Luxuriæ admodum sunt dediti, nam tria genera scæminarum ipsis sunt, honestæ, semihonestæ, & impudicæ sive scorta: & tamen nullum crimen gravius puniunt quam adulterium, idque tam in honestis quam semihonestis. Denique pleni sunt dolis, nequestant promissis (quod omnium pene barbarorum proprium est) haud dudum

dum una regiminis forma contenti,
novitatum appetentissimi.

Ab Hispaan ad urbem *Siras* redeun-
do versus Syriam, decem dierum iter
est. Vrbs hæc sita est ad ripam *Binda-
mir*, magni atq; famosi fluminis, quod
per Persiam & Regnum *Lar* defluens
in sinum Persicum sese exonerat: quon-
dam Metropolis hujus regni, antequam
Hispaan hæc decus illi præriperet. Am-
plissima tamen est, & ambitu suo com-
plectitur pene decem milliaria; jacetque
juxta regiam viam quæ ab Hispaan ad
Ormuzium ducit. Intra & extra hanc
urbem visuntur multa rudera antiquo-
rum monumentorum, nimirum duæ
vastæ portæ, duodecim milliarium in-
tervallo à se invicem distinctæ quæ ur-
bis hujus amplitudinem, dum Regni
Metropolis esset, demonstrant. Ad au-
stralem plagam videre est ruinas ma-
gnifici palatii à Cyro ut volunt structi;
quod *Alianus* magnifice extollit lib. 1.
de animalib. c. 59. Ad arctoam autem
rudera antiqui castelli, quod triplici
muro fuisse cinctum videtur, primus
viginti quatuor pedes altus erat multis
turribus ornatus, secundus primo simi-
lis, sed duplo altior; tertius vero qua-
dratus & nonaginta pedes altus; omnes
è vivo saxo educti. Vtrimque erant
duo-

duodecim aeneae fores & ante illas aeneae columnae eleganti opere factae, quae magnificentiam conditoris arguunt. Ad ortum exiguo intervallo ab hoc castello mons assurgit, in cuius fastigio elegans capella fuit, antiquorum Regum monumentis nobilis. Licet autem haec urbs varias vicissitudines experta sit, tamen facile adhuc nomen tuetur inter praecipuas Persiae; nam ex illa brevi tempore viginti millia bene armatorum equitum cogi possunt. Praeterea nobilissimum orientis emporium est, & armorum omnis generis officina, quae hic summa industria ex ferro & chalybe tam eleganter fabricantur, ut bonitate & nitore Europaea longe superent.

A Siras occidentali itinere aditur provincia *Susiana* quae nunc *Cusestan*; olim *Assyria* dicebatur: fines habet ad Artum quidem, australem Armeniae partem, ad occidentem Mesopotamiam, ad Austrum partem sinus Persici, qua parte plena est paludibus & uliginosis locis, sine ulla statione aut portu. Aer hic valde fervet, solum bituminosum, & arboribus inimicum, aquas quoque inquinans, ita ut indigenae hic brevis sint aevi.

A limite hujus provinciae ad oppidum

dum *Baldac* bidui iter est, hoc quondam ingens illa *Susa* fuit, nunc pene desolatum : oppidum hoc lambit fluvius *Choaspes*, qui post varios flexus atq; reflexus tandem illabitur in finem *Perficum*; aquæ illius limpidissimæ & potari pulcherrimæ, optimique saporis.

Sex dierum itinere trans fluvium hunc *Mosul* aditur, antiquissima civitas ad ripam fluvii *Tigris*. In planicie autem *Assyriæ* & ad ripas hujus fluvii, in regione *Eden*, *Ninive* à *Nimrod* fuit inchoata & à *Nino* absoluta. Inter sacros juxta atque profanos scriptores constat hanc civitatem omnium maximam & magnificentissimam fuisse. Nam fundamenta murorum hodieque testantur, quadrata quidem forma conditam fuisse, lateribus licet inæqualibus; nam duo longiora latera singula centum & quinquaginta stadia patebant; breviora tantum nonaginta; ita ut ambitu suo caperet quadringenta & octuaginta stadia, id est, sexaginta miliaria Italica. Mœnia centum pedes alta erant, & in superficie adeo lata ut tres currus conjunctim possent incedere: hæc mœnia mille quingentis turribus ornata erant. Nunc penitus excisa est urbs à *Chaldæis* (uti *Deus* prædixerat) & tantum miserum tantæ molis sepul-

sepulchrum; ubi tantum exiguum oppidulum hodie cernitur, in quo Nestorianorum Patriarcha Turcæ permissu degit.

Ab hoc adverso flumine distat Insula *Eden*, duodecim milliaribus: quam partem paradisi fuisse autumant: Hæc ambitur à Tigri, crediturque circiter decem milliaria Anglica ambitu suo continere: fuitque quondam latericio muro cincta, uti è ruderibus apparet; & licet barbaries florentissimas has regiones penitus inundarit, tamen hæc insula hodieque servat nomen *Edeni*.

A Mosul secundo flumine *Bagdat* descenditur, ratibus quæ utriculis è carparum pellibus confutis & vento inflatis innatant; nautæ autem vendunt materiem in urbe Bagdat & revehunt pelles jumentis domum, ut iterum illis utantur. Hæc civitas à nonnullis nova Babylon appellatur, quia è veteris, quæ haud longe abest, ruinis excitata creditur; neutiquam ita pulchra urbs est aut ampla, quippe quæ tantum tria milliaria Anglica ambiat; moenia structa è lateribus ad solem siccatis. Hic octo mensium spacio, nulla non modo pluvia cadit, sed nec nubila pene ulla videntur, noctu aut interdiu. Hibernienses sunt ipsis November, Decem-

R. ber,

ber, Ianuarius & Februarius, ita tepidi tamen ut ab æstivis in Anglia non multum differant. Hæc urbs quondam celebre & frequentissimum fuit emporium: sed postquam Lusitani, Angli & Belgæ in Indiam navigare cæperunt, multum huic, sicuti & Cayro in Ægypto decessit, rarioribus mercatoribus è sinu Persico ad illam, & è mari rubro ad hanc commeantibus. Suburbium habet trans flumen, ad quod ponte super cymbas strato transitur. Haud procul hinc ruinas videri volunt Turris Babel, cujus reliquiæ quartam partem miliaris complectuntur, & grandis turris altitudine hodieque assurgunt, è grandibus lateribus tres quartas partes ulnæ longis & unam quartam latis, & bituminosa calce conjuncti, singulis autem ordinibus storiæ interjacent è palmarum foliis contextæ, quæ hodieque durant. Iuxta quoque ruinæ Babylonis ostenduntur; à quibus trium dierum itinere distat oppidum *Ayt* penè dirutum, quod ab Arabibus habitatur.

Iuxta hoc oppidum mirabilis jacet vallis, in qua quamplures scaturigines visuntur, quæ nigram quandam substantiam instar picis cum ventoso murmure eructant, tanta copia, ut vicinis provinciis ad naves impicandas abunde suffi-

fficiat. M
rni.

Ab Ayt
tum per
pidum;
dinem p
ardi, fur
iuxta labit
ai regione
ecundat.

Ab hoc op
cim diert
am, quæ
nt) quæ
soleat.

I
ANTO
Angli, à
tari.

A Moscu
Collom x
nam leuca
in Occam
Terre vetis
relicto ad
à quoad ve
ad arcem T

sufficiat. Mahumetani vocant os inferni.

Ab Ayt trium dierum itinere per desertum pervenitur *Annam*, Arabum oppidum; quod tria milliaria in longitudinem patet, sed angustum; habitant Curdi, furacissimum hominum genus. Juxta labitur Euphrates pernici cursu, qui regionem adjacentem rigat atque fecundat.

Ab hoc oppido scribit author se octo-
decim dierum itinere pervenisse Alep-
pum, quum aliâs Caravana (ut vi-
cant) quadraginta diebus id iter absol-
vi soleat.

V.

ITINERARIUM

ANTONII IENKINSONII
Angli, à Russia ad Bogar in Tar-
taria, anno c10 l0 LVIII.

A Moscua secundo flumine descendit
Collom xx leuc. sub *Collom* circiter
unam leucam Moscua fluvius confluit
in *Occam*: à confluente ad castrum
Terrevetisko viii leuc. quoad dextram
relicto ad castrum *Peroslave* viii leuc.
à quo ad veteris *Rezania* rudera vi leuc.
ad arcem *Terrecoviam* xii leuc. ad *Cas-*

sim arcem . . . leuc. qua ad sinistram
 relicta ad *Morom* xx leuc. ad *Nyse-*
Novogorod xxv leuc. hic *Occa* confluit
 in *Volgam*; ad *Vasliogorod* xxv, leuc.
 ad castellum *Sabovshare* xvi leuc. ad
 Castrum *Sugastio* xxv leuc. Ad *Caſan*
 . . . leuc. Ad *Aſtracan*. Inſula in qua
 hæc urbs ſita eſt diſtat ab *Æquatore*
 XLVII gradibus & x ſcrupulis. Ab hac
 inſula fluvius variis mæandris petit
 mare *Caspium*: orientale illius oſtium
 diſtat ab *Aſtracana* xx leuc. Ab oſtio
 oram legentibus verſus boream primo
 occurrit inſula *Accurgar* edito monte
 conſpicua; & x ab hac leucis *Bavuhia-*
ta inſula, priore longe editior. Vtraque
 autem objacet ſinui, qui ad arctum ſe
 ſubducit & vocatur mare cæruleum.
 A poſteriore hac inſula ad regionem
Baugleatân ventum, quæ diſtat à dicto
Volgæ oſtio LXXIV leucis & ab *Æqua-*
tore ſex & quadraginta gradibus & LIV
 ſcrupulis verſus *Arctum*. Hinc decem
 leucas ſecundum oram verſus *Eurum*
 proveſti amnè *Iaic* præternavigarunt;
 à cujus oſtio circiter unius diei itinere
 jacet oppidum *Serachick*, principi *Tar-*
taro parens, incolæ pecuarii, latrociniis
 deditiſſimi. A *Iaic* xvi milliar. prove-
 ſti, ſinumque ſex leucas latum præter-
 veſti, venerunt ad promontorium,
 quo

quo ſuper
 ream, ap
 yius *Tem*
 dit. Dein
 milis occ
 quinata,
 pit verſu
 evitarent.
 ſus *Eurum*
 rurſus or
 fragroſis
 legentes,
 terræ con
 portum
 gredi, oſ
 gione illi
 ſcenſione
 ſibi comp
 Hinc v
Timor T
 per terra
 quæ è
 quinto
 num *Ma*
 vius olin
 conſtit
 arctum
 dere &
 vallum
Kitbay
 Hinc

quo superato ora recedit versus boream, aperitque sinum, in quem fluvius *Tem* è provincia *Colmack* descendit. Dein viginti leucis enavigatis, humilis occurrit insula, multis vadis inquinata, & pone illam sinus qui irrupit versus Arctum; illi autem ut vada evitarent, flexerunt ad dexteram & versus Eurum, & triginta leucis absolutis, rursus oram conspexerunt, editis & fragrosis montibus conspicuam; quam legentes, primo sinum, dein prominens terræ cornu offenderunt; quo superato portum *Mangustave* proponentes ingredi, ob adversam tempestatem è regione illius anchoras jecerunt, & exsensione facta, magno precio camelos sibi compararunt, tertio Septembris.

Hinc ventum ad territorium Sultani *Timor* Tatari; & viginti dierum itinere per terras aquarum inopes, præterquam quæ è profundis puteis hauriuntur; quinto Octobris rursus venerunt ad sinum Maris Caspii, in quem *Oxus* fluvius olim se exonerabat, nunc autem confluit in fluvium *Ardock*, qui versus arctum labitur, & se sub terram condere & rursus post immensum intervallum emergere creditur & in Lacum *Kithay* influere.

Hinc septem diebus ventum ad Ca-

stellum *Sellizure* cui tum Azim Chan imperabat. Situm est in edito monte, ubi regia Chani visitur è luto aggesta. Ad meridiem habet terras humiles, admodum fœcundas & variorum fructuum feraces; inter quos memoratur fructus *Dynie* magnæ molis & succi plenus, quem indigenæ post cibum usurpant loco potus: item *Carbuse* mole magni cucumeris, flavo colore & suavi sapore: & *Tegur* species farris, cujus stipites est instar cannæ sacchari, procerus & far instar oryzæ, in culmo cannæ extans instar racemi uvarum.

A *Sellizure* biduo ventum ad oppidum *Vrgence*, cui Sultanus Ali imperabat frater prædicti Azim, qui nuperrime ceperat oppidum *Corasan* in finibus *Persiæ*:

Hoc oppidum *Vrgence* in planicie situm est, vallo luteo cinctum, ambitu quatuor milliarium; ædes itidem è cespite aggestæ; unam habet plateam desuper tectam, in qua forum rerum venalium celebratur.

Regio omnis à mari *Caspio* ad hoc oppidum vocatur *Turcomania*, pariterque Sultano Azim & fratribus illius; qui fere inter se discordes, utpote diversis matribus prognati. Indigenæ ut plurimum in agris degunt, habentque

oves

Oves cum magnis & ponderosis caudis; carent nummis, sed permutatione rerum emunt venduntque, nullus ipsis panis, carnibus maximam partem vitant, potus ipsis lac equarum acidum.

Ab Vrgence profecti secus fluvium Oxum centum milliaribus, transierunt per fluvium *Ardoc*, qui vastus est & pernix: septimo Decembris pervenerunt ad Castellum *Kait*, cui imperabat Sultanus Saramet frater Regis Vrgence.

xxiii Decemb. venerunt ad oppidum *Bogar* in Bactria, id situm est in humili solo, & alto vallo luteo septum: divisum est in tres partes; quarum duas Rex tenet; tertiam occupant mercatores & mechanici separatim degentes: vastum est oppidum, & aedes fere cespitate aggestae; licet non paucae & aliquot templa e lapidibus sint structa; inter quae visuntur balnea sumtuosissime ducta; per mediam urbem labitur exiguus amnis, cujus aquae sunt insalubres, & generant iis qui non assueverunt vermes in cruribus inter cutem & carnem, qui singulari industria sensim eximuntur. Nulli hic fas quicquam bibere praeter aquam aut lac equinum, & acerrime animadvertitur in illos, qui aquam vitae aut similem potum gustaverint; habent enim Metropolitanum stre-

num legis hujus obſervatorem, quem magis venerantur, quam principem ſuum, qui & interdum ab ipſo exauſtoratur.

Paruit quondam hæc regio Perſis, quorum & idioma hodieque uſurpant, ſed nunc perpetuo cum Perſis bellum gerunt, religionis ergo, licet utrique ſint Mahumetani: ſed Tartari hi ſuperius quoque labium radunt, ſecus ac Perſæ, quos ipſi propterea *Caphars*, id eſt, infideles vocant.

Rex Bogar neque potens eſt neque locuples, decimam licet accipiat omnium rerum venalium, & quum eget, etiam vi rapiat à ſubditis ſuis, quantum lubet: numiſma ipſorum partim argenteum eſt partim æneum; argenteum unicum ipſis eſt valens XII denarios Anglicos: æneum vocant *Poole*, quorum c. xx valent unum argenteum: Rex autem pro arbitrio sæpe mutat utriuſque valorem.

Rediit autem eadem pene via in Ruſſiam anno cdo 10 LX.

Latitudines ab ipſo obſervatæ:

Manguſlave XLV grad.

Vrgence XLII grad. XVIII ſcrup.

Boghar XXXIX grad. X ſcrupul.

Notandum autem eandem plane latitudinem Bocharæ tribui ab Abulfeda.

VI.

ALTERVM EIVSDEM ITL-
nerarium è Russia in Persiam
anno clo 13 LXII.

E Volga in mare Caspium ingressus ;
primum prætervectus est tres insu-
las, quæ distant ab ostio Volgæ novem
milliaria ; deinde navigans versus Afri-
cum attingit quatuor insulas, quas vo-
cant *Challica Ostriva* quadraginta mil-
liaribus à superioribus tribus. Postero
die eundem cursum secuti viderunt
Tukem in provincia *Tumen*, ubi pluri-
mi piratæ agunt ; itaque cursum flexe-
runt versus ortum circiter quadraginta
milliaria, & inciderunt in vada, ma-
gnoque naufragii discrimine evitato,
inciderunt in pulchram Insulam quæ
appellatur *Chatalet*, distantem à Chal-
lica Ostriva circiter centum milliaria ;
ubi circiter sex milliariibus ob adver-
sam & horridam tempestatem an-
choras jecerunt, & summum adierunt
discrimen ; atque inde moventes versus
Australium, offenderunt provinciam
Shyruansha, sub qua rursus anchoras
jecerunt centum & quinquaginta mil-
liaribus à *Chatalet* ; atque ita tandem
profecti inde versus Eorum, appulerunt

R 5 ad

ad *Derbent*, quod oppidum tum parēbat regi Hyrcaniæ: describit autem illud ad hunc modum.

Derbent antiquum est oppidum, habens arcem vetustam in monte sitam qui *Castorv* vocatur, è vivo saxo edificatam ad Europæorum modum, altis & crassis mœnibus cinctam: ab Alexandro magno conditam: qui & murum altissimum & crassum deduxit ad *Tessin* usque *Georgiæ* oppidum: adjacet mari, uno & quadraginta gradibus ab *Æquatore* versus *Arctum*.

Hinc profecti versus *Eurum* circiter octuaginta milliaria appulerunt ad *Shabran*: hinc terrestri itinere camelis vectus, sex dierum itinere venit *Shamakiam* in regno *Shirvan* olim *Hircania*, cui tum *Obdolucan* imperabat. Describit autem *Shirvan* hoc modo.

Hircania quondam magni nominis fuit provincia, habuit ut plurima oppida, pagos & arces: ita ut reges cum *Perfarum* rege potentia certarent; sed nunc res longe aliter se habet, nam pleaque oppida fere conciderunt, & Rex *Perfis* tributarius est factus. Meminit & turris illius in *Sumachia* è craniis nobilium constructæ. Vrbs autem illa distat à mari septidui itinere, camelis habitatur hodie potissimum ab *Armenis*.

Oppidu
ad fine
frequen
enim
ge à Sha
ellum Gr
annis di
iacet alti
Octob. a
inta sex m
Tavate
qui è mo
ar duo ar
hu in n
c per vast
& rudib
dierum
Ardevill
inta octo
am provis
principes
Ab Ardo
identem
rta.
Ab Ardev
re profectu
ris Persiæ
Prosecutu
mo clo
nglus, qui
Arstracan

niis. Oppidum *Arrash* ejusdem provinciae ad fines Georgiae, hodie emporium frequens est & opulentum, plurimum enim hic serici reperitur. Haud longe à Shamachia visitur vetustum castellum *Gullistan* à Persis superioribus annis dirutum. In eadem provincia jacet altissimus mons *Quiquifs*.

VI Octob. à Shamachia movens, post triginta sex milliarium iter venit ad pagum *Tavaten*; præterlabitur fluvius *Cor*, qui è montibus Georgiae profluens, inter duo antiqua oppida *Shabran* & *Bachu* in mare Caspium egreditur: Hinc per vastam planiciem, sed à barbaris & rudibus populis habitatam, decem dierum itinere venerunt ad oppidum *Ardevill*; quod distat ab æquatore triginta octo gradibus, antiquum oppidum provinciae *Aderraugan*; ubi Persiae principes ut plurimum tumultantur,

Ab *Ardevil* quadridui itinere versus occidentem jacet *Tauris*, maxima urbs Persiae.

Ab *Ardevil* autem decem dierum itinere profectus est *Casbin* tum Imperatoris Persiae regiam:

Profectus est idem iter in Persiam anno c^{lo} l^o l^{xv}. *Arthurus* *Eduardi* Anglus, qui quum pridie Kal. Augusti, ab *Astracan* solvisset, demum vigesimo

tertio

tertio illius mensis subiit portum *Nazauon*; atque inde sex dierum itinere pervenit ad *Shamakian*; obiit autem eo anno mense Octobri *Shyrvani* rex *Obdolucan*.

Anno autem proximo, ab *Astracan* octiduo navigavit ad oppidum *Gilan*; à quo iter quatriddi prodiit ad *Casbin*.

Anno autem clo lo LXXIX. rursus è *Russia* profecti, per *Astracan* applicuerunt ad oppidum *Bildih* in provincia *Shirvan*, quam *Turci* tum possidebant, oppido *Derbent* potiti. Distat *Bildih* ab æquatore versus *Arctum* quadraginta gradibus & viginti quinque scrupulis; & à *Bachu* unius diei itinere, sive sex leucis.

Derbent autem, quemadmodum tum accurate ab ipsis fuit observatum, distat ab Æquatore versus *Arctum* uno & quadraginta gradibus & quinquaginta duobus scrupulis.

Ab hoc ad *Bildih* numerant sex supra quadraginta leucas. A *Shamachia* ad *Bachu* decem leucas sive triginta milliaria *Anglica*. A *Bachu* ad *Bildih* terrestri itinere quinque aut sex leucas, maritimo duodecim.

P
I
A N
Angli ab
an
Ecimono
cedens, p
turrim e
qu vocan
vit ad pag
x. Venit
Enratis:
clamine c
mensis
tum ad o
im.
xvii. Pra
im ad occ
ntam. E
ter mon
tam.
xxviii.
e adjacet
tam.
xxx. Bal
traque jar
tam; mox
lem ripar
z. Aprilis

VII.

ITINERARIUM

IOANNIS NEVBERIE

Angli ab Aleppo ad Ormuzium,

anno clo 10 LXXXI.

Decimonono Martii ab Aleppo discedens, præterit post meridiem altam turrim edito monti superstructam, quam vocant *Boab*; & sub vesperam venit ad pagum *Halse*.

xx. Venit *Bir* ad orientalem ripam Euphratis: hic cymba conducta secundo flumine descenderunt, & xxvi. ejusdem mensis præternavigarunt *Raick* pagum ad orientalem fluvii ripam situm.

xxvii. Præternavigarunt arcem *Ballessen* ad occidentalem ripam, sed jam dirutam. Et mox *Gabbar* oppidulum super montem situm ad orientalem ripam.

xxviii. Vetus oppidum *Raccam*: cui arx adjacet sed jam diruta ad eandem ripam.

xxx. *Balladac* oppidum & arcem, utraque jam diruta ad occidentalem ripam; mox *Dier* oppidum, ad occidentalem ripam, fossa undique cinctum.

i. Aprilis arcem *Rab*, ad eandem ripam.

ii. *Ashar*

II. *Ashar* exiguum oppidum ad eandem ripam.

III. *Subercan*, jam plane dirutum, ad orientalem ripam.

IV. *Manallen* pagum, ad occidentalem ripam & mox *Annam* longissimum oppidum ad utramque ripam situm, sed maximam partem ad occidentalem; in cujus medio visitur Arx aquis circumdata, & multæ insulæ amnicæ. Nono & decimo parum profectum ob adversam tempestatem.

X. Venerunt *Addetam* & sub vespere *Gebbar*, ad orientalem fluvii ripam.

XI. *Heit* cum arce ad occidentalem ripam. Inter *Annam* & *Heit* utraque ripa pluribus ædibus & arboribus quæ dactylos ferunt est obsita.

XII. Discedentes ab *Heit*, XIII. venerunt *Ambar* pagum ad orientalem fluvii ripam.

XIV. *Felugiam*, ubi exscensione facta, terrestri itinere petierunt *Bagdat* & XV illam sunt ingressi.

XXIV. A *Bagdat* provectus, præternavigavit.

XXVI. *Bourac* oppidum, ad occidentalem fluvii ripam, sed dirutum; & mox turrim in medio alveo situm.

XXVII. *Menil* oppidum ad orientalem

lem

lem ripam; cujus tantum una turris superest; & mox *Amor* exiguum Casale ad eandem ripam.

xxx. *Sekia* oppidū ad orient. ripam; & mox *Kenedge* oblongum pagum, sed destructum, ad eandem ripam: & sub vesperam appulerunt *Gurnam*, ad cornu terræ situm, ubi *Furro*, & fluvius qui Bagdat præterlabitur confluit: ad meridionalem ripam *Furro* jacet alterum castellum; & tertium itidem tribus milliariibus infra hoc.

i May, venerunt *Balsaram* oppidum à fluvio versus Eurum situm; extra oppidum jacent varia fora rerum venalium; & ædes factæ sunt è grandibus cannis; intra urbem structæ sunt è lateribus ad solem duratis. Oppidum habet quatuor portas: æstus marinus hic percipitur. Turca cepit hoc oppidum anno 1010 L.

xvi. Navem conscenderunt; & xxiv demum ingressi sunt mare seu sinum Persicum.

xxv. Viderunt montana Persiæ, & eodem die viderunt insulam *Carreghe*, & applicuerunt ad illam xxvi ejusdem: abundat fontibus; patet circiter duo milliaria in longitudinem, totidemque in latitudinem.

xxvii. Ab insula proventi viderunt humi-

humiles terras Perſiæ; & præternavigarunt Caſtellum *Abouſher*.

Ultimo May attigerunt ſcopuloſum terræ cornu; à quo naves altum petunt, quæ Inſulam Baharen adire volunt.

vii. Jun. attigerunt Inſulam Scie vel Seche, quæ Portugallis paret; eſtque fluctibus pene æqualis.

ix. Applicuerunt ad *Nechel* quatuor leucis à *Scie*, hic in terram deſcenderunt. Fœminæ hic oblongis veſtibus utuntur; geſtantque annulos in naribus.

xi. Diſceſſerunt *Nechele*; & xii. venerunt *Melgor* magnum Caſale, inter montes ſitū. xviii. Geſſer itidem Caſale.

xix. *Bender*; xx. Inſulam *Leſt* attigerunt; è regione autem *Bender* jacet inſula *Baſſedor*; & utraque paret Portugallis. Geſſer vero & *Bender* in continente *Abrahamo Chan*; olim quidem Regi *Ormuzii*.

xxii. Jun. clo Io LXXXI. venerunt *Ormuzium*.

Ejuſdem iter ab Ormuzio in Perſiam.

Secundo Auguſti; ab *Ormuzio* venit *Bender Gomrouv*, ubi Portugallitum arcem & præſidium habebant.

Quinto ſub noctem à *Gomrouv* mo-

ventes; o
ſale: deci
arto ad op
xxiv. Aug
gum *Deh*
Caſale:
uen, ubi p
i. Septem
arros & n
ii. *Mecoca*
iii. *Cavug*
gans dive
Sbira?
urimi gra
r ad Schi
m.
xxii. Schi
oppidula
cena valle
xxiii. Ad
cinus jacet
xxiv. Ma
enerunt *M*
xxv. Ad p
xxvi. Sup
agou.
xxvii. Ad
m, cum ar
ellem verſus
xxviii. Ca
rium ſtruch

moventes ; octavo venerunt *Couvrstan*
 Casale : decimo *Ourmangel* ; decimo
 quarto ad oppidum *Lar*.

xxiv. Aug. *Lara* discedens, venit ad
 pagum *Dehaccouu* & postero die *Ber-*
ren Casale : xxvii. *Olous* haud longe à
Gouen, ubi provincia *Lar* desinit.

I. Septemb. venerunt ad oppidum
Gaarrom & mox ad Casale *Demonder* :

ii. *Mecocal* ubi aquæ graviter olent.

iii. *Cavuger* : iv. *Chesimon Moddassar*
 elegans diversorium : v. *Couvel*. vi. ma-
 ne *Shiraz*. Inter *Lar* autem & *Schiraz*
 plurimi grassantur lupi. Iter autem à
Lar ad *Schiraz* fere agitur versus *Co-*
rum.

xxii. *Schiraz* relicta, venerunt *Sar-*
gom oppidulum ad radicem montis, in
 amœna valle.

xxiii. Ad pagum *Auglamor*; cui alius
 vicinus jacet dictus *Augalm*.

xxiv. Mane pontem transferunt ; &
 venerunt *Moyffe*.

xxv. Ad pagum *Sesmon Dermal*.

xxvi. Superato altissimo monte ad
Augouu.

xxvii. Ad *Hausapaus* sub monte si-
 tum, cum arce rotunda super vicinum
 collem versus occidentem ab oppido.

xxviii. *Cuskesar*, ubi novum diver-
 sorium struebatur.

xxix. *Gerdoun* : xxx. *Testacas* super rupem in profunda valle.

ii. Octobr. *Boial* pagum adierunt, fructibus abundantem.

iii. *Moydar* : iv. pervenerunt *Hispahan*.

ix. Ab *Hispahan* profecti, venerunt *Sen* : x. *Shesfers Can* & mox ad magnum pagum *Calenda*.

xi. Ad *Shen* oppidum fructibus abundans.

xii. *Garrattoy*, & eadem vespera oppidum *Cassan*.

iv. Novemb. A *Cassan* ad *Casale Sensen* super collem situm ; ab hoc haud longe abest pagus *Bedra*, qui arcem habet.

v. *Casmovam*, exiguum pagum, in magna planicie situm cum arce versus meridiem.

vi. *Com* oppidum amplum, habens ad arcem lapideum pontem.

vii. *Gassaravau* novum diversorium.

viii. Oppidū *Sovvva*.

ix. *Daungli*.

x. *Arrassan* pagum. xi. *Kirram* super rotundum collem.

xii. *Passen* vino & nucibus abundantem.

xiii. *Auffar* pagum, & mox *Dessam* diversorium.

xiv. *Re*

xv. Reli
 , ad nov
 ge structu
 xvi. *Sang*
 versorium
 xviii. *Se*
 xix. *Mey*
 xx. *Turke*
 vv pagum
 xxii. *Avass*
 i. Decemb
 pagum *Se*
 iii. *Souffi*
 nerunt *M*
 iv. *Iolfa*
 terlabitur
 etæ fueru
 tum jacet a
 titur circ
 tem temp
 v. Ad opp
 nona.
 vii. Ad pa
 mbelleoam
 ix. *Errev*
 gunt *Christ*
 x. *Echima*
 xiv. *Dag*
 xv. *Capp*
 ar. xviii.
 u diversori

xiv. Relicta versus Africum Solcacia, ad novum diversorium nuper à Rege structum.

xvi. *Sangas* oppidum. xvii. *Necpavu* diversorium.

xviii. *Sarcham* diversorium.

xix. *Meyannau* oppidum.

xx. *Turkeman* pagum. xxi. *Haggagavu* pagum.

xxii. *Avaspeng* pagum. xxiii. *Taurin*.

i. Decemb. Tauri relicta venerunt ad pagum *Souffion*.

iii. *Souffione* discedentes, eodem die venerunt *Merent*.

iv. *Iolfaum* oppidum, quod *Araxes* præterlabitur, cujus ripæ lapideo ponte junctæ fuerunt, qui jam concidit: oppidum jacet ad radicem montis: completitur circiter tria millia ædium, & septem templa.

v. Ad oppidum *Naxnan*, abundans annona.

vii. Ad pagum *Potta*. viii. Pagum *Cambelleloam*.

ix. *Errevvan* sive *Reyvan* ubi multi degunt Christiani.

x. *Echimassen* Casale Christianorum.

xiv. *Dagsuvan*. xv. *Serassam* Casale.

xvi. *Cappannac* Casale. xvii. *Comatseur*. xviii. *Shevubanc* itidem Casalia seu diversoria.

xix. Præter oppidum *Hassan-Gal-lauth* cui munitissima arx adjacet triplici muro cincta venerunt ad Casale *Bellovash*.

xxi. A *Bellovash* venerunt *Arzerom*, oppidū insigni annonæ copia affluens, quod tres habet portas.

xxix. Ab *Arzerom* ad Casale *Pret-ton*.

xxx. Ad Casale *Shemar*.

i. Ianuar. Præter Casale *Gotter*, ad diversorium *Gebeffe*.

ii. Ad grande Casale *Backeregge*.

iii. Ad Casale *Bettareg* haud longe ab *Arisingam*: atque ita eodem die *Arisingam*, quatruidi itinere à *Trapezunte*. Ad ortum hujus oppidi jacet munitissimum castellum & ad austrum lapideus pons super fluvium *Ponnat* stratus.

xiiii. Ab *Arisingam*, ad diversorium *Serperron*.

xiv. Ad Casale *Ardansegh*: hoc die superarunt montes *Cardalor*, nivibus & summo frigore pene enecti.

xvi. Ad Casale *Shevubaning*.

xvii. Ad grande Casale *Andre*: extra viam in pulcherrima valle situm ad radicem montis.

xviii. Ad Casale *Yeoltedder* ad ripam fluvii situm, præter magnam ar-

cem

cem super editum montem sitam versus Arctum.

xix. Per altos montes ad Casale Longo.

xx. Ad Casale *Prassa* : & xxi. *Tocatium*, à quo ad aquilonem labitur fluvius *Ponnat*, valido ponte lapideo stratus; ab oppido versus arctum insidet altæ rupi munitissimum castellam; ad meridiem autem imminet utrique editissimus mons. In hoc oppido degunt multi Christiani.

xxix. Lapideo ponte superato, ad Casale *Achelcon*.

xxx. Per Casale *Burgbarre* ad pagum *Tackian*.

xxxii. Ad Casale *Dadovv*, à quo haud longe versus Boream abest urbs *Amasia*.

i. Febr. ad Casale *Searadella*, divisum in duas partes. ii. Ad Casale *Chagannadel*: iii. Ad oppidam *Garom* cum arce sua versus Eurû ab oppido sita.

iv. Ad Casale *Lout*: v. Casale *Mouré Larfarrate*, trans fluvium *Casalmach* qui se exonerat in pontum Euxinum.

vi. Ad Casale *Allagour* super montem situm.

vii. Ad Casale *Ennebean*. viii. Ad Casale *Sarracust*.

- x. Ad exiguum Cafale *Saddar*.
 xi. Ad Cafale *Erandrervan* juxta
 amœnam vallem, urbs *Angria* distat
 hinc dimidii diei itinere.
 xii. Ad oppidum *Aash* in valle si-
 tum.
 xiii. Ad Cafale *Ahemet Shalla*.
 xiv. Ad pagum *Garacham* inter
 montes situm.
 xv. Ad Cafale *Gaye* superato prius
 monte *Chambelle*.
 xvi. Ad Cafale *Carralla*: xvii. Ad
 Cafale *Sovudegan*, trajecto fluvio qui
 labitur versus ortum.
 xviii. Ad Cafale *Couscherderrom*.
 xx. Per oppidum *Boufeiuç*, ad oppi-
 dum *Bararich*.
 xxi. Superato edito monte ad Cafale
Korshonnoum.
 xxii. Ad Cafale *Aÿsau*: xxiii. ad
Bursam.
 v. Martii, trajecto flumine, cujus ri-
 pæ lapideo ponte junguntur ad Cafale
 Christianorum *Peage*.
 vi. Præter sinum maris, cui oppi-
 dum *Gamlech* affidet; & lacum *Bour-
 chi*, ad *Samaldechi*.
 viii. Præter Pharum ad pontum
 Euxinum, ad *Skell*.
 ix. Ad Galatam & Constantino-
 polin.

VIII.

ITINERARIUM

NICOLAI HEMMII

ab Ormuzio ad Hispahan

anno cl^o lo^c xxiii.

Tertio Augusti à *Gambron* profecti cum Cafla clxxx camelorum, tria milliaria promoverunt, & cubarunt sub dio.

iv. Præterierunt duo aut tria diverforia, & cisternas è quibus homines atque jumenta aquas petunt; & venerunt *Getfi*, aliquot montibus superatis.

v. Duos amnes vado transferunt, quorum alter valido lapideo ponte stratus erat, cujus pars ab undis rupta fuerat, & venerunt ad hospitium *Cauvverestan*.

vi. Ad *Goerobafergon*.

vii. Ad *Gigon*, & mox cœlo tum supra modum æstuante, sub vesperam ad Caruanferam *Tange*.

viii. Ad *Gourmon* xxxiv ædium pagum, valde amœnum & immenso numero palmarum cinctum, quæ magnam copiam dactylorum ferunt; incolæ hic grave tributum pendunt. Et hinc sub vesperam ad *Bahadinii*.

ix. Ad *VVassalii*; & noctu ad *Scar-
chan* pagum qui circiter milliare distat
à *Laar*.

x. Ad *Laar* ante meridiem; ubi di-
versorium fortiti sunt in hospitio *Cha-
nis Siras*, multis atriiis & cubiculis di-
stincto; cui amœnissimus hortus ad-
iacet.

xvi. Oppido *Laar* relicto venerunt
ad pagum *Dahaku*.

xvii. Ad magnum pagum *Berii*, qui
olim oppidum fuit, habetque etiam num
arcem super montem sitam.

xviii. Ad *Benarouu* & trans arduos
& asperos montes media pene nocte
ad diversorium *Schahitalck*.

xix. Per asperos & præruptos mon-
tes post meridiem ad pagum *Gaharon*;
noctu cubarunt sub dio.

xx. Sub meridiem ad *Gasser*, plures
pagos uno & cõmuni nomine sic dictos.

xxi. Itinere per totam noctem con-
tinuato ad diversorium *Mesuferii* amœ-
no loco situm.

xxii. Paulo post auroram ad *Baba-
hagii*; circiter quatuor milliariibus à
Siras; & sub vesperam ad pagum *De-
rouvval*; relicto ad dexteram falso lacu;
solu undiq; consurgit in altos montes,
quibus venæ æris, argenti, sulphuris, &
aliorum metallorum occultantur.

xxiii. At-

XXIII. Attigerunt *Siras* elegantissimam urbem.

VIII. Septemb. Discesserunt ex urbe *Siras*.

IX. Superatis aliquot montibus, descendenterunt in amœnam valiem, in qua multa armenta ab Arabibus pascuntur.

X. Ad fluvium, ad cujus ripas cubarunt sub dio.

XI. Ad magnum pagum *Maim*.

XII. Ad *Emousadam*, locum quadrata forma instar arcis conditum.

XIII. Superato edito & difficili monte ad pagum *Ousson* in pulcherrima valle situm.

XIV. Ad pagum *Aspat*, cui arx adjacet super montem.

XV. Ad *Chosgosar* diverforium, gelabat ea nocte.

XVI. Toto die equitantes sub vesperam venerunt ad pagum *Deheygourdon* in amœna valle situm; relictis ad dexteram aliis duobus pagis cum suis arcibus.

XVII. Ad *Coubet Iellalam*, cui arx adjacet.

XVIII. Ad arcem *Iasichas* super rupem sitam, juxta vallem in qua pluri mi horti visuntur.

XIX. Præter *Abenabad* novum diverforium

forium ad *Deymachsoet* ad radices montium.

xx. Præter plures pagos cum amœnis hortis, ad amplum pagum *Chomfhe*.

xxii. Ad *Mayar*, via hæc amœnissima est, & hortis atque viridariis undique cincta.

xxiii. Ad magnum & pulchrum pagum *Spavech* sesquimilliarî à *Spahan*.

IX.

ITINERARIUM

IOSEPHI SALBANCK

ET

ROBERTI COVERT

Anglorum,

Ex India in Persiam, & per varias ejusdem provincias, anno cl^o l^oc IX.

ANgli fregerant navem grandem, cui nomen erat *Assensio*, ad oram Cambaïæ, & quum plerique incolumes in Indiam penetrassent, variis itineribus domum sunt reversi; nos duorum quorum itineraria Anglice typis divulgata prodierunt hic adjungemus. Eorum unus fuit Iosephus Salbank qui ita iter suum instituit.

Ab *Agra* quæ est regia hodie magni Mogolis, iter ingressus per *Byanam*,
omisso

omisso illo quod per Lahorem agitur, quod longum censetur; biduo pervenit *Byanam*: ab hac octidui itinere venit *Mertam* per plura oppida & pagos. Et trajecto flumine *Paddar*, qui per Guzeraten descendit in oceanum Indicum: viginti quinque dierum itinere attigit *Suckar*, facto itinere per *Reuree* & *Buckar*; secus *Buckar* labitur fluvius *Damiadee*, qui post octidui iter illabatur in Indum, qui se evoluit in mare inter *Guader* & *Guzeraten*. De quibus diximus in Indiae verae descriptione.

Ab oppido *Suckar*, in insula amnica sito, viginti diebus venit *Candaharam* oppidum & emporium quantivis pretii, ob commercia cum Persis juxta atque Indis: iter hoc actum per solitudines & sylvas, cum summa difficultate.

A *Candahara*, movens versus *Hispanhan*, quinque dierum itinere attigit *Grees* Persiae oppidum, trajecto fluvio *Sabaa*, qui *Mogolis* ditiones tum dividebat à Persiae regno. Est autem *Grees* praesidiarium oppidum, ubi Persa alic circiter mille milites.

A *Grees* octidui itinere ventum ad *Parram* oppidum, per vastam regionem, & nonnullos pagos, quorum uni è praecipuis nomen est *Vea*. *Parra* autem

tem emporium eſt, ubi magna copia ſerici venundatur.

A *Parra* octodecim dierum itinere, venit *Ieſd*, per regiones admodum deſolatas. Haud longe ab hoc oppido jacet municipium *Pahanaunis*, ubi plurimum ſerici colligitur; & quatruidi itinere *Godana*.

A *Ieſd* ſeptendecim diebus venit *Hiſpahan*, maximum Perſiæ oppidum & Regis aula nobile.

Ab *Hiſpahan* integri menſis itinere pervenit *Bagdat*, ad Tigris ripam ſitum oppidum, quod circiter duo miliaria Anglica ambitu ſuo includit.

A *Bagdat* flumen deſcendens viginti octo diebus attingit *Baſſaram*, ubi autem aquæ fluminis intumuerunt, octodecim diebus id iter peragi poteſt. *Baſſara* urbs ſita eſt ad Perſicum ſinum, ambitq; circiter ſeſquimilliare. Omnes illius ædes, muriq; tam oppidi quam arcium, ſtructi ſunt è lateribus ad ſolem induratis. Turcarum imperator hic tum alebat quingentos Janizarios præter alios complures milites.

A *Baſſara* ſex diebus navigavit ad oppidum *Catiſam* ad Arabiæ felicis oram, cui tum Turca præerat, qui ad verſus imperatorem ſuum rebellaverat: abundat omnis generis fructibus præſertim dactylis.

A Ca.

Catiſa

gans ſexto

in Bahare

a menſibus

Sembre p

cuntur.

Baharen

dem Arabi

iter came

intenden

urico Mid

um perfide

o nobifec

um intelle

onem in A

is onerat

am oppidi

flexi verſu

ſinus Pe

andi ut So

verum

cor ad op

orale oppi

Portugal

explorato

alter imper

um traderer

rimo ductus

baſſaren in

ant quad

er, & eccle

A Catifa per varias minores insulas navigans sexto die attigit famosam insulam *Baharem*, juxta quam quatuor anni mensibus Junio, Julio, Augusto & Septembre præstantissimæ margaritæ capiuntur.

A Baharem petierunt *Calaram* ad eandem Arabiæ felicis oram : hic (inquit) iter camelis arripui versus *Shiriffidin*, intendens *Aman* petere, ut inde Henrico Middletono significarem, quam perfide in his partibus superiori anno nobiscum actum fuerat; verum quum intellexissem eundem per proditionem in Moha captum fuisse, & cathenis oneratum, deductum ad *Baslam Sinam* oppidi in mediterraneis Arabiæ, iter flexi versus *Limam* oppidum ad oram sinus Persici situm, ubi navem ascendi ut *Socotoram* insulam peterem; verum à pyratis interceptus, deducor ad oppidum *Snar* sive *Sohar*, littorale oppidum haud longe à *Lima*. Hic Portugalli præfecto persuaserunt me exploratorem esse, atque haud difficulter impetrarunt ut in manus ipsorum traderer: atque ita à Portugallis primo ductus fui ad *Azibo*, atque inde *Mascaren* insulam, ubi ipsi præsidium alunt quadraginta militum aut circiter, & ecclesiam habent; subducunt enim

enim hîc triremes suas. Hic mihi perpetuo in dura captivitate manendum fuisset, nisi Iesuita quidam Anglus me liberasset. Cætera non sunt hujus instituti.

Alter Anglus fuit Robertus Covert, qui comes fuit prioris, & iter hoc paulo accuratius descripsit; quod tamen tantum persequemur à Candahara, quia cætera sunt aliena ab hoc instituto & ad Indiam pertinent.

Candahar (inquit) est magna & pulchra urbs Pultanorum, ubi Savvder Khan præfectus vice Regis Pultanis imperat. Hic continuo commercia exercentur è Persia, India, & Mesopotamia, & reliquis partibus orientis; nam septem aut octo millia camelorum in ambitu aluntur, ad merces ultrò citroque devehendas. Alit præterea præfectus quadraginta millia equitum, ad Puttanos, bellicosam gentem, in officio continendos, quia Mogoli haud libenter parent.

Sexto May iter sumus ingressi versus *Ispahavven* (ut vocat) & illo die octo cursus confecimus & pervenimus ad pulcherrimum amnem cujus ripis utrimque assident duo oppida, in quo uno quod *Langor* dicitur ea nocte quiescimus.

VII. Sex aut septem cursus promovimus per planiciem.

VIII. Septem cursus absolvimus & sub dio pernoctavimus.

IX. Planiciem transgressi circiter XII curs. ad amnem pervenimus, qui Putanorum terras dividit à Persia; dicitur *Sabbaa*.

XII. Trajecto fluvio venimus ad arcem & oppidum *Grees*, præsidiarium adversus Mogoles, unde hic à Rege Persarum decem millia militum aluntur sub præfecto.

XIV. Per planiciem 6 Farsangas confecimus, quarum singulas leucæ comparant & binis cursibus.

XV. Per planiciem alias 6 Farsangas, ad Castellum quoddam.

XVIII. Per Campestria 5 Farsangas & sub dio pernoctatum.

XIX. 4 Farsang. ad oppidum *Do-
Starham*.

XXI. 5 aut 6 Farsang. ad oppidum *Sehavve*. Vnde fere iter noctu peregrimus ob summum æstus; & XXIII. undecim Farsangis absolutis venimus *Veam*, ubi plurimi peristromatum textores degunt.

XXIV. 6 Farsang. ad pulchrum oppidum *Parra*, hic serici mercimonium viget quod Persica lingua vocant *Averisham*.

VI. Iunii

vi. Iunii hinc promoventes, xi. demum 32 farfangis per montana absolutis *Bandam* pervenimus, publicum diverforium:

xii. A Banda moventes per planiciem, 15 aut 16 farfang, xv. pervenimus ad municipium *Sunday*.

xvii. Hinc digreſſi per planiciem, viginti unam & dimidiam farfang.

xix. Venimus *Beaſtan* municipium.

xxi. Poſt 10 farfang. iter venimus *Guſtan* oppidum.

xxiii. Hinc digreſſi, poſt 21 farfang. iter, xxv. Venimus *Datteen*, melonum copia abundantem.

xxvii. Poſt 11 farfang. iter attingimus *Teſtā*.

xxviii. 5 farfang. ad oppidum *Pahanavens*, ubi ſerici maxima reperitur copia.

xi. Iulii 5 farfang. per planiciem.

iii. 8 farfang. per ſolitudinem effectam, ubi aquæ omnes ſunt falſæ, & ipſum ſolum ſale tectum; uti & iv. 7 farfang, per falſum ſive nitroſum ſolum.

v. 15 farfangas abſolvimus per ſimiles terras, ob aquarum inopiam feſtignantes, & attingimus *Biben* oppidum.

viii. 14 farfang. ad oppidum *Godanota*, ubi plurimum ſerici reperitur.

x. 20 far

P
x. 20 far
s melonib
xii. 15 far
ta,
xiii. 6 au
rinkſa.
xiv. 4 far
xv. 5 farſa
plum & pu
ns.
xvii. 9 fa
am aquam
xviii. 7 fa
xix. 7 far
xx. 5 farſa
nidiam per
xxiii. dem
vi. Auguſti
farſang. abſ
nus ad ripa
vii. 10 far
tum. Et
rrunday.
ix. Ad M
x. 10 farſa
xi. undecin
xiii. 14 far
rryn.
xiv. 10 far
xvi. 9 aut
tum ad exi

x. 20 farsang. ad oppidum *Hemda*.
uvis melonibusque abundans.

xii. 15 farsang. ad oppidum *Cor-*
netta,

xiii. 6 aut 7 farsang. ad municipium
Orrinkgn.

xiv. 4 farsang. ad exiguum pagum.

xv. 5 farsang. ad oppidum *Gouura*.
amplum & pulchrum, & serico abun-
dans.

xvii. 9 farsang. absolvimus ante-
quam aquam offenderemus.

xviii. 7 farsang. ad exiguum pagum.

xix. 7 farsang. per planiciem.

xx. 5 farsang. xxi. sex. xxii. duas &
dimidiam per planiciem.

xxiii. demum venimus *Ispahavunen*.

vi. Augusti, *Hispahavne* digressi
6 farsang. absolvimus & sub dio quie-
vimus ad ripam amnis cujusdam.

vii. 10 farsang. promovimus per de-
sertum. Et viii. alias sex ad oppidum
Corronday.

ix. Ad *Miskereon* 6 farsang.

x. 10 farsang. per desertum.

xi. undecim farsang. xii. 9 farsang.

xiii. 14 farsang. ad exiguum pagum
Corryn.

xiv. 10 farsang. xv. 9 farsang.

xvi. 9 aut 10 farsang. omnes per de-
sertum ad exiguum oppidum *Lackeree*.

T

xvii. 8 far-

xvii. 8 farsang. xviii. 12 farsang.

xix. 14 farsang. omnes per desertum ad exiguum oppidum *Corbet*.

xx. 12 farsang. ad municipium, cujus ædes instar tentoriorum è panis villosis factæ erant.

xxiii. 8 farsang. xxiv. 9 aut 10 farsang. per desertum ad simile oppidulum.

xxv. Ingentem sylvam transivimus, quindecim farsangas longam, ubi tam præcipitem montem descendimus ut duo cameli in præceps ruerent, & encarentur, & homines cum summo discrimine evaderent.

xxvi. 2 farsang. ad simile oppidum; atque hic tributum solvimus magnæ urbi quæ tantum unam farsangam abest; vocant *Nezzeret*: juxta visitur monumentum Sultani cujusdam super editum montem, uti tanto vicinior esset cælo: uti indigenæ credebant.

xxx. 10 farsang. ad fluvium *Synne*, qui descendit in Euphraten, dividitque Persiam ab Arabia; ad ripas autem visuntur rudera antiqui oppidi Persarum à Turcis aut Arabibus quondam diruti.

xxxv. 8 farsang. per vastam regionem.

i. Septemb. 12 longas farsang. ad gran-

P
ndem urb
abiz oppid
maxima c
vocat
pidum Ar
ii. 14 far
esidiarium
vi. 18 fars
Babylone
ulentam &
lum enim
chinis an
perator q
erat Persis
xxii. O
leppum; &
cis absolut
o, venimur
am.
xxxv. Hin
deserta, &
municipiu
iv. Novem
m *Dees*
ti, circiter
abus, absolv
nam parter
en facile cor
na earum,
eo vidi: R
regni nomini

grandem urbem *Sabbercam*, primum Arabiae oppidum, ubi poma granatensis maxima copia nascuntur, quae Arabes vocant *Anarres*. Praesidiarium est oppidum Arabum.

III. 14 farsang. ad oppidum *Baldad*, praesidiarium, & plenum latronibus.

VI. 18 farsang. ad civitatem Bagdat aut Babylonem, ad Euphratem sitam, opulentam & longe munitissimam, vallum enim circiter centum & viginti machinis aeneis defenditur. Turcarum Imperator quadriennio ante illam eripuerat Persis.

XXII. Octobris, iter ingressi versus *Haleppum*; & ad minimum sexaginta leucis absolutis per solitudines, octiduo, venimus ad oppidum *Mussavu Cosam*.

XXXI. Hinc digressi quadridui itinere per deserta, & fere triginta leucas emensum municipium *Russelee* attigimus.

IV. Novemb. 8 leuc. ad exiguum pagum *Deesh*. Et v. versus Musel profecti, circiter triginta leucas, quinque diebus, absolvimus. Haec urbs jam maximam partem diruta est, reliquiae tamen facile comparari possunt cum maxima earum, quas hactenus in itinere meo vidi: Regitur à Bassa Turcarum magni nominis; adjacet munitissima

arx ad ripas Tigris fluvii. Plurima hic
visuntur postremę antiq. monumenta.

xiv. 4 leucas promovimus ad Castel-
lum *Nussebau*; & postero die 12 leucis
absolutis attingimus *Nussebau*, ubi pro-
phetam Ionam prædicasse volunt; cujus
adhuc imago è saxo excisa (licet mul-
tum deformata) ibidem custoditur à
Christianis.

Hinc profecti triduo viginti leucas
absolvimus, & xviii. vesperi venimus
Hamadainem veterem Armeniorum
urbem; sed jam à Turcis pene desola-
tam. Hic quoque multa visuntur Anti-
quitatis monumenta, quę oppidum
olim nobile fuisse testantur.

xx. Inde discedentes post viginti quin-
que leucas triduo absolutas, veni *Goub-
bam*, vigesimo secundo mensis illius.

xxvi. Post alterius tridui atque 25 leu-
carum iter venimus *Vlsavven* magnum
oppidum, ubi grave tributum solvitur
ab itinerantibus, neque tamen licet ipsis
in oppido pernoctare.

iv. Decemb. Post tridui & xxv. leu-
carum iter venimus ad oppidum *Bir*
Euphrati adsitum, quod valido præsi-
dio à Turcis custoditur.

vii. Post bidui & xv. leucar. iter atti-
gimus *Lumman*; & denique post octo
leucarū iter viii. ejusdē mensis *Halepū*.

X.

ITINERARIUM

RICHARDI STEELE

Angli, ex India in Persiam &

per Persiam ad Bagdat,

anno clō 10 c xv.

ADjungemus & alterum itinerarium
Richardi Steele Angli. Hic discedens
à *Candahar* xxiiii. Iulii anno clō 10 c xv
eo die promovit 10. curs. ad pagum
Serraben.

xxiv. 12. c. ad exiguum pagum
Deabagen. xxv. 8. c. ad exiguum ca-
stellum *Cushecunnam*, ubi Mogol præ-
sidium alit.

xxvi. 17. c. ad fluvium, ubi sub dio
pernoctarunt. xxvii. 4. c. ad castellum
Griez quod Persis paret. xxviii. 2 far-
sang. ad pagum *Maldee*. xxix. 10 far-
sang. xxx. 5 farsang. ad exiguam arcem
Gazichan. xxxi. 5 farsang. ad dirutum
castellum.

1. Augusti, 5 farsang. ad castellum
Delaram. iiii. 7 farsang. ad verustum
castellum *Bacon*. iv. 4 farsang. v. to-
tidem. vi. 5 ad *Farram* vel *Parram* exi-
guum oppidum alto muro cinctum è
lateribus ad solem duratis, & quadra-
tum, ambiens milliare Anglicum; nihil

habens memorabile præter Bazar ſive forum deſuper tectum. Ager illius fecundus eſt & riguus, quod rarum in hiſce partibus; mirum autem quanta induſtria & labore, aquas ad agros ſuos deducant, qui aliquantulum fecundi ſunt.

ix. 1 farſang. ad amnem. x. 7 farſang. xi. 4 farſang. ad exiguum pagum ſed annona abundantem. xii. 4 farſ. xiii. 8 farſ. xiv. 5 farſ. ad pagū *Dravv.* xvi. 3 farſang. xvii. quatuor. xviii. quinque ſ. ad *Zaidebaſhan.* xix. ad pagum *Muden.* xx. 5 farſ. ad *Birchen*: xxii. ad *Dezeaden.* In omnibus hiſce locis elegantiffima perſtromata texuntur.

xxiii. 3 farſang. xxiv. 5 farſ. ad *Choore* vetuſtum & pene dirutum oppidum. xxv. 3 farſ. xxvi. 7 farſang. xxvii. ad *Dehuzen* ubi calidæ ſcaturigines viſuntur. xxviii. 7 farſ. ad *Dea Curmam.*

xxix. 5 farſang. ad *Tobaz*: ubi Caravanæ ad minimū quatuor aut quinque dies quieſcunt, ut facilius falſum deſertum, quod quatruido tantum ſuperatur, tranſeant. Hic uti & in ſuperiori pago, quotannis tria millia Maun ſerici abſolutiffimi conficiuntur, quæ ad pulcherrimam urbem *Ieſd* devehuntur; quæ duodecim dierum itinere diſtat à *Spahan*, & duodecim

P
 dim farſang
 xxx. novem
 certum; x
 . Sepremb
 guum caſſ
 on ad *Seag*
 caſtellum
Ardecan.
 tres ad e
 urume. x
 avu. xiv
 . quinqu
 i. quinqu
 e ad *Sabs*
Spahan
 ii. Decem
 inque farſ
 raium. iv.
Dreag.
 i. octo ad
 rovon. ix.
 l. *Saro.* xi.
 ecim ad I
 um. xv. ad
 no. xvii. a
 m tranſier
 roſiteri. qui
aſſamkhan
 nc enim t
 onorum.
 qui regiones

decim farsang. extra hoc iter.

xxx. novem farsang. confecimus per desertum; xxxi. decem.

i. Seprembris quinque; ii. novem ad exiguum castellum; iii. quinque. iv. decem ad *Seagan*. v. quatuor; vi. decem ad castellum *Irabad*. vii. sex. viii. octo ad *Ardecan*. x. quatuor ad *Sellef*. xi. tres ad exiguum castellum *Agea Gaurume*. xii. novem. xiii. tres ad *Beavas*. xiv. quatuor ad *Goolabad*. xv. quinque ad *Morea Shabaden*. xvi. quinque ad *Coopam*. xvii. quinque ad *Sabs*. xviii. quatuor. xix. tres ad *Spahan*.

ii. Decemb. à *Spahan* ad *Seraium* quinque farsang. iii. octo ad alterum *Seraium*. iv. ad pagum sex. v. septem ad *Dreag*. vi. septem ad *Seraium*. vii. octo ad *Golpigan*. viii. septem ad *Curovon*. ix. septem ad *Shovvogot*. x. sex ad *Saro*. xi. octo ad *Dissabod*. xii. duodecim ad *Tossarkan* pulchrum oppidum. xv. ad *Kindanor* sex. xvi. octo ad *Sano*. xvii. ad *Shar-Nuove*. xviii. pontem transierunt, ubi quisque tenetur profiteri, quis sit & quò tendat. xix. ad *Kassamkhan* postremum locum Persiæ; hinc enim transitur in terras *Turke-manorum*. xxi. Montes ascendimus qui regiones has dividunt; & xxii. per-

venimus ad pagum, octo farsang.
 xxiii. septem. xxiv. octo ad oppidum
Mando Turcis parens. xxv. octo ad
Emomester. xxvi. ad *Boroh* & trajecto
 fluvio ea nocte ingressi sunt *Bagdat*.

XI.

ITINERARIUM

PETRI TEXEIRÆ
 ab Harmuzio ad Basoram &
 porro per Persiæ partem.

Harmuz distat à *Mascate* Arabiæ
 portu sexaginta leucis. Ab *Harmuz*
 navigavimus xiv Aprilis, inter insulam
Queixome sive *Broï* & Persiæ conti-
 nentem, per fretum quod, ubi maxi-
 mum, in latitudinem patet leucas tres,
 ubi minimum, dimidiam leucam; hæc
 insula patet in longitudinem viginti
 quinque aut triginta leucas, in latitu-
 dinem decem aut duodecim ubi latissi-
 ma est: habet aliquot portus sed haud
 magni momenti; intra fretum hoc
 præcipui sunt *Dargahon*, *Lapt*, *Chau*,
Sermion: extra habet promontorium
Queixomes arboribus opacum, & præ-
 stantibus fontibus riguum; *Karvez*
Angan

Angan quæ exigua insula à majori angusto freto dividitur & portum aperit capacissimum juxta & securissimum.

Porro Insula *Queixome* fertilissima est, olim incolis frequens, nunc pene deserta, propter Arabum qui *Nihhelus* dicuntur continuos incursus; distat ab Harmuz tribus leucis. Extimum illius promontorium vocatur *Sermion*; à quo porro navigatur secundum oram Persiæ, ad insulas *Pelur*, *Keys* & *Andrevii*, quam, ob innumerabilem avium copiam, Lusitani *Isla de los Paxaros* vocant; *Lar* sive *Laran*; quæ insulæ tres, quatuor aut quinque leuc. distant à continente & à paucis habitantur ob latrocinia Arabum qui *Noutaques* & *Nihhelus* appellantur, & ad oram Persiæ degunt.

Lara insula humilis est & pelago pene æqualis. Ora Persiæ hic montosa est, aspera & infœcunda, habet tamen aliquot valles, quæ culturam patiuntur.

Atque ita navigando secundum oram pervenimus *Chilaom* (haud longe à *Verdoftam*,) in sinu situm oppidulum, inter promontorium *Vedican* & breviam *Kane*, verum ab adversa tempestate coacti fuimus reverti ad Har-

muz, ubi rursus anchoras fiximus vigesimo primo May.

Ex Harmuz secundo proVecti, navigavimus fecus exterius latus Insulæ *Queixomes*, & brevia *Kanes* præterVecti, præternavigavimus *Rexel* arcem ad oram maris sitam & frugum copia & bonitate nobilem; paret Regi Persiæ: magis versus arctum jacet *Regh Ceyfadin*, Arabibus habitata (uti fere tota hæc ora Persiæ) qui Persæ parent: huic trium leucarum intervallo objacet Insula *Karg*, duas leucas ambitu continens, scopulosa & montosa, ceparum inprimis ferax & Arabibus habitata: hæctenus Persiæ ora montibus aspera est ad littus usque, hinc vero montes magis intra continentem recedunt, & ora ita humilis est ut non nisi è propinquo videatur; ad hanc oram duo amnes è Persia in sinum Persicum descendunt, nimirum juxta *Rexel* & *Regh Ceyfadin*.

Hic gubernatorem Mahumetanum nacti iter instituimus versus occidentem, & non sine discrimine enavigavimus brevia *Karab*, quæ ad quatuor leucas hic in alto sternuntur; civitatem magnam hic quondam fluctibus haustam fabulantur accolæ: hisce superatis, ora utrimque conspicitur; nos oram

P E
on Persiæ
a oras jecim
ic, fluvii A
otandum
Abes major
i & V Ved
orro hic fi
c, in ipso fi
riuntur, c
solissimis f
pate, qui c
en præsidia
o angulo M
inere supra
rem secant
m ex quæ
gunt, lice
jacent, et
o *Motelob*
m Turca
strictu jace
oppida q
æ ex adve
unt sæcun
onæ abun
tra ostium,
m revertit
ni est ab oc
do in ipse
um.
Ripas ut

oram Persiæ legentes Kalend. August.
 anchoras jecimus in ostio *Xat el Arab*,
 id est, fluvii Arabum.

Notandum autem (inquit author)
 Arabes majores fluvios *Xat*, minores
Kor & *Vved* appellare.

Porro hic fluvius, cujus dulces lati-
 ces, in ipso freto tribus leucis à terra
 hauriuntur, originem habet è duobus
 famosissimis fluviis, *Tigri* atque *Eu-
 phrate*, qui confluent ad *Cornam* ar-
 cem prædiariam Turcorum in exti-
 mo angulo Mesopotamiæ sitam tridui
 itinere supra *Basoram*: à confluyente
 autem secant terras planissimas; qua-
 rum eæ quæ ad arctum versus Persiam
 vergunt, licet fertiles sint, pene incult-
 æ jacent, eæ possidentur à *Mombark*
 filio *Motelob* potentissimo Arabe, qui
 cum Turca bellum gerit; in harum
 districtu jacent *Magdon*, *Oeza* & *Dorc-
 ka* oppida quantivis pretii; illæ autem
 quæ ex adverso versus Arabiam jacent,
 sunt fecundissimæ & omni genere an-
 nonæ abundantes. Fluvius paulum
 intra ostium, cubito reflectitur, sed sta-
 tim revertitur ad genuinum cursum,
 qui est ab occidente ad orientem; lati-
 tudo in ipso ostio est duorum millia-
 rium.

Ripas utrimque accolunt Arabes,
 qui

qui pecore, gallinis & frugibus abundant, quas vili pretio vendunt advenis. Vbi octo aut novem leucas adverso flumine ascenderis, dividit se fluvius in duo brachia; quorum unum labens versus meridiem, & Arabiam secans, sinum Persicum ingreditur in *Kaifa* juxta *Barhen*, ita ut à continente veluti dividat regionem quæ in longitudinem patet supra octuaginta leucas: alterum est quod ipsi ascendebamus; supra divortium fluvius latior est & profundior, cursusque longe rapidior, hic mox obvia fit insula, unam leucam longa, vix dimidiam lata, cæterum admodum amœna, & palmis confita: alveus autem qui secus Arabiam labitur profundior est altero; hunc ascendentes sexto Augusti, venimus *Serragen*; quæ distat ab ostio fluminis quindecim aut sedecim leucas. Turcæ hic arcem præsiariam habent, uti & alias plures supra & infra ad ripas fluminis, adversus Arabum atrocinitia: ab hac per elicem unius leucæ itinere ascenditur ad *Basoram*. Hactenus fluxus & refluxus maris sentitur, sine ulla tamen aquarum salugine.

Basora oppidum est Arabum distans à ripa fluminum Tigris & Euphratis circiter duo milliaria versus occasum,

(iter

P
est per eli
quætiã per
v& aquæ du
n. conditur
nra, num
gdes quid
cite aggesta
dare valeant
taria facta
cum magn
nem habet q
ligam quam
primisque p
profunda
atur: in h
atur; regit
es, quæ an
lia præsidia
m item ha
chinæ mar
nes, sed mi
s Arabes e
nsitur lig
rato: utun
cant Dane
nis (nam r
a est) con
umine qu
ntur ut un
it istud bi
phrati affic

(iter est per elicem quam diximus, atque etiam per terram licet pluribus alveis & aquæ ductibus divisam :) in planicie conditum : intra & extra munimenta, numerat decem mille casas, grandes quidem & spaciosas, sed è cespite aggestas, ita ut vix triennium durare valeant; tenuiorum autem tuguria facta sunt è storiis & cannis, quarum magna in flumine est copia. Arcem habet quadratam, magis tamen longam quam latam, cum terreo vallo plurimisque propugnaculis, & lata atque profunda fossâ, quæ ex elice illa derivatur : in hac fere commercia exercentur; regitur à Bassâ, qui è vectigalibus, quæ amplissima sunt, alit tria millia prædiariorum : Armamentarium item habet in quo sunt plurimæ machinæ magnæ molis, & aliquot triremes, sed minores & inelegantes, quibus Arabes comescunt: elix ponte transitur ligneo super octo cymbas strato : utuntur & aliis cymbis, quas vocant *Danequas*, quæ licet è minutis lignis (nam majorum summa hic inopia est) compactæ sunt, tamen certo bitumine quod vocant *Quir* ita implicantur ut undas facile excludant : proficit istud bitumen ad *Hitt* oppidum Euphrati assidens, è duobus fontibus, liqui-

liquidum quidem sed mox coagulatur & durefcit.

Ager oppidi feraciffimus eft omnis generis fructuum, præfertim dactylo- rum ita ut vili admodum hic veniant; non minus & farris omnis generis, atque leguminum, præterquam quod & aliunde importatur. Abundat pe- core atque armentis: pisces tantum quos flumen alit haud ita laudati; vo- lucrum denique ingens copia.

Cælum autem valetudine incolarum infame, quippe æftate feruentiffimum: Multos fcorpiones generat inufitata molis.

Incolæ vero funt pauci Turci, plures Arabes utpote indigenæ: fœminæ auté male audiunt ob infignè impudicitiam.

Præterquam quod omnis generis nummos hic ufurpant, habent & pro- prios nummos quos cudunt, & quidem duorum generum; primo *Larines* ex argento abfoluto, quibus duæ pernae retortæ incufæ; fecundo *Xays*, ut ipfi vocant, ex argento minus probo, ro- tundos fine figillo; priores valent fexa- ginta quinque maravodifios. Aedificium hic nullum notabile, plurima tamen habent balnea, quæ mares ante meri- diem, fœminæ à meridie ad vefpe- ram ufurpant, hæc confuetudo tena- citer

citer & caute hic observatur.

Iter ab hoc oppido ad *Bagadad* fere adverso flumine cymbis peragitur, quod difficillimum est, antequam undæ fluminis à pluviis inflentur, quod fere fit post festum nativitatis, id quum mihi molestum videretur expectare, applicui me ad *Casilam*, quæ terrestrè iter per *Arabiam desertam* meditabatur.

Habet *Basora* versus meridiem, parentem aream, quam vocant *Maxarak*, in qua præterquam quod foro rerum venalium inserviat, Mahumetani diebus Veneris festum agere solent; in hac convenit *Caravana* sive *Casila* secundo Septembris; tertio iter ingressi sumus & circiter mediam leucam emensi, ingredimur campos desertos & riguos, plenos sale, quem solis feruor qui hic maximus est coëgerat, è salsis undis sinus *Persici*, qui licet hinc distet supra decem leucas, tamen campos hosce inundat: ducit angustus trames è terra aggestus quatuor leucarum intervallo versus meridiem, ad *Drahemyam*, ubi rudera visuntur antiquæ *Basora*, quam urbem satis amplam fuisse ruinæ ipsæ indicant.

Hinc sexto ejusdem mensis nos absolvimus, & iter instituimus versus

corum (VV. N. VV.) per terras deserta sed admodum planas, relicto ad sinistram, intervallo sex aut septem leucarum, monte satis alto & si leuco longo, quem Arabes vocant *Gibel Sinnam*, per quem iter est illis qui à Basora *Mekam* petunt; supra duas leucas progressi, quievimus juxta puteos aquæ limpida, in campo pleno coloquintis, quibus Arabes in medicina utuntur cum lacte camelorum: Arabes vocant hunc locum *Bragacyam* sive *Cobrociam*, hic offendimus gregem *Beduynum*, Arabes sunt pauperes qui *Scytarum* instar vagantur & è venatu vivunt.

Sub vesperam alias duas leucas promovimus ad campum sterilem & aquarum inopem; Arabes communi nomine hos campos vocant *Chaa bedeh*.

Hinc septimo mensis digressi per eandem planiciem, sole feruentissime tum urente, supra quinque leucas absolvimus, ad locum qui ipsis *Reamelah* dicitur, ubi tres extant putei, sed aquæ impuræ, crassa & salta. Hactenus versus arctum & eorum profecti fuimus.

Octavo mensis iter convertimus ad occidentem, & septem leucis absolutis per aridissimos & arenosos campos, quievimus in planicie, quæ ad eundem modum

P
odum ipsis
illius octo
nt, & aliquo
vidimus to
num admo
phratis, qu
nt, excitari
ibus qui can
um sementi
nt: toto hoc
urrunt & gl
nostris mol
is, digitis &
ilis cuniculi
movent sal
nt subter so
pant.
de tres leuc
gis editum &
mus in conv
obnoxia.
ono summo
arenosa loca
movimus ad
m, & circiter
is aquæ licet
olebant prop
nt; Arabes
Vn sive *Hhy*
res.
sub vesperam

modum ipsis *Choabedeh* dicitur; in medio illius octo ruguria *Beduynum* extant, & aliquot putei aquæ grave olentis: vidimus toto hoc die versus arctum fumum admodum crassum, ad ripas Euphratis, quæ bidui itinere hinc distant, excitari asserebant ab accolis Arabibus qui cannas urunt ut cineribus solum sementi faciendæ aptius reddant: toto hoc itinere multi lepores occurrunt & glires silvestres; animal est nostris mole par, parda pelle, auriculis, digitis & cauda gliris, capite & oculis cuniculi, cruribus rupicapræ, promovent saltando, & cuniculos agunt subter solum: Arabes in cibis usurpant.

Inde tres leucas progressi per solum magis editum & minus planum, conседimus in convalle arida & serpentinibus obnoxia.

Nono summo mane iter urgentes per arenosa loca sex aut septem leucas promovimus ad puteum muro circumdatum, & circiter triginta orgyas altum, cujus aquæ licet limpidæ tamen pessime olebant propter angues qui in illo degunt; Arabes hunc locum vocant *Hhe Vn* sive *Hhyuna* vel *Ahen*, id est, fontes.

Sub vesperam tres leucas absolvi-

mūs ad grandem planiciem, sed nitrosam & aquarum inopem; toto hoc die ad occidentem progressi.

Decimo conversi ad VV. S. VV. postquam tres leucas absolvissimus, intravimus vastos montes arenarios quibusdam arbutis obsitos, per quos iter tam difficile est, ut ob asperitatem, aquarum inopia accedente, aliquot camelī & asini perirent, & homines sitī pene enecarentur; octo leucas eo die absolvimus & venimus ad *Hbynigan* locum plenum coloquintis; hic plures puteos invenimus, sed cœno obstructos, quo regesto optimam aquam invenimus, sine qua perire necessarium fuisset.

Vndecimo tantum duas leucas promovimus versus corum (N. VV.): Duodecimo versus VV. N. VV. circiter selquileucam profecti per colliculos, soli haud infelicis sed aridi, pervenimus ad puteos aquæ limpida; & porro progressi paulo ante meridiem ad alveum amnis siccum, quem hybernis mensibus, ea est capacitas, satis altum esse verisimile sit: juxta hunc in loco edito visitur arx quadrata antiqui operis, cum duodecim propugnaculis, ad singula latera ternis, è costili latere & cemento tenaci bene coagmentata: &

sexa-

sexaginta pass. ab illa oratorium exiguum decem cubitos altum ejusdem operis : Vtraque ab injuria temporis quidem pessime accepta, sed quæ magnificentiam regiam satis adhuc prodant, utpote quæ illo loco non sine ingenti sumtu & summa molestia extrui nequiverint : Arabes vocant *Alkayzar* sive *Kayzar*, id est, palatium Cæsaris, quo nomine fere reges insignire solent : opus ferunt Regis Arabis, ad securitatem Casilarum hic structum ; situm est medio intervallo inter *Basoram* & *Mexar alii*. Hoc die octo leucas absolvimus ; in alveo jam dicto reperimus aliquot puteos aquæ limpidae sed tam male olentis, ut nisi necessitas cogeret ferri nõ posset. Sub vesperam tres adhuc leucas promovimus. Decimo tertio iter summo mane ingressi per terras planas riguas, nitrosas & quibusdam silvestribus arboribus vestitas versus corum, septem leucas absolvimus & confedimus in arenali aspero, & aquarum inope, quas mediæ leucæ intervallo ad dexteram sive ad ortum petitas, salvasprehendimus instar marinæ.

Decimoquarto summo mane iter ingressi per similes terras versus corum, postquam sex leucas absolvissẽmus,

confedimus in planicie, quæ distat mediam leuc. à puteis, qui extant inter rudera antiqui oppidi *Sayda*, unde hi putei Arabibus dicuntur *Hayun Sayda*, id est, fontes *Saydæ*: sub vesperam alias tres leucas promovimus.

Decimoquinto sex leucas progressi per terras inæquales, confedimus in loco qui Arabibus vocatur *Kalb Alfor*, id est, cor bovis; ubi puteus extat aquæ fordidæ & male olentis: sub vesperam quatuor leucas promovimus & quievimus in loco satis opportuno, dispositis excubiis & multis pyris accensis ob metum tam latronum quam leonum qui hic sunt plurimi.

Decimo sexto; duabus leucis absolutis venimus ad magnam rupturam, per quam hyeme magno impetu fertur torrens quem Arabes vocât *Haneghan*, quod non pauci interdum hic undis hauriantur; alias sex leucas ante meridiem emensi, quievimus in *Semat* loco arbutis & cannis opaco, ubi aliquot putei optimæ aquæ reperiuntur: sub vesperam per terras asperas & aridas quinque insuper leucas promovimus; toto hoc die multi asini sylvestres nobis visi.

Decimo septimò cura summa molestia, fame & siti, sex leucis ante meridiem

P
m absolutis
e siccum fl
s in loco ar
od rei capu
ate: sub ve
vovimus.

Decimo oct
i, octo leuca
us, & perve
male lacus qu
tatis magnu
spexeramus
ppe edito l
us ejusdem l
a nobis abe
um illud ast
lacus quem c
Euphrati, q
muit, ripas
in hanc plac
am, in mu
rem tamen
a circiter tr
ginta leucas
quam sex le
nsitur æstivis
us altior est
ta ac minut
idum nitrosu
nente plurim
lacum hunc

diem absolutis, venimus ad alveum pene siccum fluvii *Vtcele*, & confedimus in loco arbutis & cannis opaco & quod rei caput est optimis aquis abundante: sub vesperam tres leucas promovimus.

Decimo octavo versus eorum profecti, octo leucas ante meridiem absolvimus, & pervenimus ad caput septentrionale lacus quem Euphrates hic fundit satis magnum. Iam à summo mane conspexeramus oppidum *Mexat Aly*, quippe edito loco situm ad orientale latus ejusdem lacus, licet adhuc sex leucis à nobis abesset, ita ut sub noctem demum illud assequeremur.

Lacus quem dixi, originem suam debet Euphrati, qui ubi pluviis mensibus intumuit, ripas suas egressus se diffundit in hanc planiciem, generatque hunc lacum, in multos sinus divisum, longiorem tamen quam latum, & qui ambitu circiter triginta quinque aut quadraginta leucas colligat, nusquam latior quam sex leucas. In medio, vado transitur æstivis mensibus, reliquis partibus altior est; alit & pisces grandes juxta ac minutos, licet undæ illius obfundum nitrosum salæ evadant, & sole feruente plurimum salis generent: Arabes lacum hunc vocant *Rahemah*.

Oppidum *Mexat Aly* five *Mam Aly*, quasi dicas oratorium Aly antiquissimum est, quippe ante mille annos conditum, postquam Aly gener Mahumetæ hic fuit conditus, quem servus *Kusa* (quæ haud longe distabat ab hoc loco, jam plane diruta) occiderat: & deinceps à sectatoribus illius cum tanta veneratione cultum, ut ex immensis donariis sumptuosissimum templum hic structum fuerit, quod jam ob sectæ illius decrementum, ruinam minari incipit, sicuti & urbis muri è coctili lapide & cemento structi; habuit olim ædes supra sex aut septem millia, hodie vix quingentæ habitantur, reliquæ jam conciderunt, ita tamen ut ruinis suis splendorem antiquum urbis adhuc testentur: Aquæ inops est oppidum præterquam salis; nisi quod Selimus Turcarum Imperator, ab Euphrate, trium leucarum intervallo, ingenti sumtu & labore aquæ ductum perduxerit, qui non raro oblimatur. Annona hic valde rara & cara, utpote quæ aliunde inferatur. Incolæ colore sunt candido, fed pravis moribus; advenas omnes, præterquam suæ sectæ, oderunt & ut imundos abominantur. Habent suum regem, sed Turcæ subiectum & vectigalem.

Vige-

P
Vigesimo te
us arctum
s ante meri
steriles, &
han vocan
satis elegat
cio circiter
iam vistor g
re, in qua
aulatum vo
atur Esegel.
sus arctum
nezan, id di
Vigesimo qu
si septem
exat Ozem.
enibus cin
lia ædium n
bet longe su
ssimum in
tus jacet,
inctum tra
us sectæ im
nt, gratis sit
ro offerre,
phoras ple
bundat oppi
neris; aër h
bet pureos
ptimæ & lin
primis fruct

Vigesimo tertio è *Mexat* digressi, versus arctum septem leucas absolvimus ante meridiem, per terras planas sed steriles, & quievimus in diversorio, (*Khan* vocant ipsi) antiquo quidem sed satis eleganter structo: intermedio spacio circiter mediâ leucâ extra viam regiam visitur grandis domus cum alta turre, in qua prophetam Ezechielem tumulatum volunt. Diversorium hoc dicitur *Esegel*. Vespere alias sex leuc. versus arctum absolvimus & venimus *Genezan*, id diversorio est nomen.

Vigesimo quinto versus *Corum* profecti septem leuc. emensi, venimus *Mexat Ozem*. Oppidum est, nullis mœnibus cinctum, in quo quatuor millia ædium numerantur. Templum habet longe sumtuosissimum & antiquissimum in quo *Ozem* filius *Aly* sepultus jacet, quem in hoc deserto siti extinctum tradunt; quare sectatores illius sectæ imprimis meritorium iudicant, gratis sitientibus omnibus aquam ultro offerre, in quem finem utres & amphoras plenas aqua circumgestant. Abundat oppidum comœtu omnis generis; aër hic benignus & salubris; habet puteos aliquot publicos aquæ optimæ & limpidissimæ; ager illius imprimis fructiferis arboribus abundat

rigaturque aquæ ductu ex Euphrate, qui hinc octo leuc. abest, derivato; multas nutrit pecudes atque armenta. Oppidum hoc uti & *Mexat Aly* paret *Mir-Nazer* regi Arabum, sed Turcæ vasallo.

A *Mexat Ozem* digressi 11 Octobr. maximam partem secundum aquæ ductum illum sive canalem, per terras planas & optimi gossypii feraces, octo circiter leuc. itinere absoluto, venimus ad ripam Euphratis, cui affidet diversorium publicum imprimis splendidum & nitidum.

. III. Octobr. Euphratem trajecimus cymbis, qui hic triginta cubitos altus est, nutrit plures pisces, Arabes & Persæ vocant *Forat*. Æstate hic tantum ducentos passus latus est, hyeme longe latior quippe qui interdum quatuor aut sex cubitos augeatur. Trajecto flumine descenditur in *Mesopotamiam*, ubi diversorium est publicum, superstructum ruderibus antiquæ urbis *Mezayebh*, cujus tantum nomen & aliquot parietes supersunt. Adverso flumine ascendentibus occurrunt plurima oppida ad ripas illius sita, inter quæ excellunt *Gedida*; *Hyt* bituminis *Quir*, quod Lusitani vocant *Quile* nobile; *Hadyta*, *Haluz*, *Iuba* plenum formosis scæminis,

P
Mamura,
Byr haud l
flumine d
hoc loco
quod Isra
ntur in Bab
Hinc iter
am versus a
in ruinis vete
arum leucar
errimum
adam Turci
ediam nocte
forium no
simum, octo
iv. Octob. d
terdum per
campestres;
us ad dextra
eres ad solen
in exederat,
sole orient
eo templa,
us partis Bag
mia. Hanc
a hora post m
imus flumen
Bagdad.
Bagdad fat
a ripam Tig
ant Digilab

nis, *Mamura, Ana*, & alia plura usque ad *Byr* haud longe ab *Aleppo* & secundo flumine duarum horarum itinere ab hoc loco *Hela* oppidum antiquum, per quod *Israëlitæ* captivi traducti ducuntur in *Babyloniam*.

Hinc iter fecimus per *Mesopotamiam* versus arctum relictis ad dexteram ruinis veteris *Babylonis* intervallo duarum leucarum, & transivimus pulcherrimum diversorium à domina quadam *Turcica* hic conditum, & post mediam noctem venimus *Berenum* diversorium nobile, munitum & capacissimum, octo leucis à ripis *Euphratæ*.

iv. Octob. decem leucas absolvimus, interdum per terras siccas, interdum per campestres; & toto illo itinere vidimus ad dextram & sinistram multos lateres ad solem induratos, quos ævum jam exederat, de quibus infra dicitur; & sole oriente conspeximus è longinquo templa, *Alcoranes* ipsi vocant, illius partis *Bagadad* quæ est in *Mesopotamia*. Hanc partem intravimus prima hora post meridiem, & tertia transivimus flumen ad alteram partem *Bagadad*.

Bagadad famosissima civitas, sita est ad ripam *Tigridis*, quem indigenæ vocant *Digilah* sive *Diguylah*; secatur mediam

diam civitatem inter arctum & meridiem, ætate circiter ducentos triginta passus latus; transitur ponte super viginti octo cymbis strato, intervallo inter singulas quatuor passuum, & utrimque catenis ferreis ipsis ædibus alligato. Hic noctu, & diebus Veneris disjungitur, singulis partibus ad ripas retractis: aqua Tigridis magis pura & limpida est quam Euphratæ, nutrit optimos pisces. Pars civitatis quæ jacet à flumine versus occidentem intratur per vallum è terra aggestum & per duos pontes fixos; vallum hoc aggestum fuit anno 1601. ab *Azen Bassa* VVazir, qui & diversorium, forum & casam *Koah* atque pulcherrimam mesquitam ad sinistram introitus extruxit, è candidis saxis quæ à Mosul (quam Niniven fuisse autumant) subvehuntur. In hac parte urbis numerantur tria millia ædium; inter publica ædificia eminent ista casa *Koah*; *Koah* est portio è certo legumine cocta, minutis fabis haud absimili, quod ex Arabia petitur, hanc nobiles juxta ac ignobiles hic quatuor aut quinque unciarum quantitate sorbillant calidam; nigra est & fere insipida; hanc hyeme quidem interdum, ætate vero noctu hauriunt. Hæc casa sita est ad ripam fluminis, cum amœnissimo pro-

prospectu. Hæc
 era visuntur
 um.

Altera pa
 upat secun
 em grande
 rem magis
 quadratam,
 am; contine
 entos passus
 tos alta, lat
 ugnacula su
 perit in Perf
 planissimi
 on raro hy
 ur; ubi arx
 vitatis è coct
 micirculi cir
 ad fluvium
 copugnaculi
 andibus in
 machinæ col
 Regitur à
 mperium, be
 it tamen Tur
 mercatoribus
 contra violen
 ministrorum
 endit.
 Hic & in
 alantur quat

prospectu. Extra vallum multa ruderata visuntur antiquorum ædificiorum.

Altera pars urbis trans fluvium occupat secundum ripam in longitudinem grande milliare; ad arctum habet arcem magis grandem quam validam, quadratam, magis longam quam latam; continet in ambitu mille quingentos passus; cingitur fossa octo cubitos alta, lata duodecim; muri & propugnacula sunt è latere: unam portam aperit in Persiam, cujus agri fertilissimi & planissimi sine ullis collibus, unde non raro hyeme à flumine inundantur; ubi arx desinit, ordiuntur muri civitatis è costili latere, qui ad modum semicirculi circumgyrant sesquileucam & ad fluvium desinunt, cum multis propugnaculis, præsertim quatuor prægrandibus in quibus plurimæ grandes machinæ collocatæ omnes ænæ.

Regitur à Bassà qui absolutum habet imperium, belli pacisque tempore: dedit tamen Turciæ imperator advenis & mercatoribus protectorem, qui illos contra violentiam Bassæ & aliorum ministrorum summa integritate defendit.

Hic & in vicinis locis plerumque aluntur quatuordecim millia quatuordecim millia equorum,

tum, qua peditum; inter quos numerantur mille quingenti Ianizari. Bassa autem in ipsa arce ut plurimum habet mille quingentos aut plures etiam delectos milites: in ipsa urbe agunt quatuor aut quinque mille; reliqui in vicina præsidia distribuuntur.

Intra urbem visuntur multa rudera magnificorum ædificiorum, qualia sunt Mesquita quam vocant *Calefahæ*; *Madrassa* sive hospitale, & alia aliquot templa quæ ætati jam cedunt: nova autem opera pauca hic videre est præter duas mesquitas, quarum una haud longe distat à ripa fluvii; altera prope muros sita est, quæ sumtuosissime structa est, cum aquæductu inde à flumine derivato; opus splendidum & utilissimum oppidanis.

Vrbs licet tertia fere illius pars vacua & palmis confita sit, habet ad viginti millia domorum; quæ amplæ quidem sunt, sed negligenter structæ, cum raris aut nullis fenestris ad compita, & humiles, structæ fere è veteribus lateribus illis, qui in ambitu urbis ad aliquot milliaria è solo & ruinis antiquæ urbis eruuntur, è quo facile est colligere quanta olim fuerit.

Incolæ majorem partem sunt Arabes, reliqui Turci, Curdi, Persæ: præter ducent-

P
centas aut
m quarum d
captivitate
t: Armeni
m; Nestor
lias.
Indigenæ co
mosi & urb
næ splendide
mosæ & pul
atæ prodeun
æ autem no
inea, peculia
In medio u
tem aut oç
is mercator
ti, qui noct
occluduntur
oratorium e
(quasi dic
od hîc Alyr
tum reliquis
et *Bolugo* Ba
riorum) qui
aut vendent
ter contrahen
nit, aut rem
licem ordina
utum & qu
ietem public
Vrbs gaudet

ducentas aut trecentas familias Iudæo-
rum quarum duodecim aut quindecim
à captivitate Babylonica superare vo-
lunt : Armeniorum Christianorum de-
cem ; Nestorianorum octuaginta fa-
milias.

Indigenæ colore fere sunt candido,
formosi & urbani. Mares juxta ac fœ-
minæ splendido sunt amictu ; fœminæ
formosæ & pulchris oculis, quæ peplo
velatæ prodeunt, ita ut videre possint,
ipsæ autem non videantur. Multa hic
balnea, peculiaria utriusque sexui.

In medio urbis versus fluvium sunt
septem aut octo calles, utrimque offi-
cinis mercatorum & mechanicorum
obstiti, qui noctu grandibus catenis fer-
reis occluduntur : ad caput horum visi-
tur oratorium quoddam, ipsis *Pange-
Aly* (quasi dicas quinque digitos Aly,
quod hîc Aly in pariete vestigia digi-
torum reliquisse somnient) in quo con-
sudet *Boluzo Baxi* (id est caput Bombar-
diorum) qui dat operam ne emen-
tes aut vendentes offendantur, & lites
inter contrabentes ortas, si potest, com-
ponit, aut remittit ad *Kabdyn*, id est,
judicem ordinarium ; salutare plane in-
stitutum & quod plurimum custodiat
quietem publicam.

Urbs gaudet & aère admodum puro
& salu-

& salubri : æstus hic maximus æstate, frigus hyeme modicum. Annonæ omnis generis summa hic est copia & vilitas. Ager fert multum gossypii & serici; unde in urbe supra quatuor millia textorum numerantur. Opulenta eömmertia exercet cum Persia, Indiaque & cum Syria. Habet quoque monetariam domum in qua aurei & argentei & ænei nummi cuduntur. Plurimi hic degunt aurifices & argentarii omnes Mahumetani; ut mirum sit quis *Botero* persuaserit id artificii genus Mahumetanis illicitum esse.

Plerique hanc urbem confundunt cum *Babylonia*, forte quia illius reliquæ non nisi unius diei itinere hinc distent, verum eos falli vel hoc argumento est, quod Babylon ad Euphraten sita fuerit, hæc ad Tygridem. Urbi huic principium dedit anno Hyxaræ cXLV; nostro 10 c c LXIII *Abuiasar* Kalifah, nimirum parti quæ jacet in Mesopotamia: restauravit, & alteram partem addidit *Almoftazer Bilah* f. *Almoktady Bilah* anno Hyxaræ cccclxxxvii, nostro 1095; nomen autem invenisse putatur à Baga Persis horto; quia primo tantum *Bagadaden*, id est, horti ibidem fuerunt.

Bassa Bagaded tempore pacis in annuo

duo

novo reditu possidet ducenta mill. sequinor. sive 250000 ducat. quorum vix quadraginta millia expendit.

xiii Decemb. 1604. *Bagadad* digressi iter fecimus per Mesopotamiam versus occasum, & sesquileucam progressi in *Bax Dulab* (quæ vox sonat caput Antiarum) vestigal solvimus Regi *Mexat-Aly & Ozem*:

Hinc xiv. profecti & tres leucas emensi per terras fertiles & fere planas, incidimus in ruinas civitatis *Karkuf*, cujus nihil restat integrum, præter mesquitam & duas parietinas: & terras fecundas, sed incultas ingressi, eo die septem leucas absolvimus & quievimus in campo *Aflyah*, toti illi districtui cognomine: toto hoc itinere visuntur multi ovium greges, multi aprî, rupicapræque & aquæductus collapsi, quibus solum rigari solebat.

xv. Ad corum conversi iter fecimus per planiciem, & secus alveum siccum, qui pluviiis mensibus impleri solet & navigari ad *Bagadad* usque, demum sub noctem septem leucis absolutis descendimus in *Aohenhat*, loco amœno, juxta alveum torrentis, sed tum siccum.

xvi. Septem leucas promovimus versus Corum per terras planissimas, & quievimus in loco aquarum inopi,
à vi-

à vicino loco appellant *Omerrus*: omnis aqua, quæ hisce locis reperitur, grossa est, fœda & male olens.

xvii. Relicto quasi trium leucarum intervallo; ad sinistram *Mexat-Sandabaiab* mesquita, & quinque leucis absolutis venimus *Ogolet Xeque Mahamed*, puteos nimirum juxta alveum amnis tum fere sicci; & sub vesperam octo leucis confectis quievimus in *Ogolet el Kelb*, loco aquarum indigo, qui ramen nomen accipit à puteis qui inde distant leucam unam grandem: Planicies & bonitas soli hîc mirabilis, ut dolendum sit, ita incultum jacere.

xviii. Versus *Corum* processimus leucas pene sex, per terras bonas & planas (relictis ad dextram puteis aquæ fœtentis & crassæ, à quibus *Ogolet el Kelb* nomen accepit) & venimus *Gomegmen*, (ad oras alvei sicci) quæ saxis albis squamosis instar *Chryso* collæ renidet.

xix. Circiter octo leucas promovimus versus *Corum* per terras petrosas & desertas & quievimus in amœna valle, licet sicca, quæ Arabibus dicitur *Aburegemo*, aquæ hic sunt venenosa.

xx. Versus eandem plagam leucas octo ad *Seylat* locum valde asperum & siccum.

xxi. Ver-

xi. Versus *Corum* processimus leucas pene sex, per terras bonas & planas (relictis ad dextram puteis aquæ fœtentis & crassæ, à quibus *Ogolet el Kelb* nomen accepit) & venimus *Gomegmen*, (ad oras alvei sicci) quæ saxis albis squamosis instar *Chryso* collæ renidet.

xviii. Versus *Corum* processimus leucas pene sex, per terras bonas & planas (relictis ad dextram puteis aquæ fœtentis & crassæ, à quibus *Ogolet el Kelb* nomen accepit) & venimus *Gomegmen*, (ad oras alvei sicci) quæ saxis albis squamosis instar *Chryso* collæ renidet.

xix. Circiter octo leucas promovimus versus *Corum* per terras petrosas & desertas & quievimus in amœna valle, licet sicca, quæ Arabibus dicitur *Aburegemo*, aquæ hic sunt venenosa.

xx. Versus eandem plagam leucas octo ad *Seylat* locum valde asperum & siccum.

xxi. Ver-

xxi. Versus Corum duas leucas, ad alveum torrentis, tum siccum; alias quatuor ad ripam Euphratæ; regio illa Arabibus vocatur *Nazeria*, locus in quo pernoctavimus *Zavybe*. Fluvius hic labitur inter aquilonem & Africum, latus passus quadringentos.

xxii. Iter fecimus secundum ripas fluminis, per angustias montium, qui hic fluvio incumbunt, *Medyk Nazerya* vocant Arabes, & illis superatis ingressi sumus terras fertiles & cultas, & paulo declinantes à fluvio, pernoctavimus in *Ved Garabah*, absolutis eo die leucis septem.

xxiii. Post quinque leucarum iter, per terras varias, superavimus montes satis asperos, ad quorum radices labitur Euphrates, & ea nocte ad ripas confedimus, non sine metu latronum, qui ibi valde frequentes grassantur.

xxiv. Transivimus, cum licentia, flumen ad oppidum *Anam*, Arabes vocant hanc regionem *Xam*; sicuti Mesopotamiam *Iazirey*, id est, insulam inter amnicam. Iter quod à *Bagadad* huc usque egimus non est ordinarium castrarum, quæ magis ad arctum progrediuntur longiore itinere; sed hoc nostrum magis securum est ideoque crebrius usurpatur.

Ana oppidum (quæ vox Arabibus pœnam sive molestiam sonat) jacet ad ripam Euphratæ; antiquissimum putatur utpote cujus sacra Scriptura meminerit lib. 2. Reg. cap. xix. ubi *Ana* dicitur pro *Ana*. Adjacet utrique ripæ fluminis, vel cubito illius inter Corum & Eurum inflexo, in exigua insula (quales ibidem plures coluntur) quæ circiter milliare ambit, circumquaque muro cincta, jam ab ævo male accepto; ad cornu Septentrionale habet arcem, & præsidium centum Turcarum, & aliquot machinas bellicas; extra illam videntur plures ædes & palmæ atq; horti & forum; habuit & balneum publicum quum à Persis unâ cum *Bagadad* possideretur.

Flumen hîc labitur inter asperos & editos montes, sub quibus utrimque planicies jacet, in Mesopotamia quidem ducentos passus lata, in *Xam* à ducentis ad quingentos.

Oppidum tantum duos habet calles, ad utramque ripam singulos; pars quæ in Mesopotamia sita est rarius habitatur & fere à mechanicis, patet in longitudinem duo mill. altera in *Xam* patet duas leucas in longitudinem & est potissima oppidi pars. Ædes utrimque calli assident, fere quadratæ & plano tecto,

P
to, præter
ta est, quod
Ager fert op
refertim gra
nnis generis
In utraque
atuor millia
at sudzorom
metanorum
as factiones
e, quorum r
erunt solem
lto facere, al
perat Rex.
a potentissi
in Turcarum
Colligitur h
rum: annon
at forum al
acellum.
andiores bar
m & deorsu
Oppidani f
nitidi, ami
suis è pellibu
æ pro tempe
uvio tempo
stantes. Cast
li, Aleppo
ad hac iter a
nam aliæ sem

tecto, præter mesquitam quæ tegulis
tecta est, quod in hisce partibus rarum.

Ager fert optimos fructus Europæos,
præsertim grandes olivas, & frumenta
omnis generis. Aër hic purissimus.

In utraque parte oppidi sunt circiter
quatuor millia ædium; quarum cxx
sunt Iudzorum Arabum; reliquæ Ma-
humetanorum qui hic divisi sunt in
duas factiones; alii enim sunt Indige-
næ, quorum majores superstitiose co-
luerunt solem, quod & videntur in oc-
culto facere, alii sunt advenæ. Verisque
imperat Rex Arabs *Amit Hamed Abu-
riva* potentissimus totius *Arabistan*, sed
jam Turcarum Imperatori vassigalis.

Colligitur hic maxima copia dacty-
lorum: annona hic vilis est: non ha-
bent forum aliquod publicum, præter
macellum. Habet oppidum triginta
grandiores barcas, quibus flumen sur-
sum & deorsum navigant.

Oppidani fere candido sunt colore
& nitidi, amiciuntur communiter ca-
misis è pellibus ovillis usq; ad plantas,
quæ pro tempestatis ratione invertunt;
pluvio tempore hirtam partem foris
gestantes. Casilæ sive Caravanæ, à Tri-
poli, Aleppo & Damasco atque Baga-
dad hac iter agunt, licet non desint
etiam aliæ semitæ.

XIII. Ian. anno 1605, discessimus *Ana*, & ascendimus montes non tam editos, quam asperos, & difficillimo itinere unius leucæ confecto descendimus in terram magis planam, sed haud fecundiozem, & quievimus in *Tel alyud*, id est, colle Iudæorum.

XXI. Ian. hinc promovimus versus occidentē per terras montuosas asperas & infæcundas quatuor leucas: tum perventum in planiciem campestrem, in cujus medio extant duo montes alti & rotundi à quorum figura hanc planiciem vocant *Rumam-hen*, id est, duas granatas: & post trium leucarum iter confedimus in amæno quidem prato, sed aquarum inopi.

XXII. Versus occidentem digressi per terras partim planas partim montuosas, post quinque leucarum iter transivimus *Mausel*, quod vocant *Iubab* (quasi dicas puteum aquæ pluvix;) & alias tres leuc. progressi pernoctavimus in campo inaquoso quem vocant *Mekazar Iubab*. Toto hoc itinere plurimi greges pecorum pascuntur.

XXIII. Iter fecimus versus Corum, donec ventum fuit ad alveum siccum torrentis, cujus fundum videre erat è petra viva candida instar marmoris, ita planum ac si arte fuisset excavatus: quem

P
nem tranfet
dicem duor
media pla
ntur Aden
mirum à fi
ucas quinq
xxiv. Vers
umen usque
; *Mauzel* h
cula aut mo
fider. Arabe
rbem fuisse
odie nulla v
cus minus
ucas proces
citur *Telul*
teorum aqu
xxv. Versus
d vesperam
onitate, ve
a quorum n
nta Casas T
regibus; h
unda, recta
pellibus cin
et alio trans
unt veri Tur
rofecti, hic
Tayssu dicunt
ari *Ordas*: h
um tolerant

quem transeuntes pernoctavimus ad radicem duorum montium, qui extant in media planicie & ab Arabibus vocantur *Aden then*, id est, duæ auriculæ, nimirum à figura. Absolvimus eo die leucas quinque.

xxiv. Versus occidentem sex leuc. ad flumen usque quod hic placide decurrit; *Mauzel* hoc vocant *Kahem* à turricula aut monumento, quod hic ripæ affidet. Arabes hic magnam, quondam urbem fuisse memorant, cujus tamen hodie nulla vestigia superant. Quum locus minus securus videretur, duas leucas processimus ad locum qui ipsis dicitur *Telulmana hyat*, id est, colles puteorum aquæ.

xxv. Versus Corum profecti à mane ad vesperam per terras varias situ & bonitate, venimus ad campos planos in quorum medio offendimus quadraginta Casas *Turcomannorum*, cum suis gregibus; hæ casæ ipsorum sunt rotundæ, tecta convexa, parietes è cannis & pellibus cincti, ita facti ut complicari & alio transferri possint. Ipsi autem sunt veri Turci qui è *Turquestan* olim profecti, hic confederunt per tribus, *Tayffus* dicunt ipsi, Arabes *Cabiley*, *Tazari Ordas*: homines robusti, & laborum tolerantes; scæminæ quoque quæ

haudquaquam se abscondunt, valida, quæ fere pecoris curam gerunt: locus dicitur *Mezenah*: nullæ hic aquæ.

xxvi. Versus arctum digressi post trium leucarum iter ingressi sumus amplissimam planiciem, instar convallis undiq; collibus cinctam, secat mediam alveus torrentis circiter quinquaginta aut sexaginta passus latus, tum siccus: hic alteram tribum Turcomannorum invenimus cum suis gregibus; locus vocatur *Muy al Mezenah* sive *Mezenah* id est, aqua *Mefnah*. Et porro profecti sub vesperam confedimus in campo plano, sed inaquoso; Arabibus *Tabaki Seguer* confectis eo die decem leucis.

xxvii. Versus Corum progressi per terras planissimas & optimas, post trium leucarum iter transivimus maximi amnis alveum siccum, Arabibus *Sehel*, juxta sunt aliquot putei aquæ optimæ; & sub vesperam aliis quatuor leucis absolutis, confedimus in *Iubeba* loco arenoso, ubi aqua abundat.

xxviii. Versus arctum profecti per terras planissimas & feraces, leucas septem, pernoctavimus in loco inaquoso, *Ragem al Kayma*; nullos toto hoc itinere colles aut montes offendimus, solum è longinquo vidimus unum

P
num quem
ant Gibel al
xxix. Vers
d dextram
eptem leuc
axta decem
romannorum
ar *Keresel H*
xxx. Versi
er similes te
reges Turco
tribus illoru
populosissim
um possit ed
utum solyca
tam aspera,
tavimus in
ram amne n
quem vocant
xxx. Itidem
em spatiosan
& colles, sul
Sukavam op
quaginta cas
tam montiu
Turcomanis
bus cinctum,
inopia est, pr
ne tamen hi
Originem ac
quæ adhuc in

unum quem à tribu, quæ accolit, vocant *Gibel al Bexar*.

xxix. Versus Corum, monte *Bexar* ad dextram relicto, per similes terras, septem leucas progressi confedimus juxta decem aut duodecim casas Turcomannorum, loco inaquoso qui dicitur *Ketefel Hel*.

xxx. Versus Corum promoventes per similes terras; (in quibus plurimi greges Turcomannorum vagantur; tribus illorum dicitur *Beghdely*, longe populosissima, & quæ octo millia equitum possit educere, unde sola *Amiri* tributum solvere detrectat) & loca quædam aspera, novem leucas: & pernoctavimus in *Naquib*, relicto ad sinistram amne magni nominis tum sicco, quem vocant *Gadyr á ther*.

xxxi. Itidem versus Corum, per vallem spatiosam & planam inter montes & colles, sub horam nonam venimus *Sukanam* oppidum centum & quinquaginta casarum, inter fauces duorum montium situm, ab Arabibus & Turcomanis habitatum, nullis mœnibus cinctum, ubi omnium pene rerum inopia est, præsertim lignorum; fœminæ tamen hic visuntur formosissimæ. Originem accepit ab arce prædiaria, quæ adhuc in medio illius extat, sed ab

ævo peſſime accepta; nomen à fonte calido, cujus aquæ ſulphur redolent, nam *Sukan* Arabibus eſt calens.

v. Februar. partim verſus occidentem, partim verſus arctum, per montes & loca difficilia atque aſpera, ſex leucas: ad *Taybah*, oppidum cinctum, ſupra ducentas & quinquaginta habens caſas, è ruderibus antiqui oppidi Chriſtianorum Francorum extructum, è quibus ſuperest campanile, & columnæ aliquot marmoreæ templi, quæ jam meſquitæ inſerviunt. Nomen accepit ab æris puritate & ſalubritate: habitatores ſunt Arabes, maximam partem paſtores aut agricolæ. Parec unâ cum *Sukana* Amiri domino Anz.

vi. A *Taybah* verſus arctum, per loca plana & paſcua & nonnumquam montuoſa, leucas octo ita tamen ut utrimque conſpicerentur montes longo intervallo; & ſub veſperam conſedimus loco inaquoſo, qui ipſis dicitur *Hahe Oie*, id eſt, trames tortus.

vii. Verſus arctum, per varias terras, ſeptem leucas; pernoctavimus ad radices montium, juxta puteos peſſimæ aquæ & fœtidæ, quare hic locus vocatur *Abumentem*, quaſi pater marumarum aquarum.

viii. Verſus arctum per terras planiſſi.

P
timas, relict
vallo contin
n uno ruder
norum ſup
menii; leuc
ix. Quum
ſiſſemus, in
rones Arabes
nelos abripu
orum ſpoliar
runt.
x. Verſus a
timas terras
oſtitimus in
cina quond
n.
xi. Aliquan
oſecti, uſque a
bad; deince
tram relict
m ambvum
ntem in am
teur hic è ſ
ppidum *Geb*
m lacus ripa
omenti, nan
& ſalſum,
æ ſole ferre
a ut æſtate la
er autem hoc
riculoſum.

nissimas, relictis ad sinistram longo intervallo continuis montibus, in quorum uno rudera antiquæ civitatis Christianorum superesse narrant Arabes & Armenii; leucas quinque.

ix. Quum vix mediam leucam processissemus, impetum in nos fecerunt latrones Arabes trecenti, & ducentos camelos abriperunt, & aliquot nostrorum spoliarunt, & pessime acceperunt.

x. Versus arctum, octo leucas, per optimas terras, licet non ita planas, & substitimus in *Drahem*, loco sic dicto à vicina quondam arce, inaquoso tamen.

xi. Aliquandiu per optimas terras profecti, usque ad radicem montis *Corna Zebad*; deinceps aliis montibus ad sinistram relictis secundum radices illorum ambivimus lacum grandem, patentem in ambitu triginta leucas. Nascitur hic è fonte *Ahen-Dabad* juxta oppidum *Gebul*, quod jacet ad oppositam lacus ripam; hic lacus maximi est momenti, nam quum solum nitrosum sit & salsum, aquas salsugine imbuunt, quæ sole feruente in salem coguntur, ita ut æstate lacus equo transiri possit. Iter autem hoc admodum difficile est & periculosum. Pernoctavimus in pago

Acle; à latronibus habitatur, qui tum metu potentiorum, alio se subduxerant.

XII. Versus arctum, secus oram leucus, per optimas terras, relinquentes ad sinistram intervallo duarum & quatuor leucarum grandes montes: & trium leuc. itinere absoluto transivimus municipium trecentarum casarum, quod ruinis majoris & melioris oppidi superstructum fuisse apparebat, vocatur *Melhuah* à copia salis.

Huic tertiam leucæ partem vicinum est aliud municipium *Sasyra*, centum & viginti ædium.

Porro duas leucas hinc profecti, incidimus in amnem limpida, qui è duobus fontibus effluit, *Ahen-Macuba* vocant à juncis qui juxta nascuntur: haud procul hinc aditur municipium quingentarum ædium, *Tal. Aron*, à colle cui subjacet: hic moniti in *Gebrahim* (grande municipium id est, per quod transeundum erat eo die) trecentos *Seghmenes* qui à *Basla* Aleppo secesserant confedisse; iter maturavimus per agros cultos, usque ad *Tel Axarab* pagum III. ab Aleppo leucis; atque hinc die inclinate Aleppum petentes, sole jam occidente civitatem sumus ingressi.

PER
men a
pressum
bibus (c
ignavos redd
amplius Per
tur) deinde à
ngis, postea
e nostra secu
est Persia
cujus origin
erit, quod a
n status regi
tur. Cùm N
numetana n
, divitiis sua
itutus erat)
vulgus sparg
parasset, d
in Aissam, cu
itis, & magn
isque & On
rentum favo
tabum nume
tertextu religio
vicina erant

A P P E N D I X.

I O A N N I S B O T E R I

Relatio de Regno Persarum.

PERSIÆ, Persarumque nomen aliquanto tempore suppressum fuit, primùm ab Arabibus (qui Persis subjugatis, ut eos ignavos redderent, lege sanxerunt, ne amplius Persæ, sed Saraceni dicerentur) deinde à Tartaris, primò ductu Chingis, postea Tamerlanis. Sed paulò ante nostra secula, pristinae gloriæ restituta est Persia, virtute Ismaëlis Sophi, de cujus origine aliqua tradere abs re non erit, quod ad consequendam notitiam status regnique Persiæ facere videntur. Cùm Mahumetes (à quo secta Mahumetana nomen habet) apud Arabes, divitiis suæ dominæ (à qua hæres institutus erat) & novo dogmate (quod in vulgus spargere incipiebat) nomen sibi parasset, duxit in secundam uxorem Aissam, cujusdam Bubaci viri prædivitis, & magnæ existimationis filiam: illiusque & Omari & Ottomari, ejus parentum favore, collegit magnum Arabum numerum, cepitque titulo & prætextu religionis, multa oppida, quæ ei vicina erant, deditque eo tempore
Hali

Hali suo cognato, in uxorem Fatimam
 filiam ex priore uxore, vitæque dece-
 dens anno suæ ætatis 63. reliquit ei
 suam ditionem, constituitque eum ca-
 put suæ sectæ cum titulo Caliphæ. Bu-
 bacus ægrè ferens, quòd Mahumetes
 sibi (cujus favore magnus factus erat)
 ætate maturo, juvenem prætulisset,
 ejecit eum ditione, auxilio Omari &
 Ottomari, qui ipsum Calipham male-
 bant, tum quòd eorum consanguineus
 esset, tum quòd ejus ætas jam grandior
 provectiorque, spem ipsi citò succeden-
 di faceret, quod accidit, nam Bubaco
 successere ordine, dicti Omar & Otto-
 mar. Omar à mancipio occisus fuit:
 Ottomaro in quadam rixa neci tradito,
 rediit Caliphæ dignitas ad Halim,
 sed eam quietè possidere non potuit:
 nam cepit contra eum arma Mavia,
 sub prætextu, quòd mortis sui patroni
 Ottomari conscius fuisset: curavitque
 eum occidi Cufæ, hæc civitas est in de-
 cursu Euphratis, infra Bagdet, diciturque;
 ob id adhuc Masâdal, quod est domus
 Hali, qui ibi sepultus fuit. Hali mortuo
 dixerunt incolæ Cufæ, Calipham Ocen,
 filium Fatimæ, sed & hic loco deturba-
 tus, & veneno necatus est à Mavia, qui
 se Calipham absolutè dixit, successitque
 ei Iazit filius. Ocen reliquit post se duo-
 decima

P
 im filios, qu
 hadin fuit,
 im esse ajun
 unt quòd a
 m, reversur
 illa, in qua,
 m, conversi
 , equus semp
 a cum pompa
 olcheam dicit
 controversi
 Omaro, O
 here, reman
 nes cum at
 m: volunt
 tamento Ma
 am fuisse, sec
 os prosequun
 um 1363. M
 berent, qu
 ano 1258.
 quem Allacu
 dit) surrexit
 ni nomen era
 Ardevel, qu
 usam Ceresin
 e duodecim fil
 abatur, in cu
 ormam Turb
 est) adjun
 conciliavitque

decim filios, quorum unus Mahumetes Mahadin fuit, eum Mauri non mortuum esse ajunt, sed eum expectantes, dicunt quod ad convertendum Orbem, reversurus sit: ob rem in Massadalla, in qua, secundum eorum stultitiam, conversionis initium futurum est, equus semper paratus est, qui magna cum pompa in templum, quod illi Moscheam dicunt, ducitur offerturque. Ex controversiis, quæ Hali cum Bubaco, Omaro, Ottomaro & Mavia intercessere, remansere gravissimæ contentiones cum armorum, tum opinionum: volunt enim Persæ, Halim ex testamento Mahumetis, verum Calipham fuisse, sed Arabes favore tres primos prosequuntur. Cum circiter annum 1363. Mauri nullum Calipham haberent, quod ii finem habuissent, anno 1258. in Mustacen Mumbila (quem Allacu, Tartarorum Rex, occidit) surrexit in Persia quidam Baro, cui nomen erat Sophi, Dominus oppidi Ardevel, qui se sanguine Hali, per Musam Ceresin, ejus nepotem (unum ex duodecim filiis Ocen) genitum gloriabatur, in cujus memoriam mutavit formam Turbantis (gestamen capitis id est) adjunxitque duodecim acies, conciliavitque suæ sectæ nomen & æstimatione

mationem : huic successit Guine, filius Adar, cui Asslambec in Syria & Persia, potentia celeberrimus Princeps, in uxorem dedit suam filiam : sed ejus filius Jacob beg, auctoritatem existimationemque Adar veritus, curavit eum occidi, deditque duos ejus filios, Ismaëlem & Solimannum, Capitaneo suo Amanzari, ei injungens, ut eos poneret in Zaliga (is montibus munitus locus est) sed Amanzar sui domini crudelitatem detestatus, detulit pueros in suam domum, curavitque eos cum suis filiis liberaliter educari, cumque in lethalem morbum incidisset, veritus ne adolescentes in discrimen venirent, dedit eis ducentos aureos, & equos, consuluitque ut se ad domum matris conferrent. Ismaël, qui natu maximus erat, domum reversus, statim se patris necem vindicare velle professus est, & post aliquos felices successus, assumpsit titulum protectoris rerum Hali, à quo ipse originem ducebat, fecit Turbanem altiorem, misitque legatos ad omnes Principes Mahumetanos Orientis, hortatusque est eos, ut & unà sectam & insignia reciperent : hac via, armorumque felicitate, fecit se toti Orienti formidabilem, occiditq; Ocen, qui se tunc Persiæ Regem inscribebat, & de-

decem ejus
 pful, impl
 um I. Regem
 agno pralio
 artarorum Z
 arsequi victo
 m exercitu fi
 m id fuit ab
 lebat, qui ei
 ccessus in pr
 illum iter ad
 eliquit Ismaë
 inium, quo
 o, lacu Sio
 ko (ni mali
 gno Cambaje
 aciam est plu
 riu ad Occasu
 Meridiem;
 ulta amplaq
 n omnia su
 ate essent, a
 o supremo
 lacram, Pat
 rmuzo nunc
 eorgiani sequ
 naëlis erant
 & nationes
 n : Diarbec
 ia : Cusistan
 ani : Farsista

& decem ejus fratres, solus Marabecus
 elapsus, imploravit in auxilium Seli-
 mum I. Regem Turcarum. Vicit Ismaël
 magno prælio ad lacum Vay, Regem
 Tartarorum Zagatajorum, volentique
 persequi victoriam, transmittereque
 cum exercitu fluvium Abbiano, dissua-
 sum id fuit ab Astrologo, cui multum
 fidebat, qui ei dixit, se quidem felices
 successus in progrediendo videre, sed
 nullum iter ad regrediendum apparere.
 Reliquit Ismaël filiis amplissimum do-
 minium, quod mari Caspio, sinu Per-
 sico, lacu Siocco, fluminibus Tigri &
 Oxo (ni malimus dicere Abiano) &
 regno Cambajæ comprehenditur, quod
 spacium est plus quàm 20 graduum, ab
 Ortu ad Occasum, & 18 à Septentrione
 ad Meridiem; continentur hoc spacio
 multa amplaque regna, quæ quamvis
 non omnia sub ejus dominio imme-
 diate essent, agnoscebant tamen eum
 pro supremo Principe, nempe Reges
 Macram, Patani, Guadel, Ormuzii (cui
 Ormuzo nunc Lusitani dominantur)
 Georgiani sequebantur ejus insignia:
 Ismaëlis erant multæ amplæque civita-
 tes & nationes: Media, quæ nunc Ser-
 van: Diarbecca quondam Mesopota-
 mia: Cusistan, quam inhabitaverunt Su-
 siani: Farsistan, Persarum patria:
 Stra-

Strava, quæ quondam dicta fuit Hircania: Parthia, quæ hodie Arac: Carmania, nunc Chermain: Sigestan, Carafan, Sablestan, Iltigias, quarum antiqua nomina sunt Drangiana, Bactriana, Parapomifus, Margiana. Harum regionum aliarumque quarum nomina non edo, ea pars, quæ sinui Persico vicina est, affluit omnium rerum utilium copia, propter flumina, quæ ipsas interfecant: inter ea flumina nobilissimus est Bindimirus, cujus aquis multum utuntur illi populi, ducunt enim illas fossis aliisque quibusdam instrumentis, in suas possessiones, suo magno usui & commodo. Provinciæ mari Caspio vicinæ tum ob fluviorum oportunitatem, tum propter aëris temperiem, sunt ejusdem fertilitatis participes, qualis est illa pars, quam fluvius Pulimalon perlabitur (is se in lacum Burgianum condit) reliqua regionis pars sicca est, quare nec oppida, nec pagi ibi frequentes sunt, nisi iis locis, quæ fluvii aut lacus alicujus beneficium experiuntur. Ampliores ditioresque civitates Imperii Persici sunt Iltigias, caput Bactrianae, quæ inter amœniores Orientis censetur: Indion, caput Margianae, in territorio tam uberi lætoque, ut Antiochus Soter eam muro cingi fecerit: Cand

fecerit: Candahar, caput Parapomisi, multique commercii propter concursum mercatorum Indiæ & Cathajæ, qui harum regionum opes eò ferunt: Eri, caput Provinciæ Ariæ, quæ rosam tam copiosa est, ut ab iis nomen cepit, Barbarus dicit eam XIII miliaribus ambiri: Ispaam, caput Parthiæ, eam aliqui illam esse volunt, quam antiqui historici Ecatompylas dixerunt, tanti momenti est, ut Persæ de ea hyperbolicè dicant, eam medium orbem esse: Chirmain est Metropolis Caramaniæ, celebris propter excellentiam pannorum aureorum, argenteorumque, qui illic conficiuntur: Eor quoque nobilis civitas est, nec ei inferior Cultra Susianæ caput. Sed omnes cedunt, genuaque quodammodo deosculantur (quo ad pulchritudinem) civitati Siras, ad fluvium Bindimirum: fuit ea quondam Metropolis Persarum (ut aliqui volunt) dicebaturque Persepolis: Alexander Magnus instinctu sui scorti tradidit eam flammis: cum autem ipsum postea sui ferè puderet, fecit eam restaurari: quamvis hodie non sit tantæ amplitudinis, quantæ olim fuit, æstimatur tamen eam maximarum civitatû Orientis unam esse, circuit cum suburbiis plus minus xx miliaria, instruitque LX fororum

corum millia. Persis in proverbio est: Quando Siras erat Siras, tum Cairus erat ejus pagus: non habent tamen eam pro valdè antiqua, nec accedunt eorum sententiæ, qui eam Metropolim Persarum faciunt. Taurisum & Casbin sunt quoque civitates nobiles, & præter amplitudinem, ostentant se propter aulam regiam.

Regimen.

Forma Reipublicæ horum populorum non est æqualis alicui alteri populo Mahumetano, nec ullo loco inter hos, ea politica regendi forma viget, quæ apud Persas. Aliæ omnes excindunt ferè omnem nobilitatem, utunturque opera mancipiorum, occidunt fratres, aut excecant eos, sed apud Persas habetur nobilitas in pretio: Reges tractant humaniter fratres, habent in sua ditione multos potentes, opibusque claros Principes, quæ omnia Otomanni in suo imperio non ferunt. Equitatus apud Persas in pretio est & ingenuitas: musica & bonis literis delectantur, student poësi, evaduntque sua lingua excellentes: Astrologia quoque laudatur apud ipsos: hæc omnia contemnant Turcæ. Mercatura manuariæque artes florent in Persia. Vt

con-

Includam: T
humanitate

Hjus regn
in virtute
ia militum g
os Rex semp
apud se: alte
abet enim
merum, qu
tra loca attri
) tertium
e suo merc
orgianis &
duobus prim
gigue propr
m genera fun
a sunt in ma
atus vix ul
usa sequitur
simis instrud
are Caspium
Persicus ab a
ssibus nec in
sunt. Mare C
oëingenta r
nque sexcen
e navigatur,
ni imperant
us, quas se

concludam : Turcas superant civilitate
& humanitare.

Vires.

HVjus regni vires consistunt potiùs
in virtute quàm numero. Sunt ibi
tria militum genera : unum eorum est,
quos Rex semper habet stipendiarios,
& apud se : alterum est Timariottorum
(habet enim Rex magnum equitum
numerum, quibus stipendiorum loco,
certa loca attribuit ; quod & Turca fa-
cit :) tertium est auxiliariorum, qui
ære suo merent : conscribuntur ex
Georgianis & Tartaris. Sed loquendo
de duobus primis generibus (quæ regno
Regique propria sunt) duo hæc mili-
tum genera sunt equites : ubi enim ar-
ma sunt in manibus nobilium, ibi pe-
ditatus vix ulla est ratio : ex eadem
causa sequitur, quòd Persæ viribus ma-
ritimis instructi non sunt : & quamvis
mare Caspium ab uno latere, sinus ve-
rò Persicus ab alio sit, nunquam tamen
classibus nec in uno, nec in alio mari
usi sunt. Mare Caspium quoque (quam-
vis octingenta milliaria longum sit, la-
tumque sexcenta) non transmittitur
aut navigatur, nisi juxta littora. Lusi-
tani imperant mari Persico, suis clas-
sibus, quas semper in Insula Ormuz
habent.

habent. Etſi Perſia abundat metallis, temperatura excellentibus, præcipuè Provincia Carazam: bellicorum tamen tormentorum nullum ferè uſum habent, ſicut nec muniendi, oppugnandi, obſidendi, ſervandi, defendendique loca, quòd hæ militiæ partes peditatui magis propriæ ſunt, ſicut equitatu proprium eſt, in patentibus campis juſtis præliis conſligere, in quibus Perſas multum valere, negari non poteſt. Ultra militiæ neceſſarias res, laborat militia Perſica adhuc alio gravi malo, nempe diſcordia, quæ duabus ex rebus oriri ſolet: una eſt Principum potentia, cui plurimum ſuperbia & contumacia conjuncta eſſe ſolet: alia eſt itinerum, & ducendi exercitus difficultas, quæ ex aquæ fluviolorumq; navigabilium penuria naſcitur. Flumina enim Perſiæ non navigantur, aut tam parum navigantur, ut quod præſtant, nullius ferè momenti ſit: omnes in ſinum Perſicum inſtaunt, aut in mare Caſpium, ut regiones, quæ in medio jacent, relinquuntur aridæ, & aquæ inopes: quam ob rem vires regni jungi non poſſunt: regni enim dimidium ſiccum eſt, nec flumen aliquod hic eſt, quod toti regno ſerviat, ſicut Ligeris Franciæ: Padus Longobardiæ: Viſtula Poloniæ: Scal-

dis

dis Flandriæ, aliisq; aliis regnis faciunt. Terræ desertæ quoque hic sunt, quæ Provincias à se invicem disjungunt: montes etiam, qui eas à se invicem separant. Has ob res, mihi hoc regnum Hispaniæ simile videtur, ubi nec fluvii commercio utiles sunt, præterquàm in finibus provinciarum: & montes ac regiones, propter ariditatem incultæ sunt. Sed natura, ut commercia adjuvaret, commoditatique vitæ humanæ, in locis aqua navigabili indigis, prospiceret, doravit Persiam, regionesque vicinas Camelis, qui ibi commodissimi sunt: ferunt enim onera graviora, quàm equi aut muli ferre possent, perdurantque diu in labore, ferunt onus mille pondo, continuabunt iter xl. & pluribus diebus, & in locis siccis sabulosisque: sicut sunt Lybia, Arabia, Persia, in quibus aqua & pascua desunt, bibunt tantùm quinto die semel, & si opus sit, ferent sitim per decem & plures dies: quod ad pabulum attinet, onere levatis, datur pro pabulo modicum herbæ, spinæ, aut rami arborum. Non itaque ullum animal est, quod laborem diutiùs ferat, minorisque sit impensæ: propter has condiciones, accommodatissimum est regionibus aridis & siccis, Asiæ & Africæ, in quibus homi-

nes summa inopía aquæ & ciborum laborant : cùm enim Camelo parum sufficiat , pòtèst tamen in aliorum usum , magnam commeatuum quantitatem ferre. Tria sunt eorum genera : minoribus insident homines : mediocres duos gibbos habent , ferendisq; mercibus valent : majores crassioresque onera mille pondo ferunt. Hæc de Camelis dixisse sufficiat. Quem equitum numerum Rex Persiæ educere possit , visum fuit bellis inter Ismaëlem & Selimum I. Regem Turcarum : inter Ismaëlem & Solimanum , & inter Codabendam & Amuratem III. gestis : nemo horum Regum habuit ullo in loco contra Turcas ultra xxx equitum millia , sed armis adèd instructos equites , ut multò majoris exercitus impetum non timerint : equites Persiæ , quibus suppetit res , quique ditiores inter ipsos sunt , armant se ferè in modum nostrorum cataphractorum , alii (qui duas ac tertias equitatus partes conficiunt) contenti sunt galea , lorica , scutoque : utunturque lancea arcuque alternativè. Sed dicamus pauca de redditibus , quibus auxilios conducere possit. Profiteor me præcisè non scire , ad quam summam ejus redditus accedant , duo enim , qui dedita opera eò profecti sunt , ut explorarent , quæ

quæ Regis Persiæ opes sint, inter se dissentiunt, diversaque loqui audivi: unus tres, alius quinque aureorum milliones annui redditus ei attribuit: hoc autem dico, ex duobus argumentis colligi posse, ipsum opulentum esse: unum est, quòd Tamafus, ejus qui nunc regnat pater, toto suo regno sustulit vestigalia omnium exportatarum & importatarum mercium. Id vestigial reddebat LX tomanorum millia, quæ conficiunt millionem, & octingenta aureorum millia: unus enim Tomanus valet xx aureos: ut autem id faceret, induci non potuisset, nisi alii redditus ei animos dedissent. Aliud argumentum est, quòd Status Persiæ in septem Provincias divisi sunt, quarum ea, quæ Ipsaam dicitur, reddit septingenta aureorum millia: tantundem dat Siras, nec tamen inter ditiores censentur hæ duæ: eas enim longè superant Corassan, Diaragument, quarum illa fodinis Cyrneorum, metallorumque, hæ serici prædites est. Sed unde percipit suos redditus, si se vestigialibus invectarum & evectarum mercium spoliavit? Ex territorii sui domini: ex decimis fructuum: ex fructibus minærarum: ex officinis: unusquisque enim officinam aut tabernam quarumcunque rerum ponere.

volens, certi quiddam Regi quotannis pendere debet: ex donis quoque particularium, & donationibus communitatum, confiscationibus, aliisque rebus talibus: adferunt quoque aliquid tributa Principum, coronæ subditorum, quales sunt Principes Far & Candaar, aliique, quos suprâ nominavimus.

Principes Finitimi.

AB Ortu Mogororum, à Septentrione Zagatajorum fines attingit Sophi: ab Occasu longissimo tractu, Persiæ conterminus est Turca: ad Meridiem habet regnum Ormuzii (cui corona Lusitanica dominatur.) Cum Mogoris nihil ferè negotii Persiæ Regi est, propter causas alias deductas: sicut enim Hispania & Francia se mutuo offendere non possunt, propter itinerum angustias, & asperitatem situum ad limites, quæ commeatum (qui exercituum sustentatio est) transvehi non sinit, ita & inter confinia Indiæ & Cambajæ (à Mogoris occupata) & ditiones Persarum se interponunt montes & deserta, quæ non permittunt, ut iustis viribus se invicem hi Principes impetant. Pro maximo quoque obstaculo habendum est, quòd equitatus, in quo amborum vires sitæ sunt, in talibus

loco-

locorum angustiis explicari non potest: perunt tamen se invicem bello ad fines regnorum Cabul & Sablestam, quorum aliqui Principes Mogororum sibi dominium pararunt. Sophi immediate Magni Cham fines non attingit, quod aliqui Principes, & deinde magna deserta inter ipsos sint. Videtur ipsum pro termino sui Imperii sibi statuisse flumen Oxum, quod alii Abianum dicunt, id in Sablestam subtus montem Dalanguer, post longum cursum, in quo multum protenditur, propter frequentiam & amplitudinem fluminum quæ recipit, condit se in mare Caspium, dividitque à parte Septentrionali Sophum à Zagatai. Sophus nunquam ausus fuit hoc flumen transmittere, & cum Saba, Rex Zagatajorum, id transfessus esset, magno prælio ab Ismaële victus fuit. Cyrus, Rex Persarum, construxit pontem in hoc flumine, transfuditque exercitum adversus Tomirim, Scytharum reginam, quæ ipsum cum omnibus suis concidit. Turcæ conterminus est Sophi per totam imperii sui longitudinem occidentalem, nempe à mari Caspio, ad sinum Sauracensem usque, spacio ferè xv graduum. Ut verum fatear, non habet Persa hostem, à quo plus ei periculi ti-

mendum sit, cujusque vires ei plus metuendæ sint, quàm Turcam: quoties enim arma cum eo contulerunt Persæ, ferè semper aliquid perdiderunt: Mahumetes II. vicit Vsluncassanum, eripuitque imperium Trapezuntinum Davidi, qui se sub ejus umbram protectionemque contulerat. Selimus I. superavit in locis campetribus Ismaëlem, eripuitque ei Caramit (civitatem amplissimam fortissimamque) Orsam, Merdim, totamque regionem, quam ipsi Alech nuncupant: Solimannus egit in fugam Tamasum, spoliavitque eum Bagdeto, & tota Mesopotamia. Ætate nostra, occupavit Amurathes id omne, quod inter Derbentum & Tarvisum jacet, quo in spacio est Georgia (cujus populorum pars maxima sequebatur partes Sophi) Servan: & munitis arcibus (quas in Tiflis, Sumachia, & Eres magnis civitatibus, & in transitibus Cars, Tomanis & Lori ædificari fecit) reddidit paulatim sibi iter securum, ab Ezechia ad Orontem fluvium usque, qui trium dierum itinere ultra Taurisium fluit, in qua civitate (Taurisio) curavit ædificare magnam arcem, nec cogitat eam relinquere, sicut primùm Selimus, & deinde Solimannus fecere, sed vult ea arce Taurisium tanquam freno

P
eno constrict
re. Eo bello
91 annum u
arce suum b
im huc usqu
que sui equit
ormentorum
llico confli,
tionesque ex
aliquid ceper
ni fecerint q
verum dica
on possit, q
(spartitur) h
egit Turca
nos impeger
us) se paulati
e castella in
runt civitatu
us, instruxer
rentorum be
nero, conli
no. Quamv
is assultibus,
n frustra dissec
millia fame in
tantum tamer
proprie, tum a
dictum est, &
regiam Tauris
nam in dition

freno constrictam, in perpetuum retinere. Eo bello, quod ab anno 1567. in 91 annum usque duravit, mutarunt Turcæ suum belligerandi modum: cum enim huc usque suæ multitudini, virtutique sui equitatus, peditatusque, copia tormentorum bellicorum, apparatusque bellico confisi, non curarint arces, munitionesque extruere, sed ut plurimum quidquid ceperant, exciderint, nec magni fecerint quod retinuerant (quod, ut verum dicatur, in campis fortis esse non possit, qui vires in loca munita dispartitur) hoc bello Persico necessitas coëgit Turcas (ut evitarent errores, in quos impeggerant Selimus & Solimanus) se paulatim munire, fecerunt itaque castella in locis oportunis: ædificarunt civitatulas in præcipuis civitatibus, instruxeruntque eas magno tormentorum bellicorum, & militum numero, constititque eis id bellum magno. Quamvis autem Persa, improvisis assultibus, multa hominum millia in frustra dissecuerit, multaque eorum millia fame incommodisque perierint, tantum tamen terræ amisit, tum suæ propriæ, tum amicorum, quantum jam dictum est, & inter alia suam civitatem regiam Taurisum. Æstimaturque Turcæ in ditione, quam sibi bello paravit,

vit, inſtituiſſe XL Timarorum millia,
 & quòd ei adhuc auri millio ex rediti-
 bus ejus ſuperſit. Perſa non poteſt re-
 ſiſtere Turcæ in præliis campeſtribus, ei
 enim peditatu, tormentis, & apparatu
 bellico, & (quod ſummum eſt) obe-
 dientia populi conferri non poteſt. Se-
 limus primus, Solimannus, & Amura-
 thes tertius nunquam contra Perſas ar-
 ma moverunt, niſi aut à rebellibus, aut
 ipſorum diſcordiis invitati: Selimus ab
 Marabecho, filio Ocen, Principe in Per-
 ſia potentiffimo, in auxilium vocatus
 fuit: Solimannus auxilio venit Elcaſo,
 Tamafi fratri, cui ex ambitione aut ſu-
 ſpicionem erat infenſiffimus. Turca itaq;
 ſuo commodo uſus eſt benevolentia,
 qua Elcaſus apud populum valebat,
 ejuſque authoritate: Amurathes non
 ante arma cepit adverſus Perſas, quàm
 ex literis Vſtaff Baſſæ Vani civitatis, &
 aliorum intellexiſſet, omnia contentio-
 nibus flagrare apud Sultanos Perſiæ, qui
 inter ſe de Rege diſſidebant: quidam
 enim Iſmaëlem, alii Aynere (qui ambo
 Tamafi filii erant) volebant, & Peria-
 cocona occidit ſuum fratrem Iſmaëlem,
 excluſoque Aynere, conſequutus eſt co-
 ronam Mahumetes Codabenda. Exor-
 tæ ſunt poſtea diſcordiæ inter Coda-
 bendam & filium, & inter Turcamo-
 nos

nos (familiam inter Persas potentissimam) & Regem , quæ Persis non minus nocuerunt quàm arma Turcica. Nullum negotium est Regi Persarum cum Lusitanis Ormuzii , quòd ipsi nec vires maritimæ (sine quibus id regnum recuperari non possët) sint , nec Lusitanis satis virium est , ut in mediterraneis regionibus sibi aliquid acquirere possint. Tamafus ipse , cùm aliquando instigaretur , ut expeditionem in Ormuzium susciperet , rogavit , quid ea in Insula cresceret , num frumentum , fruges , fructus , aut quid aliud boni ? cumque intellexisset fundum Insulæ sterilem , omniumque rerum esse inopem , sed commercio valdè conducere insulam , ideoque magni momenti esse , neglexit , irrisitque eos , dicens se suis populis remisisse nonaginta Tomanorum millia , talis redditus.

VIII.

De veteribus Persia Regibus.

NON abs re me facturum existimavi si veteres Persiæ Reges hic compendio commemoravero, qui in Persia proprie dicta & vicinis provinciis imperarunt.

Horum primum statuit Schikardus & alii *Ardshir Bahakan*, qui Teixeræ est *Ardxir* & nostris Historicis *Artaxerxes* vel *Xerxes*. Quo cum Romani bellum gesserunt Alexandro Severo imperante, ut judicat Schikardus, licet Teixera scribat, Christo in terris versante regnasse, in quo haud dubio fallitur.

ii. *Schabur* Teixeræ *Xabur Zabelketapro Dhul Aktaf* ut vult Schikardus: Nicephoro Calisto *Chosroes*; qui Valerianum Imp. captum jussit excoriari.

iii. *Hormoz* Schikardo; Agathia *Ormisdas*. Teixera autem subjicit *Xupuri* fratrem Baharon regem Kermon.

iv. *Tos* Tarich, Schikardus putat legendum *Nors*, id est, *Narses*.

v. *Bahram* Tarich, Historic. nostris *Varanes*.

vi. *Hormoz* alter, Tarich. nostris *Hormisdates*.

vii. *Shabur* alter ; nostris *Sapor* : crudelissimus in Christianos.

viii. *Babram* alter. Tarich.

ix. *Shabur* tertius ; Tarich.

x. *Iazdigerd*, Romanis charus, suis exofus. Vt notat Schikardus. Hunc Teixera immediate subjungit *Baharon* Regi Kermon parenti nempe suo.

xi. *Bahram Cur*, Tarich. Socrati *Bahabanes*. Teixera agnominat *Gur*, filium *Iazdigerd*. Et huic scribit fuisse ducem *Narsyn* qui à multis numeretur inter Reges Persiæ.

xii. *Iazdigerd* alter Tarich & Teixera : qui secundum Schikard. crudelissimus fuit in Christianos.

xiii. *Firu?* Tarich & *Pheruz* Teixera. Aliis scriptoribus *Peroza*.

xiv. *Ialas* vel *Balas* Tarich : Teixera *Belax* Procop. *Blases*, *Agath*. *Valens*.

xv. *Kobad* Tarich & Teixera ; nostris *Cabades*, *Cauades*, *Quadus*, *Coades* & *Chuadu*.

xvi. *Nushir-ravvan* Tarich ; Teixera *Amixiron* vel *Nauxiruan* : quem nostri vocant *Cosroen* magnum ; Iustiniano Imp. coævus, ut scribit Schikardus.

xvii. *Hormoz*, ultimus Tarich & Teixera, nostris *Hormisdas*.

xviii. *Chostrav ben-Hormoz* Tarich ; Teixera *Khozrrao Paruez* : qui licet

licet à Romanis in Regnum restitutus, tamen ingrattissimus in illos fuit ; & plures provincias eripuit ; sed postea ingenti clade fuit percussus ab Heraclio Imperat.

xx. *Scyruiab* vel *Syruiab* Tarich : Teixeræ *Kobad Xyruyhe* : nostris *Syroes*, qui parricida sex tantum mensibus regnavit : Schikard.

xx. *Ardxir ben Scyruiab* Tarich. & Teixeræ ; qui vix quinquaginta diebus præfuit sublatus à sequente Tyranno.

xxi. *Schattar* vel potius *Scaribar* ; nostris appellatur *Sarbara*. Teixeræ *Xarear* tyrannus.

xxii. Deinceps (inquit Schikardus) ut in regno magna fuit confusio, ita inter scriptores dissensio non minor, de numero & ordine successorum. Græcis & Latinis vix bini restant usque ad everisionem illius monarchiæ : Turcæ autem in Tarich ponunt quatuor : Arabes vulgo sex : Persæ vero apud Teixeram omnino septem, quos velut indigenas hic sequi tutius videtur ; simul ut compleatur numerus xi Turrium Chosravo in somnio prævisarum. Teixeræ autem primo ponitur *Ioon Xir*, qui tertio regni mense fuit oppressus.

xxiii. *Tuvvan-Dost* Tarich ; Teixeræ *Turon-Dost* fœmina ; quæ post men-

ntensem decim
lico totius pe
xxiv. Ian
aschanseda
eræ Iasance
xxv. Azum
minima : Tei
præfuit annun
xxvi. Kes
eræ ; quem A
præfuit enim
is cæsus.
xxvii. Sch
ad filius Ko
epos Khozra
in interemtu
xxviii. Ia
e ultimus ; qu
it exutus :
dæo Boslene
tio Phirus fuit
Valid, penul
epos quoque
anus, ab Inp
Post hunc
inim alium in
co, qui sit ali
scatorem Pu
ine nostro
nde xv Reg
um gestarum

mensum decimum sextum decessit, publico totius populi luctu.

XXIV. *Ianku-Car* Tarich: *Elmacino Gaschanseda* filius patrum *Kofravi*. *Teixeræ Iasancedah*, statim exauthoratus.

XXV. *Azurmy* virgo filia *Kofravi* natu minima: *Teixeræ Azarmy-Dost*; quæ præfuit annum unum, menses quatuor.

XXVI. *Kesere* filius *Iasancedah* *Teixeræ*; quem Arabes non agnoscunt, præfuit enim tantum paucos dies, à suis cæsus.

XXVII. *Schariar*: *Elmacino Pheroch-Zad* filius *Kofravi*; *Teixeræ Ferrog-Zad* nepos *Khozrrao Paruez*: intra mensum interemtus à suis.

XXVIII. *Iazdigerd* Tarich & *Teixeræ* ultimus; qui à Chalifa *Omare* regno fuit exutus: hujus filia *Dara* nupsit Iudæo *Bostenai*: neptis autem illius ex filio *Phiruz* fuit mater Chalifæ *Iezid* filii *Walid*, penultimi de familia *Ommiæ*. Nepos quoque fuit *Theophobus Christianus*, ab Imp. *Theophilo* sublatu.

Post hunc (inquit *Schikardus*) neminem alium invenio de sanguine Persico, qui sit alicujus nominis usque ad piscatorem *Puiah*, qui nobis in volumine nostro novam lineam orditur; unde xv Reges enascuntur omnes rerum gestarum magnitudine in Asia

clarissimi, Latinis Historiis ignoti; Hebraëis in libro Iuchasin fol. 147. & seqq. obiter tacti.

Seriem Chalipharum Saracenorum hic prætereo usque ad Muçtadirum Billa f. Mutadidi & annum Hegiræ 295. nostrum 908. Sub hujus enim Chalifatu Persæ rursus proprios Reges acceperunt: quorum primus ab Almacino proditur *Mardavvigus* f. Ramazi, f. Mardansahi. Qui occupavit Rayam, Kazvvinam, Abharan, Giorgianam & Tabristanam: Hamadanam; & inter hanc & Kazvvinam profligavit exercitum Muçtadiri anno Heg. 319. dein expugnavit Isfahanam; & denuo anno Heg. 321. profligavit exercitum Mahcanni, cepitque Amidam; potitusque est tota Perside.

*Reges Persæ è familia Boja
sive Puhis.*

MVçtadiro successit Kahirus Billa & hinc Arradis Billa ann. Heg. 322.

Sub hoc inclarescere cœperunt filii *Bojæ* (Schikardo *Puyah*, Teixeræ *Abusvias*): fuit autem *Bojas* (inquit Almacinus) piscator pauper, Dailamus, vixitque primum venatione piscium, cognominatus *Abusugiayus*. Et videtur, uti ajunt, genus ducere à *Saburo Dulaitaso*

cogno-

P
cognominato
f. Ardsyri Re
em Bojas fil
num, Hasen
dem Abulha
lavvigus ad
unxit se illi
daulas f. Boj
rebellavit; &
& Isfahanam
jus; adit qu
Saburæ, equ
Hegir. 323. n
lavvigus. M
Amadud
Achmedes
Ahvrazam.
Moctafis B
Mustafis
potiente cep
i. Muaççua
Bojæ Bagda
Mustafin.
Fadlus Ab
ciem tantum
Imperium
Muaççudau
ii. Frater
nodaula o
Heg. 338. n
daulas nulla

cognominato *Kirmanfiatro*, f. *Saburi*,
f. *Ardsyri* Regis *Perfarum*. Habuit au-
tem *Boja* filios tres, *Alim Abulhase-*
num, *Hafenum Abualim*, & *Achme-*
dem Abulhasenum. Quum autem *Mar-*
dauvigus ad imperium pervenisset, ad-
junxit se illi *Ali Abulhassenus Amadud-*
daulas f. *Boja*, sed postea contra illum
rebellavit; & eripuit illi *Hamadanam*
& *Isfahanam*; crevitque imperium
ejus; adiit quoque *Cazerunam urbem*
Saburæ, eaque est potitus. Anno autem
Hegir. 323. nostro 934. occisus fuit *Mar-*
dauvigus. Mansitque *Persia* in manu
1. *Amaduddaule*. Frater autem illius
Achmedes Minuiddaulas expugnavit
Ahvazam.
Moctafis Billa Chalifa.

Mustafis Billa Chalifa. Hoc rerum
potente cepit

11. *Muazzuddaulas* minimus filiorum
Bojæ *Bagdadum*, & postea deposuit
Mustacfin.

Fadlus Abulcasimus Chalifa in spe-
ciem tantum.

Imperium enim revera obtinuit
Muazzuddaulas.

111. Frater autem illius *Hafenus Ru-*
cnodaulas occupavit *Rayum*. Anno
Heg. 338. nostro 949. obiit *Amadud-*
daulas nulla relicta prole; & successit

illi Chalifa haud invito
 iv. *Adaduddaulas* primogenitus Ruc-
 nuddaulæ.

Muaẏuddaulas autem potitus est
Mausla & tota Diarebia & obiit anno
 Heg. 356. nostro 966. postquam in Ira-
 ca regnasset annos XXI. & successit illi
 in imperio

v. *Bachtarius Aẏuddaulus* filius, qui
 Bagdadum amisit.

Taius Lilla f. Mutii Chalifa.

Bagdatum receptū ab *Adaduddaula*,
Rucnuddaulas f. Bojæ obiit anno
 Heg. 366. nostro 976. assignaverat autē
 ante obitum regna sua tribus suis filiis.

Fanachro Abusugai *Adaduddaula*
 Persidem; Argianum & Carmaniam.

vi. *Abulmansori Muayidduddaula*
 Rayum & Isfahanam.

vii. *Abulbaseno Fachruddaula* Ha-
 madanam & Dainavvaram.

Adaduddaulas eripuit *Aẏuddaula*
 Bagdadum, qui paulo post in prælio fuit
 occisus anno Hegiræ 367. nostro 977.
 & anno sequenti cepit Mausilum, Diar-
 rebiam & Mayafarikinam atque Dia-
 bekram, & primus fuit vocatus Siahen-
 siab, id est, Regum Rex.

Muayidduddaulas potitus est Gior-
 giana & Tabristana anno Heg. 371. no-
 stro 981. Anno 982 obiit *Adaduddaulas*
 Bagda-

Bagdadi, im-
 raxæ, Karma-
 huristanæ,
 anæ & Mar-
 us ipsius

iii. Mar-

Mamsamudda-

Obiit quoq;

aulas & succes-

ii. Anno au-

ddaulas f. A-

us Bagdado

ayam, Syraz

ne & conten-

hvzazam;

atrem suum

dit in carcere

x. Anno 98

ccessit illi fr-

aulas. Cadi-

halifa.

xi. Anno

successit illi

onis ejus fili-

aulas.

Anno 998.

aulas.

Anno 1000

Aẏuddaulas

aulas iis qua-

ddaulæ.

Bagdadi, imperaverat autem eidem, Iracæ, Karmanix, Persidi, Ammanæ, Churistanæ, Mausilæ, Diarbecræ, Haranæ & Mambago. Et successit illi filius ipsius

VIII. *Marzubanus Abucalangiarus Samsamuddaulas.*

Obiit quoque eodem anno *Muayiduddaulas* & successit illi frater *Facruddaulas.*

IX. Anno autem 985 potitus est *Siarfuddaulas* f. *Adaduddaulæ* natu maximus Bagdado. Tenuitque Isfahanam, Rayam, Syrazum, urbes Dellamæ aliasque & contendens in Iracam occupavit Ahvvazam, Basfram & Vvasitum & fratrem suum *Samsamuddaulam* condidit in carcerem.

X. Anno 989. obiit *Siarfuddaulas* & successit illi frater *Abunafrus Bahaiuddaulas.* Cadirus Billa n. Muçadiri Chalifa.

XI. Anno 997. obiit *Fachruddaulas* & successit illi in imperio Rayæ & ditionis ejus filius *Rustemus Maghdudaulas.*

Anno 998. occisus est *Samsamuddaulas.*

Anno 1000. occisus fuit *Abunafrus* f. *Azzuddaulæ* & potitus est *Bahaiuddaulas* iis quæ possederant duo filii *Azzuddaulæ.*

Anno 1012. obiit *Bahauiddaulas* dominus Iracæ, & successit illi filius *Abufugaius*

xii. *Sultanodaulas* & fixit imperii sedem Syrazi, qui decessit anno 1023. & designavit sibi successorem filium

xiii. *Abucalangarum*; sed milites elegerunt patrum ipsius *Siarfuddaulan*.

Caymus Billarulla f. *Cadiri Chalifa*.

xiv. Anno 1030. *Ghalaluddaulas* f. *Bahauiddaulæ* Rex factus Bagdadi, & obiit anno 1043. & successit illi filius

xv. *Abumansur Melecastus*.

Anno 1048. obiit *Abucalangarus* & successit ei in regno

xvi. f. *Abunafus Melecrabimus*; ultimus regum Boytarum.

Anno enim 1055. in Bagdado imperare cœperunt *Salghuade*. Neque deinceps expressè Regum Perficorum mentio fit ab *Almacino*.

Habes itaque sedecim Reges è familia Boyæ secundum *Almacinum*.

Teixera autem parentem horum Principum vocat *Abufujan*, eique tribuit tres filios, *Emandudaulen* *Alin*, *Acem*, & *Akmet*.

I. A quorum majore *Ali* Persia fuerit occupata: à secundo autem

ii. *Acem* *Rocknadaule* *Hierak* & *Rey* & *Korason*.

iii. A mi-

III. A minore *Mohayzedaulæ* Kermon & Bagdat; idque factum esse sub Chalifatu *Mustafis*.

Emadudaules obiit anno 949. & successorem sibi dixit filium fratris sui *Rocknadaulæ*

IV. *Azududaulen*.

Rocknadaules obiit anno 979. & successit illi filius *Azududaules*, in regnum *Hierak* quod & ampliavit, occupando *Geriom* & *Taburstan*: qui obiit anno 983. & reliquit tres filios *Xersadaulen*, *Xamsdaulen* & *Bahaodaulen*.

V. Quorū *Xersadaula* obtigit Persia:
VI. Et *Xamsdaula* Bagdat, quem frater condidit in carcerem.

Xersadaules obiit 990. & successit illi *Xamsdaules* qui à suis fuit cæsus in *Xyras* 991.

VII. Successit illi *Bahaodaules* & obiit anno 1013.

VIII. Huic successit filius *Sultondaules*; possidebat autem & aliquot oppida in *Diarbeck*

IX. *Acem* f. *Bahaondaulæ*, aliter dictus *Moxaradaules*: inter quos dissidium fuit ortum, sed post aliquot certamina convenit, ut *Moxaradaules* gubernaret *Hierack* versus *Arabiam*: & *Sultondaules* *Ahvazam* & *Persiam*. Sed rursus discordes facti,

ita superior evasit *Moxarafdaules* ut
Xachenxa diceretur anno 1021.

x. Anno sequenti *Gelaladaules* fa-
ctus est Rex Bagdadi,

Deinceps rursus convenit inter *Mo-
xarafdauen* & *Sultandaulen*, ut huic
cederet *Persia* & *Kermon*, & illi *Hie-
râck Arabiæ*: post biennium autem
mortuus est *Sultandaules* in *Xyras* an-
no 1025. cui successit filius

x1. *Abulganiar*, sed haud longe post à
patruo

x11. *Abulfavare* fuit exclusus, relicta
illi *Ahvva*; recuperavit tamen *Xyraz*
& deinceps regnavit in *Persia*.

Mortuo autem anno 1026 *Moxaraf-
daule* in Bagdat vocatus fuit

x111. *Gelaladaules* è *Basora*, quo haud
fatis propere adveniente, regimen alteri
fuit delatum: & quum armis regnum
tentasset recuperare, fuit profligatus;
& urbs à *Turcis* capta & direpta; sed
rursus vocatus illam occupavit & reti-
nuit, non sine discrimine ob seditiones
Turcorum.

Irrupit eo tempore è *Corasan* *Ma-
mud Gaꝛnehy* in *Persiam*, & cepit *Rey*:
quum autem *Abulganiar* patrum *Ge-
laladaulen* advocasset; ille cognatum
non modo non juvit, sed & *Ahvva*zam
occupavit & spoliavit. Orta interim
discor-

P
fcoꝛdia inter
v. & *Male*
Geladaulæ
t *Abulganiar*
favit. *Abulfa*
otiebatur in
am, obiit in
ocarunt *Abu*
nt.

Mamud Gaꝛ
i filius *Maba*
trum dictus
i *Hispahan* p
ta ipsum, &
ne excæcavi
avit *Geriom*
ne in *Indiam*
um; unde ip
ant *Corasan*
Persia: *Abu*
Tabarstan an
n *Gazhineke*
ugnavit, cum
is se recepit in
tus duce *Nus*
um contra il
missus fuit ad
tamed autem
ignavit filio
ussit tolli. M
qui remanser

discordia inter Turcos & Deilamanos, xiv. & *Malekazi* f. Abumansur & n. Geladaulæ Turcis favente, supervenit *Abulganiar* & cepit Basoram atque *Wasit*. *Abulfavares* autem qui rerum potiebatur in Kermon, movens in Persiam, obiit in itinere, quare nobiles advocarunt *Abulganiarem* eique paruerunt.

Mamud Gazneby mortuo, successit illi filius *Mahamed*; verum unus illius fratrum dictus *Masud* (quem pater Rey & Hispahan præfecerat;) movit contra ipsum, & à suis proditum cepit atque excæcavit; & victoria usus subjugavit *Geriom* & *Tabarstan*. Movit quoque in Indiam, contra suorum consilium; unde ipso absente Turci occuparunt *Corasanam* & magnam partem Persiæ: *Abulganiar* autem eripuit illi *Tabarstan* anno 1038. Reversus autem in *Gazhineken*, aliquoties improspere pugnavit, cum *Daud Saliuck*; & rursus se recepit in Indiam; ubi milites illius duce *Nusta* fratrem ipsius cæcum contra illum extulerunt: à quo missus fuit ad arcem *Kobrakebir*. *Mahamed* autem cæcus, principatum resignavit filio suo *Hamed*, qui patrum iussit tolli. *Maudud* vero filius *Masud*, qui remanserat in *Balck* tam prospera

fortuna est usus, ut Hamedem proffigaret, & cum plerisque ducibus captum occideret: neque de filiis patrui sui faceret reliquum præter unum *Abde Rhaim*. Non potuit autem pacifice frui regno suo, ob insolentiam Turcorum; obiitque anno 1050. Suffectusque fuit illi à militibus frater *Ali ben Mansud*: sed *VVazir* quidam excitavit contra illum *Abde Rhaym*; unde *Ali* tantis molitionibus impar cessit: *Abde Rhaym* quoque tantum detulit duci militiae suae *Toyorel* vel *Tokzel Bek*, ut tandem & regno & vita ab illo spoliaretur.

Anno 1044. *Ebrahim Nealy Salin* quius dux Turcorum, Hierack Persiæ ingressus occupavit *Amedon*: & *Tokzelxek Rhey*.

Anno 1045. obiit *Gelaladaules*; quum autem filius illius *Abumansor* vocatus cunctaretur, subrogatus illi fuit *Abulganiar*: qui ut Turcorum qui Persiam infestabant, animos sibi conciliaret, postulavit & accepit filio suo uxorem filiam *Dand Saliquii* cognatam *Tokzelbek*; obiitque in *Kermon* anno 1049. quinque relinquens filios, *Abumansor Fulad Sotun*, *Kozrao Feruz*, *Abu Taher*, *Abucayd* & *Abualy Kay Kozrao*.

xv. *Sotun* primogenitus contendit
Xyras

P
Xyras sed exci
vi. Feruz
bellari Male
ertavit cum
ior & regni
Bagdadi. Sec
n carcere pe
it bellum in
Mansur Sotun
trælio victus
a *VVazire* suo
expiraret; i
Persiæ.

xvii. A
cedidit se spo
anno 1095. P
um qui in
gnarunt.

Vides eun
gum, sed no
annorum se
cujus excerpt
longe sunt c
gibus missis
licet in eis
nobis primò
positum est.

Xyras sed exclusus fuit à fratre
 XVI. *Feruz*, qui deinceps se fecit ap-
 pellari *Malek Rhaym*, & varia fortuna
 certavit cum fratre, ut plurimum super-
 ior & regni potens, habitabat autem
 Bagdadi. Sed urbe capta à Tokzelbek,
 in carcere periit. Neque tamen cessa-
 vit bellum inter fratres *Abusayd* &
Mansur Sotun, donec *Abusayd* magno
 praelio victus occumberet. *Mansur*que
 à VVazire suo *Fasele* captus in carcere
 expiraret; invasitque *Fasel* Regnum
 Persiæ.

XVII. *Aboaly* denique *Kaykoçrao*
 dedit se sponte *Olobi Arsalom*; & obiit
 anno 1095. postremus è familia *Daula-*
rum qui in Persia & hisce partibus re-
 gnarunt.

Vides eundem pene numerum Re-
 gum, sed nomina nonnihil diversa, &
 annorum seriem quoque in lachasim,
 cujus excerpta vidimus, nomina adhuc
 longe sunt confusiora; itaque his Re-
 gibus missis ad sequentes pergemus:
 licet in eis non minor sit confusio:
 nobis primò Almacinum sequi hic pro-
 positum est.

Prin-

*Principes Salghucida qui rerum potiti
sunt Bagdadi & in Persia.*

ANno Heg. 430. nostro 1038. inquit Almacinus cœperunt Principes Salghucidæ ; & primus quidem ex iis inauguratus fuit *Muhammed Abutalib Togrubecus* ; cujus fratres erant *David Ghacarbicus, Firus & Arselanus*. Atque hi filii erant *Michaëlis*, f. Salghuci, f. Dacaci. Qui Dacacus vir fuit Turca, animosus & boni consilii & regiminis. Hic primus ex iis Islamismum est amplexus. Et Rex Turcarum (puta eorum qui Turkestan tenebant Tataris vicini & mari Caspio) consilio ejus utebatur, eumque sibi assumebat, in bello suo inter Turcas. Moriens autem filium reliquit Salghucum jam adultum cui & R. Turcarum commisit regimen exercituum suorum ; sed cum deinde metueret sibi ab astutia ejus, statuit enim interficere, quod quum Salghuco sublevisset, fugit ad regem Ghabix Haronem Sahabuddavam, petiitque ab eo auxilium, ad oppugnandam regionem infidelium Turcarum ; unde is eum juvit numerofo exercitu, sed occisus fuit Salghucus ab infideli quodam, in prælio, jam natus annos centum & septem. Filium reliquit Michaëlem, cui
libe.

berri nati tu
jam commes
bantur autem
diverant isti
Turca ; nul
psum agnos
gerer ut Prin
Skini Rex
Ghalhonem,
no R. Maturat
& Mahmudu
lius & stren
jus morem i
at apud se re
reteretur, co
ontra hostes
cutavit, un
incula eum c
retinuit. Vno
es Michaëlis
untque in pla
Obiit deinde
se conjunxer
qui Masudum
cepit Tofum
Nalaburum ;
nam. Denique
Heg. 447. no
Boitarum :
sa anno 1037
Anno seq

liberi nati sunt illi, quorum nomina jam commemoravimus. Commorabantur autem in Mauranahara. Et obederunt isti Michaëli quam plurimi Turcæ; nullum imperatorem præter ipsum agnoscentes. Cumquæ contingeret ut Princeps Mahmudus f. Sebutakini Rex Indiæ trajiceret fluvium Ghaithonem, opem laturus VVararchano R. Mauranaharæ, salutavit Michaël R. Mahmudum, qui miratus est animū illius & strenuitatem, quodque familia ejus morem ipsi gereret: & ab eo petiit ut apud se remaneret, fore ut cum reverteretur, committeret ei Chorasanam contra hostes defendendam. At is id recusavit, unde iratus Mahmudus, in vincula eum conjecit & rediens, in iis detinuit. Unde sequuti sunt eum milites Michaëlis & familia ejus. Substituntque in planicie Chorasanae.

Obiit deinde Michaël & milites ejus se conjunxerunt filio ejus Togrulbeco; qui Masudum f. Mahmudis fudit, & cepit Tusum oppidum; ac deinceps Naisaburum; & subjugavit Chorasanam. Denique venit Bagdadum ann. Heg. 447. nostro 1055. & evertit regnū Boitarum: & inauguratus fuit à Chalifa anno 1057.

Anno sequenti rebellavit contra illum

lum frater ipſius *Ibrahimus* (cujus tamen ſupra non meminit *Almacinus*) & abiit *Rayam*. Sed anno 1059. vicit & cepit atque ſtrangulavit eum *Togrulbecus*: & dein reverſus *Bagdadum*. Et ducta filia *Chaliſæ* in uxorem deceſſit anno 1063. *Rayæ*. Et ſucceſſit illi in regno filius fratris ejus

II. *Muhammed Olbarſalanus Adadudaulas* f. *Davidis*, qui poſt res fortiter geſtas contra *Chriſtianos* occiſus fuit anno 1071. *Milites* ſurrogarunt in regnum filium ejus

III. *Gelaluddaulam Meliciahum*: qui patrem ſepelivit *Marvæ*; & magno prælio vicit patrum ſuum *Marubilum*, atque cepit. Obit anno 1092. *Bagdadi*, filios relinquens quatuor, *Mahmudum*, *Muhammedem*, *Barkiarucum* & *Singiarum*. Quorum

IV. *Mahmudus* patri ſucceſſit in regno *Bagdadi*; ſed fugavit illum frater

V. *Barkiarucus* anno 1094. ſed & ipſe ſuperatus & ejeſtus fuit à

VI. *Muhammede Ghayatuddino*, ſed *Rex Barkiarucus* in fratrem ſuum *Muhammedum* qui *Iſfahanæ* erat movit, atque ibidem eum obſedit; ſed ob pabuli & commæatus penuriam inde receſſit. *Mahumedus* autem ipſo digreſſo collegit militem; & prælio congreſſus cum

P
Barkiaruco vic
 iam, manſit
Bagdadi. Ob
 ſignavit reg
 I. *Gielalud*
medus *Bagdad*
 um ipſi fuit
 m anno 1117
 it regnum fil
 II. *Mahmu*
 ſinit *Almaci*
Teixera ex ar
 aliter dige
 cum à nobi
 cum ejus ſu
Maſud, qui va
 ege *Turkeſta*
 Olobe *Arsala*
 obſextum re
 quit regnum
Maſud, qui fil
 em filiam *M*
 e obiens an
Maſud è
 am aliquotie
 um *Almoſtar*
 & tandem jux
 lum proſtiga
Almoſtarx
Gilla in *Chali*
 gavit & cape

Barkyaruco victus fuit & fugit in Armeniam, mansitque *Barkyaruco* imperium Bagdadi. Obiit autem anno 1104. & assignavit regnum filio suo

VII. *Giælaluddaulæ*. Sed venit *Mubammedus* Bagdadum, atque ibidem imperium ipsi fuit confirmatum. Obiit autem anno 1117. *Isfabana*. Et consignavit regnum filio suo

VIII. *Mahmudo Abulcafemo*: in quo desinit *Almacinus*.

Teixera ex annalibus Persicis hæc paulo aliter digerit. Scribit enim *Togrul Becum* à nobilibus fuisse occisum: & in locum ejus substitutū *Ferrogħad* filium *Masud*, qui varia prælia commisit cum Rege *Turkestan*; & tandem fuit victus ab *Olobe Arsalom* filio R. *Turkestan*. Et post sextum regni annum decedens, reliquit regnum fratri suo *Ebrahim ben Masud*, qui filio suo *Masud* accepit uxorem filiam *Malek-Xa* R. *Turkestan*, cui & obiens ann. 1089. reliquit regnum.

Masud è *Corasane* descendens in Persiam aliquoties diverso Marte pugnavit cum *Almostarxed Billa Faꝛele Chalifa*, & tandem juxta *Tabriz* magno prælio illum profligavit & captum occidit.

Almostarxed successit filius *Raxet Billa* in Chalifatu; quem *Masud* profligavit & captum occidit in *Hispahan*,
poti-

potitusque est Bagdado anno 1139. & haud dudum post obiit in Persia: & *Almaktasi* Billa patruus *Raxet* recuperavit magnam partem Persiæ. *Almaktasi* defuncto successit in Chalifatu *Almostancer Billa Issuf*: Mazudi autem in *Gaznehen Arsalon-Xa* primogenitus illius, quem frater *Baharon-Xa* tertio regni sui anno oppressit & occidit anno 1119. ipse autem obiit anno 1153: relinquens regnum filio suo *Kozrao-Xa*: verum *Sanjar* Rex *Corasan* occupavit regnum illius; ipseque obiit in *Lahor* anno 1161. & successit illi filius *Kozrao Maleck*, qui magna parte *Indiæ* spoliatus à *Sultrano Guayacadin Mahamed Gaury* obiit in *Gaznehen* anno 1169. in quo finem acceperunt Reges *Sabutaquy*.

Tatari qui Persia imperarunt.

SVb Chalifatu autem *Almostancer Billa Mansur*, *Tatari* duce *Chinguyzkan* irruerunt in provincias *Persiæ* & magnam partem occuparunt: *Chinguyzkan* hic originem trahebat à *Tataris* dominis *Ketaokotan*.

Intravit autem in *Maurenahar* anno 1224. & occupavit deinceps *Gucilan*, *Rey* & *Nyxabur* cum innumera incolarum strage. & obiit in *Ketaokotan* anno

D
anno 1228. R
ykhon: Chag
Tulykhan:
on tandem
c omnem P
Bagdad, qui
uir filium Ga
factus ann
47. & succes
hon f. Tulik
ffit fratri suo
o 1260. V
ek; cepit B
que Damasc
xta Tabriz
na sua divisit
ogenito Hab
azandaron
yaxemet Ar
ertio Taudon
nam. Reliqui
Targahesh
navit.
Haybkayhan
o 1282. & lic
li frater Nic
tedkhan.
Hamedkan
num amplexu
ccessit illi c
Haybkukhan

anno 1228. Reliquit quatuor filios *Tu-
xykhan* : *Chagataykhan* : *Oktaykahan* ;
& *Tulykhan* : quorum solus *Oktayka-
han* tandem imperium patris obtinuit
& omnem Persiam subjugavit præter
Bagdad, qui obiit anno 1242. & reli-
quit filium *Gayukkhan* qui regni potens
est factus anno 1246. Sed obiit anno
1247. & successit illi cognatus *Manchu-
kahan* f. *Tulikan*. qui terras Persiæ con-
cessit fratri suo *Vlahkukhan* & obiit an-
no 1260. *Vlahkukan* subjugavit Hie-
rak ; cepit Bagdad & mox Halebum
atque Damascum. Et obiit in Meragah
juxta Tabriz anno 1266. postquam re-
gna sua divisisset inter tres filios ; pri-
mogenito *Habkaykahan* dedit Hierak,
Mazandaron & Karason ; secundo
Hyaxemet Armeniam , Aderbajon ;
Tertio *Taudon* Diarbeck & Mesopota-
miam. Reliquis duobus *Nicudar Oglan*
& *Targahekhan* nullas terras assi-
gnavit.

Haybkaykhan obiit in Amadon an-
no 1282. & licet filios haberet successit
illi frater *Nicudar Oglan* dictus *Ha-
medkhan*.

Hamedkan primus Mahumetanif-
mum amplexus , obiit anno 1283. &
successit illi cognatus *Argonkhan* fil.
Haybkukhan qui obiit anno 1292. &

successit illi frater

Ganiatukhon : quem patruus *Baydukhan* vicit & occidit anno 1295. qui à ducibus *Gazun* f. *Arghonkhon* victus, occisus fuit in *Tabriz* anno 1296.

Gazun post res præclare gestas obiit in *Kazuin* anno 1305. & successit illi frater *Alyaptu*.

Alyaptu factus Mahumetanus sumit nomen *Sulton Mahamedben Argon*; condidit Sultaniam anno 1306. ubi obiit anno 1317. successit

Sultan Abusayd filius illius, qui obiit anno 1337. post quem Persia in varias partes mansit distracta ; donec venit *Teymurlangh*, cujus res gestas commemorare non est hujus loci. Obit in *Anzar* provincia *Katayo* anno 1405. & habuit quatuor filios : primogenitus *Toon Guyr* obiit ante patrem & reliquit duos filios *Mahamed Sulton* & *Tir Mahamed*, quem *Teymur* moriens sibi successorem dixit in regnis *Gaznehen* & *Indiæ*, quem *Pir-Aly* postea occidit. Secundo genitus *Hamar-Xeque*, occisus in *Lorestan* vivente patre. Tertius *Mirunxa*, qui possedit *Hierakhen*, *Ader-Bajon* & terras *Damascum* usque; hunc occidit *Kara Issuf Turkimanus* in *Ader-Bajon* anno 1408. Quartus *Mirzah-Xarok*, qui patri successit in Imperio,

alli-

assiduo co
Qui obiit a
Ader-Bajon
batur Mir
quinque fili
Mirzah Ol
Maurehan
tan obierat
Quemadmo
Et quartus
Atque qu
Tugny.
Ologhbe
Mirzah Ab
filius autem
suis fuit occi
Mirza Ab
atife, quem
ton profligav
Abusayd
f. Teymur
daxon, Gaz
Koarrazin.
Azembeck b
man occidit
Abusayd pater
anno 1469. &
Sulton Ham
in regno Ma
Mirzah Bab
exurus à Xay

assiduus comes expeditionum illius.
 Qui obiit anno 1447. restituto regno
 Ader-Bajon filio *Kara Issuf* qui dice-
 batur *Mirzah Ioonxa*. *Xarok* habuit
 quinque filios; quorum primogenito
Mirzah Ologhbek dedit *Turkestan* &
Maurehanar: Secundus *Ebrahim Sul-*
tan obierat ante patrem anno 1435.
 Quemadmodum & Tertius *Baesfangor*.
 Et quartus *Mirzah Soyorgat Mexkhop*.
 Atque quintus *Mirzah Mahamed*
Iugny.

Ologhbek in praelio contra filium
Mirzah Abdelarife fuit cæsus an. 1450.
 filius autem post sex menses à militibus
 suis fuit occisus.

Mirza Abdula successit fratri *Abde-*
latifæ, quem *Sultan Abusayd R. Kora-*
son profligavit & occidit anno 1452.

Abusayd f. *Mahamed* f. *Mironxa*,
 f. *Teymur* deinceps regnavit in *Ba-*
daxon, *Gaznehen*, *Kabul*, *Sistom*,
Koarrazin. Anno autem 1468. *Mirzah*
Azembeck ben *Alybek* ben *Kara Ot-*
man occidit *Mirzah Ioonxa*: quem cum
Abusayd peteret, ab ipso fuit oppressus
 anno 1469. & successit illi filius *Mirzah*
Sulton Hamed: qui obiit anno 1495. cui
 in regno *Maurehanar* successit cognatus
Mirzah Babor: qui an. 1500. regno fuit
 exutus à *Xaybekkhan* *Vzbequio*: sed po-

steri illius amplissima regna obtinuerunt in India.

*Reges Persia è familia Kara
Kuyonlu.*

K*Ara Mahamed* Turkiman. Hujus filius *Kara Issuf* occupavit Bagdad & Tabriz Sultaniam, Kazvin, Taron; obiit anno 1421. Habuit sex filios quorum primogenitus *Pyr-Budakhhan* obiit ante patrem; *Amir Scandar*: *Mirzah Ioonxa*; *Xa Mahamed*: qui Persiam tenuit annis xxiiii. & occisus fuit anno 1431.

Amir Apsal, qui obiit ante patrem; *Abusayd* à fratre *Scandar* occisus.

Amir Scandar successit patri anno 1422. & fuit occisus à filio suo *Xakobad* anno 1438.

Ioonxa successit fratri, cui paruerunt *Tabriz*, *Aderbajon*, *Hyerakhen*, id est utraque Iraca, *Parc*, *Kermon*, & magna pars *Syriae*. Fuitque cæsus ab *Azembek* anno 1468. successit illi *Azen Aly* filius, qui ad eundem modum cæsus fuit ab *Azembek* anno 1469. & extinctum fuit regnum familiae hujus.

Reges

Reges Per

A*zembek*
Caçan su
que Iracam,
& plures pro
no 1478. Ha
Mahamed qu
Sultan *Kali*
mirzah; *Iff*
zah; *Zeyne*
cos occisus f
Sultan *K*
cæsus à fratre
cessit illi *Ya*
gni sui anno
1492. successi
regno fuit
Maksudbek
gni sui anno
medbek filio
Hazmedb
fectis *Haybe*
naque juxta
occisus: &
Persia vocat
sed opposuit
Rex *Yald*:
Mahamed
no 1500.

Reges Persia è familia Akuyonlu.

Azembek qui & vulgo dicitur *Vsun* *Caſan* ſubjecit imperio ſuo utramque Iracam, Aderbajon, Parc, Kermon & plures provincias Perſiæ: obiit anno 1478. Habuit ſeptem filios; *Ogorlu Mahamed* qui ſtatim obiit poſt patrem: *Sultan Kalil*: *Iacob mirzah*: *Maziah mirzah*; *Iſſuf mirzah*; *Makſubed mirzah*; *Zeynelbek* in prælio contra *Turcos* occiſus fuit.

Sultan Kalil ſexto regni menſe fuit cæſus à fratre ſuo *Makſudbek*. & ſucceſſit illi *Tacubbek* qui duodecimo regni ſui anno obiit juxta *Tabriz* anno 1492. ſucceſſit *Baysangor* filius illius, qui regno fuit pulſus à *Roſtambek* filio *Makſudbek* anno 1493. qui quinto regni ſui anno proſtigatus fuit ab *Hagmedbek* filio *Ogorlu* & obiit in *Gorgeſtan*.

Hagmedbek; qui à duobus ſuis præfectis *Haybe Sultron* & *Kacembek* *Pernaque* juxta *Hiſpahan* fuit ſuperatus & occiſus: & fuit ab ipsis ad imperium Perſiæ vocatus *Alvvan Bek*. *Iſſufbek*: ſed oppoſuit ſe illi frater *Mahamed* Rex *Yafd*: & mox *Soltan Morad* qui *Mahameden* ſuperavit & occidit anno 1500.

Sultan *Morad* Rex *Parc* & *Hierak* & *Alvvan* dominus *Tabriz* & *Aderbajon* : convenerunt inter se ut quisque retineret quod possidebat. Verum *Xa Ismaël* filius *Aydar* primo profligavit *Alvvanum*, qui obiit anno 1502. & mox etiam Sultanum *Morad*, qui à militibus fuit occisus anno 1504. Atque ita extinctum fuit regnum familiae *Akuyonlu*; & pervenit ad *Sophianos* de quibus ante diximus.

F I N I S.

INDEX

Rerum

Ba ur
Abas
Accur
Achan
Adan
Aderb
gvvanes popul
hvva oppidum
ladaule regio.
lhart castellum
medon oppidum
nida oppidum.
nol oppidum.
nus castellum
ndrevi insula.
na oppidum.
raste oppidum.
raxe fluvius.
rdevil oppidum
rdoc fluvius.
armenga oppidum
armenii populi.
rzeron.
rzinga.
ranchiph.
rfaur oppidum.
rfaarmucran oppidum
rfachar oppidum
rfaur oppidum.

D Achu oppidum
D Bagdat oppidum
Baharen insula.
Baiburh.
Baldac oppidum
Balck civitas.

INDEX

Rerum maximè memorabilium.

A.

A Ba urbs.	42
Abas Rex Persarum.	188
Accurgar insula.	260
Actamar lacus.	237
Adana	196
Aderbigian provincia.	59
Agvvanes populi.	109
Ahvva oppidum.	224, 126
Aladaule regio.	195
Alhart castellum.	206
Amedon oppidum vide Hamadan.	39
Amida oppidum.	227
Amol oppidum.	112
Amus castellum.	206
Andrevi insula.	97
Anna oppidum.	259, 270, 321
Araffe oppidum.	240, 267
Araxes fluvius.	232, 234
Ardevil oppidum.	66, 220, 247, 267
Ardoc fluvius.	261, 263
Armenga oppidum.	219
Armenii populi.	29
Arzeron.	276
Arzinga.	205, 276
Asanchiph.	217, 218
Asahr oppidum.	270
Afkarmucran oppidum.	126, 123
Astachar oppidum.	45, 47
Ayt oppidum.	258, 270.

B.

Bachu oppidum.	247, 268
Bagdat oppidum.	129, 257, 291, 313
Baharen insula.	97, 285
Baiburth.	205
Baldac oppidum.	256, 269
Balck civitas.	115
	Baleffe.

R. S. I. A. E.
 & Hierak &
 z & Ader
 er se ut quis
 ebat. Verum
 mo profliga
 anno 1501.
 Morad, qui
 anno 1504
 t regnum fa
 nit ad Sophi
 s.

INDE

INDEX.

Balefe.	169
Balfara oppidum.	271, 284, 300
Baluches populi.	106
Barhen infula.	97
Bafhra.	130
Bafora. 300. antiqua	303
Baugleatan.	260.
Bavhtata infula.	ibid.
Bazas oppidum.	45
Beduines populi.	304
Bery.	280
Beftan.	288
Biben oppidum	ibid.
Bildih oppidum.	268
Bindamir fluvius.	254
Bir oppidum.	214, 222, 269
Bitlis oppidum.	218, 230
Bochara oppidum.	116, 264
Bogar oppidum.	263
Bolt oppidum.	105
Bourac oppidum.	270
Bradamir fluvius.	54
Burengia oppidum.	105.

C.

Caffa urbs.	209
Calata urbs.	218
Canac fluvius.	233
Candahar.	108, 110, 286
Caramida.	216, 223, 224
Carbufe fructus.	262
Carputh.	205
Carrae.	223
Carrege infula.	271
Cafbin oppidum.	245
Caffan.	208, 214, 248, 274
Catifa.	284
Ceus oppidum.	206
Chan-ruz oppidum.	45
Charalet infula.	265
Chelder montes.	232
Chexan oppidum.	198
Chiagri arx.	212
Chilminare.	47, 53, 202
Choore oppidum.	294
Chorafan provincia.	76
Choy oppidum.	68, 198, 207, 219
Choufal oppidum.	234, 235
Chouftan provincia.	123
Ciftan urbs.	104
Coim vel Kojm.	204

Contin.

Comum
 Conar fructus.
 Conari populi.
 Conmac provinci
 or fluvius.
 Corbet oppidum
 ormaba urbs.
 orna arx.
 Cotachis.
 Coyfalma urbs.
 Cherih oppidum
 Cifa oppidum.
 Cifitan.
 Cimperchean opp
 Carchi milites.
 Carchi populi.
 Ciftan Sofiana.
 Cirus fluvius.

Arac urbs.
 Dedu arx.
 Delimon five De
 Emir-Capi.
 Erbert oppidum
 Harbeck provin
 Her oppidum.
 Hoftarnham oppi
 Horcka oppidum
 Bulgadir regio.
 Dazim montes.
 Doyne fructus.

Den infula.
 Elmadina urb
 Emoufada urbs.
 Ere vide Hrey.
 Eres oppidum.
 Erahul milites.
 Ruchar.
 Eulaus fluvius S

Farna oppidum
 Fariab oppid
 Fafah urbs.
 Firoos-Abad
 Fatto fluvius.

INDEX

Comum.	200, 248, 274
Conar fructus.	93
Coinarii populi.	205
Colmac provincia.	261
Cor fluvius.	267
Corbet oppidum.	290
Cormaba urbs.	122
Corna arx.	299
Cotachis.	211
Coyfalma urbs.	122
Cuerih oppidum.	203
Cufa oppidum.	332
Culistan.	220
Culperchean oppidum.	139
Curchi milites.	241
Curdi populi.	198, 226
Cuseltan Sufiana.	255
Cyrus fluvius.	233.

D.

D Arac urbs.	104
Dedu arx.	216
Delimon five Delmon.	72
Demir-Capi.	238
Derbent oppidum.	208, 238, 266, 268
Diarbeck provincia.	222
Dier oppidum.	269
Doctarham oppidum.	287
Dorcka oppidum.	299
Dulgadir regio.	195
Duzim montes.	243
Dyniæ fructus.	262

E.

E Den insula.	257
Elmadina urbs.	11, 128
Emoufada urbs.	281
Ere vide Hrey.	
Eres oppidum.	239
Efahul milites.	241
Euchar.	204
Euleus fluvius Sufianæ.	125

F.

F Arra oppidum vide Parra.	293
Fariab oppidum.	85
Fafah urbs.	48
Firocs-Abad urbs.	59
Furro fluvius.	271.

INDEX.

G.

Gabbar oppidum.	269
Gamron vide & Gomron.	49
Garom oppidum.	52
Gaurifii qui sint.	30
Gaxkar oppidum.	72
Gazal animal.	141
Gazvchen provincia.	111
Geilan provinc. & oppid.	247, 268
Georgia provincia.	211
Getfy.	279
Gihon annis.	III, 112
Giorgian provincia.	112
Giroft oppidum.	89, 90
Gizire oppidum.	217
Godanna oppidum.	288
Gomron oppidum.	49, 272
Gorride oppidum.	211
Gouen.	273
Govvra oppidum.	289
Gozan fluvius.	79
Grees oppidum.	287
Guadel vel Guader portus.	107
Gucylan provincia.	70
Gultan.	288

H.

Habin fluvius.	86
Hamadaine.	292
Harmuz regnum.	92, 196
Regum Series.	101
Haufapaus.	273
Hela oppidum.	273
Hemda oppidum.	313
Hendemend fluvius.	289
Herât oppidum.	105
Herzis oppidum.	82
Hichan oppidum.	206
Hispahan. 23, 249. vide & Spahan.	72
Hrey urbs.	79, 86, 209
Hulvvân urbs.	41
Hyerak provincia.	21

I.

Iaic annis.	260
Iasf live Iesfe.	36, 46, 200, 294
Ignis cultus.	152
Ilmentes fluvius.	104
Iolfa oppidum.	225
Irack	

Irack provincia.
 Imael Suphi.
 Spahan. 24. vi

Xhem oppidum.
 Kait arx.
 Kaitha urbs.
 Kard oppidum.
 Karda oppidum.
 Kargh insula.
 Karakf oppidum.
 Kutifarres
 Kazon oppidum.
 Kazvin urbs.
 Kazrum oppidum.
 Kermou provinc.
 Merropolis.
 Keys insula.
 Koah potio.
 Kom urbs.
 Kuda oppidum.
 Kufa.
 Kurdestan provi

Aar oppidum.
 Langarkanon.
 Langor oppidum.
 Lahazibent.
 Lara insula.
 Larecq insula.
 Larines nummi.
 Left insula.
 Lima oppidum.

Macron regno.
 Magdon.
 Manama municipi.
 Mandradan.
 Mangulfiave.
 Manducate Curd.
 Maraga oppidum.
 Marerichi oppid.
 Marvvaruda.
 Mascate insula.
 Maumutaga.
 Mann pondus.
 Maurehanar p

INDEX:

Track provincia. 127
 Ismael Suphi. 334, 335
 Ispahan. 24. vide & Hispahan.

K.

KAhem oppidum. 78
 Kait arx. 263
 Kaitha urbs. 96
 Kard oppidum. 43
 Karda oppidum. 45
 247) Kargh insula. 97, 298
 Karkuf oppidum. 329
 Katifarres 97
 111) Kaxon oppidum. 32
 Kazvin urbs. 38
 89) Kazrum oppidum. 57
 Kermon provincia. 86
 Metropolis. 89
 49) Keys insula. 96
 Koah potio. 136, 314
 Kom urbs. 214
 Kuda oppidum. 72
 Kufa. 37, 127, 319
 Kurdestan provincia. 122.

L.

LAar oppidum. 48, 50, 202
 Langarkanon. 72
 Langor oppidum. 286
 Lahazibent. 204
 92) Lara insula. 97, 297
 Larecq insula. 96
 Larines nummi. 302
 Left insula. 272
 Lima oppidum. 285

M.

MAcron regnum. 106
 Magdon. 299
 Manama municipium. 98
 Mandradan. 205
 Mangusiave. 261, 264
 Manufcate Curdorum pagus. 226
 Maraga oppidum. 69
 Marerichi oppidum. 213
 Marvvaruda. 84
 Mascate insula. 285
 Maumutaga. 220
 Mann pondus. 134
 Maurehanar provinc. 111
 Mazan.

Ispahan. 79, 86,

36, 46, 200,

Lira

INDEX.

Mazandaran provinc. & urbs.	72
Medam urbs.	127
Media duplex.	236
Melhuah oppidum.	350
Menilo oppidum.	270
Merdina.	196
Merend oppidum.	68, 219
Mexat oppidum.	77
Mexat Aly.	309, 310
Mexat Ozem.	311
Mezenah.	326
Mezayebh oppidum.	312
Mordari.	248
Mofal oppidum. 256. vel Musel.	291
Mucum ad mare Caspium.	67
Mulah Persarum.	142
Mus castellum.	206
Muffavv-Cofan.	292

N.

Nahaon d urbs.	40
Nahziavan.	66
Naim oppidum.	203
Nafsivan.	232, 235
Nazavon portus.	268
Nazeria.	321
Nechel.	272
Neriz.	68
Nethas oppidum.	214
Nezzereth urbs.	290
Nihhelus Arabes.	297
Nisabur oppidum.	83
Nussebau.	292
Nyxabour provincia.	74

O.

Orfa urbs.	196, 215, 222
Orias castellum.	207
Ormuzi descriptio.	100
Ourma oppidum.	68
Oxus fluvius.	79, 261, 263.

P.

Pagen animal.	141
Pahanavent.	288
Parra oppidum.	283, 287
Persarum mores.	263
Phargava urbs.	85
Phasis fluvius.	309, 210
Oppidum.	210
Puttanes populi.	109

Quere.

Weixome infal.

Acca oppidum.
Raghica oppid.
art urbs.
agh Ceyfiadin.
ix arx.
ey oppidum.
y Schariar.
xel arx.
ix Boghar.

Abberca oppid.
agitan provinc.
lmās urbs.
marcanda civit.
machi oppidum.
oach oppidum.
rgom.
ua.
ua.
uyva oppidum.
yda oppidum.
chi oppidum.
have oppidum.
hel.
illizre arx.
ena urbs.
ephendi ritus
erachich oppidum.
erragen.
ert oppidum.
habra oppidum.
hen oppidum.
shirvan provinci.
Et oppidum.
Sinda.

ilgitan urbs Kern.
iras oppidum.
is oppidum.
lison provincia.
siltania.
spahan.
stahabanon.
strava ad mare
strabath.
stakana oppidum.
stammachia. 236.

INDEX.

Q Veixome insula.

96, 296

R.

Racca oppidum.

269

Raghican oppidum.

53

Raxt urbs.

72

Regh Ceyfadin.

298

Rex arx.

212

Rhey oppidum.

204

Rey Schariar.

40

Rexel arx.

298

Rex Boghar.

264

S.

Sabberca oppid. Arabiae.

291

Sagiltan provincia.

103, 104

Salmias urbs.

68

Samaranda civitas.

116

Samachi oppidum.

207, 220, 265

Saoach oppidum.

37

Sargom.

273

Sarri.

204

Saua.

37, 204

Sauvva oppidum.

38

Sayda oppidum.

308

Sechi oppidum.

239

Sehave oppidum.

287

Sehel.

326

Sellizure arx.

262

Sena urbs.

214

Sepeliendi ritus apud Persas.

146

Serachich oppidum.

260

Serragen.

300

Sert oppidum.

197, 218

Shabra oppidum.

266

Shen oppidum.

274

Shirvan provincia.

266

Et oppidum.

64

Sinda.

204

Sirgian urbs Kermou.

39

Siras oppidum.

58

Sis oppidum.

228

Siston provincia.

103

Sultania.

40, 199, 213, 243

Spahan.

199, 295

Stahabanon.

57

Strava ad mare Casp.

204, 336

Strabath.

74

Sukana oppidum.

327

Sumachia. 236. vide Samachi,

Surmah

I N D E X.

Surmah gemma.	68
Sufa civitas.	124
Synuce fluvius.	290.

T.

Tauris urbs.	60, 61, 213, 249
Taybah oppidum.	318
Tedith.	211
Tegur farris species.	262
Tesſu oppidum.	207
Thabs oppidum.	78
Thalekan oppidum.	84, 85
Theodofia urbs.	209
Thimar villa.	203
Thun oppidum.	78
Tocatum oppidum.	277
Tocharitana provincia.	84
Toffarkan oppidum.	295
Totovan.	218
Tremiga.	204
Tumen provincia.	265
Turcomania.	262, 295, 325
Turquestan regnum.	113, 114
Tus oppidum.	83
Tutia quid sit.	87

V.

VAn oppidum.	66, 219, 231
Vargau.	203
Vaftan urbs.	198
Vifavven.	295
Vigence oppidum.	262, 264
Vzbeck provincia.	115

VV.

VVAsct oppidum.	123

X.

XAm.	322
Xat el Arab.	299
Xays namni.	302

Y.

YEm fluvius.	261
Yeld. 284, 288. vide Iesdc.	205

Z.

ZArang oppidum.	404
Zerifter oppidum.	2073

X.

60, 61, 11

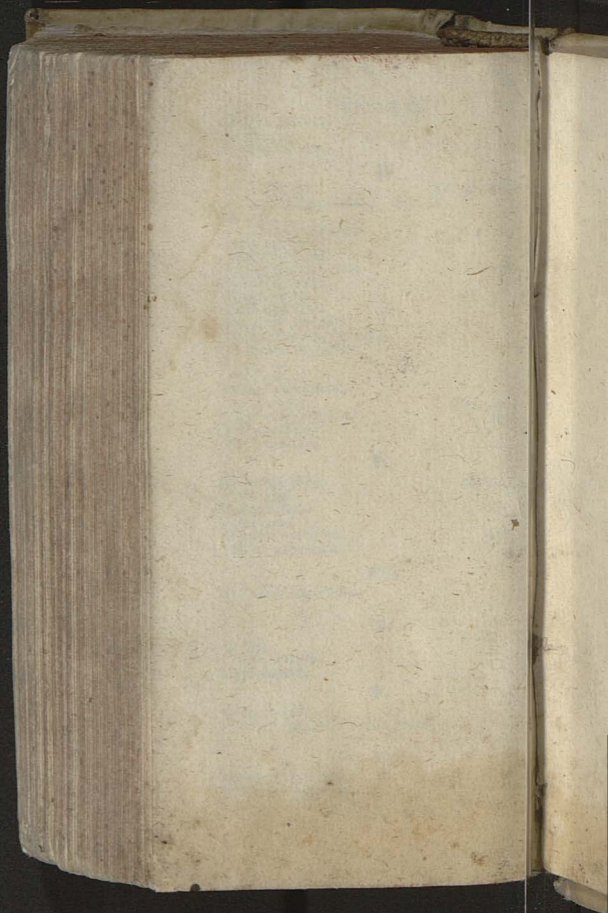
262, 291
11

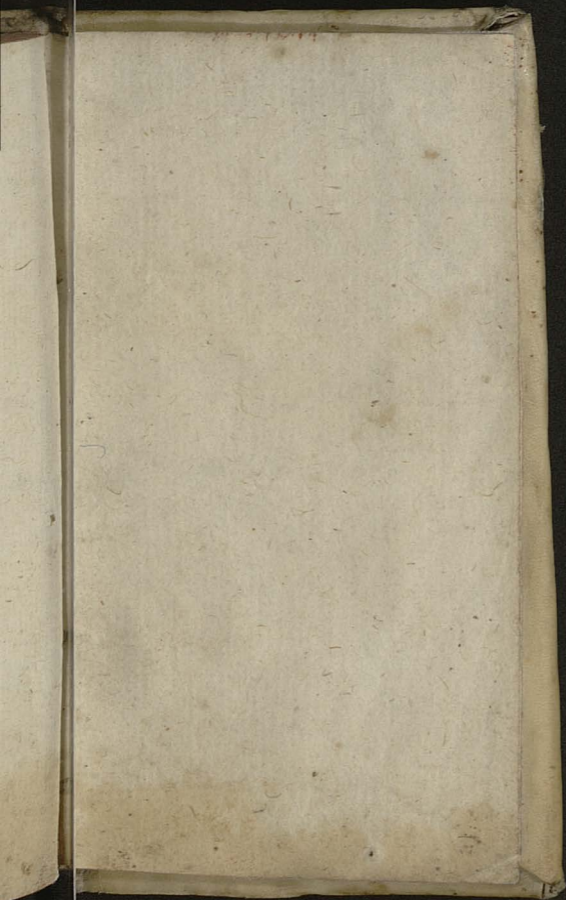
66, 210

26

1800

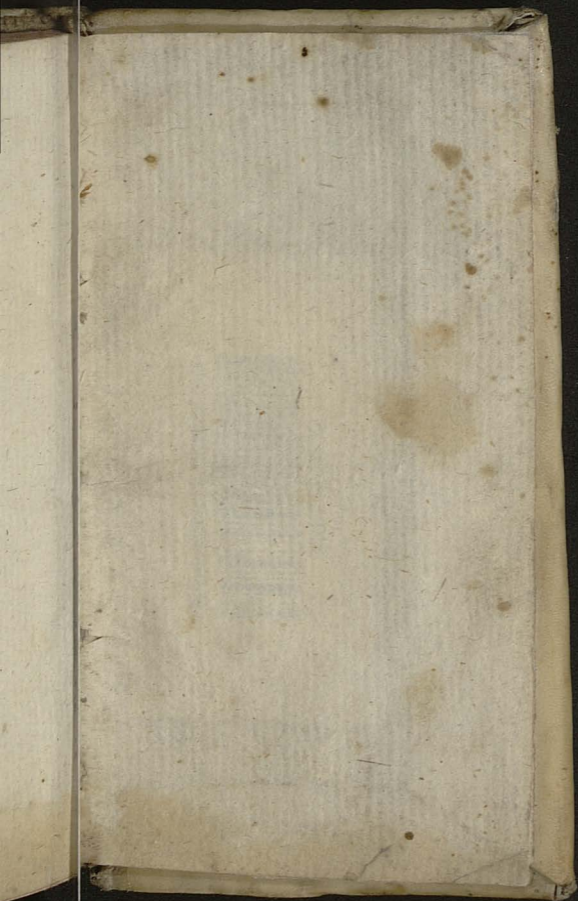
5.

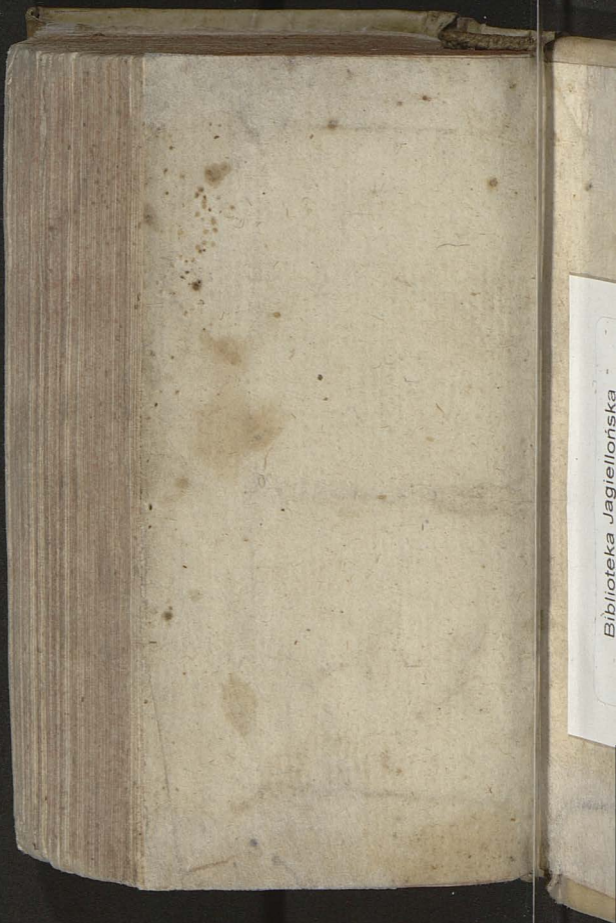

Biblioteka Jagiellońska

Biblioteka Jagiellońska

stdr0028502

